Alex. Vitius

Vsus quadrant. Geometrici

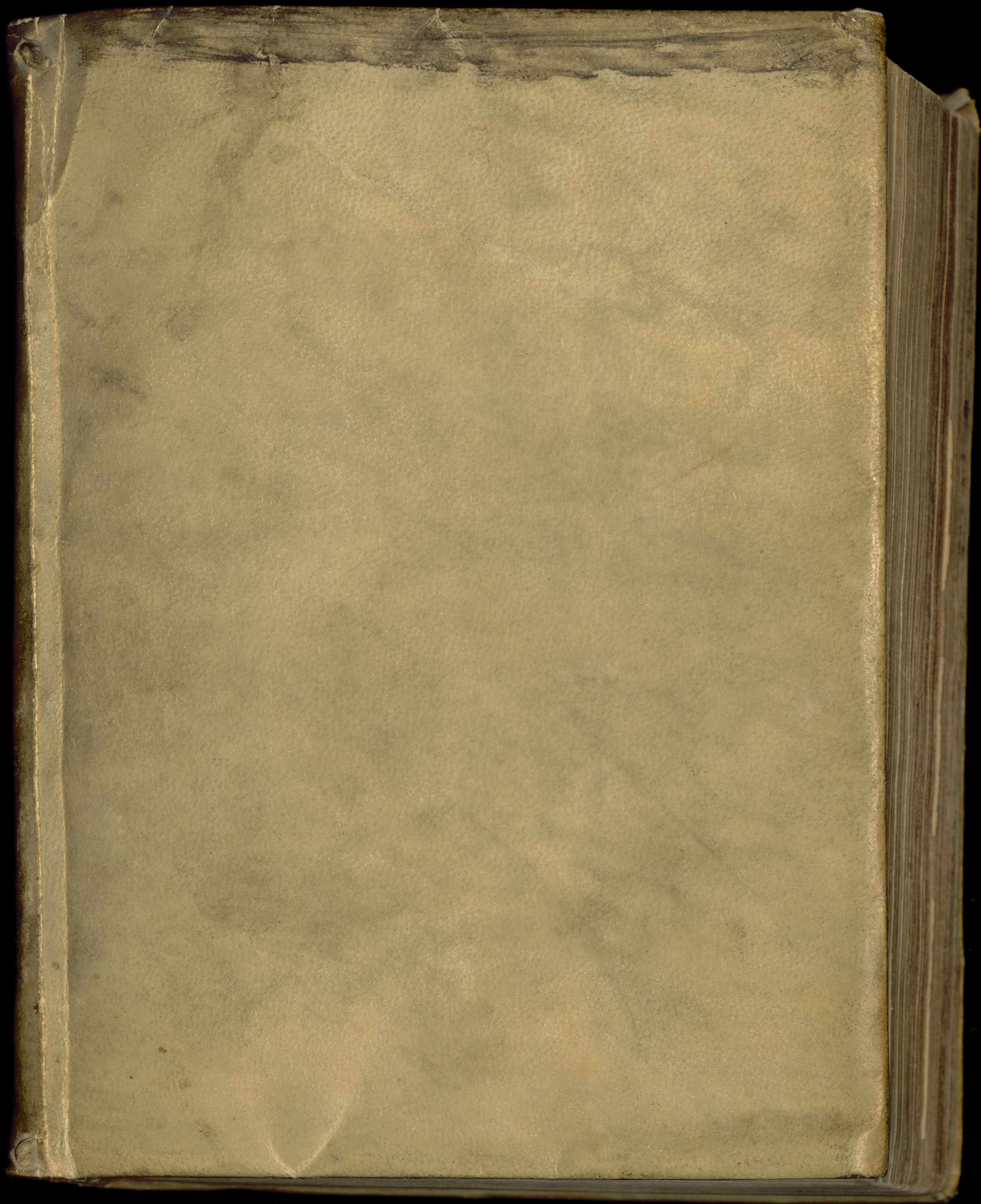
Propositiones Mathematicae

Perspective

du Cercle

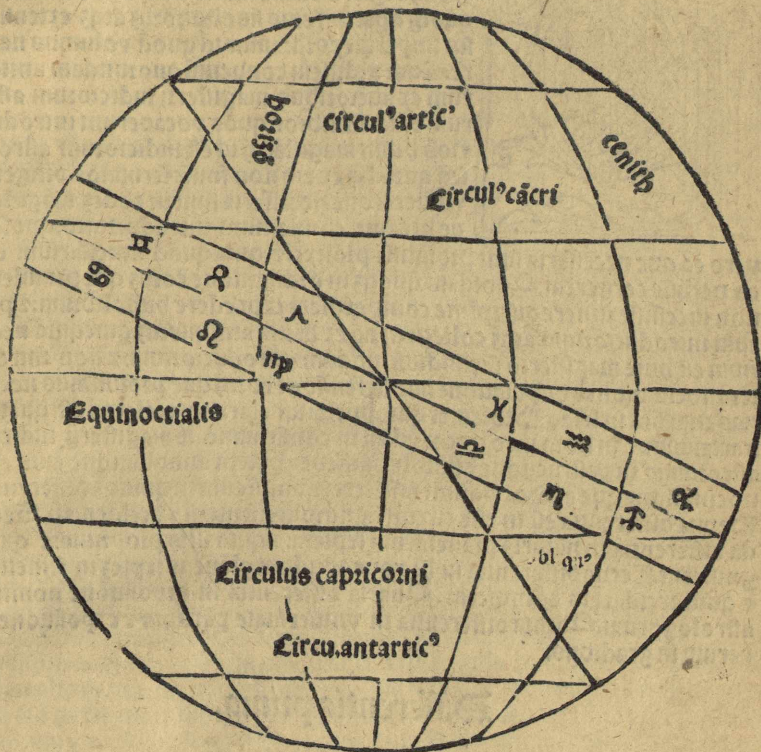

10 pièces
Roc. dépouillé
mai 1961

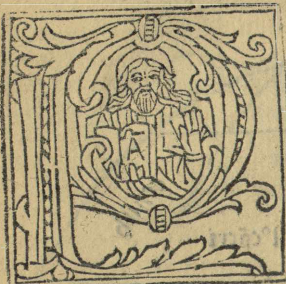
Alchabitius cum comento.
Cum gratia ꝛ priuilegio.

Ex Libb. Sti Germani ... paris

Monchal

Libellus isagogicus abdilazi.idest serui gloriosi dei: Qui dicitur alchabitius ad magisteriū iudiciorū astrorum interpretatus a ioanne hispalensi scriptumq̧ in eundem a ioanne saxonie editum vtili serie connexum incipiunt.

Postulata a domino prolixitate vite ceyphadala.i. gladij regni ⁊ durabilitate sui honoris custodia quoq̧ operum eius siue bonorū atq̧ extensione sui imperij: exordiamur id quod volumus narrare. Cum vidissem conuentū quorundam antiquorum ex auctoribus magisterij iudiciorum astrorum edidisse libros quos vocauerunt introductorios huius magisterij id est iudiciorum astrorū. sed quosdā ex eis non fuisse scrutatos diligenter vniuersa que necessaria sunt in eodē magisterio de his que conueniunt introductorio. quosdam vero ea que necessaria sunt protulisse prolixe: ⁊ quia quod necessarium est in eo perijsse cernerem. Quosdam quoq̧ in ordinatione eorū que protulerunt non incessisse itinere discipline conspexissem cepi edere hunc librum: ⁊ posui eum introductorium. atq̧ collegi in eo ex dictis antiquorū quicquid necessarium est huic magisterio secundum modum introductorium: ⁊ non introduxi ratiocinationes disputationi siue defensioni eorū que protulimus necessarias cum sint in libro Ptolemei qui appellatur alarbamacalet id est quattuor tractatuum: ⁊ in libro meo quem edidi in confirmatione magisterij iudiciorū astrorum: ⁊ in destructione epistole haissebenhali in annullatione eius ex ratiocinatione que ad hoc possint sufficere: ⁊ diuisi eum in quinq̧ differentias. Prima differentia est in esse circuli signorum essentiali ⁊ accidentali. Secunda differentia in naturis planetarum septem: ⁊ quid illis proprium: ⁊ quid significent. Tertia differentia in his que accidunt planetis septē in semetipsis: ⁊ quid accidat eis adinuicem. Quarta differentia in expositione nominum astrologorum. Quinta differentia in vniuersitate partium ⁊ expositione esse earum in gradibus.

Differentia prima.

De diuisione circuli signorum

Itach idest circulus signorum: diuiditur in .xij. partes equales secundũ diuisionẽ circuli signorum: et hec .xij. partes dicuntur signa et referunt ad imagines que sunt sub eodem zodiaco circulo: que sunt Aries Taurus Gemini Cãcer Leo Uirgo Libra Scorpius Sagittarius Capricornus Aquarius Pisces. Et vnumquodq; istorũ signorum diuiditur in .xxx. partes equales que gradus vocantur. Et gradus diuiditur in .lx. minuta: et minutum in .lx. secunda: et secundum in .lx. tertia. Similiter que sequuntur quarta: scilicet et quinta ascendendo vsq; ad infinita. ¶ Et sex ex his signis sunt septentrionalia. i. ab initio arietis vsq; in finem virginis que sunt septentrionalia a linea equinoctiali: et sex meridiana. i. ab initio libre vsq; in finẽ pisciũ. Et sex ex illis dicunt directe ascẽdentia. i. ab initio cãcri vsq; in finẽ sagittarij. Et sex tortuose ascẽdẽtia dicũtur. i. ab initio capricorni vsq; in finẽ geminorũ. Et tortuose ascẽdentia obediunt directe ascẽdẽtibus: hoc est: duo signa q̃ fuerint vnius lõgitudinis a capite cancri obediunt sibi vt gemini cãcro. Taurus leoni. Aries virgini. Et pisces libre aquarius scorpioni. Et capricornus sagittario. ¶ Et duo signa q̃ fuerint vnius lõgitudinis a capite arietis dicunt cõcordãtia in itinere vt aries et pisces. Taurus et aq̃rius. Gemini et capricornus. Cãcer et sagittarius. Leo et scorpio. Uirgo et libra. ¶ Et vocat medietas circuli q̃ est ab initio leonis vsq; in finẽ capricorni: medietas maxima: et est medietas solis q2 sol in oi hac medietate h3 p̃n^m sicuti h̃nt planete in suis terminis. Et alia medietas q̃ est ab initio aq̃rij vsq; in fine3 cãcri vocat minima: et est medietas lune: q2 luna sic̃r h3 in oi hac medietate p̃n^m sic sol in maxĩa et vocat illa medietas q̃ est ab initio arietis vsq; in finẽ virginis medietas calida: et alia q̃ est ab initio libre vsq; i finẽ pisciũ vocat medietas frigida. Et vocat illa q̃rta pars circuli q̃ est ab initio Arietis vsq; in finẽ geminorũ quarta calida h̃ũida vernalis puerilis sanguinea. Et illa q̃ est ab initio cancri vsq; in finẽ virginis dr̃ q̃rta calida sicca estiualis iuuenilis colerica. Et illa q̃ est ab initio libre vsq; in fine3 sagittarij dr̃ quarta frigida sicca autũnalis melancholica: et sig̃t initiũ diminutionis mediocris etatis. Et illa q̃ est ab initio capricorni vsq; in finem pisciũ dr̃ quarta frigida humida defectiua senilis hyemalis flatica. Oibus aũt planetis que feruntur in his signis non q2 sint in eis: sed q2 feruntur sub eis hoc est indirecto eoru3. Altior et propior circulo signorum et cursu tardior est Saturnus: deinde Jupiter. deinde Mars deinde Sol. deinde Uenus. deinde Mercurius deinde Luna que est terre propior et cursu omnibus velocior. Significantur autẽ etiam per caput draconis et caudam cum planetis quedam significationes sicut exponemus in sequentibus.

De domibus planetarum.

Habent quoq; planete in his signis potestates: quasdam per naturam: quasdam per accidens. ¶ Que sunt p natura sunt hec domus. Exalta

tio. Terminus. Triplicitas. Facies. De illis autem que per accidens sunt loco conuenienti tractabimus ¶ Domus sunt hec Aries ⁊ Scorpi⁹. domus Martis taurus ⁊ libra. domus Ueneris. Gemini ⁊ virgo. domus Mercurij cācer. domus Lune Leo domus Solis. Sagittarius ⁊ Pisces. domus Jouis. Capricornus Aquarius. domus Saturni. Septimum autem signum a domo vniuscuiusq; planete dicitur eiusdem fore detrimentuȝ. Et si duo signa fuerint domus vnius planete: dicuntur cōcordantia in almantica: hoc est in circulo qui latus est in medio ⁊ in ligatura strictus: ⁊ habet significare circulum ȝodiacuȝ. ¶ Signa autem in que planete dum intrant dicuntur gratulari in eis ⁊ domini eorum secundum dorothium sunt hec Saturnus dum intrat aquariuȝ gaudere dicitur Jupiter in Sagittario. Mars in scorpione. Uenus in Tauro: ⁊ Mercurius in Uirgine.

De exaltationibus planetarum.

HE sunt exaltationes planetarum. Sol exaltatur in ariete: hoc est in. xviij. gradu eius Luna in. iij. gradu. Tauri Saturnus in. xxj. libre. Jupiter in. xv. gradu cancri. Mars in. xxviij. gradu Capricorni. Uenus in. xxvij. gradu Piscium. Mercurius in. xv. Uirginis. Caput draconis in. iij. gradu geminorum. Et cauda in. iij. gradu Sagittarij. In septimo autem signo ab exaltatione vniuscuiusq; planete: in simili gradu erit eius descensio: verbi gratia: sicut sol exaltatur in. xviij. gradu arietis. ita i xix. gradu libre cadit: ⁊ sic de ceteris. Ptolemeus autem ponit arietem totum exaltationem solis. Et taurum totum exaltationem Lune ⁊ cetera similiter.

De triplicitatibus.

TRiplicitates vero sic distinguim⁹. Omnia eniȝ tria signa que in vna natura videntur concordari faciunt triplicitatem ⁊ eodem nomine vocantur. hoc est triplicitas. Aries ergo Leo ⁊ sagittarius faciunt triplicitatem primam: quia vnumquodq; istorum signoꝝ est igneum masculinū. diurnum calidum. scilicet ⁊ siccum colericum. sapore amarum. est quoq; ⁊ hec triplicitas oriētalis. Cuius domini sunt in die sol ⁊ in nocte Jupiter ⁊ eorum particeps in die ac nocte est saturnus. ¶ Triplicitas secūda est ex Tauro virgine ⁊ capricorno: quia hec sunt signa feminina nocturna terra frigida. scilicet ⁊ sicca melanconica sapore acria meridiana. ¶ Huius quoq; triplicitatis domini sunt in die Uenus ⁊ nocte luna quarum particeps in die ac nocte est Mars. ¶ Tertia triplicitas est ex geminis libra ⁊ aquario: quia hec signa sunt masculina diurna sanguinea scilicet calida humida aerea sapore dulcia occidētalia. Cuius triplicitatis domini sunt in die Saturnus ⁊ in nocte Mercurius: eoruȝ quoq; particeps in die ac nocte est Jupiter. ¶ Quartam vero triplicitatem faciunt Cancer Scorpius ⁊ pisces: quia hec sunt feminina m⁹ nocturna septētrionalia aquatica flatica frigida humida sapore salsa. Cuius triplicitatis domini sunt in die Uen⁹: ⁊ in nocte Mars: quoruȝ particeps in die ac nocte est Luna.

Tabula domorum exaltationū Gaudiorum casuū ⁊ Triplicitatū planetarum.

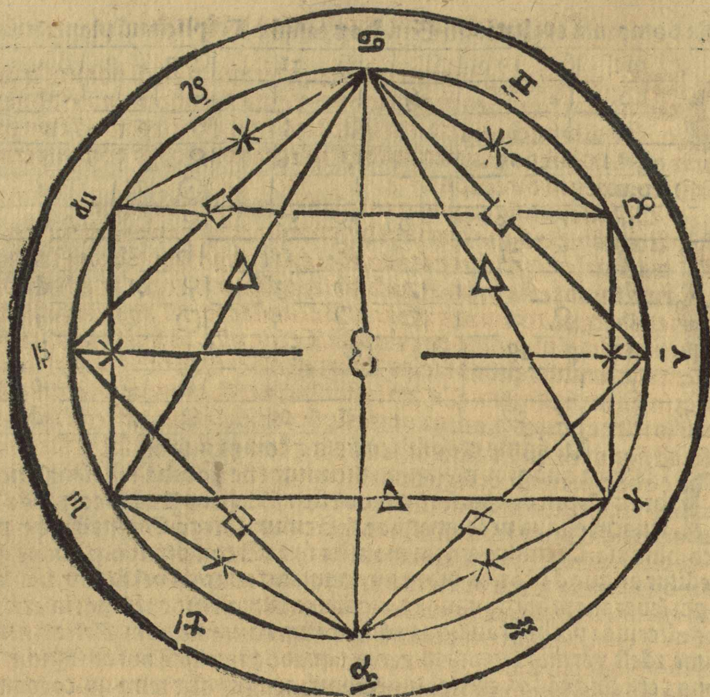
♈	♂	die	☉	19 di.		♄	21	☉ d.	♃ n.	♄	a
♉	♀	no.	☽	3	♀			♀	☽	♂	b
♊	☿	di.	☊	3		☊	3	♄	☿	♃	c
♋	☽	d.n.	♃	15		♂	28	♀	♂	☽	d
♌	☉	d.n.						☉	♃	♄	a
♍	☿	n.	☿	15	☿	♀	27	♀	☽	♂	b
♎	♀	d.	♄	21		☉	19	♄	☿	♃	c
♏	♂	n.			♂	☽	3	♀	♂	☽	d
♐	♃	d.	☊	3	♃	☊	3	☉	♃	♄	a
♑	♄	n.	♂	28		♃	15	♀	☽	♂	b
♒	♄	d.			♄			♄	☿	♃	c
♓	♃	n.	♀	27		☿	15	♀	♂	☽	d

De signis mobilibus fixis ⁊ communibus.

Quattuor quoq; ex his signis dicuntur esse mobilia. s. Aries Cancer Libra ⁊ Capricornus. Et quattuor fixa. s. Taurus Leo Scorpius ⁊ aquarius. Reliqua vero quattuor. s. Gemini Uirgo Sagittarius ⁊ pisces sunt communia. Dicuntur autem mobilia fixa vel communia: q2 quando Sol ingreditur aliquod istorum mouetur. i. mutatur tempus vel figitur. i. in eodez statu perseuerat: aut fit commune. i. medietas illius vnius temporis erit vt medietas alterius: verbi gratia: quando sol ingreditur signum Arietis tempus mutatur idest vertitur hyems in ver. Et quando intrat Taurum figitur idem tempus vernale quādo vero sol ingreditur geminos fit tempus commune. i. dimidium veris ⁊ dimidium estatis ⁊ sic de ceteris.

De aspectibus planetarum.

Dicuntur etiam signa se aspicere: hoc est omne signum aspicit tertium ante se ⁊ tertium post se quod est vndecimum ⁊ hic aspectus dicit᷑ sextilis ⁊ est aspectus dilectionis ⁊ medie amicitie: ⁊ dicitur etiam sextilis eo q͏̄ teneat sextam partez circuli. i. 60. gradus: verbi gratia: planeta qui fuerit in initio Arietis aspicit euz qui fuerit in gemini ante se ⁊ eum qui fuerit in aquario post se qui est aspectus amicitie. Et aspicit quartum ante se ⁊ quartum post se. i. decimum ⁊ hic aspectus vocatur tetragonus eo q͏̄ tenet quartam partem celi. i. 90. gradus: ⁊ est aspect⁹ discordie atq; medie inimicitie ⁊ aspicit quoq; quintum signum ante se ⁊ quintum post se quod est nonuz: ⁊ hic aspectus dicitur trigonus vel trigona radiatio eo q͏̄ tertiam partem celi. i. 120. gradus teneat: ⁊ est aspectus concordie ⁊ dilectionis perfecte. Aspicit autem septimum per oppositionem: ⁊ est aspectus inimicitie pfecte. Et si in his signis ita se aspicientibus fuerint planete dicuntur se aspicere hic est aspectus: ⁊ si duo planete fuerint in vno signo dicuntur coniuncti. Cum vero fuerit planeta in aliquo signo erunt radij illius in signis illis que aspiciunt ipsum signuz in simili gradu atq; minuto: verbi gratia: si fuerit mars in primo gradu arietis ⁊ in primo minuto eiusdez gradus erunt radij eius in primo gradu signi libre ⁊ in primo minuto eiusdem gradus: ⁊ sic intellige de ceteris aspectibus vt in hac figura patet euidentissime.

De terminis planetarum.

SUnt quoqꝫ planetarum in ſignis termini vel fines: quia in vnoquoqꝫ ſigno habet quinqꝫ planete terminos per diuerſos gradus diſpoſitos: nam ab initio arietis vſqꝫ ad ſextum gradum eiuſdē arietis eſt terminus Iouis: ⁊ a ſexto vſqꝫ ad .12. terminus veneris: ⁊ a .12. vſqꝫ ad .20. termin⁹ Mercurij. ⁊ a .20. in .25. terminus martis Saturni: ⁊ propter diuerſitatem eorum graduum: ⁊ grauitatem eorum memorie deſcripſimus eos in tabula vt leuius eſſet opus. Termini egyptiorum ⁊ dicuntur eſſe herinetis.

♈	♃	6	♀	6	☿	8	♂	5	♄	5
♉	♀	8	☿	6	♃	8	♄	5	♂	3
♊	☿	6	♃	6	♀	5	♂	7	♄	6
♋	♂	7	♀	6	☿	6	♃	7	♄	4
♌	♃	6	♀	5	♄	7	☿	6	♂	6
♍	☿	7	♀	10	♃	4	♂	7	♄	2
♎	♄	6	☿	8	♃	7	♀	7	♂	2
♏	♂	7	♀	4	☿	8	♃	5	♄	6
♐	♃	12	♀	5	☿	4	♄	5	♂	4
♑	☿	7	♃	7	♀	8	♄	4	♂	4
♒	☿	7	♀	6	♃	7	♂	5	♄	5
♓	♀	12	♃	4	☿	3	♂	9	♄	2

Quidam autez preponunt triplicitates terminis eo q domini triplicitatum sunt fortiores in nutritione: et quia significant nutritionem: et quia nulla discordia est in triplicitate: sicut est in terminis cum preponuntur: et quidam preponunt terminos triplicitatibus: eo q domini terminorum sunt fortiores in directione.

De faciebus signorum et cui planetarum attribuuntur.

Facies autem signorum sunt he. vnūquodqꝫ signum diuidit in tres partes equales: quelibet pars constat ex.10.gradibus et vocat facies quarum initiuz est a primo gradu arietis. Prima ergo facies est a primo gradu arietis vsqꝫ in.10.et datur Marti. Secunda vsqꝫ ad.20.gradum.et datur Soli qui succedit ei in ordine circulorum. Tertia vsqꝫ ad finem predicti signi. et est Veneris: similiter prima facies Tauri est Mercurij qui Veneri succedit: et ita vsqꝫ in finem signorum. Cum igitur habueris gradum in aliquo signo et volueris scire ex cuius planetarum facie sit: sume ab initio arietis signa integra vsqꝫ ad signuz de quo volueris scire et triplica ea et quod superfuerit adde super hoc quod preterijt ex faciebus illius signi de quo faciem scire volueris cum eadem facie cuius dominum scire volueris et proijce a planeta qui est dominus faciei signi arietis qui est Mars secundum successionem circulorum.7.et.7.et quod remanserit infra septem numera a Marte per successionez planetarum: et quo finitus fuerit numerus erit prima facies illius signi vnde fuerit gradus vsqꝫ in.10.eiusdem signi illius planete apud quem numerus erit finitus: et a.10.vsqꝫ in.20.alterius planete qui illum succedit: et a.20.vsqꝫ in finem alterius signi qui ei succe[illegible]: et in cuius decimo fuerit gradus ex signo erit facies illius planete. vocantur etiam domini facierum istarum a quibusdam decani cuius sequitur tabula.

In	♈	♂	10	☉	10	♀	10
In	♉	☿	10	☽	10	♄	10
In	♊	♃	10	♂	10	☉	10
In	♋	♀	10	☿	10	☽	10
In	♌	♄	10	♃	10	♂	10
In	♍	☉	10	♀	10	☿	10
In	♎	☽	10	♄	10	♃	10
In	♏	♂	10	☉	10	♀	10
In	♐	☿	10	☽	10	♄	10
In	♑	♃	10	♂	10	☉	10
In	♒	♀	10	☿	10	☽	10
In	♓	♄	10	♃	10	♂	10

De virtutibus planetarum.

Et quia iam annuente deo tractauimus de potestatibus planetarum in signis que sunt domus exaltatio triplicitas terminus et facies. Nunc igitur tractemus de virtutibus seu fortitudinibus eorum in ipsis. nam dn̄s domus habet.5.fortitudines: et dominus exal.4.et dn̄s tripli.3. dominus termini duas: et dominus faciei vnam. Intellige ergo ex hoc nume

ro fortitudines planetarū. qui enim magis abundant in numero magis abundant in fortitudine: et quidam preponunt terminum triplicitati idest volunt ut dominus termini sit fortior domino triplicitatis: sed iam exposuimus superius in quo valet vnusquisque. Quidam etiam de hac re tale dederunt comparationem dicentes qd planeta cum fuerit in domo sua est similis viro in domo atque in dominatione sua: et cū fuerit in exaltatione sua est similis viro in regno suo et gloria: et cum fuerit in termino suo est sicut vir inter parētes et cognatos suos atque gentes: et cum fuerit in triplicitate sua erit sicut vir in honore suo: et inter auxiliatores atque ministros suos et cum fuerit in facie sua erit sicut vir in magisterio suo. He sunt vniuerse potestates planetarum: essentiales in signis et sequuntur has figure signorum.

De essentijs signorum et quid significent in semetipsis.

Quia in signis sunt quedam signa que dicuntur rationalia. s. Virgo Gemini Libra et Aquarius et prima medietas Sagittarij quia eorum imagines in circulo ad imagines hominum figurantur hec quoque dicuntur signa pulchras voces habentia hec quoque vigent cū fuerint in oriente. Et quedam dicuntur alas habentia. s. Gemini Virgo et Pisces. Et quedam quadrupedia: vt Leo et Sagittarius. Quedā eorum sunt domestica: vt Aries Taurus Capricornus: et hec vigent cum fuerint in meridie. Virgo autem et Capricornus et Aquarius vigent cum fuerint in Septētriones. Et ex signis quedam sunt tortuosa et vitiosa. s. Aries Taurus Cācer Scorpio et Capricornus. Et quedam ex eis dicuntur plures proles habentia. s. Cancer Scorpio et Pisces. Et hec vigent cum fuerint in occidente. Et quedam ex eis sunt sterilia: vt Gemini Leo et Virgo. Et quedam sunt paucos filios habentia: vt Aries Taurus Libra Sagittarius Capricornus et Aquarius. Et quedam dicuntur multum luxuriosa. s. Aries Taurus Leo et Capricornus. Et ex signis quedam dicuntur mediam vocem habentia que formantur ad imagines animalium balantium et mugientiū et rugientium: vt Aries Taurus Leo et Capricornus: et vltima pars sagittarij. Et quedam sunt voce carentia. s. illa que formantur ad imagines animalium voce carentium. scilicet Cancer Scorpius et Pisces.

De significationibus signorum.

Et vnumquodque signum habet propriam significationem in his que significant ex creatione membrorum et moribus omnium et regionum et seminum et arborum et cetera. Aries habet ex corpore hominis caput et faciem et ex regionibus bebil: et ferim. idest babiloniam et persidam et arabiam et falastim et palestinam. Taurus habet arbores que plantantur: et ex corpore hominis habet collum et guturis nodum: et ex regionibus ezettimet et almechim et sandem et araterad. Gemini est signum largum boni animi et habet ex corpore hominis humoros et brachia et manus: et ex regionibus vrgeti et armeniam nuthrabigē etelenimstet. idest egypertum elbartha. Cancer habet ex arboribus eas que fuerint equales longitudine: et ex corpore hominis pectus cor stomachum costas splenē et pulmonem et ex regionibus armeniam minorem et orientalem plangā buthabē et massem et acin: et habet participationem in barach et atrabicen. Leo habet arbores proceras. idest longas calidus et versutus: et multe angustie atque tristicie: et ex corpore hominis stomachum cor

dorsum latus et ex regionibus artitri vsq in fine regionis habitabilis. Uirgo habet quicquid seminat ex seminib[9] et est larga boni ai: et habet ex corpe hois ventré et interiorã .f. telam .i. dyafragma et intestina: et ex regionib[9] argumeta, et assem idest quedam regio circa hierusalem et alforas idest eufraten et insulam que hispania et festix vel afeum. Libra habet arbores proceras et est larga boni animi: et habet ex corpore hominis lumbos et inferiora ventris vmbilicum et pectinem et verenda anchas et ilia et nates: et ex regionibus terram romanorum vel grecorũ et que succedunt eis affines vsq ad Africam: habet etiã araffe vel azim vsq in finem ethiopie et barthan: habet et carmen et fegestem et thebis vel thebil et tabrasten barahlt ambarath. Scorpius habet arbores longitudine equales largus boni animi et habet ex hominis corpore verenda testiculos vesicam anum et femora et ex regionibus helehiget et rura Arabuz et fines eius vsq in allegem: et habet in alchach participationem. Sagittarius ingeniosus et calidus habet ex corpore hominis femora: et ex regionibus ethiopiam et maharahen et achiut vel acenit vel achichit que est india. Capricornus bone vite iracundus cautus et calidus: multe tristicie habens ex corpore se hominis genua et ex regionibus ethiopiaz annaban alcon et acuith et mahamen vsq ad duo maria etahant et achuit que est india. Aquarius habet ex corpore hominis crura vsq ad inferiora cauillarum idest tallorũ et ex regionibus azenes idest nigredinem et althupha et partes eius et terram elfies et partem terre egypti et occidentalem plagam et terre achiut. Pisces calidus et cautus cómixtus multi coloris habens ex corpore hominis pedes: et regionibus carabraré et septétrionalem plagam terre iurgem et participationem in romanis vsq ad essen habet insulam et egyptum et alexandriam et mare licium.

De significatione planetarum in signis secundum membra hominis.

AT si quidem planete significauerint dolorem habent in vno quoq signo membrum sibi proprium. Tractemus ergo de doloribus planetarum in signis: et primum incipiamus ab Ariete Saturnus in ariete habet pectus. Jupiter ventrez Mars caput. Sol femora. Uenus pedes. Mercurius crura. Luna genua. In tauro. Saturnus ventrz. Jupiter dorsuz. Mars collũ. Sol genua Uen[9] caput. Mercuri[9] pedes. Luna crura. In geminis. Saturnus ventrem Jupiter verenda et que succedunt. Mars pectus et que succedunt. Sol crura et cauillas idest talos. Uenus colluz. Mercurius caput. Luna femora. in cancro Saturnus virilia et omnia eis succedentia. Jupiter femora Mars pectus. Sol pedes. Uenus brachia et humeros. Mercurius oculos et guttur. Luna caput. In leone. Saturnus verenda et eis succedentia. Jupiter femora et genua. Mars ventrem. Sol caput. Uenus cor. Mercurius humeros et guttur. Luna collum. In virgine. Saturnus pedes. Jupiter genua et eorum succedentia. Mars ventrem Sol collum. Uenus ventrem. Mercurius cor. Luna humeros. in libra Saturnus genua et eorum succedentia. Jupiter oculos et eorum succedentia idest partes capitis. Mars verenda et eorum succedentia. Sol humeros. Uenus caput. Mercurius ventrem. luna cor. In scorpione. Saturnus cauillas. idest talos et earum succedentia. Jupiter pedes. Mars caput brachia et femora. Sol cor. Uenus verenda et eorum suc-

cedentia. Mercurius dorsuz. Luna ventrē. ¶ In sagittario. Saturnus pedes. Jupiter crura ꝛ caput. Mars pedes ꝛ manus. Sol ventrem. Venus femora ꝛ brachia. Mercurius verenda ꝛ cor. Luna dorsum. ¶ In capricorno. Saturnus caput ꝛ pedes. Jupiter genua ꝛ oculos. Mars crura ꝛ humeros. Sol dorsum. Venus femora ꝛ cor. Mercurius verenda ꝛ eorum succedētia. Luna femora. ¶ In aquario. Saturnus caput ꝛ collum. Jupiter humeros pectus ꝛ pedes. Mars cavillas ꝛ cor. Sol verenda ꝛ eorum succedentia. Venus genua ꝛ eorum succedentia. Mercurius femora ꝛ cor. Luna verenda. ¶ In pisce saturnus humeros ꝛ brachia ꝛ colluz. Jupiter cor ꝛ caput. Mars cavillas ꝛ vētrem. Sol femora ꝛ eorum succedentita. Venus collum ꝛ dorsum. Mercurius crura ꝛ verenda. Luna femoralia.

De gradibus signorum masculinis ꝛ femininis.

Sunt quoqz in unoquoqz signo gradus qui proprie dicuntur masculini atqz feminini: Nam ab initio Arietis usqz in. 8. gradum dicuntur esse masculini: ꝛ ab. 8. in. 9. feminini: ꝛ a. 9. in. 15. masculini: ꝛ a. 15. usqz in. 22. feminini: ꝛ a. 22. usqz in finem arietis masculini quos decrevimus describere sicut descripsimus terminos: ꝛ hic modo depingimus tabulam ut levius redatur opus deo auxiliante.

♈	mas.	8	femi.	1	mas.	6	femi.	7	mas.	8				
♉	femi.	5	mas.	6	femi.	6	mas.	4	femi.	3	mas.	6		
♊	femi.	5	mas.	11	femi.	6	mas.	4	femi.	4				
♋	mas.	2	femi.	6	mas.	2	femi.	2	mas.	11	femi.	4	mas.	3
♌	mas.	5	femi.	3	mas.	7	femi.	8	mas.	7				
♍	femi.	8	mas.	4	femi.	8	mas.	10						
♎	mas.	5	femi.	10	mas.	5	femi.	7	mas.	3				
♏	mas.	4	femi.	10	mas.	3	femi.	8	mas.	5				
♐	mas.	2	femi.	3	mas.	7	femi.	12	mas.	6				
♑	mas.	11	femi.	8	mas.	11								
♒	mas.	5	femi.	10	mas.	6	femi.	4	mas.	2	femi.	3		
♓	mas.	10	femi.	10	mas.	3	femi.	5	mas.	2				

De gradibus lucidis: tenebrosis ꝛ fumosis ꝛ vacuis.

Et in unoquoqz istorum signorum sunt gradus qui dicuntur lucidi: ꝛ gradus qui dicuntur tenebrosi: ꝛ gradus qui dicuntur fumosi: ꝛ gradus qui vocantur vacui. Dicunt enim quidam quod ab initio arietis usqz in tertiū gradum sunt tenebrosi: ꝛ. a. iii. in. 8. lucidi: ꝛ ab. 8. in. 16. tenebrosi: ꝛ a. 16. in. 20. lucidi: ꝛ a 20. usqz ad. 24. vacui. ꝛ a. 24. usqz in. 29. lucidi: ꝛ a. 29. in finem arietis vacui. de quibus faciemus tabulam si deus volureit.

♈	te.	3	lu.	5	te.	8	lu.	4	va	4	lu.	5	va	1
♉	te.	3	lu.	4	va	5	lu.	3	va	5	lu.	8	te.	2
♊	lu.	4	te.	3	lu.	5	va	4	lu.	6	te.	5	va	3
♋	lu.	12	te.	2	va	4	fu.	2	lu.	8	va	2		
♌	te.	10	fu.	10	va	5	lu.	5						
♍	te.	5	lu.	3	va	2	lu.	6	fu.	6	va	5	te.	3
♎	lu.	5	te.	5	lu.	8	te.	3	lu.	6	va	3		
♏	te.	3	lu.	5	va	6	lu.	6	fu.	2	va	5	te.	3
♐	lu.	9	te.	3	lu.	7	u.	4	lu.	7				
♑	te.	7	lu.	3	fu.	5	lu.	4	te.	3	va	3	te.	5
♒	fu.	4	lu.	5	te.	4	lu.	8	va	4	lu.	5		
♓	te.	6	lu.	6	te.	6	lu.	4	va	3	lu.	3	te.	2

De gradibus putealibus.

Et i signis sunt quedam gradus qui vocãtur putei: cum fuerit planeta in aliquo eorum dicit esse in puteo: vt est sex gradus arietis z cetera. vt in hac tabula sequenti ostendetur.

♈	6	11	16	23	29			♎	1	7	20	30		
♉	5	12		24	25			♏	9	10	22	23	27	
♊	2	12	17	26	30			♐	7	12	15	24	27	30
♋	12	17	23	26	30			♑	2	7	17	22	24	28
♌	6	13	15	22	23	28		♒	1	12	17	22	24	29
♍	8	13	19	21	25			♓	4	9	24	7	2	

De gradibus azemena idest debilitatis corporis.

Et sunt in signis quidam gradus qui dicuntur gradus azemena.i. gradus debilitatis corporis. Est.n.azemena quedã debilitatio corporis tẽporalis: vt surditas: cecitas: mẽbri amissio: z cetera talia que q̃diu vixerit hõ sup̃ hẽbit: nisi miracl'ose sanet. Cum ergo fuerit lũa in his gradibꝰ in natiuitate alicuius pueri: accidet ei predicta azemena fm fictionem loci z aspectus seu loca planetarũ. Significat quoq; azemena p astra diuersis mõis. sic in libris natiuitatũ iuenies. gradꝰ aũt azemene sunt hi q describũt h i tabl'a

In	♉	6	7	8	9	10		In	♏	19	29			
								In	♐	1	7	8	18	19
In	♋	9	10	11	12	13	14	15	In	♑	26	27	28	29
In	♌	18	27	28				In	♒	18	19			

De gradibus augmentantibus fortunam.

Et in hoc circulo sunt quidam gradus qui dicuntur augentes fortunam: qui in ista tabula descripti sunt.

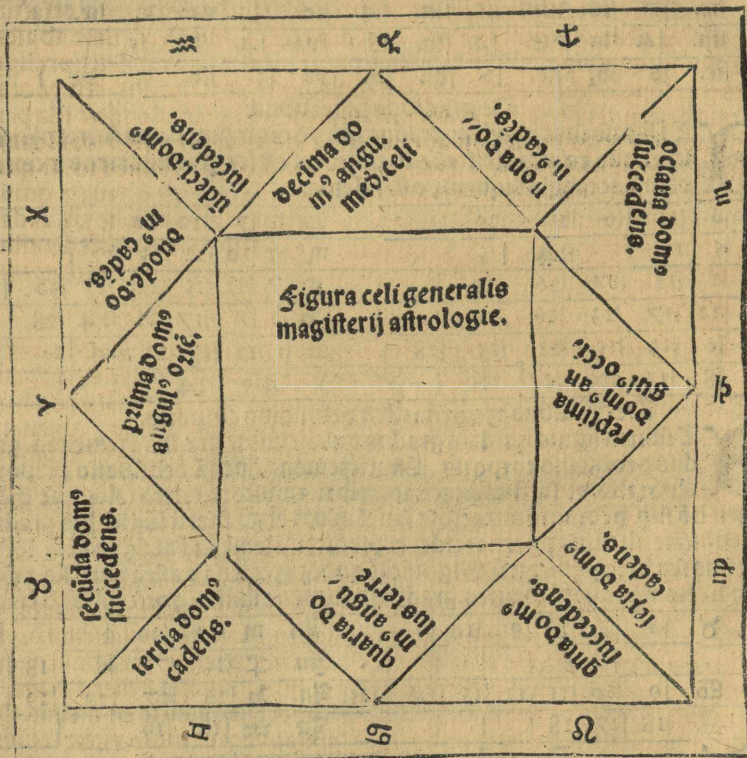
♈	19					♎	3	5	21	
♉	3	15	27			♏	7	18	20	
♊	11					♐	13	20		
♋	1	2	3	4	15	♑	12	13	14	20
♌	2	5	7	19		♒	7	16	17	20
♍	3	14	20			♓	13	20		

De gradibus competentibus.

Et duo grad⁹ q̄ fuerint vni⁹ lōgitudis a capite signoꝝ mobiliū dn̄r cōpotētes .i. vni⁹ fortitudis ⁊ ꝯsortes seu p̄ncipes ī v̄tute: vt .20. gra. capicor. vl' cācri cū .10. gra. sagit. vl' gemino. ⁊ .20. gra arie. vl' libre cū .10. gradu pisciū vel virginis.

De esse circuli accidentali.

Sed q: auxiliāte deo iā ꝑtulim⁹ eē circuli signoꝝ essentiale: nūc ꝓferam⁹ accn̄tale. Nā circulus figurat ī oī hora tali figura: q̄ diuidit ī q̄ttuor ptes: q̄s diuidit circulus hemisperij: ⁊ circulus meridiei .i. circulus medij celi: q fa cit mediū diē: ⁊ vnaqueq: ps istaꝝ partiū diuidit in tres ptes ieq̄les ſm ascēsio

nes signi ascēdētes atq: hoc mō diuidit circulus ī .12. ptes q̄ vocant domus nominant quoq: ⁊ cuspides ⁊ turres: cui⁹ opus expositū ē in libro Ezibi .i. ī libro cursus siderū. Prim̄ quoq: diuisiōis est horoscopus: hoc ē ascēdēs cui⁹ initiū ē sup circulū hemisperij oriētalis deinde 2ª domus seq̄t ⁊ 3ª: cetereq: dom⁹ vsq: ad 12ᵃᵐ. Quarta aūt pars q̄ ē ab ascēdēte vsq: ad mediū celi: q̄ ē dom⁹ 12ª 11ª ⁊ 10ª dr̄ q̄rta pars oriētalis masculina: ⁊ adueniens significat initiū vite: ⁊ vocatur puerilis sanguinea vernalis. Et ps alia que est a medio celi vsq: ad gra-

dum occidentalis signi idest septime qui est super circulu; hemisperij occidentalis que est dom⁹ nona octaua: et septima: et est meridiana feminina recedens significat mediā etatē: et vocatur profecto iuuentutis estiualis colerica. ¶ Tertia quoq; pars que est ab occidente vsq; ad gradum quarte domus que est sup circulū meridiei sub terra que est domus sexta 5ª et 4ª. est occidentalis masculina aduenients significat finē vite: et vocatur autumnalis melācolica et est senilis et est mediocris etatis. ¶ Quarta pars que est a quarta domo vsq; ad ascendens que domus est tertia secunda atq; ascendens est septentrionalis feminina recedens significat quod accidit homini post mortē eius et ad quid deueniet corpus eius vel eius dispositio de dimissa substātia: aut quid dicetur de eo. s. vtrum laudetur vel vituperetur: et vocat̄ hec pars senilis flegmatica defectiua hyemalis. Et ille due partes que sunt a medio celi vsq; ad ascēdens: et ab ascendente vsq; ad quartā domū: ista medietas vocat̄ medietas ascendens: et relique partes que sunt a quarta domo vsq; ad septimā: et inde ad mediu; celi vocatur medietas descendens. Et quicquid fuerit super terrā ex circulo idest illa pars circuli superior dicitur dextra: et que sub terra idest illa pars inferior dicitur sinistra. Et ascendens et quarta et septima et decima dicuntur alamed id est quas nos angulos vocamus et pulchrius sonet. Et secūda domus octaua et quinta et vndecima succedentes angulis vocantur. Tertia aūt et. vi. viiij. ac. xij. cadentes ab angulis dicuntur. Cum ergo planeta in angulis vel eius succedentibus fuerit dicitur proficere: et si fuerit in cadētibus ab angulis dicitur deficere: et vna queq; istarum domorum significat aliquid de esse hominum.

De domibus et significationibus earum.

Prima dom⁹ cuius initiū orit̄ in circulo hemisperij orientalis vocat̄ athale. i. ascēdens hec sigt corpora et vitā et initia operū in iterrogationibus et orone et locutione et rumorib⁹: et quicqd cogitat īterrogās in aīo suo: et sigt initia vite. Et dixit alendezgod in natiuitate: q̄ dn̄s triplicitatis ascendentis prius sigt vitā et naturā nati seu interrogatis et eius delectationē atq; voluntatē: et quid diligat: et quid odio habeat: et quid boni seu mali ei adueniat in initio vite eius: et dn̄s triplicitatis secundus sigt vitā et corpus et virtutem seu fortitudinem et medietatē vite: et dn̄s triplicitatis tertius significat id quod socij eius significauerunt: et significat finem vite in morte.

Secunda domus est domus substantia ac victus et ministrorum et auxiliatorum: et significat finem annorum vite idest finem iuuentutis. Et dixit alendezgod de dominis triplicitatis domus substātie: de primo scilicet secundo ac de tertio vide quis eorum sit fortior esse et loco hunc facies merito auctorem substantie et significatorē acquisitionis: q̄ si fuerit in medio celi inueniet hanc a rege: et si fuerit in domo fidei alias fiducie est melius. Similiter dominus triplicitatis. primus dat substantiam in initio vite: et secūdus in medio vite: et tertius in fine eius.

Tertia domus est fratrum et sororu; et propinquorū ac dilectoru; fidei atq; religionis mandatoru; ac legatorū mutationū atq; itinerum minorum: et significat esse vite ante mortem. dixit alendezgod dominus triplicitatis domus fratrum. primus signat fratres maiores: et secundus medios. tertius minores: eritq; eoru; dignitas et eorum esse secundū loca eorum

Quarta domus est patrum hereditatuʒ finis rerũ ꝛ thesauroꝝ ꝛ oĩum absconditoruʒ atqȝ occultoꝝ: ꝛ signat de esse vite hominum finẽ. dixit alendeʒgod ꝙ dominus triplicitatis domus patrum. primus significat partes. secundus ciuitates ꝛ terras. tertius fines rerum ꝛ carceres.

Quinta domus filiorum ꝛ dilectionum legatorum atqȝ donationum: ꝛ significat quod futurum sit post mortem ex laude scilicet ꝛ vituperio. dixit alendeʒgod ꝙ dominus triplicitatis domus filiorum. primus significat filios ꝛ vitam. secundus dilectionem. tertius vero legatos.

Sexta domus est infirmitatum ꝛ seruorum: ꝛ significat finem vite: ꝛ quicquid futurum sit ante senectutẽ. dixit alendeʒgod dominus triplicitatis domus infirmitatum. primus significat infirmitates ꝛ valitudines ab infirmitatibus ꝛ a malis ꝛ deteriorationes. secundus significat vernaculos ꝛ seruos. tertius significat quid eueniet ex eis ꝛ eorum vtilitatẽ atqȝ opera. ꝛ significator est bestiarum ac pecorum: ꝛ omnium quadrupedum: ꝛ fortitudinis eorum multitudinis quoqȝ eoꝝ ac paucitatis more eorum in manu eius vel egressionis eorum ab ea. scilicet manu: carceris quoqȝ atqȝ retentionis.

Septima domus est mulierum: nuptiarum: cõtentionũ quoqȝ atqȝ participationum ꝛ oppositorum: ꝛ significat medietatem finis vite erga senectutẽ. Dixit alendeʒgod ꝙ dominus triplicitatis domus. vij. primus significat mulieres. secundꝰ cõtentiões. tertius cõmixtiões ꝛ pticipatiões.

Octaua domus est mortis: significat timorem ꝛ morteʒ atqȝ almauerith idest substantias vel hereditates mortuorum quas debent heredes post mortem ipsoruʒ possidere ꝛ significat annoruʒ vite finẽ post senectuteʒ. dixit alendeʒgod ꝙ dominus triplicitatis domus mortis. primus significat mortem secundus precepta seu res antiquas. tertius almauerith idest que hereditanda sunt ex mortuis.

Nona domus est peregrinationum itinerum fidei atqȝ religionis sapientie philosophie ꝛ librorum epistolarum quoqȝ ac legatorum narrationũ seu rumoruʒ atqȝ somniorum: ꝛ initiũ dimidie vite significat. dixit alendeʒgod ꝙ dominus triplicitatis domus peregrinationis. primus significat peregrinationem ꝛ omne quod accidit ei. secundus significat fidẽ atqȝ religionem ꝛ valitudineʒ harũ atqȝ modũ eaꝝ. tertius significator est sapiẽtie somniorũ ꝛ stellarũ ꝛ auguriorum ꝛ veritatis exercentiũ in eis atqȝ mendacij.

Decima domus est regina ꝛ operum ꝛ sublimationis: vel exaltatiõis regni quoqȝ atqȝ memorie ꝛ vocis. scilicet imperij ꝛ magisteriorum atqȝ matrum: ꝛ significat dimidium annorum vite. Dixit alendeʒgod ꝙ dominus triplicitatis domus regie. primus significat opus ꝛ exaltationem. scilicet sedis sublimationem ꝛ altissimã mansionẽ. secundus igit͛ vocẽ imperij ꝛ audaciam in eodem. tertius significat stabilitatem eius atqȝ durabilitatem.

Undecima domus est fiducie ꝛ laudis atqȝ fortune: amicorum quoqȝ ꝛ ministrorum ac auxiliatorum: ꝛ significat finem annorum medietatis vite. Dixit alendeʒgod ꝙ dominus triplicitatis domꝰ fiducie. primus sigñt fiduciã secũdus amicos. tertius vtilitatẽ seu profectus eoꝝ.

Duodecima domus est inimicorum ꝛ laboris atqȝ tristitie inuidie ꝛ susurratiõis calliditatis ingeniorum atqȝ bestiaruʒ: ꝛ significat finẽ vite ꝛ

quod cõtingit matribus in cõceptiõe suá ex bono vel malo. Dixit alendezgod dominus triplicitatis domus inimicoꝝ primus significat inimicos. secundus labores. tertius vero bestias ⁊ pecora. Hec sunt que significant. xij. domus.

De coloribus duodecim domorum.

SIgnificant etiam. xij. domus colores: ⁊ hi sunt: nam domus ascẽdens vel prima ⁊. xij. sunt albe. ij. ⁊. xij. virides. iij. ⁊. xj. crocee. iiij. ⁊. x. rubee v. ⁊. viiij. mellite. i. habent mellis collorem. vi. vero. ⁊. viij. nigre sunt.

De gaudijs planetarum in domibus.

AT vnusquisqȝ planeta habet in vnaqueqȝ istarum domorum quãdam potestatem ex potestatibus scilicet accidentalibus que dicuntur gaudium: quia mercurius gaudet in ascendente. Luna in domo. iij. Venus quoqȝ in. v. ⁊ mars in. vi. Sol in. ix. Jupiter in. xj. Saturnus in. xij.

De fortitudine angulorum.

AT dicitur in significatione domorum ꝙ anguli significant fortitudinem ⁊ perfectionez. Cadentes vero ab angulis debilitatez ⁊ detrimẽtuz. nisi ꝙ. viiij. ⁊. iij. significant rem apertam ⁊ detectam cũ fama. xij. ⁊. vj. significant occultationem ⁊ reteñonem ⁊ vilitatem rerũ. Anguli autem ⁊ domini angulorum significant magnitudinem honorum preciȷ atqȝ fortune: fortitudinem ⁊ exercitationẽ ⁊ elongationez a casu: ⁊ presentia eorum in cadẽtibus est contraria fortune. idest dedecus ⁊ casus. De succedentibus vero angulorum. domus que succedit decem. idest vndecima significat fortitudinem ⁊ fortunam mediam amicoruz. ⁊ ex ea parte in qua erat fiducia. ⁊ illa que sequiṫ quartaz. idest. v. significat fortunam mediã per donationes ⁊ venerationes ⁊ causa filioruz cũ veneratione leticia ⁊ gaudio. que autez succedit ascendẽti que est secunda significat similiter fortunam mediã ex causa substantie ⁊ ministrorum que vero succedit septime. idest octaua significat similiter fortunam mediam ex almauerith. idest ex substãtia que hereditaṙ a mortuis ⁊ rebus occultis.

De significationibus dominorum angulorum.

HE quoqȝ sunt significationes domorum angulorũ duz fuerint pñtes in angulis. Penitentia dñi ascendẽtis in ascendẽte significat eius fortunam per semetipsum: ⁊ per eius acq̃sitionẽ: ⁊ significat pñtia eiꝰ. i. x. per regẽ ⁊ magisteria altiora: ⁊ cũ fuerit. i. vij ꝑ cõuentiões ⁊ factores atqȝ vxores per ꝑsentiaz quoqȝ eius in q̃rta significat fortunã ꝑ hereditates ⁊ cãs patrũ ⁊ per productiões aquarũ ⁊ populatiões vel plantatiões. i. edificatiões ⁊ ex rebus antiquis ⁊ radicalibꝰ. ℂ Significat quoqȝ dominꝰ decime per pñtiã suaz in eadẽ decima fortunam vel per regem vel per regnuz maugnũ ⁊ magisteria altiora: ⁊ sig̃t per pñtiã suã in septima regnũ per victoriã cõtentionũ ⁊ ex causꝭ vxorũ: ⁊ ꝑ pñtiã eius i q̃rta sig̃t regnũ per amiciciã nobiliũ ⁊ regis eius ꝑ causas tribunorũ ⁊ per dispensatores regũ ⁊ cultus terrarũ ⁊ edificationes ciuitatum ⁊ per diuisiones fluminuz ⁊ custodias ciuitatũ ⁊ ex rebus antiquis: ⁊ per pñtiã suã in ascẽdente significat regnũ ꝑ ingenia ⁊ per ꝓpinquitatẽ regis rebꝰ vulgi. ℂ Pñtia aũt dñi septime in septima significat fortunã per negociationes ⁊ ꝑ cõuentiões: ⁊ ꝑ nutritiones quoqȝ ⁊ mulieres: ⁊ per satores: ⁊ significat ꝑ pñtia eius in quarta ꝑ cõuentiões mulierũ: ⁊ ꝑ negociatiões: ⁊ ꝑ cãs patruz ⁊ hereditatũ ⁊ cultus terre ⁊ pñtia sua in ascendẽre per cõunẽtiões ⁊ negociatio

nes per causas medicine atq; astronomie: et per opera spiritualia atq; ingenie et consimilia: et significat per presentiam suam in .x. fortunam per conuentiones et negociationes et per vxores et per causas regis. Presentia vero domini quarte in quarta significat fortunā ex cultu terre: et fructu per causas patrum atq; res antiquas: et per presentiam eius in ascendēte significat fortunaz ex cultu terre et fructu per ingenium et consilij profunditatem: et presentia sua in .x. significat profectum ex cultu terre et fructu per causas regis et magisteriorum. Et presentia sua in septima significat fortunam ex cultu terre et fructū per causas vxorum et satorum: et per negociationes. Hec significant domini angulorum per presentiam suam in angulis suis. Similiter ergo facies de presentia dominorum ceterarum domorum: et ideo introduximus tantum dominos angulorum vt essent exemplar in ceteris.

Qualiter sciatur quis planeta sit dominator.

Et cum volueris scire planetam dominatorem rei aspicias quis planetarum sit pluris auctoritatis in domo rei: et planetam qui significat naturam illius rei: sicut dicemus in naturis planetarum vide ergo qs planetarum sit fortior in domo rei: et in parte eius ex fortitudinibus quas prediximus idest ex numero quem prediximus dum de fortitudine planetarum et potestate tractauimus et qui fortior omnibus fuerit in loco rei: ipse erit dominator eius: verbi gratia: si interrogatio fuerit de substantia et volueris scire qs sit dominator eius et fuerit secunda domus que significat substantiam scilicet quintus gradus signi arietis: quia domus est martis: habet in hoc loco mars quinq; fortitudines: exaltatio quoq; est solis. et habet in eo quattuor fortitudines. est etiā ipsius solis triplicitas: et hz in eo tres fortitudines. hz ergo sol ibi septē fortitudines. et est terminus Iouis. et hz ibi duas fortitudines: et est etiaz facies martis: et hz ibi vnā fortitudinē ergo mars habet ibi sex fortitudīes: quinq; ex domo et vnaz ex facie: et sol septem: et talis planeta vocatur almubta. idest vincens. Sol ergo accipit ibi principatum: quia habet ibi septez fortitudines et ipse dominatur ibi in domo substantie. Similiter accipies in loco partis substantie et partis fortune et participez illorum facies Iouem qui est significator substantie numeraliter et commiscebis partium et planetarum testimonia: et facies hoc idem de omnibus domibus et scies dominatorem earum.

De potestatibus accidentalibus planetarum.

Ex potestatibus quoq; planetarum accidentalibus est alhais idest similitudo: et hoc est cum fuerit planeta diurnus in die super terrā et in nocte sub terra et planeta nocturnus in nocte super terram: et in die sub terra et si hoc fuerit masculinus planeta in signo masculino: et planeta femininus in signo feminino dicitur esse in sua similitudine. idest in suo alhais. Et erit fortitudo eius vt viri fortitudo in loco eius profectus. idest acquisitionis atq; fortune.

Differentia secunda in naturis planetarum septem ⁊ quid sit illis proprium ⁊ quid significent de esse rerum.

Et quia auxiliante deo iam peregimus quod proposuimus tractare de circulo signoꝝ ⁊ eius accidentibus prosequamur nunc intentionem septem planetarum ⁊ naturas eoꝝ esse quoqꝫ eorum ⁊ quid significent.

Saturnus est masculinus malus diurnus ⁊ est significator patruꝫ si fuerit pueri natiuitas in nocte: ⁊ significat senectutem vltimam si fuerit occidentalis: ⁊ initium senectutis si fuerit orientalis: ⁊ significat grauitateꝫ frigoris ⁊ siccitatis: ⁊ ex complexione corporum melancolicā: ⁊ augmentum eius atqꝫ distillationem. Et fortassis erit quandoqꝫ complexio frigida humida ponderosa ⁊ fetidi est odoris: ⁊ multe comestionis ⁊ vere dilectionis: ⁊ significat profunditatem consilij: ⁊ multitudinem silentij: ⁊ ex magisterijs res antiquas ⁊ preciosas: ⁊ significat cultus agrorum ⁊ populationem terrarum ⁊ fluminū si fuerit fortunatus: ⁊ res viles ⁊ laboriosas si fuerit malus: vt cōfricationes in balneis: ⁊ fullones ⁊ nautas. Et si fuerit fortunatus erit vere dilectionis spaciosus ⁊ patiens. Et si fuerit malus erit indiscretus stabilis tristis ⁊ merens male suspitionis multum suspicians ⁊ mouens homines in susurrationibus. Et si fuerit fortunatus significat de substantia res antiquas ⁊ durabiles ⁊ hereditates ⁊ terre cultus: ⁊ si fuerit malus significat aquas sordidas ⁊ mali saporis veteres atqꝫ cōuertibiles. Et ex infirmitatibus morbos flegmaticos ⁊ melancolicos ⁊ viscosos ⁊ congelatos acutos: vt lepraꝫ morpheam podagraꝫ ⁊ cancros ⁊ cetera huiusmodi: ⁊ significat peregrinationes longinquas canceres ⁊ vincula laborem quoqꝫ ac tarditatem ⁊ afflictioneꝫ ⁊ almauerith idest substantias mortuorum: patres etiam ⁊ auos ⁊ fratres maiores eunuchos seruos ⁊ viles homines: ⁊ significat ex operibus opera coriorum si fuerit solus significator absqꝫ complexione alicuius planetaruꝫ. ꝙ si complectitur ei Iupiter significat opus pergameni in quo scribuntur diuini libri. Et si complectitur sibi mars significat soleas sotularium ⁊ preparationes earuꝫ. Et si complectitur sibi sol significat opus consutorum corioruꝫ. Et si complectitur ei venus significat opus coriorum ex quibus fiunt timpana ⁊ alia instrumenta quibus vtimur in ludis. Et si complectitur ei mercurius significat opus coriorum in quibus scribuntur testamenta ⁊ numeri stipendiorum. Et si complectitur ei luna significat preparationem coriorum ferarum ⁊ montanorum animalium ⁊ huiusmodi similia: ⁊ significat de sectis eam que vnitates confitetur si fuerit fortunatus: ⁊ si fuerit malus significat credentiam vnitatis cum multa tamen hesitatione idest dubitatione. Et dixit messehala idest quem voluit deus exaltari. qui fuit vnus astrologus in scientia perspicuus iudicijs: quare sic dictus est ꝙ significat fidem iudiciā. ideo qꝛ est ex antiquioribus: ⁊ omnes cōfitentur eaꝫ ⁊ ipsa nullā aliaꝫ: sicut Saturnus cui oēs iunguntur ⁊ ipse nulli: significat quoqꝫ

indumenta nigra. Et dixerunt quidam alij q Saturnus sigt interiora auris z splenem: ac stomachum: z habet ex coloribus nigredinem: z de saporibus sti/pticos z acetosos. Et ex diebus sabbatū: z ex noctibus eam que precedit quartam feriam. Et quantitas orbis eius est nouem graduū. Et anni fridarie eius sunt. xi. maximi vero. 465. z maiores. 57. z medij. 43. z dimidium: minores. 30. Fortitudo eius in plagis circuli est in dextra septentrionis. Et dixit messehala q significat de figuris hominū homine inter nigrum z croceū: qui cum ambulauerit mergit oculos suos in terrā ponderosus incessu adiungens pedes. z macer recuruus habens paruos oculos: z siccaz cutem venosos rarū habens barbā in maxillis labia spissa callidus ingeniosus seductor interfector. Et dixit Dorothius hic significat hominē corpore valde pilosum iunctis superciliis: z hz ex regionibus Ascine z indiam z oēm terram nigrorū. Et ex partibus hñs partē fortitudinis z stabilitatis. sigt terras vel res terrarū z hereditatuz: z eos qui presunt operibus z audaciā z laborē ingenia z cās mortis: z hz ex partibus mundi achiud z alchiut z eorū cōfinia z terras nigrorū z montes eorū.

Iupiter fortuna masculinus diurnus: z est significator substātie z operatur calorez z humiditatē temperataz aereā sanguineā z de etatibus significat iuuentutem vsqz ad perfectionez etatis: z ex magisterijs que pertinent ad legem: vt iusta iudicia iudicare: z pacez inter homines mittere z in bonis studere z substantie significat abundantiam: z ex negocijs illa que fiunt absqz seductione z sigt animaz z vitam letitiā z veritatē z religionē z patiētiam z omne preceptum pulchrum z preciosuz z abundantiā veneris: z ex infirmitatibus que fiunt ex sanguine per augmentuz quantitatis que non fuerit superflua extra naturaz: nec ex sanguine vito z conuertibili: z est planeta sapiētie z intellectus z vsus. Cui si complectitur saturnus significat nigromantiam z incantationes z exorcismos z c̄. Et si complectitur ei Mars significat scientitiam medicine. Et si complectitur ei sol significat scientiam sectarum z prudentiam in contentionibus z disputationibus. Et si complectitur ei venus significat compositionem sonorum z aliarum scientiarum delectabilium. Et si complectitur ei Mercurius significat scientiam arithmetice z scribendi: astronomiam quoqz z philosophiam z geometriam. Et si complectitur ei luna significat scientiam dispositionis aquarum z mensure earum necnon terrarum: z ex qualitate animi significat largitatem z verecundiam atqz iusticiam z ex sectis pluralitatem atqz simulationem. Quidam autem dixerunt q significat epar z stomachum z aurez sinistraz z brachia atqz ventrem: inferiora quoqz pectinis z intestina z ex coloribus colorem cineritium z viridem z horum similes: z ex saporibus habet dulcem: z quantitas orbis eius est graduum. 9. z ex diebus habet diem Iouis: z ex noctibus noctem diei lune: z anni fridarie eius idest dominationis eius sunt. 12. z anni maximi sunt. 428. maiores. 79. medij. 45. z dimidium minores vero. 12. z fortitudo eius ex plagis circuli est in occidente. Et dixit messeala q ex hominibus significat hominem album habentem ruborem in facie: habentem oculos non prorsus nigros: nares non equales z breues caluum: in aliquo dentium habentem nigredinem: pulchre stature boni animi bonis moribus: pulchri corporis. Et dixit dorothius q significat hominem habentem magnos oculos: z pupillam latam barbam crispam z habet ex regionibus alchirath z babyloniam z asen z persidem:

ꝛ alaozmes ꝛ archadiam ꝛ ex partibus habens partem habitudinis pfectus ꝛ significat fidem ꝛ appetitum in bonis: ꝛ ex operibus salubritatem securitatem ꝛ participationem.

Mars masculinus nocturnus malus operatur calorem ꝛ siccitatem ꝛ est significator fratrum ꝛ peregrinationū: ꝛ habet ex etatibus iuuentutem vsq; in finem iuuentutis: ꝛ natura eius colerica amari saporis: ꝛ ex magisterijs omne magisterium igneum ꝛ quod fit per ferrum ꝛ ignem: sicut est percussio gladiorum cum martellis. Cūq; ei complectitur Saturnus significat percussioné ferri. Si Jupiter significat percussioné eris. Si sol significat percussionem nūmorum aureorum. Si venus significat magisterium ornamentorum. Si mercurius percussionem acuum. Si luna significat percussionem lancearum ꝛ librorum. significat etiā cum solus suscipit significationé opus medicine. Si nullus planeta ei cóplectitur significat minutionem: ꝛ vulnerationem ꝛ apertionem ꝛ horum similia. Et si complectitur ei Saturnus significat opus medicine ꝛ vulnerum. Et si iupiter significat opus naturaꝝ. Et si sol significat curam oculorū. Si venus sigt opus ornamenti: vt tonsurá crinium ꝛ barbarū ꝛ abscisioné vngularum: ꝛ si mercurius sigt abscisionem venarum. Si luna significat eradicationem dentiū ꝛ purgationé aurium. Et per se significat iniurias miserorū ꝛ effusionem sanguinis ꝛ oppressióes per vim ꝛ abscisiones viarum ꝛ iracondiā ꝛ ducatum exercitus ꝛ festinationem ꝛ inuericondiam ꝛ peregrinationē extra patriam: ꝛ feditatem coitus. ꝛ casus puerorum id est abortiuorum: ꝛ fratres medios atq; sorores: scientiam ac discretionem cure bestiarum. Et ex infirmitatibus febres calidas ꝛ sanguineas ꝛ pustulas sanguineas alabraha que est rubedo corporis cum asperitate ꝛ feditate ꝛ commestione carnium cum putredine: ꝛ dimidij capitis dolorem: ꝛ ignem sacrum ꝛ pauorem ꝛ cogitationes horribiles que inquietant homines ꝛ commouent ꝛ impediunt atq; inanes reddunt: ꝛ quicquid fuerit cū inflammatione caloris. Et ex qualitate animi commotionē scilicet animi ꝛ conturbationem. Si aspexerit eum Saturnus significat odium ꝛ maximam inuidiā: ꝛ ex sectis eam in qua bellum fuerit ꝛ vnitatem ꝛ celeritatem mutationis a fide: ꝛ multitudinem hesitationis ꝛ mutationem de testamento in testamentum: erunt tamen hec omnia sub vnitate. Dixerunt quidā ꝙ habet ex membris fel renes ꝛ veneas ꝛ decursum spermatis ꝛ dorsum: ꝛ habet ex coloribus rubedinem: ꝛ ex saporibus amarum: ꝛ quantitas orbis eius est. 8. grad. ꝛ ex diebus habet diem martis. ꝛ ex noctibus noctem sabbati: ꝛ anni fridarie eius sunt septem ꝛ anni eius maximi sunt. 264 maiores sunt. 66 medij autem. 40. ꝛ dimidium: ꝛ minores. 15. ꝛ fortitudo eiꝰ in plagis circuli in meridie. Et dixit mescea la ꝙ significet de imaginibus hominum hominem rubeum habentem capillos ruffos ꝛ faciem rotundam leuiter homines de honestátem habentem oculos croceos horribilis aspectus audacē al'citum habentem in pede signū vel maculam. Et dixit Dorothius ꝙ significat habentem acutum aspectum: ꝛ ex partibus partem audacie ꝛ significat perseuerantiam calliditatem ꝛ superbiam ꝛ leuitatem ꝛ mobilitatem ꝛ audaciam ꝛ negociationem acuitatem ꝛ festinationem in omnibus rebus: ꝛ habet ex partibus mundi Asce ꝛ terras romanorum vsq; in occidentem: ꝛ terras tuscorum.

SOl per aspectum fortunatus est: ꝛ malus per coniunctionē in vno si gno ꝛ est masculus diurnus operatur caliditatem ꝛ siccitatem: ꝛ est significator patrum si fuerit natiuitas in die significat regnuz maximū ꝛ animam vitalem ꝛ lumen ꝛ splendorem ꝛ intellectum ꝛ pulchritudinem ꝛ mundiciam atq; fidem. Et ex etate finem iuuentutis. Et participatur vniuersis planetis in dispositione annorum. Et ex magisterijs regimen ꝛ principatum: ꝛ significat iaculationem iaculorum ꝛ venationem purgationez cū omni specie purgandi quā corpora interius ꝛ exterius purgantur. Et ex infirmitatibus significat infirmitates calidas ꝛ siccas in corporibus apparentes. Et ex substantia aurum plurimum ꝛ vniuersas species substantie. Et ex qualitate ipsius animi sublimitatem prudentiam ꝛ que sequuntur honestatem. scilicet largitatem ꝛ gloriam: ꝛ prolixitatem mētis. Et ex sectis culturam bonam ꝛ eis similia. Et significat imperium vocis ꝛ fortitudinem celeritatis. Si complectitur ei saturnus significat villicationez ꝛ huiusmodi principatum. Si iupiter significat in fide principatum ꝛ religionem ꝛ etiam iudicem inter homines iudicantem opera oppressorū vel iniuriarum ꝛc. Si mars signat ducatum exercitus ꝛ inuestigationem bellorum. Si venus signat regnum per mulieres ꝛ per obsequium potentum. Si mercurius signat consultores regum ꝛ opus librorum ꝛ hereditatum ꝛ maiorum operum. Si luna signat opus legatorum ꝛ delectionem consiliorum ꝛ huiusmodi similia. Et dixerunt quidā ꝙ sol signat imaginem vultus hominis: ꝛ ꝓprie ex viris oculum dextrum: ꝛ ex mulieribus oculum sinistrum: ꝛ dixerunt quidā ꝙ habet cor ꝛ medullā ꝛ femora. Et ex infirmitatibus comestionē carnium in ore: ꝛ detrimentuz oris ꝓprie ꝛ descensionem aque in oculum: potestas eius in capite. Et dixerunt indi ꝙ cuz fuerit in ascendēte erit comburens ꝛ habebit signum in facie. Et habet ex coloribus quicquid videtur peregrino colore: ꝛ ex saporibus acrez. Et quātitas orbis eius est. 15 graduuz. Et ex diebus diem habet dominicam: ꝛ ex noctibus noctez Iouis anni fridarie eius sunt decez. Et anni eius maiores sunt. 120. maximi sunt. in. 1460. medij. 39. ꝛ dimidiuz vel ſm quosdaz. 69. ꝛ dimidium: minores vero 19. Fortitudo eius ex plagis circuli est in oriente. Et dixit mesceala ꝙ signa de figuris hoium eum que hꝫ colorem inter croceum ꝛ nigrum. i. fuscum tectum cum rubore breui stature scriptum caluum pulchri corporis: ꝛ hꝫ ex saporibus acutum. Et dixit Dorothius ꝙ figura solis ꝛ lune est figura planetarum q̄ fuerint cum eis: ꝛ eius que dignior fuerit in loco eorum. Si ergo velis scire figuram solis scito ꝙ sit crocea habens partem ruboris capillorum oculi eius aliquantulum crocei. Et ex partibus habens partem futurorum. i. partē diuinationis ꝛ est significator naturarum ꝛ spiritus sapientie eleuationis ꝛ perfectionis fidei quoq; scientiarum ꝛ laudum. Et ex partibus mundi habet zamarach ꝛ cura ꝛ ferit ꝛ eius terminos ꝛ terras romanorum.

VEnus fortuna feminina nocturna ꝛ est significatrix mulierum ꝛ vxorum ac matrum si fuerit natiuitas diurna ꝛ operatur frigus ꝛ humiditatem temperatam: ꝛ ex etate habebit iuuentutem vel adolescentiam: ꝛ ex magisterijs instrumenta ludorum ornamenta quoq; ꝛ figuras pulchras ꝛ ludos alearum ꝛ schacorum ꝛ saltationes ꝛ ocia ꝛ fornicationes ac fornicatores ꝛ filios fornicationis ꝛ multitudinem coitus: ꝛ vniuersa genera luxurie ꝛ compositiones coronarum ꝛ vsus earum: ꝛ pulchritudinem

ac mundiciam vestimenta etiã ꝛ ornamenta. Aurum ꝛ argentum ꝛ dilectionẽ ludos risus ꝛ gaudiũ ꝛ vnguentis diuersisq; speciebus vel potationes ꝛ ebrietates: seq; credit omnibus: largitatem quoq; significat: ꝛ dilectionẽ diligentiã amorem iustitiã ꝛ domos orationis retinet quoq; fidem: ꝛ significat magisterium omnium signorũ veluti musicã ꝛc. ꝙ si complectitur ei Saturnus significat sonum cantationũ quibus deflentur aliquando mortui: vel quas cantant edificatores quando edificant edificia. Et si complectitur ei Jupiter significat sonum lectionum vel cantationum quibus vtuntur domini sectarum in altaribus ꝛ locis orationis eorum in laudem dei omnipotentis. Et si Mars signat sonos quibus vtuntur seculares ꝛ cantus vulgi in quibus fit mentio blasphemie vel preliorum: vel in quo fit mentio carceris vel laboris ꝛ horum similia: vt cantus in quo fit mentio captionis ꝛ alligationis ꝛ percussionis flagellorum. Si Sol signat sonũ ligni quo cantatur corã regibus ꝛ nobilibus. Si Mercurius sonum qui exercetur in cõpositione versuũ. Et si luna significat cantus nautarũ in nauibus. ꝛ ex infirmitatibus morbos habet frigidos ꝛ humidos qui accidunt proprie ꝛ multotiens in membris genitalibus. Et ex substantia que acquiritur propter pulchritudinem: vt sunt ornamenta mulierum: ꝛ vestimenta earum margaritas atq; picturas. Et ex qualitate animi suauitatẽ ꝛ amiciciam ꝛ cõmestionem ꝛ his similia: ꝛ cupiditates potionis ꝛ cõmistionis ac coitus. Et ex sectis culturã idolorũ: ꝛ eos in quibus maxime exercentur commestiones atq; potationes. Et dixerunt quidam ꝙ significat anchas ꝛ spinam dorsi ꝛ sperma. Et alij dixerunt ꝙ habet significare pinguedinem ꝛ carnes ꝛ renes ꝛ vuluã matricem ventrẽ pectinem ꝛ vmbilicũ. Et habet ex coloribus albedines: ꝛ ex saporibus vnctuosum. Et quantitas orbis eius. 7. graduũ. Et habet ex diebus diem Veneris: ꝛ ex noctibus noctẽ martis. Et anni fridarie eius sunt octo. Et anni eius maiores. 82. maximi. 151. ꝛ medij. 45. minores vero. 8. Fortitudo eius in plagis circuli est in dextra orientis. Et dixit Mescealla ꝙ signat de figuris hominum hominem album trahentem ad nigredinẽ pulchri corporis ꝛ capillorum: faciem habentem rotundam: ꝛ paruam habentẽ maxillam pulchros oculos: ꝛ eius nigredo oculorum est plusq̃ oportet. Et dixit Dorothius signat hominem pulchram faciem habentem pulchros oculos ꝛ multos capillos ꝛ plus album confectum rubore crassum ostendentem beniuolentiam. Et habet ex partibus partem desiderij ꝛ significat amicitiã ꝛ ludũ ꝛ dilectionem ꝛ patientiam ꝛ coniunctiones masculorum. Et habet ex partibus mundi albiget ꝛ aliemẽ ꝛ terras arabum.

Mercurius commixtus masculinus diurnus inclinatur per naturam suam ad eum qui complectitur ex planetis ꝛ ex signis: ꝛ est significator fratrum minorum: ꝛ significat seruos ꝛ dilectionem concubinarum signat etiam deitatem ꝛ oracula prophetarum ꝛ crudelitatem ꝛ opus ꝛ honorem vel orationem. Qui si in natura sua fuerit ꝛ nullus planeta ei complectitur significat res terreas ꝛ rerum augmentationem crescendo: ꝛ ex etate iuuentutem: ꝛ profectum in ea: ꝛ ex operibus opera que generant cognitionem predicationem ꝛ rhetoricam ꝛ negociationes ꝛ extimationem ꝛ geometriam: ꝛ dispositionem rei ꝛ philosophiam ꝛ auguria ꝛ prouerbia ꝛ scripturam: ꝛ versificandi scientiã ꝛ opus numeri maxime. Cui si complectitur Sa-

turnus significat ex opere numeri opus mensure terrarum ꝛ hereditatum ꝛ nu-
merum edificiorum atq; telarum. Si Jupiter signat numerum psallēdi ꝛ nu-
merum librorum diuinorum Si Mars significat numerum qui fit in donati-
uis exercituum ꝛ pugnantium ꝛ numerum percussionū flagellorum atq; cla-
uarum. Si Sol signat preesse numero regum ꝛ substantie domorum. Si Ve-
nus signat numerum chordarum lignorum seu cytharaꝛum numerum sono-
rum atq; fistularum. Si Luna signat numerum ferculoꝝ que fiunt ad comme
stiones itinerantium extra domum. Et signat de infirmitatibus infirmitates
spirituales anime.i.cogitationes horribiles: ꝛ inquietudinem mentis atq; du
bitationes ꝛ cetera similia. Significat etiam animi qualitates ꝛc. similia ſm cō
plexionem suam ꝛ coniunctionem: cum fuerit fortunatus erunt bonitates ſm
genus fortune que facit eum fortunatū: ꝛ ſm locum in quo fuerint fortunatus
mercurius: ꝛ cum fuerit malus erunt iniquitates ſm malum quod eum facit
malum: ꝛ ſm locū in quo factus est malus. Et significat ex sectis culturam vni
tatis ꝛ horum similia: ꝛ hoc secreto cum hypocrisia ꝛ simulatione. Et dixerunt
quidam ꝙ significat femora vmbilicum ꝛ pectinem ꝛ crura neruos atq; venas
ꝛ ex coloribus habet omnem colorem commixtum atq; variatum: ꝛ alez meni
um qui est color floris lilij agrestis: ꝛ ex saporibus acetosum. Et quantitas or-
bis eius est.7. graduum: ꝛ habet ex diebus diē mercurij: ꝛ ex noctibus noctē
diei dominice. Anni fridarie eius sunt.13. ꝛ āni eius maiores.76. maximi.460
medij.48. minores vero.20. fortitudo eius in plagis circuli est in septentriōe.
Et dixerunt quidam mercurius a medio retrogradationis eius vsq; ad statio
nem secundam significat pueritiam: ꝛ a statione secunda vsq; ad coniunctionē
solis iuuentutem: ꝛ a coniunctione solis vsq; ad stationem primam mediam
etatem: ꝛ a statione sua prima vsq; ad medium retrogradationis significat se-
nectutem ꝛ contrarietatem: ꝛ in coniunctione sua per directionem vsq; ad
stationem primā significat dilectionem ꝛ amicitiam ꝛ amoris imitationem: ꝛ
ex statione sua secunda ad coniunctionem iens significat inquisitionem di-
lectionis ꝛ concordiam: ꝛ a statione sua prima iens iterum ad retrogradatio-
nem significat inquisitionem contrarietatis ꝛ dissimulationis tarditatem ꝛ ve-
recundiam paruam ꝛ occupationem ꝛ stuporem in rebus: ꝛ in medio retro-
gradationis significat celeritatem temperatam propter ingenij debilitatem. ꝛ
apud stationem secundam significat stuporem ꝛ occupationem ingenij ꝛ tar-
ditatem ꝛ egressus ab hac celeritatem ꝛ apertionem ingeniorum: ꝛ coniun-
ctione sua soli per directionem significat celeritatem ex passionem ingenio-
rum ꝛ latitudinem vel augmentationem eorum. Similiter Veneri accidit in
his locis ꝛ planetis alioribus. Et dixit messcala mercurius significat ex figu-
ris hominem non multum album neq; nigrum habentem colorem: frontem
habentem eleuatam ꝛ longam: in facie longitudinem ꝛ nasum longum: raraꝫ
habentem barbam in maxillis ꝛ oculos pulchros non ex toto nigros: longos
quoq; habentem digitos. Et ex partibus habet partem negociationis: ꝛ signi
ficat timorem ꝛ infestinationem ꝛ bellum ꝛ inimicicias ꝛ seductiones ꝛ con-
trarietates: ꝛ significat quoq; perfectum magisterium ꝛ subtilitatem in opere
ꝛ inquisitione: ꝛ in ceteris que fiunt in hominibus ex actis ꝛ contentionibus.
Et ex terris habet adelech alcuidem ꝛ maxime in meridie: ꝛ terras indorum.

Luna fortuna feminina nocturna operatur frigiditatem z humiditatem: z ex significatrix matrum: si fuerit natiuitas nocturna z est in ea falsa temperatum z significat etatez puerilem z initiũ crescendi. ¶ Et ex operibus habet legationes z mandata: z opera aquarum atqz terrarum secundum quantitatem fortunij vel infortunij vel mali qꝫ si fuerit bona significat bonum z econuerso. Significat etiam principatum si prefuerit vel fuerit domina aliquibus rebus ad regem pertinentibus si fuerit fortunata a sole in bono aspectu z in bono loco. ¶ Et de substantia significat argumentum z terre cultum si habuerit auctoritatem in quarta z ex fide religionem. Et ex infirmitatibus epilensiam paralisim guttam caducam z vultus torsionem enodationem membrorum z commotionem: z quicquid fuerit in similitudine frigoris z humiditatis. Et qualitatem animi secundum coniunctionem suam cum planetis. ¶ Cui si complectitur fortuna: z fuerit fortuna ipsa Uenus significat curialitatem z benignitatem: z animi suauitatem: z morum honestatem: z motus celeritatem: z diuinum obsequium. Si fuerit Jupiter significat honestatez cautelam z societatem z benignitatem z vite pulchritudinem. Et si complexa fuerit malis z fuerit mars significat studiũ susurrationis inter homines z vsuz in talibus. Si Saturnus odium simulationem ac inuidiam. Si fuerit sol ab aspectu laudabili significat dispositionem regalem. Et si fuerit Mercurius significat rhetoricam id est facundiam z bonitatem lingue z scripturam. Et dixerunt quidam qꝫ significat cogitationem z nouitatez animi z debilitatẽ sensus z grauitatem lingue: z mulieres honestas: z nutritiones paruuloꝝ z matres z materteras. z preparationes ciborum. Et dixerunt alii qꝫ significat cerebruz proprie z pulmonem. ¶ Et ex coloribus habet croceum: z ex saporibus salsum. Et quantitas orbis eius est. 12 graduum. ¶ Et significat ex viris oculum sinistrum: z ex mulieribus dextrum. Et ex diebus habet diem lune: z ex noctibus noctem veneris. Anni fridarie eius sunt nouem. maiores autez. 108. maximi. 520. z medij 66. z dimidium: z secundum quosdam 39. z dimidium: z minores vero vigesimoqnito. Et fortitudo eius ex plagis circuli in dextra occidentis. Et dixit Messeala qꝫ significat de figuris hominum hominem album confectum rubore iunctis supercilijs: beniuolum habentem oculos non ex toto nigros. faciem rotundam pulchram staturam: z in facie eius signum. Et ex terrijs habet arcoch z timanaz z aldeilam. Et quidam dixerunt qꝫ significat pueritiam ab initio mensis vsqz ad. 7. dies: z a. 7. diebus vsqz ad. 14. dies iuuentutem: z significat etatem perfectionis i. medie etatis vsqz ad. 21. dies z noctes: z senectutem vsqz ad coniunctionem: id est vsqz in fienem mensis quando coniungitur soli. Et cum fuerit subradijs Solis significat secreta z res occultas: z similiter omnis planeta: z in initio mensis quando crescit significat omne qđ faciendum est: z in impletione sua quod destruendum est: quia decrescit: z in initio mensis ipsa z Sol significat accusatores: z in fine mensis accusatos: z significat in initio mensis lucrum z continentiam: in fine mensis stipendia z dispersiones. z significat in oppositione cõtrarietatem. z in initio mutationis ad oppositionem idest cum fuerint inter eam z oppositionem. 15. gradus sigt initiuz contrarietatis z eius causam: z cum separata fuerit ab oppositione significat causas exceptiõis a ꝯtrarietate: z in exitu suo de sub radijs Solis significat exitum ab occultatione z his silia: z in introitu sub radijs sigt aptationez ad oc

cultandum:z hora diuifionis a Sole significat aptationem exitus sui ab occul tatione:z hora exitus sui de subradijs significat apparitionem z aduentum ab absentia z dum fuerit in quarto aspectu Solis significat diminutionē rei seu descensionem ab alto in infimum. Similiter in quarto aspectu secundo sed in quarto aspectu primo significat apparitionem rerum z lucrum z augmentum cōtinentie:z in quarto aspectu Solis secundo significat horum opposita. Et dixerunt quidam ꝙ Luna in coniunccione quidem vsqꝫ ad dimidium luminis sui primum erit natura eius humida z medietate luminis sui vsqꝫ ad impletio nem erit natura eius calor:z ab impletione vsqꝫ ad dimidium sui luminis se- cundum erit natura eius siccitas:z a dimidio luminis sui secundi vsqꝫ ad con- iunctionem erit natura eius frigus. Reliqui vero planete ab ortu suo vsqꝫ ad stationem suam primam in natura humiditatis erunt z significant pueritiam: z a statione sua prima vsqꝫ ad oppositionem solis erit natura eorum calor:z si gnificat iuuentutem:z ab hoc loco vsqꝫ ad stationem secundam erit natura eo rum siccitas:z significat perfectam etatem:z a statione sua secunda vsqꝫ ad oc- cultationem suam primam erit natura eorum frigus:z significat senectutem frigidam. Et dixerunt quidam ꝙ sol significat spiritum. idest animam vitalez. Luna cogitationem z sensum. Saturnus merorem z tristiciam vilitatem ma- lum. Jupiter sapientiam z rationem. Mars iram furiaz z celeritatem. Venus ludum z gaudium. Mercurius rationalitatem seu dialecticam z disciplinam. Et quia diximus in hoc capitulo de significatione planetarum dum comple- ctuntur alteri planete. Similiter etiam est considerandum in ceteris rebus que significant planete.

De ordine vero planetarum seu principatu eoruz in conceptione pue rorum:z q̄ꝺiu fuerint in ventre matris. Sciendū est ꝙ primus men sis ab hora: scilicet conceptionis est Saturni. Secundus Jouis. Ter tius Martis. Quartus Solis. Quintus Veneris Sextus Mercurij. Septi- mus Lune. Octauus Saturni:z ideo non viuit qui nascitur in octauo mense: eo ꝙ sub potestate Saturni nascitur:z nonus Jouis Principatus quoqꝫ siue ordinatio planetaruz in vita humana. i. qualiter disponant vitam nati ita diui ditur. Luna incipit ab ingressu nati idest a natiuitate pueri:z disponit secūduz quantitatem annorum nutritiuorum qui sunt quattuor anni. Deinde Mercu- rius post decez. deinde Venus octo. postea Sol. 19. postea Mars quindecim. postea Jupiter duodecim. deinde Saturnus vsqꝫ in finem vite.

De natura capitis draconis z caude.

Caput draconis est masculinus. Similiter etiam est fortuna z natura eius est composita ex natura Jouis z Veneris:z hoc significat regnū z fortunam atqꝫ substantiam. Et dixerunt z quidaz ꝙ natura eius est augmentatio: quia cum fuerit cum fortuna auget fortunam eorum:z cum fue- rint cum malis auget malitiam eorum:z anni fridarie eius sunt tres. ¶Cauda vero eius est mala:z natura eius est composita ex natura Saturni z Martis: z significat deiectionem z casum atqꝫ paupertatem. Et dixerunt quidam ꝙ na tura eius significat diminutionem ꝙ cum fuerit cum fortunis diminuit fortu- nam eorum:z cum fuerit cum malis diminuit malitiam eorum: ideoqꝫ dictum

est caput: est fortuna cum est cū fortunis. z malum cum malis: z cauda mala cū bonis z bona cum malis: z anni eius fridarie eius sunt duo.

De horis diei z noctis quorum sunt planetarum.

SI fuerit aliqua dies vel nox alicuius planetarum erit prima hora ipsius planete z secunda hora alterius planete qui ei succedit: ceterorūqz secundum ordinem circulorū pari ratione est successio verbi gratia: die veneris cuius est z dies prima hora est ipsius veneris secunda mercurij. tertia lune. quarta saturni. quinta Jouis. sexta martis. septima solis. octaua iterū veneris. nona mercurij. decima lune. vndecima Saturni. duodeciama Jouis. ecce habes. 12. horas diei inequales. Itē de horis noctis. Prima hora sequētis noctis est martis cuius est z tota nox. Secunda Solis. Tertia veneris. Quarta Mercurij. quinta Lune. sexta saturni. septima Jouis. octaua iterum martis. nona solis. decima veneris. vndecima mercurij. duodecima lune. z sic habes etiam. 12. horas noctis inequales. Et incipit dies sabbati postea cuius prima hora est saturni: z ipsius est tota dies sic per ordinem numerando inuenies horas dierum z noctium z diuisiones earum super planetas singulos si deus voluerit.

De horis masculinis z femininis.

DIcuntur z hore esse masculine z feminine: quia hora prima vniuscuiusqz diei z noctis est masculina. secunda feminina. tertia masculina. quarta feminina. sicqz succedunt per ordinem. vna scilicet feminina. alia masculina. vsqz in finem diei z noctis.

Differentia tertia in his que accidunt planetis septē in semetipsis z quid accidat eis abinuicem.

E quia iam annuente deo iam peregimus esse planetarum in semetipsis: z quid significent: prosequamur narrando quid eis accidat in semetipsis z abinuicem id est a quibusdam erga quosdam.

SIgnificatio planetarū in semetipsis est vt sit planeta ascendens in circulo augis sue minor lumine z magnitudine atqz cursu id est cū fuerit inter ipsū z suam augē minus 90. gradibus ante vel retro si aūt fuerint inter ipsū z augem. 90. gradus equales erit equalis in lumine z magnitudine atqz cursu. si vero fuerit extra hec duo loca. i. plus. 90. erit descendens de circulo augis z apparebit maior lumine z magnitudine ac cursu vel velocior: z si fuerit portio eius equata minus. 180. gra. erit augens numerum. z si fuerit plus erit

minuens numerū: z si fuerit portio eius equata ex.180.gra.vel.360.erit nec au gens nec minuens: z si addatur equatio equata super mediū cursū dr augens cursū vel numerū: z si minuitur eius equatio dicitur minuens numerū. Et qñ aliquis planetarū altiorū.3.vadit plus medio cursu suo dicit augere cursū: z si minus vadit dicitur minuere cursum: z si vadit tm̄ dicitur cursu equalis z qñ aliquis planetarū inferiorū vadit plus medio cursu solis erit augens cursum. qñ vadit minus dicitur minuens cursum: z qñ vadit tm̄ erit cursu equalis. Luminariū aūt esse in cursu est sicut esse trium altiorū planetarū. Fit quoqz planeta septentrionalis cū transierit genzahar suum.i.cū transierit per viam Solis iens a meridie in septentrionē ille transitus.i.illa abscisio circulorū dr genzahar. cū ergo planeta transierit ipsaz abscisionē z fuerit inter planetā z ipsaz abscisionē minus.90.gra.erit planeta septentrionalis ascēdens: z cū fuerit a.90. vsqz ad.180.erit septentrionalis descēdens: z cū transierint hunc numerū i.cū habuerit plus iens ad.270.erit meridianus descēdens: z cū trāsierint hunc numerū iens ad 360.erit meridianus ascēdens. hoc est eē planetarū in semetipsis.

De esse aūt planetarū ab inuicem tractemus.s.quid accidat 5.planetis erga luminaria: z dicemus ex hoc quod dixit Ptolemeus de almugea hoc est de visione inuicem faciei ad faciem. hoc est cū fuerit inter planetam z solem: dum fuerit planeta occidentalis idest dū sequitur solē tantum quantum est inter domum illius planete z domum solis de signis: aut cum fuerit inter ipsum planetam z lunam cū fuerit orientalis a luna idest dū succedit luna tantum quantum est inter domum planete z domum lune ex signis idest cum fuerit planeta tantum distans a sole post quantū distat domus eius a domo solis: similiter de luna dicitur: quia cum planeta successerit soli z fuerit a sole saturnus: scilicet in.6 signo: z iupiter in.5. mars in.4. venus in.3. mercurius in.2.tunc dicitur esse in almugea solis. Similiter cum fuerit inter vnūquemqz planetam z lunam succedentem hic numerus signorum vniuscuiusqz planete dicitur esse in almugea lune.

De ductoria.i.securitate planete.

Ex hoc ductoria planete.i.vt sit planeta in suo haiz.i.in parte sibi propria z aliquo angulorum ascendentis: z aliquod luminarium: similiter in loco sibi consimili in quadrante videlicet in aliquo angulo ita q̄ sit planeta in die orientalis a sole: in nocte occidentalis a luna z omnis planeta dicitur esse in sua ductoria secundum quosdam cum fuerit inter planetaz orientalem z solem 60.gra. Et omnis planeta ex quo tegitur a radijs solis donec appareat de subradijs vocatur combustus: z dum incipit intrare radios dicitur incepisse comburi: z dum absconditur sub radijs z fuerit prope solem per.12.gra.dicitur oppressus z cum fuerit cum sole in vno gradu fuerintqz inter eos.16.minuta: vel infra z latitudo eius similiter vocat vnitus: z cū trāsierit eandem vnionē petens exitū donec videat vocat euasus. Et ex quo apparent tres altiores de subradijs z incipiunt oriri.i.apparere mane ante solem: hoc est cū fuerint ꝓpinquiores circulo hemisperij orientalis donec veniāt ad oppositionem vocant orietales dextri: z ex quo trāsierit oppositionē donec cōiungātur iterū soli vocant occidētalis sinistri. Venus vō z Mercuri⁹ ex quo seperat aliqs eorū a gradib⁹ solis in medio retrogradatiōis sue: z apparent donec cōburant a sole in sua directiōe vocātur orietales. z ex quo seperant a sole

in medio directiõis sue donec iterum comburant in retrogradatiõe sua vocã-
tur occidentales: et cũ fuerit in ortu suo.i. cuz fueit oriẽtales vocant dextri: et di
cunt esse mas. et occiduo suo.i. cuz fuerit occidẽtales vocant sinistri et dñr esse
feminei: et tũc sunt fortiores. ¶ Tres vo altiores postq̃ exeũt de subradijs solis
vocant oriẽtales et dñr augmẽtari i fortitudine vsq; ad.30.gra. a sole et vocant
post hoc vsq; ad.30.gra. alios oriẽtales fortes vel fortiores: et cũ trãsierint solẽ.
60.gra. vocant planete orientales eũtes ad debilitatẽ donec veniãt ad retro-
gradationem tũc noiant oriẽtales retrogradi: donec fint et veniãt in opp̃sitio-
ne: et post hoc erunt occidẽtales retrogradi cũ trãsierint oppositionẽ. donec
perueniant ad directionẽ: deinde a directione vsq; ad.60.gra. post directiõem
donec sit longitudo eoꝝ a sole.30. graduũ dicunt occidẽtales fortes: deinde a
longitudine.6.gra. post directionẽ dicunt occidẽtales eũtes ad debilitatẽ: de-
inde fiunt occidentales debiles donec intrent sub radijs solis. ¶ Inferiores
quoq; ex quo seperant a sole: et ipsi retrogradi vocant oriẽtales debiles: sicq;
esse nõ desistũt donec veniãt ad directionẽ suã: et tũc fiũt oriẽtales fortes: donec
longitudo eoꝝ sit a sole sicut lõgitudo solis ab eis fuit duz cepissent debilitari
eũtes ad retrogradationẽ: deinde fiũt oriẽtales debiles donec supponãt radijs
solis post hoc sunt cõiuncti: deinde cõbusti euntes ad apparitionẽ donec vide
ant: et ex quo separant a sole in directiõe vsq; ad 60 gradus sunt fortiores: et a
60. vsq; ad horã sue retrogradatiõis erũt occidentales fortes: et donec fuerint
cũ sole erũt debiles: et planeta cũ exierit de subradijs solis: et nulli planete iun
ctus fuerit dicitur q̃ sit in lumine suo: hoc est esse planetaruz cũ luminaribus.

De his que accidunt planetis ad seinuicem.

Esse autem illorum erga seinuicem hoc est idem q̃ coniunctio.i. cum fuerint duo planete in duobus signis aspicientibus se et fuerit leuior in signo suo minus gradibus q̃z fuerit ponderosior in signo suo: fuerintq; inter eos.6.gra. vel infra: tunc dicitur q̃ leuior eat ad coniunctionem ponderosioris: et cum gradus eorum fuerint equales perficiunt coniunctio eorum: et cum transierit eum erit ab eo separatus coniunctio hec dicitur coniunctio longitudinis. ¶ Coniunctio vero latitudinis est: vt duo planete iungantur per latitudinem. Et si fuerit applicatio coniunctionis oportet: vt sit latitudo eorum equalis in vna parte: et si fuerit coniunctio ex oppositione oportet vt sint latitudines eorum equales: ita vt latitudo vnius sit ascendens in septẽtrione: et alterius descẽdens in spetẽtrione vel vnius ascendẽs in meridie: et alteri⁹ descẽdens in meridie: aut si fuerit applicatio ex aliquo alioꝝ aspectuũ: et hoc est q̃ sit latitudo vni⁹ septẽtrionalis ascendẽs: et alteri⁹ meridiana descẽdens: et ecõuerso in meridie: et hec est applicatio latitudinis que dicta est. ¶ Et cum separat vnus planeta ab alio et nulli planetarũ iungitur q̃zdiu in eodẽ signo fuerit dicitur cursu vacuus. ¶ Et cum fuerit planeta in aliquo signo: et aliqs planeta non aspexerit hoc signũ alter planeta q̃zdiu in eodẽ fuerit dr̃ feralis vel agrestis. ¶ Et cum separatur planeta leuis a planeta ponderosiori et iunctus fuerit alteri. transfert naturam primi ad secundum. Transfert etiaz planeta naturam alio modo hoc est vt planeta leuis iungat planete põderosiori se: et ipse põnderosior iterũ alteri se ponderosiori: tũc melius trãsfer naturam leuioris ad põderosiorẽ. ¶ Si autẽ nõ iungit vnus istoꝝ alteri: et iungit vter-

q̄ȝ alteri:tunc si aspexerit ille tertius planeta aliquem locorum circuli reddit lumen eorum ad locum ipsum.⁊ hoc vocatur redditus luminis. Iterũ si vnus planeta non iungitur alteri:sed alter planeta tertius in vtrosqȝ transtulit lumẽ: tunc hec coniunctio dicitur etiam redditus luminis. ¶ Sequitur prohibitio ⁊ fit duobus modis.Uno scilicet ex coniunctione hoc cum fuerint tres planete in vno signo:sed in diuersis gradibus:⁊ fuerit ponderosior plus gradibus: tunc ille qui est medius prohibet priorem illum.scilicet qui est minus gradibus ne iungatur ponderosiori donec pertranseat eum. Secũdo modo vt duo planete sint in vno signo:⁊ leuior iungatur ponderosiori: alter quoqȝ iungatur eidem ponderosiori per aspectũ:ille ergo qui est cum eo in vno signo aspicientem prohibet a ponderosioris cõiunctione:si fuerint tamen gradus illius qui iungitur:⁊ ipsius qui aspicit equales.idest vnius numeri. Si vero ille qui aspicit fuerit propior gradui ponderosioris erit coniunctio aspicientis. Et si coniungitur planeta domino illius signi in quo fuerit: vel domino exaltationis seu domino ceterarum dignitatum in quibus fuerit: dicitur pulsare idest mittere naturam illius planete domini scilicet eiusdem dignitatis ad eum. ¶ Et si fuerit planeta in aliqua dignitatum suarum ⁊ fuerit iunctus alij planete qui habeat etiam partẽ dignitatis in eodem loco mittit ei etiam vtranqȝ naturam suam.s.⁊ illius cui iungit̃:⁊ hec missio omnis vocat̃ alcobol idest recep.io.

NUnc sequitur redditus.i.quando iungitur planeta alicui planete qui comburitur.i. qui fuerit sub radijs solis vel fuerit retrogradus redditqȝ ei virtutem propter debilitatem suam quam non valet retinere: tunc si fuerint vtriqȝ planete in angulo vel succedentibus angulorum erit redditus cum proficuo.similiter si fuerit qui coniungitur ei tantum in angulo:⁊ ille cui coniungitur receperit eum. Si autem fuerit planeta qui iungitur cadẽs ab angulo: ⁊ ille cui coniungitur in angulo vel in sequenti angulorum: aut si vtriqȝ fuerint cadentes erit redditus cum detrimento.

INde sequitur almenez.idest refrehatio que fit quãdo planeta vult cõiungi alteri: sed anteq̃ȝ iungatur accidit retrogradatio ⁊ sic destruitur eius coniunctio. ¶ Hanc sequitur alichorad.i. contrarietas accidens: hec fit cum aliquis planeta leuis fuerit multorum graduum in signo ⁊ alter illo ponderosior minus gradibus.tertius quoqȝ leuior primo volens cõiungi ponderosiori: sed anteq̃ȝ ei coniungatur fit retrogradus ille leuior qui habet plures gradus ⁊ iungitur ⁊ applicatur illi ponderoso ⁊ transiens illum iungitur etiam alteri planete leuiori: ⁊ sic destruitur coniunctio illius prioris cum ponderoso.

SEquitur alfazim.i.frustratio. H quoqȝ fit cum aliquis planeta petit cõiũctionem alterius planete.sed anteq̃ȝ perueniat ad eum mutatur iste in aliud signum ⁊ erit aliquis planeta in paucis gradibus aspiciens ipsum signum ⁊ erunt radij eius in initio signi. Cũqȝ exierit sequens planeta de primo signo iungitur isti aspicienti ⁊ annullatur coniunctio quam habebat cum illo.s.cum primo.

HInc sequitur abscisio luminis hoc est quando aliqs planeta petit cõiunctionẽ alterius ⁊ fuerit in secundo signo a signo illius cui iungitur alter planeta: sed anteq̃ȝ iungat̃ ei prius fit ille qui est in secũdo signo

retrogradus. coniungiturqꝫ ei ꝛ abscindit lumen suum a planeta qui vole/bat coniungi ei: similiter si fuerit planeta iens ad coniunctionem alterius planete: ꝛ ipse alter planeta cui vult iungi petat coniunctionem alterius planete se ponderosioris: sed anteqꝫ perueniat leuis ad gradus ponderosioris iungitur ipse ponderosus alteri seipso ponderosiori: ꝛ abscindit lumen illius a planeta primo leuiori.

De locis fortunatis ꝛ malis.

Sunt quoqꝫ his planetis loca in quibus confortantur ꝛ in quibus debilitantur: ꝛ loca in quibus fiunt fortune: ꝛ loca in quibus fiunt mali. Sed loca in quibus fiunt fortune sunt hec: vt scilicet sint in aspectibus bonorum idest in aliquo aspectu vtili: scilicet sextili: aut in trino aspectu quia a quibusdaꝫ ita nominatur exagona radiatio quoqꝫ ac trigona: ꝛ vt sint mali cadentes ab eis sintqꝫ separati ab infortuna: ꝛ iuncti fortune: aut sint obsessi a fortunis vel radijs eorum idest vt sint inter duas fortunas vel inter radios fortunarum. ¶ Hec est enim obsessio vt habeat planeta fortunam vel radios eius ante se ꝛ aliam fortunam: vel eius radios post se. Et quidā vocant hoc altifert idest veneratio: aut sint vniti cuꝫ sole in vno gradu aut sint in aspectu eius sextili: siue trino vel cōsimili aspectu lune ꝛ luna tunc sit fortunata: ꝛ vt cursu sint veloces aucti lumine ꝛ numero: aut sint in dignitatibus suis vel in suo haim: idest in sua similitudine vt sit videlicet planeta masculinus in signo masculino ꝛ femininus in signo feminino ꝛ diurnus in die super terrā ꝛ in nocte sub terra nocturnus in nocte super terram: ꝛ in die sub terra ꝛ reliqua ꝛ vt sint in signis in quibus habuerint dignitates seu potestates suas: vel gaudijs suis vel in gradibus lucidis recepti: ꝛ ex fortitudine eoruꝫ est vt sint ascendentes in septentrione: aut sint septentrionales: vel sint ascendentes in circulo augis sue: aut in statione secunda hoc est quando fuerint in statione vbi dirigantur a retrogradatione: aut sint exeuntes de sub radijs solis: aut sint in angulo: vel in sequenti eius: aut sint tres altiores orientales a sole: qꝫ si eum aspexerint sextili: aut trino aspectu: erit illis hoc augmentum fortitudinis: aut fuerint in quartis masculinis ꝛ sol cuꝫ fuerit in illis quartis masculinis: aut in signis masculinis erit fortis etiam nisi sit in libra: quia ibi cadit. Et ex fortitudine trium inferiorum est vt sint occidentales a sole: aut in quartis femininis ꝛ ex fortitudine lune: vt sit in nocte super terram ꝛ in die sub terra in loco feminino: vel in signo feminino: ꝛ cum fuerit in exaltatione solis.

De infortunio planetarum.

Ex infortunio vero planetarum ꝛ destructione eorum est vt sint in cōiunctione malorum: aut in oppositione eorum: vel in eorum tetragona: aut trigona: aut exagona radiatione: aut si fuerit īter eos ꝛ corpus mali vel radios eius minus termino planete: aut fuerint in terminis maloruꝫ: aut domibus eorum: aut sint mali eleuati super eos a .x. vel .xi. a locis eorum: ꝛ multo deterius si non receperint eos. Aut fuerint in coniunctione solis: vel oppositione eius: vel in tetragona radiatione: aut fuerit in capitibus suorum

genzahar: aut cum caudis suis: aut cum capite draconis vel cauda fintq3 inter eos z inter aliquem istorum scilicet locorum .22. gradus vel infra: z maxime si fuerit luna in aliquo eorum: similiter z sol tunc magis impeditur ab eis. idest a capite vel cauda cum fuerint inter ipsum z vnum eorum etiam .4. gra. ante vel retro: aut fuerit planeta obsessi inter duos malos: hoc est vt sit planeta in signo aliquo z cu3 eo malus: vel radij eius ante se: z malus vel radij eius post se: aut seperatur a malo per coniunctionem. vel per aspectum: z iungatur tali modo alteri malo aut fuerit malus: vel radij eius in signo quod est ante eum: idest in secundo ab eo: z in signo quod est post eu3: idest in .12. ab eo fuerit alter malus: vel radij eius. Similiter dicitur de signis q fint obsessa. Quod si aspexerit fortuna vel sol eundem planetam obsessum: vel signum obsessum a trino. vel a sextili aspectu fueritq3 inter eum z coniunctionem minus septem gradibus sol uitur ipsa malicia vel obsessio. ¶ Et ex hoc vt sit planeta retrogradus: vel sub radijs solis combustus: aut cadens ab ascēdente: aut ex debilitate eoru3: vt sint tardi cursu: aut in statione prima: hoc est quando stant: vt retrogradi fiant: aut sint in gradibus tenebrosis aut sint masculini in signis femininis: z gradibus femininis in die sub tarra: z in nocte super terram: aut sint feminini in signis masculinis: z in gradibus masculinis in nocte sub terra: z in die super terram: aut sint in oppositione dignitatum suarum: seu potestatum: aut descendentes in meridie vel meridiani: aut cadentes ab angulis: vel a succedentibus angulorum: aut in domibus cadentibus: aut sint in via combusta que est medietas vltima libre: z prima medietas scorpionis: aut iungantur planete retrogrado vel impedito seu cadenti: aut non sint recepti. Aut sint tres altiores a sole occidentales: aut in quartis femininis: z debilitas solis est: vt sit in signis femininis: aut in quartis femininis: nisi sit in domo nona: z debilitas trium inferiorum est vt sint orientales: aut in quartis masculinis.

De amicicia z odio planetarum.

Et dicitur in planetis q sint quidam eorum se inuicem diligentes z odientes: nam de diligentibus quidam antiquorum dixerunt q Jupiter diligit omnes planetas z sit amicus eorum z ipsi illius preter martem. Veneris amici sunt omnes planete z omnes diligunt eum preter saturnum. ¶ Saturni autem amici sunt Jupiter Sol z Luna z inimici eius Mars z Venus z ipsa plus habet eum odio. ¶ Et amica martis est Venus z ceteri planete odio habent eū z plus Jupiter z Sol. ¶ Solis vero amici sunt Jupiter z Venus: z inimici Mars Mercurius z Luna. ¶ Mercurij amici sunt Jupiter Venus: z Saturnus tantum: z inimici eius sunt Sol z Luna z Mars. Lune autē amici sunt Jupiter z Venus z Saturnus: z inimici Mars z Mercurius. Capitis draconis amici sunt Jupiter z Venus: z inimici Saturnus z Mars. Caude vero amici Saturnus z Mars: inimici Sol z Luna Jupiter z Venus. Et sunt alie species inimicicie. cum fuerint duo planete habētes domos suas oppositas: vt Mars z Venus: z cū ꝯiungunt dr̄ apertio portarum. Tertia quoq3 species inimicicie est vt sint duorum planetarum exaltationes opposite. Fortior autem planetarum amicicia est: vt concordet planeta cum planeta in natura z in qualitate atque substantia z potestate sicut concordat Mars cum sole: quia vterq3 concordat in caliditate z siccitate z acuitio

ne ꝛ celeritate: ꝛ est dominus exaltationis eius in qua apparet eius fortitudo: ꝛ vti concordat Luna ꝛ Venus in frigore ꝛ humiditate: ꝛ est domina exaltationis eius. Cum autem concordauerunt duo planete in natura ꝛ substantia: vt Jupiter ꝛ Venus sunt amici.

Differentia quarta in expositione nominum astrologorum.

Et prosequamur nunc expositionem nominum astrologorū. Initium horum est. Coniunctio ꝛ res significantes destructiones seu mutationes que fiunt in hoc seculo ex cōiunctionibus: quarum numerus est sex: maior autem omnibus coniunctionibus est coniunctio saturni ꝛ iouis in initio arietis ꝛ hō fit in.960.annis. ¶ Secunda autem eorū coniunctio est in initio vniuscuiusqꝫ triplicitatis ꝛ hō fit in.240.annis. Junguntur enim in vnaquaqꝫ triplicitate duodecies: ꝛ forassis faciunt in vnaquaqꝫ triplicitate.13.coniunctiones: deinde mutatur eorum coniunctio ad triplicitatem que huic succedit. ¶ Tertia autem cōiunctio est saturni ꝛ martis in initio cancri que fit in omnibus.30.annis. ¶ Quarta quoqꝫ est coniunctio iouis ꝛ saturni in vnoquoqꝫ signo que fit in omnibus.20.annis. ¶ Quinta est descensio luminaris maioris in punctum ꝛ equinoctij vernalis temporis. scilicet ingressus solis in capite arietis que fit in omni āno. ¶ Sexta est coniunctio luminarium ꝛ oppositio eorū que fit in dimidio cuiusqꝫ mensis lunaris. Et quando dicitur ascendens coniunctionis dicitur vel significat ascendens mundi. idest signum quod ascendit hora introitus solis in predictū punctum equinoctij vernalis in initio scilicet illius anni in quo debet fieri cōiunctio predicta.

De annimodar. i. gradus ascendentis natiuitatum inuestigatione.

Et ex hoc annimodar quod est inuestigatio gradus ascendentis alicuius natiuitatis: ꝛ putant multi astrologorū ꝙ inueniatur per eundē idem gradus ascendētis natiuitatis alicuius: sed hoc falsum est: ꝛ hoc iam patefeci in libro meo quem feci de annimodar: sed inuenitur per eundem digniori omnibus gradibus circuli post gradum ascendentis in eadem hora secundum cursum naturalem: ꝛ concordat multotiens. idest accidit aliquando ꝙ inueniatur per eum gradus ascendentis. Cuius rei cognitio est vt consideretur gradus coniunctionis vel gradus preuentionis que fuerit ante ipsam natiuitatem: ꝛ si fuerit coniunctio illi natiuitati proprio vocatur ipsa natiuitas coniunctionalis: ꝛ si fuerit preuentio illi propior dicitur preuentionalis. i. in qualicūqꝫ eorū fuerit natiuitas in coniunctione. s. vel preuentione eodem mō ꝛ nomine natiuitas predicta nūcupatur: ꝛ quia gradus coniunctionis est idem gradus in quo iunguntur luminaria nulla est inquisitio: nec indiget expositione: in preuentione aūt quia vnūquodqꝫ luminarium est in gradu suo idest in diuersis gradibus. Necesse est nobis scire quē horum graduū velit intelligi gradum preuentionis: ꝛ iam dixit Ptolemeus: quia gradus illius luminaris qđ fuerit super terram est gradus preuētionis: ꝛ quidā sapientū dixerunt ꝙ si euenerit in preuentione ꝙ vnum luminarium sit in gradu orientis ꝛ alterū in gradu occidentis: tunc gradus oriētis erit gradus preuētionis. Et dixit Velli

us:quia gradus preuentionis est gradus in quo fit impletio volens intelligi gradū lune: sed qz hoc est opus Ptolemei opz in hoc nos redire ad eius sniaz cū ergo gradus cōiunctionis vel gradus preuentionis certissime patuerit cōstitues gra. ascendentē per extimationez hore natiuitatis ⁊ quattuor angulos reliquas domos: deinde aspicies gra. coniunctionis: vel gradū preuentionis que fuerit ante natiuitatez: ⁊ quis planetarū in eo fuerit dignior vel fortior in eadē hora cōiunctionis vel preuentionis per multitudinē dignitatū seu potestatuz. i. cōsiderabis quis planetarꝫ habeat maius dominiū in eodē loco. Nunc ergo planetaz equabis ad horā opinatā natiuitatis. deinde aspicies vtrum sit gradus illius planete in signo in quo est propior gradui. x. domus aut gradui ascendētis ⁊ cui horū ꝓpior fuerit facies hūc angulū ad istar gradus ipsiꝰ planete ⁊ eius minuti: ⁊ diuides. xij. domus per eū dixit Ptolemeus si planete plures conuenerint in dominio eiusdem loci ⁊ fuerint equales in fortitudine cōstitues dn̄m loci illum qui fuerit dn̄s haim: ꝙ si in hoc etiaz cōuenerint cōstitues eum qui velocius dz mutari ab esse suo ad id qd̄ fuerit melius. i. eum qui voluerit exire de aliquo signo in quo fuerit: ⁊ intrare aliud in quo habuerit plures dignitates: vel si fuerint orientales a sole eliges euz qui soli fuerit propinquior ⁊ non fuerit sub radijs. Si vero in angulo fuerit ille est eligendus qui gradui eiusdem anguli fuerit propinquior: ⁊ hoc intellige.

A T ex hoc hylech. i. locus vite in natiuitatibus cuius scientia est: vt primo aspicias horā natiuitatis: que si fuerit in die accipies a sole: qui si fuerit ante gradū signi ascēdentis per. 5. gradus aut infra: aut fuerit in 10. vel. 11. siue masculinum fuerit ipsum signū seu femininū aptus erit: vt sit hylech. Si aūt fuerit in his tribus locis. s. in septima vel octaua vel nona in signo mas. silr̄ aptus erit: vt sit hylech. Si vero fuerit in his tribus locis i signo feminino nō erit aptus: vt sit hylech. Hinc aspiciens Lunā que si fuerit in ascendente vel in secūda vel tertia: aut in septima vel octaua erit apta hylech siue masculinum siue femininū fuerit signū. *Et si fuerit ante gradū signi ascendentis per. 5. gradus vel infra: aut fuerint in. 10. vel. 11. aut in quarta vel quinta vel in septima in signo feminino aptetur hylech*. Si autē fuerit in aliquo istorū in signo masculino nō erit apta hylech si fuerit in die natiuitas. Si vero natiuitas fuerit nocturna incipiamus a luna que si fuerit in aliquo predictoruz locorū: fm̄ ꝙ prediximus erit apta hylech. Si autez luna non fuerit in eis aspiciens post hoc ad solē. qui si fuerit ante gra. 7 per. 5 gra. vel infra: aut si fuerit in. 4. vel in. 5. erit aptus vt sit hylech siue signū fuerit masculinū siue femininū. si vero fuerit ante ascendentez. 5. gradibus vel infra: aut in ascendente: vel in secundo signo mas. aptabitur etiā hylech. Si autē fuerit in aliquo istorū locorū in signo femi. nō erit aptus hylech Quod si luminariū aliquod nō fuerit aptū hylech. Aspice post hoc natiuitatem: vtrum sit coniunctionalis aut preuentionalis. i. vtrum sit post cōiunctionē vel preuentionem. Quod si fuerit natiuitas coniunctionalis ⁊ fuerit gradus coniunctionis in aliquo angulorūz. vel in succedenti angulo: erit in loco apto hylech. Si vero predictus gradus fuerit cadens ab his octo locis idest ab angulis ⁊ a succedentibus angulis non erit hylech. Aspicies tunc gradum partis fortune: qui si fuerit in aliquo angulorum vel in succedentibus angulis: erit in loco apto hylech. Si vero cadens fuerit ab his. 8. locis. Aspicies post hoc gradū ascendentis ⁊ constitues euz hylech. Si

vero natiuitas preuentionalis fuerit: incipies a gradu preuentionis. Aspicies eum sicut prius fecisti in gradu coniunctionis: et post ipsum gradum partis fortune post ipsum gra. ascendentis eo ordine quo prediximus in gra. coniunctionis. De sexu autem signorum non curabis. i. non aspicies vtrum sint signa illa mas. vel femi nisi tantummodo in luminaribus hoc est in gradu coniunctionis vel preuentionis et ascendentis et partis fortune non consideres vtrum sint in mas. signis vel femi. tam in angulis quam in succedentibus angulorum: sed hec quattuor tantum erunt tunc apta hylech cum fuerint in his octo locis. i. in angulis vel succedentibus eorum si vero fuerint in locis recedentibus. i. cadentibus ab angulis non erunt apta hylech. Apparet itaque quod sol sit hylech aptus in die et nocte super terram et sub terra in. 11. locis: super terram in. 6. locis et sub terra in. 5. Luna quoque apta erit hylech in die et nocte super terram et sub terra similiter in. 11. locis super terram in. 5. et sub terra in. 6. et cum hoc si fuerit luna in his locis sub radijs solis non erit apta hylech. Aspiciens autem hylech in angulis et succedentibus eorum secundum quod equatur. 12. domus circuli per gradus horarum ascendentis secundum quod exponitur eius opus in canone planetarum: idest in libro cursuum planetarum. Cumque equaueris domos hoc modo omnis planeta qui fuerit ante gradum signi ascendentis vel cuiuslibet domus per. 5. gradus vel infra erit fortitudo eius valida in domo que ei succedit: et omnis locus ex locis que prediximus est aptus hylech: si aspexerit eum aliquis dominorum illius qui sit dominus domus: aut dominus exaltationis: aut dominus termini: aut triplicitatis: aut dominus faciei: et si non: non erit aptus hylech.

De alcochoden.

Et ex hoc alcochoden qui est significator vite: idest dominus annorum: vel dans annos quem cum volueris scire et iam prenosti hylech eo ordine quem predixi: aspicies dominum domus hylech: aut dominum exaltationis eius: aut dominum termini eius: aut dominum triplicitatis: aut faciei eius quis horum fortior fuerit et autentior in loco hylech: et si aspexerit hylech erit dignior alcochoden. quod si non aspexerit hylech qui fuerit pluris auctoritatis aspicias eum qui fuerit auctoritatis minoris donec inuenias aliquem ex illis qui aspiciat: quod si non aspexerit hylech non poterit ille locus esse hylech: et tunc queres ab alio hylech et iterum queres ab eodem secundo hylech alcochoden eo ordine quo prediximus: quod si equales fuerint duo planete vel tres in auctoritate gradus hylech: et aspexerit vterque erit dignior alcochoden qui fuerit fortior loco. Si vero fuerint equales in fortitudine loci scilicet vbi fuerint ipsi planete erit ille alcochoden qui propior fuerit gradui hylech. ¶ Quibusdam autem videbatur melius inspicere a domino domus qui si aspexerit hylech ponebant eum alcochoden et non considerabant alterum: et si non inuenissent dominum domus aspicientem hylech accipiebant dominum exaltationis quem si aspicere viderent hylech ponebant alcochoden eum et non considerabant alium: similiter faciebant de domino triplicitatis termini atque faciei per ordinem: et erat Dorothius preponens dominum termini in hoc domino domus: Et quidam dixerunt quod si equales fuerint duo planete vel tres vel plures in dignitate: et in propinquitate aspectus gradui hylech ille erit alcochoden qui erit in loco laudabili a sole: idest qui fuerit cum sole in vno gra. per. 16. minuta: aut infra: vel propinquior gradui anguli: aut in initio or-

tus sui:idest cum mane apparuerit:aut fuerit in statione sua secunda:vel in ali
quo esse scilicet laudabili a sole sicut prediximus ipse erit alcochoden. Si ve/
ro gradus Solis fuerit hylech:⁊ fuerit in. Ariete vel in Leone erit Sol hy/
lech:⁊ alcochoden simul ⁊ non considerabitur alius alcochoden preter eum:
similiter si fuerit gradus Lune hylech:⁊ fuerit in Tauro vel in cancro habeto
eam pro hylech ⁊ alcochoden: simul ⁊ non considerabis alcochoden ali/
um preter eam.

ALmutam est qui preest natiuitati:ab eo significatur esse nati post hy
lech ⁊ alcochoden:⁊ ipse planetis ceteris est pluris auctoritatis: in
ascendente ⁊ in locis luminarium atq; in loco partis fortune in loco
quoq; coniunctionis vel preuentionis que est ante natiuitatem. Quod si ꝓfue
rit aliquis planeta duobus locis aut tribus aut quattuor aut pluribus pre
multitudine potestatis sue erit ipse almutaz. idest auctor ⁊ significator vite post
hylech:⁊ alcochoden ⁊ per eum significatur esse nati: ⁊ quidem habent eum
pro alcochoden ad dandum vitam.

De profectione signorum.

ET ex hoc signum profectionis in annis natiuitatum atq; mundi. Naz
in annis natiuitatum scientia est: vt aspicias quot anni transierunt
nato ex annis solaribus perfectis:aspiciesq; omni anno signum vnuz
⁊ incipies ab ascendente nati per successionem signorum quousq; finitus fue
rit numerus signum quod succedit est signum profectionis ab ascendente si/
gnum videlicet anni intrantis quez non misisti in numero hoc erit in tali gra/
du sicut fuit in ascendente natiuitatis:⁊ dominus eiusdem dicitur alcochoden
cuius interpretatio est dominus anni. Similiter numerabis a signo solis vni
cuiq; anno signum vnum: ⁊ exibit per hoc signum profectionis a sole. Simi/
liter a signo Lune ⁊ a medio celi:⁊ a parte fortune in similitudinem gradus ra
dicis:idest puncti natiuitatis. Cuius rei exemplar est ꝙ quidaz natus est orien
te capricorno scilicet .17. gradu eius:⁊ sol erat in piscibus .15. gradu: ⁊ medi/
um celi scorpionis. octo gra. ⁊ luna in libra .15. gra. ⁊ pars fortune in leone.
17. gra. ⁊ iam transierunt nato tres anni perfecti peruenietq; quartus annus
ab ascendente in ariete qui est quartus a capricorno vsq; ad .17. gradum eius/
dem arietis. ⁊ erit mars alcochoden: peruenit locus solis ad geminos vsq;
ad .15. gra. eiusdem signi: ⁊ peruenit luna ad capricornum. ad. 15. gra. ⁊ pro/
fectus a medio celi ad octo gradum aquarij. ⁊ profectus a parte fortune perue
nit vsq; ad. 17. gradum scorpij. Cumq; peruenerit annus ad gradum profe/
ctionis: vt ad .17. gradum arietis in hoc exemplo: ⁊ fuerit inter ipsum ⁊ si/
milem gradum succedentis signi ad quem debet peruenire annus sequens in
eadem domo planeta vel radij eius: ⁊ volueris scire quando peruenerit pro
fectio ad ipsum planetam vel ad radios eius aspicies quid sit inter gradum
ad quem perueniet annus: ⁊ planetam vel radios ex gradibus ⁊ minutis: ⁊
multiplicabis illud per. 12. ⁊ sextam illius numeri quem multiplicas vel in. 12.
gradus ⁊. 6. vnius gradus ⁊ quot prouenerint erunt dies ex anno illo in quo
fueris in quibus proueniet profectio a gradu in quo incipit vsq; ad gradū ad
quē numerasti post fiet ꝓfectio ipsius planete. ¶ Profectio aūt ex annis mun/

di dixit alchindus est quod fuerit inter annum coniunctionis que significauit sarracenorū sectaʒ ꝛ inter annū alhegerat in quo cepit primū predicare mahometus qui fuit primus annorū arabū.52.anni solares ꝛ.57.dies ꝛ fuit ascēdens anni illius cōiunctionis predicte secte signuʒ geminorū:ꝛ peruenit profectio eiusdem anni ad virginem:ꝛ inter ipsum primū annorū arabū:ꝛ primū annoruʒ iezdagird regis persarū fuerunt.3624.dies scilicet perfecti. Cū ergo volueris habere notitiaʒ huius rei accipe annos iezdagird ꝛ verte eos in dies sicu iam expositum est in azig in libro cursuū planetaruʒ:ꝛ adde desuper dies qui sunt inter primū annorū arabuʒ ꝛ iezdygird:ꝛ diuide hoc per.365.dies ꝛ quartam partem diei ꝛ quot diuisiones exierint tot erunt anni solares:ꝛ qđ remanserit ex mensibus ꝛ diebus erit ex anno imperfecto:qđ cū ita collectum fuerit ex annis ipsi sunt anni solares ab initio annorum arabum proijce ergo omni anno signum vnum ꝛ incipe a virgine ꝛ ad quodcūqʒ signuʒ te perduxerit numerus ipsum erit signū ad quod peruenit annus mundi ab ascensione coniunctionis predicte secte. ❡ Alijs autem extra alkindum visum est vt adderent super annos iezdagird perfectos.61.ānos ꝛ.11.menses ꝛ.12.dies ꝛ.16. horas:ex annis persidum qui sunt sine fractione.i.sine quarta diei ꝛ extenderent hos annos in dies ac verterent dies in annos solares sicut prediximus ꝛ inciperent proijcere ab initio libre:ꝗ si volueris profectionem a signo coniunctionis secte sit protectio a scorpione:si vero volueris profectionē ab ascendente regni minue ex annis iezdagird annos illos.317.persidos ꝛ verte eos in annos solares sicut ꝑdiximus:ꝛ incipe proijcere a virginine. ❡ Rursus si volueris profectionem ab ascensione profectionis mutationis coniunctionis a triplicitate aquatica ad triplicitatem igneam minue ex annis iezdagird perfectis.176. annos ꝛ verte illos qui remanent in annos solares.ꝛ incipe proijcere a leone ꝛ quo peruenerit numerus in eodem signo erit profectus vniuscuiusqʒ initij eorum que diximus.

De directione significatoris.

ET ex hoc sequitur atazir.i.directio:hoc est vt dirigas significatoreʒ aliquem ad aliquē locū signorū ꝛ scias qđ sit inter eos ex gradibus directionis accipiesqʒ vnicuiqʒ gradui annū vnū. Cū ergo volueris scire hoc ꝛ fuerit ille significator in ascendente quē vis dirigere ad aliquē partē circuli minue ascensiones gradus in quo fuerit significator quē volueris dirigere per ascensiones regionis de ascensionibus gradus illius ad queʒ volueris dirigere euʒ:ꝛ qđ remanserit erit gradus directionis:ꝗ si fuerit significator in gradu septime minues ascēsiones nadir.i.oppositi gradus in quo est significator de ascēsionibꝰ nadir illius gradus ad quē volueris ipsuʒ dirigere in illa regione. Si vero fuerit sigⁿtor in medio celi vel in angulo terre:minues ascensiones gradus significatoris de ascensionibꝰ illius gradus ad quē volueris eū dirigere per ascensiones circuli directi:ꝛ qđ remanserit erit gradus directionis. Si vero fuerit ille significator quē volueris dirigere in aliquo loco extra quattuor angulos. Aspicies longitudinem eius ab aliquo horum angulorum qui sunt angulus medij celi atqʒ angulus terre: hoc est vt aspicies significatorem qui si fuerit inter ascendens ꝛ medium celi: minues ascensiones gradus medij celi per circulum directum de ascensionibus gradus significatoris:ꝛ si fuerit inter.7.ꝛ medium celi:minues ascensiones gradus significatoris de ascen-

sionibus gradus medij celi per circulum directum: z quod remanserit: ex qua licunqȝ horum locorum fuerit: illud diuides per partes horarum illius diei gradus in quo fuerit significator: z quod exierit erunt hore longitudinis ab angulo. Et si fuerit inter ascendens z angulum terre minues ascensiones gradus significatoris per circulum directum de ascensionibus gradus anguli terre. Rursus si fuerit significator inter angulum terre z.7. minues ascensiones gradus anguli terre per circulum directum de ascensionibus gradus significatoris: z quod remanserit ex qualicunqȝ horum locorum diuides per tempora horarum diei nadir idest oppsiti gradus significatoris: z quod exierit ipse erunt longitudines hore ab angulo. ¶ Cunqȝ sciueris longitudinis horas ab angulo z volueris dirigere significatorem ad aliquem locum circuli signorum: z fuerit significator in medio circuli orietalis qui est a medio celi vsqȝ ad angulum terre de eis que succedunt ascendens: minue ascensiones gradus illius in quo fuerit significator de ascensionibus gradus illius ad quem volueris dirigere per circulum directum: z quod remanserit erit significator circuli directi: serua eum. Post hoc minues ascensiones illius gradus in quo fuerit significator per ascensiones regionis de ascensionibus illius gradus ad quez volueris eum dirigere: z quod remanserit erit significator regionis: post hoc aspice residuum quod fuerit inter significatorem circuli directi: z significatorē regionis: accipiesqȝ sextam partem eius z multiplicabis in horis longitudinis ab angulo: z quod fuerit erit equatio: z si fuerit significator circuli directi minor significatore regionis: addes equationem super significatorem circuli directi. Et si fuerit significator circuli directi plus minues equationem ex eo: z quod remanserit erit gradus directionis. ¶ Item si fuerit significator quez volueris dirigere in medietate circuli occidentalis que est ab angulo terre vsqȝ ad medium celi de eo quod succedit.7. minues ascensiones nadir gradus significatoris quem volueris dirigere de ascensionibus nadir gradus illius ad quem volueris dirigere eum per circulum directum z quod remanserit erit significator circuli directi. Post hoc minues ascensiones nadir gradus significatoris per ascēsiones regionis de ascensionibus nadir gradus illius ad quē volueris eum dirigere: z quod remanserit erit significator regionis: deinde accipies residuum quod fuerit inter significatorem circuli directi z significatorem regionis accipiesqȝ sextam partem eius: z multiplicabis in horis longitudinis ab angulo: z quod fuerit erit equatio post hoc aspicies significatorez circuli directi si fuerit minor significatore regionis addes equationem super significatorem circuli directi: z si fuerit significator circuli directi plus significatore regionis minuez equationem de significatore circuli directi: z qđ ex eo exierit erit gradus directiōis. ¶ Quod si fuerit significator in aliqua quarta: z locus ad quem diriges eum in alia quarta diriges significatorem ad angulum qui ei succedit: post hoc diriges ab angulo ad locum quemadmodum ostendi tibi directionem ab angulo z iunges vtrasqȝ directionis. ¶ Quod cum sciueris significatorem z volueris scire quo perueniet directio de circulo signorum in aliquo annorum: fueritque significator in ascendente: addes numerum annorum: super ascensiones gradus ascendentis: z facies eum arcum in ascensione regionis: z quo exiuerit arcus grad. de circulo signorum ibi perueniet directio in eodem anno. Si vero fuerit significator in.7. addes

numeruȝ ānorum super ascēsiones nadir gradus significatoris: ꝛ arcuabis eum etiā in ascendentib⁹ regionis: ꝛ ꝙ exierit de circulo signoꝝ: ad eius nadir preueniet directio eodē anno. Qđ si fuerit significator in .10. vel. 4. addes super ascēsiones građ. significatoris in circulo directo numerū ānoruȝ: ꝛ arcuabis eum in ascēsionib⁹ circuli directi: ꝛ ꝙ exierit đ circulo signorū ibideȝ preueniet in eodē āno directio. ¶ Si vero fuerit significator extra hec quattuor loca que sunt anguli scias horas longitudinis ab āgulo sicut predixi: qđ si fuerit significator in medietate orientali: addes super ascēsiones gra. significatoris per circulum directum numerū annorum quos volueris ꝛ arcuabis hoc in ascēsionibus circuli directi: ꝛ quod exierit erit significator circuli directi: serua eū. post hoc addes numeꝝ annorū etiā super ascēsiones građ. significatoris in regione: ꝛ arcuabis hoc in ascēsione regionis: ꝛ ꝙ fuerit exit significator regionis. post hoc accipies sextaȝ partē residui inter significatorem circuli directi: ꝛ significatorem regionis: ꝛ multiplicabis eam in horis lōgitudinis ab angulo ꝛ qđ fuerit erit equatio. ¶ Quod si fuerit significator circuli directi minor significatore regionis addes equationē super significatorē circuli directi: ꝛ si fuerit plus minues eam de eo: ꝛ ꝙ remāserit ibi perueniet directio ex circulo signorū eodē anno. ¶ Qđ si fuerit significator in medietate occidētali facies cū nadir građ. significatoris sicut fecisti cum gradu significatoris in opere ꝙ est ante eum: ꝛ quod fuerit ibidē perueniet directio ex circulo signoruȝ in eodem anno: ꝛ locus ad quem perueniet directio dicitur locus diuisionis ꝛ dominus termini illius loci dicit᷑ diuisor: ꝙ si fuerit in gradu diuisionis planeta alius aut radij eius aut ꝓpe locū ante euȝ dr̄ hic planeta aut dn̄s radiorū particeps diuisoris in diuisione. ¶ Significatores quoqȝ qui dirigunt᷑ sunt quinqȝ loca. i. građ. ascēdētis: ꝛ gra. Solis: ꝛ gra. Lune gra. quoqȝ partis fortune ac gradus medij celi. Gradus namqȝ ascēdentis dirigit᷑ ad accidentia dignoscenda que accidūt in corpore: ꝛ gra. solis ad dignitatis ꝛ exaltatiōis causas: honoris quoqȝ atqȝ regni: ꝛ Luna propter esse anime ꝛ corporis atqȝ cōiungij: ꝛ pars fortune propter acquisitiōes ꝛ profectus exiguitatē ꝛ largitateȝ ꝛ mediū celi propter magisteriū ꝛ ceteras dispositiōes particulares ꝛ esse eorū. ¶ Si autē fuerit ascēdens reuolutiōis alicuius annoruȝ mundi vel natiuitatū diriguntur significatores eius secūdum hanc directionē vnicuiqȝ scilicet gradui diem vnū. Quibusdam videt᷑ vt dirigantur significatores anni hoc modo omnibus: scilicet. 59. minutis: ꝛ. 8. secundis vnuȝ diem: nam directio regnum ꝛ principium sic dirigitur eis a gradu medij celi per ascēsiones circuli directi omnibus. 56. minutis: ꝛ octo secundis vnum diem: donec perueniat ad bonis vel malos planetas. Et dirigitur esse regnuȝ in incolumitate: aut infirmitate ex gradu ascendentis ad bonos vel malos planetas omnibus. 59. minutis: ꝛ octo secundis diem vnum per ascensiones regionis: ꝛ directio in reuolutione annoruȝ mundi ꝛ prenoscendum esse vulgi vel rusticorum a gradu ascendentis: similiter ꝛ ad prenoscendum esse regis a gradu medij celi: ꝛ in reuolutione annorū natiuitatum ad prenoscendum esse nati a gradu ascendentis reuolutionis omnibus. 59. minutis ꝛ octo secundis per ascansiones regionis diem vnum.

De algebugthar.

ET ex hoc sequit᷑ algebugthar in natiuitatib⁹ ꝛ est directio grad⁹ ascēdentis: hoc est vt aspicias gradū ascēdentis in termino cuius sit plāete minuas ascēsiones ascēdentis de ascēsionibus que sunt indirecto si

nis termini planete per ascẽsiones regiõis: ꝛ ꝙ remãserit accipies vnicuiqꝫ gradui vnũ annũ ꝛ omnibꝰ quinqꝫ minutis mẽsẽ: ꝛ omni minuto .6. dies ꝛ erit dominꝰ termini dispositoꝛ annoꝝ qd dicit̃ diuisoꝛ. Post hoc accipies gradus termini qui eu succedit ꝛ vies eos etiã in gra. ascẽsionũ ꝛ ꝙ fuerit accipies vni cuiqꝫ gradui annũ vnũ: ꝛ omnibꝰ .5. minutis mẽsez: ꝛ oi minuto sex dies: eritqꝫ dominꝰ termini diuisoꝛ ꝛ dispositoꝛ illoꝝ ãnoꝛũ. Silr itrabis cuz oi termino dñi per successionẽ vsqꝫ in finẽ vite: ꝛ si fuerit in termino alicuiꝰ planete: planeta aut radij eius erũt particeps in diuisione: ꝛ hec diuisio dicitur algebugthar.

De duodenarijs planetarum ꝛ domoꝛum.

Et ex hoc duodenarie planetarum aut domoꝛum: hoc est vt aspicias quantuz ambulauerit planeta in signo suo in quocũqꝫ fueritꝰ aut gra. domus quem volueris ex gradibus ꝛ minutis multiplicabisqꝫ hoc in .12. post hoc addes desup ipsos gra. atqꝫ minuta que multiplicasti in .12. ꝛ ꝙ collectũ fuerit ex eo pꝛoijce ab initio gra. eiusdẽ signi dans vnicuiqꝫ signo .30. gra. ꝛ quo fuerit finitus numerus ibi erit duodenaria planetarũ ac domoꝛum.

De nouenarijs eoꝛũdem.

Et ex hoc amanadabarat que sunt nouẽarie. Cuius scientia est vt scias quantũ ambulauerit planeta in signo suo ex gradibꝰ ꝛ minutis: aut grad. domus cuius volueris scire nouenarium. post hoc diuide signuz in nouẽ diuisiões ꝛ vnaqueqꝫ diuisio est ex tribus gradibus ꝛ tertia parte vnius gradꝰ. Post hoc aspicies in quo nouẽario ex nouẽarijs ceciderit gradus planete aut domꝰ. ¶ Post hoc dabis pꝛimũ nouenarium ex signis dño signi mobilis eiusdẽ triplicitatis ꝛ secũduz nouẽariũ dño signi cuius est ipsuz signuz qđ succedit donec venias ad aliquẽ nouenariũ ex q̃ est gradꝰ eritqꝫ planeta dñs eius nouenarij: vbi gratia: signũ ex quo fuerit gradꝰ ille erat ex triplicitate arietis: erit ergo pꝛimũ nouenariũ eiusdẽ signi martis dñi arietis: ꝛ ſm nouenariũ Veneris dñe tauri: ꝛ nouenariuz tertiũ mercurij domini geminoꝛuz. Similiter vsqꝫ ad nouenariũ nonum. Et si fuerit signum ex triplicitate cancri erit pꝛimũ nouenariuz eius lune: ꝛ secundum nouenariũ solis domini leonis: ꝛ tertiũ mercurij dñi virginis. Et si fuerit signũ ex triplicitate libre erit pꝛimũ nouenariuz eius. Veneris dñi libre: ꝛ secundum martis domini scoꝛpionis: ꝛ tertiuz iouis dñi sagittarij. Similiter in triplicitate capricoꝛni pꝛimũ nouenarium eius est saturni domini capricoꝛni: ꝛ secundũ similiter saturni dñi aquarij: ꝛ tertiũ iouis domini pisciuz. deinde que sequit̃ ſm oꝛdinem successionis signoꝛũ: verbi gratia: planeta vel aliqua domus ex domibꝰ .12. erat in .19. gradu aquarij si diuidat̃ signum per nouẽ diuisiones erit gradus .19. in diuisione sexta ꝛ quia signum aquarij est in triplicitate libre ponit̃ pꝛimũ nouenariuz eius Veneris domini libre secũdum martis domini scoꝛpionis: ꝛ tertiũ iouis dñi sagittarij: ꝛ quartũ saturni dñi capricoꝛni: ꝛ quintuz etiã saturni dñi aquarij: ꝛ sextuz iouis dñi pisciũ: eritqꝫ nauhahar idest nouenariũ .19. gra. aquarij iouis.

Modus inueniendi dominum decani.

Et ex hoc adoꝛogen hoc est vt diuidas ascendens in tres partes ꝛ sit omnis diuisio .10. graduum: dabisqꝫ diuisionem pꝛimam domino ascendentis ꝛ secundã dño quinti signi ab eo: ꝛ tertium dño noni: nam ascẽdens .5. ꝛ .9. vna semper sunt triplicitas: verbi gratia: ab initio arietis vsqꝫ in decimũ gradũ eius est doꝛongen .i. decanꝰ est martis. Et si fuerit ex .10. gradu vsqꝫ .20. gra

dum erit eius dorongen sol dominus lonis. Et si fuerit a.20. vsq; in finem eius erit dorongen iupiter dominus sagittarij.

ET ex hoc dominus orbis in natiuitatibus hoc est vt aspicias dominum hore in qua orit natus dabisq; ascendens z dominuz hore anno primo natiuitatis eius z significabit per esse eius idest dominū hore sanitas vel infirmitas corporis nati sicut signatur per dn̄m ascendētis radicis.i.natiuitatis: z dabis dn̄m secunde hore ab ea secunde domui ab ascendente in secundo anno z significabitur per eum esse suum in eodem anno esse substantie zc̄. sicut significatur per esse domini domus substantie: z dabis dominum tertie hore ab ea tertie domui ab ascendente tertio anno z significabitur per esse illius in eodē anno esse fratruz z sororum z ceterorum sicut significabit per esse domini tertie domus. z dabis dominum hore quarte domui quarte ab ascendente in anno quarto: z significabitur per esse suum in eodem anno esse patrum z eorum qui significantur per domum quartam. Similiter facies de dominis horarum per successionem dabis.s. dominum vniuscuiusq; hore domui ex domibus radicalibus eritq; domino hore.12.ab hora natiuitatis domus.12. ab ascendente radicis z annus.12. z dominus.13. hore a natiuitate radicis ascendētis z anni.13. z dominus.14. hore ab ea domus substantie z.14.anni. Et nominatur dn̄s hore prime dominus ascendentis hore. z dominus.2.hore dominus hore domus substantie z dominus hore tertie dn̄s hore domus fratrum: z sic de alijs. Similiter dn̄s vniuscuiusq; haruz horarum nominatur nomine domus: z nominatur etiaz orbis dominus z significatur per eum omni anno sicut significatur per alcochoden: hoc est per dominum anni: z quidam astrologorū ponunt dominum orbis.s.ascendentis radicis anno primo z.2. anno planetaz qui huic succedit. z in tertio anno planetaz qui huic succedit sicut dictum est in dn̄o hore.

ET ex hoc alfridarie dispositio: hoc est cum natiuitas fuerit diurna preerit in initio vite dispositioni eius fridarie sol secūdum quātitatē annorum fridarie eius qui sunt decē: post hoc planeta qui succedit soli qui erit venus cuius fridarie anni sunt octo. z post venerē planeta qui succedit ei z est mercurius: z ān̄i eius sunt tredecim deinde luna: z anni fridarie eius sunt nouem: deinde saturnus z anni fridarie eius sunt.11. deinde iupiter z anni fridarie eius sunt.12. deinde mars z anni fridarie eius sunt.7. deinde caput draconis z anni fridarie eius sunt.3. post hoc cauda: z anni eius fridarie sunt duo fiunt autem anni collecti simul.75. anni. post hoc reuertitur dispositio ad solē: z fit vsq; ad vltimū planetaz. Si autē fuerit natiuitas nocturna incipit dispositio a luna disponetq; ān̄os fridarie eius qui sunt nouē. fit planeta post planetā sicut prediximus in sole. Cūq; disposuerit planeta ān̄os fridarie sue disponet proprie primaz septimā solū.i.septimā partē fridarie sui. deinde participat ei in secūda septima: planeta qui eū succedit: post hoc participat ei in tertia septima planeta. tertius qui succedit sm̄: z ita donec participat ei planeta qui est ante eū in vltima septima ex ān̄is fridarie eius: z est vnicuiq; iudiciū cū participat alteri sup natiuitate.

ET ex hoc almanar. idest supereminentia qua dicitur q planeta vadit super planetam; hoc est vt aspicias cursum planete medium z locum eius equatum: z si fuerit locus eius equatus minus medio cursu eius erit ascēdens a medio circuli sui vsq; ad sumitatem circuli: z si fuerit locus eius equatus plus medio cursu erit descendens a medio circuli sui vsq; ad

infimum eius: et si fuerit locus eius equatus equalis medio cursui erit i medio circuli sui deinde locum planete minues de medio cursu suo postq̃ꝫ hoc certissime cognoueris.i.locũ equatuꝫ: vel econuerso minorẽ de maiori eorũ subtrahendo et multiplicabis quod remanserit per septẽ et diuides per.22.et quod de diuisione exierit erit hoc omni planete pro quantitate eius ascẽsionis vel descensionis. De venere et mercurio accipimus qd̃ est inter vtraqꝫ loca idest ꝙ est inter locum solis et veneris et mercurij et facimus vt supra: quia per hoc scim⁹ quis eorũ fortior sit in circulo augis: sed venus et mercurius cũ fuerit aliquis eoꝝ orientalis et fuerit locus eius equatus minus loco solis accipies residuum quod est inter locum solis et locum eius: faciesqꝫ cũ eo quẽadmodũ feceris vt dictuꝫ est in planetis altioribus ex multiplicatiõe et diuisione. ¶ Et propri or ac fortior fit significatio planetarũ dum abierint super seinuicẽ.i. dum abierit alter super alterum in coniunctiõe. ¶ In oppositiõe autẽ et in quarto aspectu erit significatio eoꝝ minus apparens et debilior. ¶ Et tamen cũ vnus illorum fuerit ascẽdens et alter descẽdens tunc ascẽdens eorũ vadit supra descendentẽ. ¶ Cum vero ambo fuerint descẽdens ille qui fuerit minoris descẽsiõis vadit super illũ qui fuerit maioris vel pluris descẽsionis. ¶ Si autem ambo fuerint ascẽdentes ille qui est maioris ascẽsionis vadit super illũ qui fuerit minoris ascẽsionis. ¶ Dicit quoqꝫ et aliomodo idest vt scias latitudinẽ vtriusqꝫ planetarũ: quia septentrionalis eorũ vadit super meridianũ. Et si fuerint ambo septentrionales ille qui fuerit pluris latitudinis vadit super eũ qui fuerit minoris latitudinis. ¶ Si autẽ fuerit vtriqꝫ meridiani ille qui fuerit minoris latitudinis vadit sup eũ qui fuerit maioris latitudinis ideoqꝫ dicit ꝙ luna vadit sup iouẽ in his duobus operibus. Similiter si fuerit aliquis duorum planetarum in medio circuli nullã latitudinem habens tunc ascẽdens septentriõalis vadit super euꝫ qui caret latitudine et vadit ipse qui sine latitudine est super descendentem meridianum. Et ex hoc apertio portarum dicitur cum iungitur planeta inferior planete superiori et fuerint cum hoc domus eorum opposite.

Et ex hoc albuzic et est res q̃ꝫ valde seruabant indi. Nam ipsi numerãt post cõiunctionem solis et lune.12.horas et applicãt eas soli et diuidũt 12.horas trinas.i.in tres partes.s.in hai: solis. et iudicant super omnes quattuor horas ſm iudiciuꝫ dominorum triplicitatis solis hora coniunctionis: deinde dant veneri post.12.horas et diuidunt eas iterum trinas et iudicant super omneꝫ trinam diuisionẽ ſm dominos triplicitatis veneris hora cõiunctionis: post hoc faciunt similiter cum mercurio et alijs planetis per successionem eoruꝫ donec reuertitur orbis ad solem post.84.horas et non cessant sic facere frequenter donec venerit cõiunctio secunda. Et quidã dicũt ꝙ albuzic sic hoc ꝙ post cõiunctioneꝫ sint.12.hore inequales que vocant cõbuste: et non oportet aliquẽ in his incipere aliquod opus: et post horas.12.sunt.72.hore incõbuste in quib⁹ est vtilis operũ iceptio et post has.72.horas incõbustas sunt 12.cõbuste similiter vsqꝫ ad cõiunctionẽ que succedit. post hoc diuidũt has horas.12.in tres diuisiões idest in partes. Dixerũtqꝫ cũ qs icepit i quattuor horis pmis deambulare vel bellare timẽda erit pdictio aĩe sue: et in quattuor horis secũdis timẽdũ erit detrimẽtuꝫ corporis sui sine amissiõe anime: et i quattor horis vltimis timendũ est detrimentũ substãtie sue et suorũ et omniũ que possidet.

Differentia quinta in commemoratione vniuersarum partium.

Et quia expleuimus expositiones eorū que sequuntur ex nominibus astrologorū. Exequamur nunc cōmemoratione vniuersarū partium. Et cū notauerimus in loco partiū accipe a loco illo in locū illuz z proijce hoc ab ascendēte vel de alio loco: dicimus vt addas super illud qd fuerit inter vtraqz loca gradus ascēdentis: z proijce ab ascendente vel ab initio signi a quo pijcis. Cuius exemplar est opus partis fortune qz accipis quicquid est inter solē z lunā ex gradibus. z addas super eos gradus ascēdentis signi: z qd collectum fuerit pijcis illud a .30. in .30. gradus z incipis pijcere ab initio ascendentis signi z quo significat numerus ibi est pars fortune: z in nocte contra a luna in solem z addes gradus desuper signi ascendentis z proijce hoc de .30. in .30. z incipe proijcere ab initio signi ascendentis. ¶ Incipiamus hic itaqz post partē fortune partis .12. domorū. z incipiamus ab ascēdēte.

Prima domus est pars vite z accipit in die a ioue in saturnū z in nocte econtra z proijcit ab ascendente. ¶ Pars hyles accipitur a gradu cōiunctionis seu preuentiōis que fuerit ante natiuitatem vsqz in gradum lune: z proijcitur ab ascendente. ¶ Pars futurorū idest pars solis accipitur in die a luna in solez z in nocte econtra. z proiicit ab ascēdente. ¶ Pars dilectionis z concordie .i. pars veneris accipitur in die a parte fortune in partem futurorum: z in nocte econtra z proijcitur ab ascendente. ¶ Pars stabilitatis z fiducie ascendentis durationis nati est sicut pars concordie z dilectionis. ¶ Pars animositatis z audacie idest pars martis accipitur in die a marte in gradum partis fortune z in nocte econuerso. z proijcitur ab ascendente.

Secunda domus est pars substantie z accipitur in die z nocte a domino domus substantie in gradum atqz minutum domus substantie z proijcitur ab ascendente. ¶ Pars paupertatis z paruitatis ingenij idest pars mercurij accipitur in die a parte futurorum in partem fortune: z in nocte econuerso. z proijcitur ab ascendente. ¶ Pars beatitudinis z triumphi atqz victorie idest pars iouis accipitur in die a parte fortunorum in iouem z in nocte econuerso z proijcitur ab ascendente.

Tertia domus est pars fratrum z accipitur in die a saturno in Jouem z in nocte econuerso. z proijcitur ab ascendente. ¶ Pars beniuolentie fratrum accipitur in die a sole in saturnum z in nocte econuerso. z proijcitur ab ascendente. qd si fuerit saturnus sub radijs accipitur in die a sole in iouem z in nocte econuerso. z proiicitur ab ascendente.

Quarta domus pars patrum est. z accipit in die a sole in saturnum: z in nocte econuerso: z proiicitur ab ascendente. ¶ Pars mortis patris accipitur in die a saturno in iouez z in nocte econuerso: z proiicitur ab ascendente. ¶ Pars annorum accipitur in die a domino domus solis in saturnum: z in nocte econuerso: z proiicitur ab ascēdēte. Et si fuerit in domo sua sol vel aliqua domorum saturni accipe in die a sole in saturnum: z in nocte econuerso: z proiice ab ascendente z non consideres vtrum saturnus sit apparens vel sub radijs. ¶ Pars hereditatum z possessionum accipitur in die ac nocte a saturno in lunam: z proiicitur ab ascendente. ¶ Pars nobilitatis nati: z eius de quo sit dubitatio vtrum sit filius illius patris cui imponitur:

an alterius accipitur in die a gradu solis in gradū exaltationis sue: ꝛ proijcit ab ascendente. ¶ Quod si sol fuerit in gradu exaltationis sue in die ꝛ luna in nocte in gradu exaltationis sue erit pars in gradus ascēdentis: ꝛ erit significatio gradus ascendentis. ¶ Pars ... nis rerū accipitur in die ꝛ nocte a saturno vsq ad dn̄m domus coniunctionis: aut peruentionis: ꝛ additur desuper gradus ascendentis: ꝛ proijcitur ab ascendente.

QUinta domus est pars filiorū: ꝛ accipitur in die a Joue in Saturnuz de nocte ecōuerso: ꝛ proijcitur ab ascendente. ¶ Pars que figit ips in quo dz filius fieri: ꝛ numerū eorū seu masculorū seu feminarū ꝛ quid mulier pariet accipitur in die ac nocte a marte in Jouē. ꝛ proijcit ab ascēdente. ¶ Pars sciētie filij masculi ꝛ femine accipitur in die ꝛ nocte a Luna in Jouem ꝛ proijcitur ab ascēdente. ¶ Pars p quā scitur natus de quo fit interrogatio vtrum sit masculus vel femina vel accipitur in die a dn̄o domus lune in Lunam: ꝛ in nocte econuerso: ꝛ proijcitur ab ascendente. ¶ Par significans filium cum peruenerit iupiter ad eum: idest ad gradum partis significantis filiuz accipitur in die ac nocte a marte in iouez ꝛ proijcitur ab ascendente. ¶ Pars dilectionis ꝛ gradui accipitur in die a nocte a venere in saturnuz: ꝛ proijcitur ab ascendente. ¶ Pars scientie esse filiorū accipitur in die ac nocte a luna in venerem ꝛ proijcitur ab ascendente.

SExta domus est pars infirmitatis ꝛ azemena. i. debilitatis inseparabilis alicuius mēbrorū accipitur in die a saturno in martē in nocte ecōuerso: ꝛ proijcitur ab ascendente. ¶ Pars seruorū accipitur in die a mercurio in lunam: ꝛ in nocte econuerso: ꝛ proijcitur ab ascendente. Et dixit alendezgod accipitur in die a mercurio in partez fortune: ꝛ in nocte econuerso. Et dixit: oportet vt vtamur vtrisq partibus in simul.

SEptima domus est pars desponsationis virorum seu coniugij: ꝛ accipitur in die ac nocte a sole in venerē: ꝛ proijcitur ab ascendente. Et hec pars similis est parti mandatorē ꝛ rumorū. Et pars desponsationis mulierū vel cōiugij ab hermete accipitur in die ac nocte a venere in saturnum ꝛ proijcitur ab ascendente. Et hec pars cōgruit parti cultus terre. ¶ Itez pars disponsationis mulieruz ꝫm veliuz accipitur in die ac nocte a sole in martem: ꝛ proijcitur ab ascēdente. ¶ Pars delectionis ac voluptatis accipitur in die ac nocte a venere in gradū septime: ꝛ proijcitur ab ascēdente. ¶ Pars nuptiaruz accipitur in die ac nocte a saturno in venerē: ꝛ proiicitur ab ascēdente.

OCtaua domus est pars mortis ꝛ accipitur in die ac nocte a luna in gradu ꝛ minutuz domus octaue: ꝛ additur desuper qꝫ ambulauerit saturnus in signo suo ꝛ proijcitur ab initio signi saturni. ¶ Pars planete qui interficit accipitur in die a dn̄o gradus ascendentis in gradum lune: ꝛ in nocte econuerso ꝛc. ¶ Pars anni in quo timetur nato mors: ꝛ paupertas impedimentum ac destructio accipitur in die ac nocte a saturno in graduz domini domus cōiunctionis vel preuētionis que fuerit ante natiuitatē ꝛc. ¶ Pars ligationis ꝛ carceris: ꝛ vtrum liberetur ab eo vel non accipitur in die a saturno in partem fortune ꝛ in nocte econuerso.

NOna domus est pars peregrinationis accipit in die ac nocte a dn̄o domus none in gradū ꝛ minutū domus none: ꝛ proiicitur ab ascendente. ¶ Pars itineris per aquā accipitur in die a saturno in. 15. gra

dum signi cancri ꝛ in nocte ecōuerso ꝛc̄. Quod si fuerit saturnus in .15. gradu cancri erit gradus partis gradus ascēdentis. ¶ Pars religionis accipitur in die a luna in mercurium ꝛ in nocte econuerso: ꝛ proiicitur ab ascendente.

D Omus decima pars regionis ꝛ regni: ꝛ quid operis faciat natus ꝛ accipitur in die ac nocte a saturno in lunam ꝛ proiicitur ab ascendente. ¶ Pars regis atq; regni accipitur in die a marte in lunam: in nocte econuerso: ꝛ proiicitur ab ascen. ꝛ est alia pars similis parti patrū. ¶ Pars operis ꝛ regni ſm Uelliū accipitur in die ac nocte a sole in gradū medij celi: ꝛ proiicitur ab ascen. ¶ Pars significans vtruȝ sit causa regni aut nō accipitur in die ac nocte a sole in gradu medii celi: ꝛ proiicit a ioue. ¶ Pars martis accipitur in die a venere in lunā: ꝛ in nocte econuerso: ꝛ proiicitur ab ascēdente.

U Ndecima domus est pars amicorum ꝛ accipitur in die ac nocte a luna in mercurium: ꝛ proijcitur ab ascen. Et dixit alendezgod accipitur in nocte econuerso. ¶ Pars significans effectum amicoruȝ ꝛ amicicie accipitur in die a parte fortune in parte futurorū ꝛ in nocte ecōuerso ꝛ cetera.

D Uodecima domus est pars inimicorum secundum hermetem ꝛ accipitur in die ac nocte a domino domus inimicorum vsq; in gradum ꝛ minutum domus inimicorum ꝛ proijcitur ab ascen. Et secunduȝ quosdam antiquorum accipitur in die ꝛ in nocte a saturno in martem ꝛc̄. ꝛ he sunt partes .12. domorum ꝛc̄. ¶ He sunt alie partes quibus vtuntur magistri iudiciorum astrorum multum. Ex quibus est pars que significat mendacium rumorū quando ceciderit in signum tortuosum vel mobile: aut dominus domus fuerit retrogradus vel impeditus: aut aspexerint eum mali vel ei sint coniuncti. Et significat veritatem rumorum eorum si ceciderit cum fortunis aut in domibus seu terminis earū vel aspexerint eaȝ aut fuerit in signo directo: ꝛ accipitur in die a mercurio in venereȝ: in nocte ecōuerso ꝛ proijcitur ꝛc̄. Et ſm albumasar in die a mercurio in lunā ꝛ in nocte econuerso ꝛc̄. ¶ Pars rationis ꝛ ꝓfunditatis sensus accipitur in die a saturno in lunā ꝛ i nocte ecōuerso ꝛc̄. ¶ Pars sapienti ꝛ discipline accipit in die ac nocte a saturno in ioueȝ ꝛ proijcitur ꝛc̄. ¶ Pars guerre ꝛ preliorū accipitur in die ac nocte a saturno in lunā: ꝛ proijcitur ab ascen. ¶ Pars pacis ꝛ cōcordie exercituuȝ accipitur in die ac nocte a luna in mercuriū ꝛ proijcitur ab ascendente. ¶ Pars aspiciendi in reuolutione anni accipitur in die a luna in venerē ꝛ in nocte econuerso ꝛ proijcitur a sole.

De partibus reuolutionum in causis regnorum.

E T quia auxiliante deo introduximus has partes que conueniunt in rebus particularibus prosequemur partes que conueniunt in reuolutione annorum mundi ꝛ cōiunctionuȝ significantium causas regni ꝛ stabilitatem seu durationem eius. Ex quibus est pars que dicitur pars regni seu imperij que exercetur in reuolutione mundi: accipiturq; a marte in lunam ꝛ proijcitur ab ascendente coniunctionis que significat mutationem regni. Sic quoq; alio modo accipitur. s. gradu ascendentis cōiunctionis in gradum coniunctionis ꝛ proijcitur a gradu ascēdentis reuolutionis. Item sit alio modo accipitur a gradu medij celi reuolutionis vsq; ad soleȝ ꝛ proijcitur a ioue. i. a gradu iouis. ¶ Pars tēporis regis. i. q̄ȝdiu debet durare: accipitur hora electionis regis a sole in .15. gradū signi leonis ꝛ proijcitur a luna deinde accipitur a luna in .15. graduȝ signi cancri ꝛ proijcitur a sole. Alia pars de tpe electi

onis regis accipitur hora electionis regis in die a ioue in saturnum ꝛ in nocte econuerso ꝛ proijcitur ab ascendente reuolutionis anni in quo surrexerit rex ꝙ si fuerit iupiter in signo cōi ꝛ fuerit reuolutio diurna: fueritqꝫ iupiter cadens ab angulis tunc accipitur a saturno in iouez: ꝛ adduntur desuper .30. gradus ꝛ proijcitur ab ascendente. Si vero saturnus ꝛ iupiter fuerit sibi oppositi ꝛ fuerint ambo cadentes ab ascēdente mediatur ꝙ exierit inter eos .i. accipiatur medietas graduum qui sunt inter eos: ꝛ proijcitur ab ascendente. Et si fuerit iupiter in exaltatione sua: ꝛ fuerit reuolutio in nocte numeratur ab eo in saturnum ꝛ proijcitur ab ascendente.

Que partes maxime sunt ex qbus extrahitur tps electionis regis ꝛ eius durationis. ¶ Prima earū est vt aspicias horā electionis regis qua peruenit profectus anni a cōiunctione triplicitatis que significauit secta ex numero quo datur oibus 30. gradibus annus ꝛ oibus gradibus duobus cū dimidio mensis vnus: ꝛ cū sciueris in quo gradu vel signo sit hic serua eū: qꝛ hic est locus a quo equabis primā partē: ꝛ cū volueris aptare eū aptabis ascēdens reuolutionis anni in quo surrexit ipse electus: post hoc aspice a planeta orientali a sole ex saturno ꝛ ioue in ipso anno vsqꝫ ad graduz equationis partis prime q̄ꝫ seruasti ꝛ proijce ab ascendente reuolutionis anni ꝛ quo peruenit numerus ipse est locus prime partis. ¶ Pars secunda sic inuenitur accipe in cōiunctione in qua surrexerit rex vel cepit regnū ad qd̄ signū vel gradū peruenit profectio anni ex numero quo datur oibus .30. gradibus annus ꝛ .2. gradibus cū dimidio mensis vsqꝫ ad diez quo surrexerit rex: ꝛ ipse erit locus equationis secunde partis: serua quoqꝫ eum: post hoc aspice a planeta occidentali a sole ex saturno ꝛ ioue vsqꝫ ad locum equationis partis secunde quam seruasti: ꝛ proijce eum ab ascendente reuolutionis: ꝛ quo peruenerit erit locus partis secunde. he sunt partes que significant fortitudinē regis ꝛ eius durationē.

Item sunt alie partes qbus in vtuntur: reuolutionibus annorū mundi: ꝛ scitur per eas quid graue de rebus in foro: ꝛ quid erit leue in precio: quidue preciosum seu vile: multum seu parum: hoc est vt aspicias vbi ceciderit pars idest in cuius planete domo exaltatione termino vel triplicitate: qui planeta si fuerit retrogradus vel cōbustus vel in malo loco vilescit illa res ꝛ erit parui predij. Si vero fuerit in loco fortitudinis aut in angulo ꝛ maxime in medio celi grauabitur illa res ꝛ erit magni precij: ꝛ si peruenerit dn̄s domus ad locū descēsionis sue vilescit illa res ꝛ aspice aspectus fortunaꝝ ꝛ planetarū maloꝝ ad ea necnon ꝛ ad lunā ꝛ dn̄m eius: ꝛ vide quo mō ꝛ quis aspiciat ipsaꝫ partē si fortuna ꝛ luna aspexerint illaꝫ partē multiplicabitur illa res: ꝛ si aspexerint eā mali detrimentū patietur. ¶ Pars dispositionis anni a luna in mercuriū. ¶ Pars aque a luna in venerē. ¶ Pars ordei a luna in iouez. ¶ Pars ciceris ꝙ est quoddā genus leguminis a venere in solē. ¶ Pars lentis a marte in saturnū. ¶ Pars fabarū a saturno in martē. ¶ Pars almusi. i. milii a saturno in martē. ¶ Pars ceparū a saturno in martē. ¶ Pars tritici a sole in martē. ¶ Pars nucū a mercurio in martē ¶ Pars zucari a mercurio in venerē. ¶ Pars dactilorū a sole in venerē. ¶ Pars mellis a luna in solem. ¶ Pars alroz. i. ris ꝙ est genus farris a ioue in saturnū. ¶ Pars oliuarum a mercurio in lunā. ¶ Pars vuarū a saturno in venerem. ¶ Pars bombicis a mercurio i venerē. ¶ Pars alonicē. i. sisami quoddā genus seminis albi in si-

militudine seminis lini: ꝛ vtuntur eo medeci: fit aūt ex eo vngentū vtile a mercurio in iouem vel a saturno in venerē. ¶ Pars que sunt albuceflex idest mellones qui sunt magni ꝛ crocei a mercurio in saturnū. ¶ Pars ciboꝛū acrium a saturno in martem. ¶ Pars ciboꝛum dulciū a sole in venerē. ¶ Pars ciboꝛum saporis apij vel huiusmodi herbarū saporem habentiū a marte in saturnum ¶ Pars ciboꝛum amaroꝛum a mercu. in saturnum. ¶ Pars medicaminum acriuꝫ a saturno in iouem. ¶ Pars medicaminū salsoꝛū a marte in lunā. ¶ Pars medicaminū venenatoꝛuꝫ a genzahar. i. a capite draconis in saturnū ꝛ proijciantur vniuersa hec ab ascendente. reuolutionis anni. Hec sunt vniuersa que ceciderunt nobis ex partibus: introduximus quoqꝫ has partes nouissimas: ꝛ si eſt in eis narratio debilis: ne dimitteremus aliquid ꝙ posset esse introductoꝛium ad magisteriū iudicioꝛum astroꝛum quin proferamus illud.

Tabula amicitie ꝛ inimicitie signoꝛum.

Amici	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	Inimici
	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓	♈	♉	
	♍	♐	♑	♒	♓	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♊	

Commentum Joannis de saxonia super textu Alchabicij.

Vir sapiens dominabitur astris. Dicit Ptolemeus in sapientijs almagesti. Et poteſt declarari sic. Ille dominabitur astris qui effectus prouenientes ex ipsis astris pōt impedire vel prohibere: sed hoc poteſt facere vir sapiens quare ꝛc̄. Maioꝛ eſt manifesta: qꝛ ille dominatur alteri qui pōt sibi dicere fac hoc ꝛ facit: ꝛ dimitte hoc ꝛ dimitit. Minoꝛ probatur auctoꝛitate Ptolemei in quinta propositione cētiloquij vbi dicit. Optim⁹ astrologus multū malū prohibere poteſt qḋ ſm stellas venturum eſt cū eius naturā presciuerit. sic enim premuniet eū cui malū venturū eſt vt cū venerit possit illud pati. Et confirmatur auctoꝛitate eiusdem in propositione octaua eiusdem vbi dicit. Anima sapiens ita adiuuabit opus stellarū quemadmodū seminatoꝛ foꝛtitudines naturales. ¶ Sed aduertendū eſt de modo per queꝫ sapiens pōt impedire vel adiuuare opus stellarū. Certū eſt ꝙ nos nō possumus simplr̄ impedire influentiā celestem sicut nec cōbustionē ignis: sed possumus disponere passum ad recipiendū alio vel alio modo influentiā celestem. Videmus enim ꝙ idem caloꝛ solis glacies dissoluit ꝛ constringit lutum. Ponit haly de hoc familiare exemplū in cōmento preallegate propositionis. Optimus astrologus ꝛc̄. Dicens si sciuerimus ꝙ debeat alicui euenire egritudo calida ꝛ sicca de natura martis: poterimus ipsuꝫ ante aduentū illius influentie mutare ad oppositū. s. ad frigiditatē ꝛ humiditatē. ꝛ sic influentia que deberet sibi facere egritudinem reducet ipsum ad temperamentū. ¶ Patet etiā cuilibet ꝙ possumus im-

pedire actionē ignis ne cumburat aliqđ cōbustibile determinatū.s.remouen/do ipsū ab igne vel proijciēdo aquam super ipsū. ¶ Cum igitur sciencie diui dantur ꝯm diuisionē rerum de qbus sunt: ⁊ quilibet dicatur sapiens in scientia sua accipiendo large sapientiā pro sciētia sicut accipit albumazar in multis lo cis sui introductorij: vt videamus de quibus sapientibus sint dicta verba pro/posita: possumus distinguere inter sapientes ⁊ sapientes modo quodā vniuer sali. ¶ De numero igitur sapientū quidā sunt sapientes veraciter: quidā appa renter. Hāc distinctionē tangit Aristoteles in primo elenchoꝝ vbi dicit. Qui daꝫ sunt pulchri pp decorē: quidā aūt fingūt cōponentes se. Et isti.s. apparēter sapientes sunt bipartiti. qm̄ quidā eoꝝ apparent sapiētes solū ꝯm estimationē vulgi sicut diuites huius mūdi. ⁊ qdā apud ꝓuectos sicut sophiste. Primi sunt hn̄tes diuitias huius mundi de quib⁹ dicit Albumazar in itroductorio suo ma gno vbi loquit̄ de sectis cōtradicentib⁹ astronomie. Et sunt illi de noua secta. Dicit ibi Albumazar. Dignior apud vniuersitateꝫ vulgi est cui fuerit plus sub stantie. sicq̄ꝫ fit q̄ꝛ dignitas substātie apud ipsos est plus dignitate sciētie. Et di/cunt ꝙ cū fuerit hō hn̄s substātiaꝫ nō impedit eū si fuerit imperitus in scientia astroꝝ: ⁊ medicine ⁊ ceterarū sciarū ꝓbantes ꝓbatione falcissima: q̄ꝛ probant sciam ꝑ substātiā. Et hec ꝓbatio erroris est ꝓbatio falsissima q̄ꝛ res ꝓbant̄ ꝑ ge nus suū. i. ꝑ cōsimile. i. sapiētia ꝑ sapiētiā. suba ꝑ subam: ⁊ nō ꝓbant̄ ꝑ nō cōsimi/le sibi ergo nō probat̄ sapiētia ꝑ sbam. Alij apparēt sciētes vel sapientes apđ ali qualiter ꝓuectos sicut sophiste. De qbus dicit Ar. in ꝓmo elenchoꝝ. qbusdaꝫ magis opere preciuꝫ est videri ⁊ nō existere q̄ꝫ existere ⁊ nō videri: ⁊ magister Alanus de insula loquēs de eis dicit. Huius scolas vsitant pauperes legiste: ve ras lites agitant: fiunt agoniste. Hic ꝓbat hic improbat: huic cōcludit iste. Atq̄ꝫ duo centū cōclamant ore sophiste. Uere sciētes differūt ꝯm magis ⁊ minus cer tum: vt dicit Cōmētator scđo methaphisice. Scie mathematice sunt in ꝓmo gra du certitudinis. Naturales vero sequūtur eas. Isti minus certi.s. logici ⁊ natu rales nō trāsferentes se ad alias scias nō hn̄t de phia nisi verba: de istis ēt dicit magister Alanus. Iste semꝑ clamitat ⁊ argumentat̄: dū Aristotelicas latebras rimat̄. Sed si q̄ras qualr̄ aut qd epulatur mens studio viuit sed venter philoso phat̄. Magis certi sunt mathematici. Et illi sunt biptiti qm̄ qdā eoꝝ studēt in motibus tm̄ ⁊ nō curant de iudicijs: vel negant ea. Et isti sunt de qbus dicit Al bumazar in q̄rta ⁊ q̄nta secta cōtradicētiū iudicijs ꝯm ꝙ videbit̄ postea. Secū/di aūt studēt in motib⁹ ⁊ in iudicijs: de qbus dicit Alanus loquens de ipso Al/bumazar. Illic astra polos celuꝫ septēq̄ꝫ planetas consulit Albumazar terrisq̄ꝫ reportat eorum. Cōsiliū armans terras firmansq̄ꝫ caduca. Cōtra celestes iras su perūq̄ꝫ furorē. De istis Ptolemeus dicit verba ꝓposita. Uir sapiens dn̄abitur astris. In qbus vbis Ptolemeus tangit tres ꝓprietates vel cōditiones quas dꝫ verus philosophus hēre: ⁊ maxime astronomus ꝯm quas tria gn̄a hoīum ab astronomia repellunt̄. Prima cōditio est stabilitas ītentionis. Scđa est ha bilitas dispōnis. Tertia est abdicatio terrene possessionis. Primā tangit cū di cit vir. Secundā cū dicit: sapiens. Tertia cū dicit: dn̄abitur astris. ¶ Quātū ad primā cōditionē dicit Ptolemeus in ꝓma ꝓpositiōe cētiloquij. Scia stellaruꝫ ex te ⁊ ex illis est. Et haly in cōmento eiusdem dicit. Qui res futuras scire desi/derat duabus vijs opꝫ incedere. Una vt accipiat motū stellarū ⁊ opa que fiunt in rebus ꝯm motū earu. Et aspiciat libros quos antiq̄ scripserunt de significa/

tione motuū ipsorū: ⁊ adiungat his q̄cunq₃ ꝓbauit in tpe suo. Cū ergo magnus sit labor in aspiciēdo motus stellarū nō pōt astronomus eē effeminatus nec remissus. Et cū multū tps requirat ad respiciendū libros antiquoꝝ nō pōt eē vagabūdus. Op₃ ergo vt astronomus sit firmus ⁊ stabilis in meditatione. Et sic effeminati ⁊ remissi ab astronomia sunt repulsi. ¶ Quantum ad scđam cōditionem dicit Ptolemeus in septima propositione cētiloquij. Nemo poterit dare certa iudicia ꝑm stellarū cōplexionē: nisi hō qui vim anime ⁊ cōplexionē naturalem bene cognouerit vult ergo ꝙ hō naturaliter d₃ esse dispositus ad istam sciam qui d₃ proficere in ea. Hoc ꝑm. ꝙ mihi videtur h₃ ista scia pre oibus sciētijs. Uidi enim bonos clericos in logica ⁊ in naturali phia qui nullo mō poterant aliquid capere de astronomia: imo nec algorismū. Patet ergo ꝙ naturaliter indispositi repulsi sunt ab astronomia. de qbus Albumazar facit sectā₃ ꝑm ꝙ videbitur statim. ¶ Quātum ad tertiā cōditionē dicit Haly in cōmento prime propositionis centiloquij. Quia oportet nos sollicitos esse circa mundana: aufertur a nobis futurorum cognitio: sed si a mūdanis oibus separaremur possemus futura precognoscere: sicut videmus heremitarū q̄₃ plures qui futura predicūt. Et epilenticorum quidā dum epilentia torquētur futura predicūt: quia tūc corporeis sensibus nō vtuntur sed sola vi anime. Patet ergo ꝙ philosophus nō d₃ esse diues teste philosopho semptimo politice. Nō op₃ philosophum esse dn̄m terre ⁊ maris: sed sufficit vt habeat famulu₃ ministrātem sibi olera. Et sic habētes diuitias huius mundi ab astronomia sunt repulsi. Quod aduertens Socrates aurum proiecit in mari sicut narrat Ualerius. Ista cōditio nō placet multis: nec etiam mihi. ¶ Quātum ad istas cōditiones cōsolatur nos Albumazar in introductorio: ⁊ specialiter quātum ad vltimā: quia mutat eam ad oppositum. Dicit sic. Et fortassis nō sufficiunt aliqui ad sapiētiam huius magisterij dum aspiciūt in quibusdā rebus peruenire experitate ⁊ comprehensione earū ad hoc vt possint herrore₃ a se repellere propter breuitatē exercitij eoru₃ in cognitione oium rerū. quarū cognitio necesse est illis in illa eadē intentione: quātum ad primā cōditionē. Et paucis interpositis dicit. Et hoies subtiles ⁊ profunde sapiētie forsitan nō sufficiunt multi eorum qui vtuntur eis comprehendere eas: cūq₃ fuerit sciētia huius magisterij ceterorūq₃ magisteriorum que necessaria sunt in presentia reru₃ pre profunditate quā diximus a sensibus longinqua quātum ad secūdam cōditionem. Tunc cōsolatur nos ⁊ dicit. Nō debet annullari quod ex eius scientia potest pertingi propter illud quod nō potest pertingi. Et paucis interpositis dicit quia modicū sapiētie multi profectus. Et in hoc mutat tertiam cōditionem ad oppositum. Et probat ꝙ maior vtilitas sit in astronomia q̄₃ in aliqua alia scientia. Et si cōtingat in ea error tolerabilior est ⁊ minus nocet q̄₃ in ceteris scientijs. Et dicit sic. Uidemus nāq₃ medicos errare in prescientia infirmitatū ⁊ morborū dum predicunt que accidunt infirmo ex grauitate morbi ⁊ eius leuitate ⁊ excelleritate sanitatis ⁊ eius tarditate: eius quoq₃ sanitate vel morte: sed illud modicum erroris medicorū non impedit eos ab appetitu sui magisterij ⁊ ab eius dispositione ⁊ exercitio: nec generatur reprehensio vel dubiū hoiu₃ erga eos q viderunt ex modico erroris in suo magisterio querere vtilitatem ⁊ profectum per eorū curatione₃ ⁊ acquiescere eorū medicaminibus. Silr̄ ⁊ dispositores nauiū nō dimittunt magisterium suum nec dimittunt hoies cursum maris propter modicum erroris

nautarum. Similr ceterarum sapientiaruz z magisteriorum auctores vix pos/ sunt euadere accidentia erroris seu aduentuz alicuius impedimenti quod eue nit eis: sed propter hoc nõ annullatur eorum magisterium. Et horum omniuz que diximus error impedimenti plus est q̃z error astrologoruz: quia medicus cum errauerit in prescientia infirmitatum: aut curatione: aut in medicaminibꝰ fortassis erit hoc causa perditionis animarum. ¶ Et cum errauerint naute fortassis erit hoc causa perditionis nauium z earum naufragium z eoruz qui in eis sunt interitus. Et si errauerint pastores z conceptionis animaliũ aucto res erit hoc fortassis prouocatio perditionis eiusdem generis animalium. At vero si astrologi errauerint hoc magis ascribitur ignorantie astrologi in pre/ scientia rei: omittit enim inquisitor precauere horribilia anteq̃z veniant z pp hoc fortassis erit illis dimissio cautele prouocatio eorũdem horribilium adue nientium z fortassis erit in eis perditio z fortassis non. In ceteris autez magi sterijs nõ est ita: qz maxima pars erroris eorum auctorum est perditio z impe dimentum absq̃z dubio. Et in hoc quoq̃z qð diximus dignitas z dignitatibus scientie astrorum: si ergo est magisteriuz astrorum dignius ac nobilius ceteris magisterijs: z semita eius magisterij: in errore in quibusdam horis est infra se mitam ceteroꝝ magisteriorũ z eorũ errore sanior z minus impedimenti eoꝝ veritas est maioris proficui: quare equum est quantum decet omnes hoĩes in tellectuales z sapientes recipere astrologos z vti eis z acquiescere veritati eo rum in his que dicunt. Hec autez scientia maxime illa pars que est de iudicijs multos habet emulos z aduersarios. Quod aduertens Ptolemeus in quadri partito suo cõfirmat iudicia astrorum: z Albumazar in magno introductorio suo: z conueniunt ambo in modo cõfirmandi: nisi q̄ Albumazar plura ponit q̃z Ptolemeus z pluribus vtitur rationibus. Ambo in cõfirmando iudicia in cipiunt ab opere solis. Dicit enim Ptolemeus in tredecima propositione pri me partis. Qm̃ sol cuz aere operatur in rebus omnibus existentibus in terra. Et Haly in cõmento exponens verba Ptolemei dicit Ptolemeus vult no/ bis ostendere q̄ sphera ignis z aeris que mutantur p corpora celestia mutant res omnes que sunt in terris. Et Haly in cõmento secunde propositionis eius dez dicit q̄ radices huius scientie sunt adeo manifeste q̄ populares nihil sciẽ tes sciunt z intelligunt eas. inspiciendo z experiendo ipsas. Et Ptolemeus in 21. in propositione dicit q̄ nescij populares sciunt res anteq̃z accidant. Et q̄ magis est dicit ipse q̄ animalia muta sciunt res anteq̃z accidãt. Albumazar eti/ am confirmat scientiã iudiciorũ per multas rationes quas nunc omnes narra re esset valde lungũ. Specialiter aũt Albumazar disputat contra negantes iu/ dicia astrorũ z diuidit ipsos in. 10. sectas. Et tangam breuiter de qualibet secta duo aut tria verba. ¶ Prima secta dicit q̄ planetis nõ esset aliqua significatio super res que fiunt in hoc mundo qui est sub circulo lune. Quibus dicit Albu mazar q̄ oẽs phi cõcordati sunt q̄ ois substantia que mouetur motu naturali efficit in essentijs rerũ sibi cõiunctarũ per naturã cõuersiones naturales: z hoc declarat in actione ignis. Sed corpora celestia mouentur motu naturali: ideo efficiunt in quattuor elementis sibi coniunctis per naturam conuersiones na turales. Hanc rationẽ innuit Albumazar in multis verbis. Posset etiã assumi cõtra illaz sectaz dictũ Aristotelis primo metherorum. Necesse est mundũ infe riorez contiguũ esse lationibus superioribus: vt tota eius virtus inde guber/

netur. ¶ Secūda secta est eorum qui dixerūt q̄ planetis essent significationes tantum super res vniuersales: vt sunt quattuor elemēta: ⁊ sunt genera ⁊ species. Contra quos Albumazar ponit inter alia talem rationem. Totum non est totum: nisi per partes suas: ergo si significant super totum scilicet super speciem oportet q̄ significent super indiuidua que sunt partes specierum. ¶ Tertia secta est quorūdam disputantium qui dixerunt quō planetis nō esset significatio super possibile: sed solum super necessarium ⁊ impossibile. Et dicit Albumazar q̄ dissoluit rationes istorū philosophus: ⁊ affirmauit possibile p̄ multas rationes. Et inter alias ponit illā quā ponit Aristoteles in primo periarmenias. s. quod nō oportet consiliari vel auxiliari. ¶ Quarta secta est quorundam qui aspexerunt in scia totius que est scientia circulorū ⁊ esse eorū. Isti dixerunt q̄ planetis non esset significatio super res que fiunt ⁊ eueniunt in hoc mundo ex indiuiduis aīalium ⁊ seminum ac metallorum. Et q̄ eorū significatio esset sup̄ corruptionē vel mutationē tēpor̄ tantū. Et dicit Albumazar q̄ isti nequerunt negare hanc quātitatē. s. mutationē tēporū esse ex fortitudine opis planetarū q: hoc ex eorū ope inuenit̄ ⁊ apparet ⁊ eius repulsio est dedecus. Et postea arguit contra eos ex cōcessis. ¶ Quinta secta est eorū qui aspexerūt in scientia totius ⁊ annulauerunt sciā iudicior̄ ex p̄te experimētorū. Et dixerūt q̄ iudicia astronomie nō sunt vera q: res p̄tingunt per experimenta ⁊ minus q̄ pōt p̄cipi veritas rei per experimēta est dum inuenit̄ bis i vno eē. ¶ Et hoc ē impossibile in planetis: q: planeta cū fuerit i aliquo loco ex signis ⁊ fuerint ceteri planete aspiciētes ip̄m vel cōiūcti ei nō reuertunt̄ ad ip̄um eē ex signis nisi post multa milia annor̄ ⁊ nō p̄uenit vita vni᷒ hōis ad tantā quātitatē annor̄ quō ergo est possibile hōi vt inueniat planetas bis sup̄ vnū eē q̄tenus probet ex reditione eorū ad loca eor̄ qd̄ significēt. Quibus dicit Albumazar q̄ antiq̄ nouerunt planetarū nās ⁊ eorū significationes ex multis reb᷒ ⁊ diuersis quarū q̄dā sunt p̄ticulares apparentes: q̄dā vero vniuersales. ¶ Particulares apparētes sunt queadmodū inuenit̄ ex opōne solis in calefactione ⁊ lune: in humiditate ⁊ putredine: ⁊ ex operib᷒ planetarū in corruptione ⁊ mutatione aeris in oī die ac nocte. Uniuersales vero queadmodū inuenit̄ ex eorū significatiōe i reuolutione annor̄ mūdi ⁊ natiuitatū. Et breuiter v̄tus v̄borū est q̄ hō in modico t̄pe pōt experiri illa que cōiter occurrunt: sed quātū ad alia que raro fiūt: sic sunt p̄iūctiōes magne debēt nobis sufficer̄ dicta p̄decessor̄ nostror̄. ¶ Sexta secta ē q̄rundā aritmethicor̄ q̄ pigritabāt aspicere numerū stellarū ⁊ equationē ipsarū ex libro in quo est scia totius certissime. i. almagesti quem Ptolemeus edidit: sed q̄siuerunt loca planetarū per diuersas tabulas ⁊ inuenerūt tabulas differre quātū ad loca planetarū. iō dixerunt q̄ iudicia nō sunt vera ex quo nō habent̄ vera loca planetarū. Quibus dicit albumazar q̄ astronomus cum de aliq̄ reuoluerit iudicare in hoc debet cōfidere vt aspiciat naturas planetarū ac proprietates eorū ⁊ dn̄ū signi vniuscuiusq; eor̄ ⁊ sue exaltatiōis atq; dn̄os triplicitatis sue. locum quoq; eius ex angulo ⁊ succedentibus eius ⁊ casu eius ab angulo ⁊ p̄ntia eius in domo substantie ⁊ domo fratrum ⁊ ceteris domibus circuli ⁊ postea iudicet. Gradibus vero signorū est significatio p̄ticularis qua vtunt̄ astrologi in quibusdā rebus p̄prijs. Si aūt fuerit in loco planete error ex minutis vel gradu vno nō ip̄edit hoc magisterium iudicior̄. Et oportet eum qui exercet magisteriū iudicior̄ cū dederit ei calculator loca pla

netaꝝ ex signis in qbusdã tꝑibus vt iudicet per ipsa loca in quibus sunt plane
te si significent illud vel illud. Certitudo vero gradus in quo loco sint: ex si-
gnis suis secundum veritatem erit sup calculatores ⁊ ab eis exigit. Et ponit
exẽplum de medicis dicens: ꝙ medicus tenetur iudicare naturã vniuscuiusqꝫ
medicaminis ⁊ cui rei sit vtilis ⁊ qbus infirmitatibꝰ ꝓficiat. Inqsitio vero spe
cierũ in regionibus ⁊ earũ tritura a medicis nõ est exigẽda: sed ab auctoribus
specieꝝ. Ita est dicit ipse de iudicijs astroꝝ. Ad illum qui exercet iudicia perti-
net solum defendere ꝙ planete significant super res huius mundi: ⁊ qd signifi
cent: ⁊ pertinet ad ipsum scire proprietates ⁊ naturas ipsorum. Ad calculato-
rem vero pertinet verificare gradus eoꝝ. ¶ Septima secta est eorum q repule
runt hanc scientiam eo ꝙ aspexissent i ea ⁊ impossibile fuit eos peruenire ad
id quod voluerunt. Suntqꝫ inuidentes huius magisterij sectatores sup scien-
tia eorũ in ipsa: ⁊ repellunt scientiam magisterij iudicioꝝ ꝓpter inuidiã. Istis
non est cõtradicendũ vt dicit Albumazar cũ sit eorũ negatio ad hoc magisteri-
um. Nam negator nõ debet constringi: nisi per qd vincatur ⁊ cogatur venire
ad veritatẽ cõstantẽ. ¶ Octaua secta est quorũdã qui se iactãt de medicinali sci
entia: vt acquirant per eam. non aũt medici ꝓbi ⁊ sapiẽtes in magisterio medi
cine q iam legerunt libros antiquorum in scientia medicine ac sciuerunt radi
ces magisterij eorũ ⁊ diuersitatẽ elemẽtoꝝ seu tempoꝝ ac naturaꝝ: corruptio-
nem quoqꝫ eoꝝ ⁊ cetera que sunt eis necessaria in magisterio eoꝝ ex rebꝰ sin
gularibus ⁊ rebus compositis. Isti nouerunt dignitates scientie iudiciorum
astroꝝ. Et sciunt ꝙ scientia astrorum sit principium scientie medicine. Et vtũ
tur magisterio iudiciorũ in magisterio medicine vsu ferequenti in cognitiõe
morborum ⁊ augumẽtatione eorũ ⁊ diminutione ⁊ in temporibus curatiõis.
Multiplicaturqꝫ eorum recta intentio in magisterio eoꝝ: ⁊ liberãtur infirmi
per manus eorũ: ac multiplicantur ꝓfectus hominum per eos. Quidam vero
ex medicis ex his videlicet quorũ imperitia abundat: ratio autẽ abbreuiatur
in scientia quorũdam que necessaria sunt illis ad hoc contendunt in magiste-
rio suo vt preponant acquisitionẽ ⁊ postponãt scientiam: deniqꝫ cõtradixerũt
scientie iudicioꝝ: ⁊ dixerũt ꝙ non sit motibus planetarum in hoc mundo for
titudo. Contra quos Albumazar allegat dictum Hipocratis dicẽs. Et iam di-
xit Hipocras in libro aeris dum mentionem faceret de diuersitate aeris ⁊ ele
mentorũ seu naturarum ꝙ res quas diximus de diuersitate aeris sunt in sci-
entia astrorum. Et ꝙ scientia astrorum nõ est modica pars scientie medicine.
¶ Noua secta ẽ vniuersitatis vulgi. Et isti diuidũtur in duas sectas: quaꝝ vna
est eoꝝ qui nesciunt dignitatem iudiciorum ceterarũqꝫ scientiarũ neqꝫ digni
tatem prescientie rerum. digniorqꝫ hominibꝰ apud eos est cui fuerit plus sub
stantie. De istis fuit prius dictum. Contra quos dicit Albumazar ꝙ substantia
⁊ fortuna aptantur sapienti ⁊ insipienti: forti quoqꝫ ⁊ debili: ⁊ homo nõ est lau
dabilis super hoc qd aptat ei ex hoc qr hoc non est aptatum ei ꝑ scientiã suam
neqꝫ ꝑ insipientiã: neqꝫ per fortitudinem seu debilitatem suã: sed laudat super
sapiẽtia ⁊ cognitione: quia dignitas homines sup cetera animalia nõ fit nisi ꝑ
sapientiam ⁊ cognitionem ⁊ per cognitionẽ rerũ que fuerunt ⁊ q̃ future sunt.
Et quibusdam interpositis dicit ꝙ dignius rerum in homine est futurorum
scientia. ¶ Decima secta est etiã vniuersalis vulgi. Et isti repu erunt scientiaꝫ
huius magisterij propter hoc ꝙ viderunt de multitudine erroris eoꝝ qui se

iactant de ea: eo q vulgus recipit res p cognitionē apparentie. Cumq; vidissent multitudinē erroris eoꝝ qui se iactant de hac scientia in his que interrogantur ex scientia iudiciorum astrorum mendacem eam putātes repulerunt: & referunt magistros huius scientie ad insipientiā & dixerunt q est scia cassa. Dicit Albumazar q isti non sunt culpandi in contradictione magisteriorum huius scientie: quia plurimi eorū qui se iactant de ea sunt homines insipiētes & imperiti atq; caduci. Et quibusdam interpositis dicit q isti exercent sub nomine huius magisterij varias seductiones quibus seducunt homines debiles vult dicere q quidam operantur geomanticam: vel per sortilegia sub nomine huius scientie. Isti non querunt nisi lucrum. Et dicit cum isti interrogātur de aliqua retendunt in responsionem ad rem qua gratulatur querens: & sibi congruit volentes eum letificare causa cupiditatis sue. Hec sufficiant de decem sectis quas ponit Albumazar. ¶ Et posset addi vndecima secta. Et sunt illi qui dicunt q ista sciētia sit cōtra fidem. Quibus dico q ipsi nō legerunt libros sapientium antiquorum: quos si legissent scirent q hec scientia nō est cōtra fidem: immo pro fide. Ponunt enim doctores huius sciētie mundū creatū quod est primū fundamētum fidei. Dicit enim Haly Albēragel in prima parte sui libri in capitulo de natura Iouis: q tempore quo deus incepit creare mundum posuit Iouem in ascendente. Et Albumazar ī introductorio suo dicit. Et dicamus primū q motus circuli sit a virtute prime cause. Et qbusdam interpositis dicit. Ecce qualiter pertraximus creatorem & rebus apparentibꝰ & notis que pertinguntur sensibus q sit sempiternus habens virtutem absq; essentia finis īmobilis & incorruptibilis altissimus sit nomen eius benedictuz & exaltatū exaltatione maxima. ¶ De diuisione astronomie expedio me breuiter & pono diuisionē quā ponit Albumazar in introductorio suo magno. Due sunt species astronomie: quarum vna est scientia totius .s. de circulis & motibꝰ eorum. Secunda est ars iudiciorum astronomie. Hanc diuisionem ponit etiā Ptolomeus in principio quadripartiti sui. Et Haly in commento idem. Prima species est trapita perfecte & cōplete quantum ad principia & conclusiones a Ptolomeo in almagesti. Uel posset prima species subdiuidi. Sciētia de motibus est duplex: quedam est in instrumentalis: quedam tabularis. Illa instrumentalis est duplex: quoniā quedam sunt instrumenta ad obseruandum siue inuestigandum motus: sicut sunt regule Ptolomei armille & consimilia. Alia sunt instrumenta pro operationibus quotidianis exercendis sicut astrolabiū sphaera solida & ꝯsimilia. Secūda species .s. ars iudicioꝝ astrologie hꝫ q̄ttuor partes pncipales. Quarū prima est de interrogationibꝰ. Scda de natiuitatibus. Tertia de reuolutionibus annoꝝ: & hec est duplex .s. de reuolutionibꝰ annorum mundi: & de reuolutionibꝰ annoꝝ natiuitatū. Quarta de electionibus. De istis quattuor partibꝰ Haly Albēragel fecit vnum librū completū. Ptolomeus autez in quadripartito omisit duas partes .s. de interrogationibus & horarum electionibus. sed Haly qui cōmentauit ipsum: excusat ipsum dicens: q satis pñt haberi iste due partes ex his q̄ Ptolomeus dicit ibidē: pter istas sunt quedā alie ptes iudicioꝝ .s. de ꝯiūctionibꝰ magnis: de imaginibꝰ: de sigillis: de qbus parū vel nihil habemꝰ. Aduertētes aūt plurimi antiquoꝝ & etiā modernoꝝ q iste ptes essent difficiles ad itelligendū debētibus primo adiscere illā sciam fecerunt libros introductorios in quibus posuerunt principia & expo

fuerunt terminos qbus vtunt magistri iudicio℞. Inter aũt alios introducto rios liber Alchabicij est magis approbatus apud modernos. Ideo dimissis alijs de ipso ad presens intendimus. His visis ad litteram descendamus.

Postulata a domino. In principio istius libri septe℥ possunt queri. Primo que sit intentio libri. Secundo que sit vtilitas. Tertio quis sit titulus libri. Quarto cui parti philosophie supponatur. Quinto quando debet legi. Sexto de subiecto libri. Septimo de diuisione libri. ¶ Intentio libri est patefacere scientiam vniuscuiusq℥ rei cuius scientia necessaria est incipienti adiscere scientiam iudiciorum astrorum. Utilitas eius patet: quoniam omnis qui vult scientiam iudiciorum incipere doctrina huius libri sufficiens erit ei: quam si bene intellexerit poterit omnes libros iudiciorum per se intelligere. Titulus huius libri talis est. Incipiunt ysagoge Alchabicij ad scientiam iudiciorum astrorum. Et debet legi ante omnem librum iudicio℞ astrorum. De qua parte sit patet ex precedentibus. Est enim de parte scientie iudiciorum astrorum. Subiectum eius est illud quod est subiectum in tota astronomia iudiciali. s. corpus celeste inquantum per motum ⁊ lumen causat generationem ⁊ corruptionem in rebus existentibus sub orbe lune. Diuisio libri patebit in processu. Diuiditur autem iste liber prima diuisione in duas partes scilicet in partem proemialem: ⁊ executiua℥. Pars executiua incipit ibi. In nomine domini zodiacus ⁊ cetera. Pars executiua diuiditur ĩ quinq℥ partes secundum q̃ diuidit auctor in littera quas vocat quinq℥ differentias ſm q̃ patebit statim. Pars proemialis potest diuidi in quattuor partes quoniã in prima inuocat diuinum auxilium pro completione operis sui: ⁊ cum hoc captat beniuolentiam regis sui ad cuius instãtiam forte hunc librum composuit. In secunda parte ostendit causam sui libri siue motus qui mouit eum ad faciendum hunc librum. In tertia parte excusat se de rationibus. In quarta parte ponit diuisionẽ sui libri. Scđa ps incipit ibi: cũ vidissem. Tertia ps icipit ibi: ⁊ non introduxi. Quarta pars incipit ibi. Et diuisi eum in quinq℥ differentias. Primo breuiter sicut homo fidelis petit a deo prolixitate℥ vite: vt possit opus suum complere. Et petit durabilitatem honoris gladij regis ⁊ custodiam operum suorum ⁊ ampliationem sui imperij.

Cum vidissem. In ista parte ponit causa℥ que mouit ipsũ℥ ad faciendum hunc librum. Et dicit q̃ cum vidisset multos antiquorum fecisse libros introductorios ad scientiam iudiciorum astrorum ⁊ quosdam ex eis nõ posuisse omnia necessaria ad introductionẽ ⁊ quosdam nimis prolixe tradidisse ea que tradiderunt: ⁊ inter confusa dicta eorum perijsse. i. obscurata esse illa que necessaria sunt ad introductionem. Et etiam quosdam non processisse in dictis eo℞ ordine discipline preponẽdo illa que debent preponi: ⁊ postponendo illa que debent postponi: sed fecisse cõtrariũ. Incepit edere hunc librum ⁊ collegit in eo ex dictis antiquo℞ ea que erãt necessaria ad introductionem: ⁊ inutilia omisit.

Et non introduxi. Hic excusat se de rõnibus ⁊ dicit q̃ nõ posuit in hoc libro rõnes q̃ eẽnt necessarie ad defendẽdũ q̃ dixi: q̃ ꝛ iste posite sunt ĩ libro Ptolemei. s. in q̃driparttito. Ibi enĩ Ptolemeus cõfirmat iudicia ꝑ multas rõnes. Et dicit ẽt se fecisse vnu℥ librum

de cõfirmatione iudiciorum vbi posuit rationes ad hoc sufficientes.

Et diuisi eum. Hic ponit diuisionē libri sui. Et dicit q̄ diuisit eum in quinq̧ differentias vt patet legendo literam.

In nomine domini. zodiacus. Finito pe-
mio icipit tractatus. Et pōt diuidi in quinq̧ ptes que sunt quinq̧ differentie se-
cundum q̄ auctor diuidit in litera. Prima differentia est de eē circuli signorū
essentiali ꝛ accidentali. Secunda est de naturis septem planetarum. Tertia qd
accidit septem planetis. Quarta de expositione terminorum siue nominū qui
bus vtuntur magistri iudiciorum. Quinta de proiectione partium Secunda
dr̄ia incipit ibi: ꝛ q2 auxiliante deo. Tertia ibi: Nā eē planetarū. Quarta ibi.
Initium horum. Quinta ibi: ꝛ cum notauerimus. Prima pars diuidit in duas
qm̄ in p̄ma pte expedit se de eē circuli signorum eēntiali. Secundo de eē acci
dentali. Secūda ibi. Nā circulus figurat ī omni hora. Prima ps potest diui-
di in q̄ttuor ptes. In p̄ma determinat de diuisione circuli signoꝝ ꝛ his que cō
sequūtur ipsaȝ diuisionē. In secunda pte determinat de dignitatibus planeta
rum in signis. In tertia de figuris signorum. In quarta qd habēt signa ex mem
bris hominis ꝛ qd habent ex regionibus ꝛ plantis. Secunda pars incipit ibi
hn̄t quoq̧ planete. Tertia ibi: sequunt has figure signoꝝ. Quarta ibi: ꝛ vnū-
quodq̧. Prima pars pōt diuidi in quinq̧. In prima parte ponit diuisionē cir
culi signoꝝ. In secunda pte comparat ista adinuicem. In tertia compat ea ad
q̄ttuor tpa anni: ꝛ ad q̄ttuor etates: ꝛ ad q̄ttuor humores. In quarta ponit ordi-
nem planetarum ꝛ exponit quō accipitur in. cum dicitur planeta est in signo.
In quinta addit quoddā de capite ꝛ cauda draconis. Secūda incipit ibi: ꝛ sex
ex his signis sunt septentrionalia Tertia ibi: ꝛ vocatur illa quarta. Quarta ibi:
oibus autē planetis. Quinta ibi significat ēt per caput ꝛ caudam. Primo dicit
q̄ circulus signorū diuiditur in duodecim ptes eq̄les que vocātur signa ꝛ no-
minant nominib9 duodecim imaginū que sunt in ipso circulo signoꝝ: que sūt
aries taurus gemini ꝛc̄. Et q̄libet signum diuidit in triginta ptes eq̄les que
vocant gradus. Et quilibet gradus diuidit in sexaginta ꝛ vocātur minuta. Et
q̄libet minutū in sexagita ꝛ vocant: secūda ꝛ q̄libet: secūdū in sexagita ꝛ vo-
cant tertia. ꝛ quodlibet tertiū i sexsaginta ꝛ vocant q̄rta: ꝛ sic vsq̧ i infinitum.
¶ Circā istam ptē pn̄t moueri duo dubia. Primū est de numero signorū. Se
cundum de ordine. De numero signoꝝ disputat Albumazar dicens. Quidā
ex his qui diuersa a nobis sensere cōtradixerunt dictis antiquoꝝ in numero
signoꝝ. Et dixerunt cur pustatis q̄ signa sunt duodicem nec plus nec minus.
Quibus respondet Albumazar dicens: q̄ Aracis philosophus patefecit. 48.
imagines que sunt i circulo. i. in octaua sphaera ꝛ earū nomina: ꝛ auctorizaue
runt eius sn̄iam omnes sapiētes antiq ꝛ ꝯcordauerūt cum eo sup hoc. Et duo-
decim ex his imaginibus sunt in circulo signoꝝ. Hac de cā dixerūt q̄ sūt duo
decim. Aliam cām assignat Albumazar dicens: q̄ philosophi iuenerunt quod
omnes res que fiunt ꝛ destruunt in hoc mūdo sūt cōposite ex elemētis ꝛ omni
indiuiduo q̄ efficit ex q̄ttuor elementis sunt tria eē. s. initium mediū ꝛ finis.
Quattuor igit elementa multiplicata per tria faciunt duodecim: igit signa sūt
duodecim. Tertia cā est q2 per motū solis fit generatio ꝛ corruptio in reb9 in
ferioribus ꝛ eius opus plus appet in hoc mdūo q̄ȝ opus alioꝝ planetarū. Et

ipse rotat̄ in his duodeciꝫ imaginibus ꝛ sunt ei locus. Et ſm decursuꝫ eius in his duodecim imaginib⁹ variant̄ tēpora anni. Ideo philosophi posuerunt duodecim imagines digniores significatiōe. Et attribuerūt eis significatiōem vniuersalē. Ceteris vero triginta sex imaginib⁹ attribuerunt significationem propriam. ¶ Secunda dubitatio est de ordine ꝛ de principio. Aliquis enim posset dicere quare inceperunt ab ariete cum circulus non habeat principium neqꝫ finem. Ad hoc dicit Ptolemeus in .156. propositione prime partis quadripartiti. ꝙ ideo est principium ab ariete quia est signum masculinum: ꝛ agens est dignius passo ꝛ equinoctialis transit per ipsum: ꝛ abinde. idest ab egnoctiali incipit maior mutatio totius firmamenti. ¶ Sed aliqs diceret per istam rōnem videt̄ ꝙ initiū debeat eē a libra: qꝛ est signū masculinū ꝛ egnoctialis trāsit per ipsum ꝛ maior mot⁹ firmamēti est ibi. q̄re ergo inceperūt ab ariete potius q̄ꝫ a libra. Pōt solui per dictū Ptolemei in .140. ꝓpositiōe ꝑme ptis vbi dicit ꝙ ꝑncipiū in firmamēto est ille loc⁹ in quo cōplexio tpis est humidior sicut ꝑma etas animaliū est in qua cōplexio est humidior. Posset aliter dici qꝛ ab ariete incipit generatio: a libra vero corruptio. ¶ De ordine diceret aliquis q̄re posuerūt taurū post arietem: ꝛ deinde gemini: postea cancrū. Dicit Albumazar ꝙ q̄ttuor sunt q̄litates simplices elemētorum. s. caliditas siccitas humiditas ꝛ frigiditas. Et due ex istis sunt sic̄ agentia. s. caliditas ꝛ frigiditas ꝛ alie due sunt sicut patiētia. s. siccitas ꝛ humiditas. Agētia āt sunt digniora patientib⁹: iō inceperūt ab agētib⁹. Et agentiū vnū est ꝑn^m generatōis. s. caliditas: ꝛ aliud ꝑncipiū corruptionis. s. frigiditas. Res āt prius generat̄ q̄ꝫ corrūpit̄: iō posuerunt arietē in ꝑn⁰ qḋ est signū calidū ꝛ siccū de nā ignis q est ꝑmo calidus. Et posuerūt cancrū in fine qḋ est signū frigidū ꝛ humidū de nā aque que est primo frigida. Et posuerunt taurum post arietē: quod est signū frigidum ꝛ siccum de natura terre qua est ꝑmo sicca: qꝛ siccitas terre cōueniens est calori ignis. Et posuerunt signum geminorū ante cācrū qꝛ est signum calidum ꝛ humidum de nā aeris qui est ꝑmo humidus: ꝛ humiditas aeris est ꝯueniēs humiditati aque. ¶ Ad euidentiā ꝑdictorū est itellgnendū ꝙ in octaua sphaera sunt quadragintaocto imagines. in qbus est concordia apud oēs antiquos sicut dicebat̄. ꝛ sunt in eis .1022. stelle que dicuntur stelle fixe ꝛ mouent̄ oēs vno motu. s. ad motum octaue sphaere in cētū annis ferre vno gradu. Et antiqui posuerunt eas in sex ordinib⁹ ita quod illas que sunt maiores posuerūt in primo ordine ꝛ sunt qndecim. Et que sunt ifra has posuerūt in secūdo ordine: ꝛ sūt .45. Et que sūt infra has posuerūt in tertio ordine: ꝛ sunt .208. Et que sunt infra has posuerunt in q̄rto ordine: ꝛ sunt .474. Et que sunt infra has posuerunt in quinto ordine: ꝛ sunt .217. Et que sunt infra has posuerunt in sexto ordine: ꝛ sunt sexagintatria. Ex his .48. imaginib⁹ .12. sunt in via solis sicut dictuꝫ est. ꝛ sunt in eis ex stellis .346 Nomina earū imaginum sunt aries tauru⁹ ꝛc̄. Et remanent .36. imagines q̄rū .21. declinant a via solis ad septentrionem ꝛ .15. ad meredie. Que declinant ad septentrionē hn̄t ex stellis supradictis .360. Et nomina imaginū sunt hec. Prima est vrsa minor. Secunda est vrsa maior. Tertia draco. Quarta dn̄s flāme vel succēsus. Quinta canis latrās vel vlulās. Sexta corona septentrionalis Septima icuruatus vel genuflexus. Octaua vultur cadēs. Nona gallina. Decima sedēs sup sedē. Undecima deferēs caput algol. i. diaboli. Duodecima tenēs habenas. 13 serpētari⁹. 14. serpēs. 15. amissa

tor.16.aquila volās.Alius liber hēt vultur volans.17.delphin⁹.18.equus p̄ri m⁹.Alius liber hēt caput eq.19.equ⁹ secundus.Ali⁹ liber hēt equus alat⁹.20. mulier que nō nouit virū.21.est triāgulus.Que vo declinant ad meridiē hn̄t ex stellis supradictis.316.q̄rum imaginū nomina sunt hec.Prima earum est marinus leo quē qdā vrsum appellāt.2.algebar.1.canis validus.3.flumē.4.le pus.5.canis maior 6.canis minor.7.archa noue.8.serpēs.9.vas.10.coru⁹.11. deferens leonē ꝛ ipsius medietas est humane figure ꝛ altera equi.12.leopar/ dus.13.thuribulū.14.corona meridionalis.15.piscis meridianus.

Et sex ex his signis. In ista pte comparat auctor signa adīn uicem.Et pōt diuidi in tres ptes.Primo compat ea q̄tū ad partes mūdi:vel q̄tū ad declinatiōes.Secūdo q̄tū ad ascē siones.Tertio q̄tū ad qualitates.Prima in p̄ncipio.Secunda ibi:ꝛ sex ex illis dicunł directe ascēdētia.Tertia ibi:ꝛ vocał medietas.Primo dicit q̄ sex ex predictis.12.signis sunt septentrionalia:qꝛ declināt a linea eqninoctiali ver/ sus polum septētrionalē.s.a principio arietis vsq; ad finē virginis.Et alia sex s.a p̄ncipio libre vsq; ad finē piscīū sunt meridionalia:qꝛ declināt ab egnoctia li linea versus polū meridionalē.Juxta quā partē est ītelligēdū q̄ egnoctia/ lis est circulus quem describit sol raptu firmamenti.s.per motum diurnum qn̄ est in p̄mo puncto arietis ꝛ eundem describit in primo puncto libre.Jdeo vo catur a Ptolemeo equator diei ꝛ noctis:qꝛ tunc tpis dies ꝛ nox sunt eiusdez longitudinis per vniuersum mundū,vbi sol oritur ꝛ occidit.Hoc ideo dico qꝛ duo sūt loca in mūdo sup que sol nō oritur nec o cidit qn̄ est in p̄n⁹ arietis vel libre quoꝝ vn⁹ ē sub polo arctico ꝛ alter sub polo ātarctico.¶ Hic posset moueri illa q̄stio.Utrū sub egnoctiali sit habitatio.Videł q̄ non.Nā vbi est ppetua caliditas ibi non est habitatio:sed sub egnoctiali est perpetua calidi/ tas.sol enim semp decurrit super illam partem ꝛ modicū declinat ab illa.Jtez auctor sphaere dicit q̄ gnq; sunt zone in celo.quaꝝ vna est torrida zona ꝛ illa secundum eum est sub equinoctiali ꝛ ex vtraq; pte vsq; ad tropicos ꝛ due sub polis ꝛ due medie.Jbi vult quod tres earū sunt in habitabiles scilicet torrida zona ꝑpter nimiū calorē:ꝛ due existētes sub polis ꝑpter nimium frigus ꝛ alie due s̄m eum sunt habitabiles qꝛ temperate.Breuiter ego credo cū Auicenna q̄ sub egnoctiali sit habitatio ꝛ optima habitatio.Et breuiter pono vnam rō nem que mouit me.Jbi est optima habitatio vbi est maxima temperies:sed sub equinoctiali est maxima tēperies:ergo ꝛc.Maior est nota.Minorē de/ claro sub equinoctiali enim dies ꝛ nox sunt eq̄les sicut dictum est:ꝛ tn̄ potest infrigidari aer in nocte sicut calefit in die.Jtem declinatio solis maxime varia tur ibi.Mutał enim declinatio in vno die per.24.minuta iō forte vix pōt ac/ cidere qō sol trāseat directe supra capita eorū qꝛ hoc non accidit nisi sol intra/ ret p̄n^m arietis vel libre recte in meridie.Jtē sol nunq̄ manet in eadem altitu/ dine sup ipsos:sed statim in istanti si eēt mot⁹ in istāti variał altitudo.Jta eniz velociter sicut p̄mū mobile moueł accedit ad meridiem ꝛ recedit a meridie. Et vbi debet fieri magna calefactio oportet qō radij infigānł per aliqō tēpus: sicut videmu⁹ in speculo ardēti si moueret speculum nō icēderet festucas vel aliā rē que opponereł.Jtem planete frigidi refrenāt ibi caliditatē calidoꝝ:qꝛ oēs semp sunt ibi ꝑpinqui q̄uis qdā dicāt q̄ planete nō causant frigiditatem sed eoꝝ frigiditas.est calor minor.Jn veritate hoc nō credo salua gr̄a illorū.

Uidi enim qd eadem cā frigoris nō facit tātū frigus in ptib⁹ multū septētriona libus quātu facit i minus septētrionalibus. Posset etiā pbari rōne. Si eēt ita q nullus planeta influeret frigiditatem sed cāret caliditatē sequeref q presentia saturni in estate estas fieret calidor: qr tale additū tali: facit ipm magis tale: sed hoc nō videm⁹ quare ꝛc. Et si diceret aliqs q minor caliditas sua tēperat maiorē caliditatē solis: sicut aqua tepida calidā. Hoc nō valet: qr ibi fit mixtio materialis. in influentijs aūt celestibus fit mixtio virtualis. Et est imaginādum in influentijs de maiori calore ꝛ minori sic de duob⁹ ignib⁹ calefaciētib⁹ vnā ollam quorū vnus eēt fortior alio. Certū est quod minor ignis nō īfrigidabit ollam nec impediet fortiorē ignem in calefactione sua. Rationes in oppositū sunt solute: quia prima dicit q est ibi perpetua caliditas. Dico quod nō est ibi perpetua caliditas que impediat habitationem. Auctorem sphaere nego in proposito quantum ad hoc.

Et sex ex illis dicuntur directe ascen dentia. Hec ps posset diuidi sed nō est vis. Dicit breuiter quod. 6. signa ex signis pdictis ascendunt recte. ꝛ. 6. oblique. Recte ascēdunt a principio cācri vsqꝫ ad finē sagitarij. Alia 6. ascēdunt oblique. Ista habenf ex tractatu de sphaera idō nō est hic standū. Postea dicit q tortuose seu oblique ascēdentia obediunt recte ascēdētib⁹ Juxta qd notādū q si duo nascantur in qbusdā tpibus in qbus oēs alie significationes sunt pars quantū ad radicem superiorē ꝛ ēt inferiorē: sed vnus eorū nascaf sub signo directe ascēdente ꝛ alter sub signo oblique vel tortuose ascendente. ille qui natus fuerit sub obliquo obediet alteri qui natus fuerit sub signo directo dum illa signa sunt eiusdē longitudinis a principio cācri. Uerbi gratia: ille qui natus fuerit sub geminis obediet ei qui natus fuerit sub cancro: ꝛ ille qui sub thauro ei q sub leone. ꝛ ille qui sub ariete ei qui sub virgine ꝛ sic de alijs. Postea dicit quod quelibet duo signa que sunt eiusdem longitudinis a principio arietis dicuntur concordantia: sicut pisces ꝛ aries aquarius ꝛ thaurus capricornus ꝛ gemini ꝛ sic de alijs. Et potest applicari sicut prius. Et hoc est ideo quia ascensiones illorum signorum sunt equales. Et hoc est quod dicit auctor tractatus de sphaera: quelibet duo signa equaliter distantia ab alterutro punctorum equinoctialium adequantur in suis ascensionibus Postea dicit quod medietas circuli que est a principio leonis vsqꝫ in finem capricorni vocatur medietas maxima pꝑter ascensiones. Et est medietas solis: qr leo est domus solis ꝛ ascensiones incipiunt ibi notabiliter augmentari. Et sol hēt in tota illa medietate dignitatem sicut planete i terminis suis. Et alia medietas est lune. s a principio aquarij. vsqꝫ ad finē cancri: ꝛ illa vocaf medietas minima eo q ascensiones notabiliter incipiūt ibi nominari. Et luna habet ibi dignitatem quā sol habet in maxima.

Et vocatur medietas. Hic comparat signa ad inuicem quantum ad qualitates in generali. Et breuiter dicit q medietas que est a principio arietis vsqꝫ ad finem virginis est medietas calida: quia facit nobis estatem. Et alia medietas est frigida: quia facit nobis hyemē.

Et vocatur illa quarta pars. Hic comparat ista. 12. signa ad. 4. tem

pora anni: et ad .4. etates: et ad .4. humores siue cõplexiones. Et dicit quod quarta pars que est a principio arietis usque ad principium cancri est calida et humida sicut ver et sicut etas puerilis et sicut complexio sanguinea. Et alia quarta pars que est a principio cãcri usque ad principiũ libre est calida et sicca sicut estas: et sicut secunda etas et sicut complexio colerica. Et alia quarta pars que est principio libre usque ad principium capricorni est frigida et sicca sicut autumnus: et sicut tertia etas que est principium diminutionis: et sicut complexio melancolica. Et quarta pars que est a principio capricorni usque ad finem piscium est frigida et humida sicut hyems et sicut etas ultima: et complexio flegmatica

Omnibus autẽ planetis.

Hic ponit ordinẽ .7. planetarum: et quõ accipitur in quo dicitur planeta est in signo et patet in littera. Sed nota hic triplicem acceptionẽ signi sicut ponit auctor sphaere: et quia ibi inuenies non pono hic.

Habent autem planete.

Prius determinauit auctor de diuisione circuli signorum: et de quibusdam que consequuntur ipsam diuisionem. Hic vult determinare de dignitatibus planetarum in signis. Et diuidit in duas. Quoniam primo determinat de dignitatibus essentialibus. Secundo de accidentalibus. secunda pars est ibi: ex ptãtibus quoque planetarum accidentalibus in fine huius differentie. ¶ Prima pars diuiditur in duas: quoniam in prima facit quod dictum est. i. determinat de dignitatibus planetarum in signis. In secunda parte determinat de fortitudinibus quas habent in ipsis dignitatibus. secunda ibi: et quia iam auxiliante deo. ¶ Prima pars diuiditur in quinque partes secundum quinque dignitates: quoniam primo determinat de dignitate planetarum que vocatur domus. ¶ Secundo de dignitate que vocatur exaltatio. ¶ Tertio de dignitate que vocatur triplicitas. ¶ Quarto de dignitate que vocatur terminus. ¶ Quinto de dignitate que vocatur facies. secunda ibi: he sunt exaltatiões. tertia ibi: triplicitates sic distinguimus. quarta ibi: habent quoque in vnoquoque signo quinta ibi: facies autem signorum. ¶ Prima pars põt diuidi in duas partes: quoniam in prima parte ostendit que sint domus planetarũ. ¶ In secunda parte quod quilibet eorum preter solẽ et lunam habet duas domus: quarũ vna est ei magis principalis: et illa vocatur gaudiũ: ideo ostendit que sint ille domus in quibus gaudent. secunda ibi: signa autem in quibus. Prima diuiditur in duas. Primo ponit determinandum de dignitatibus planetarum et ponit diuisionẽ in littera. Secundo prosequitur ibi: domus he sunt. Dicit quod planete habent in signis predictis quasdam dignitates seu ptãtes per naturam et quasdam per accidens. Que sunt per naturam sunt domus exaltatio triplicitas terminus et facies. De his autem dignitatibus quas habent per accidens vult postea dicere.

Domus he sunt.

Dicit quod aries et scorpius sunt domus martis taurus et libra domus veneris gemini et virgo domus mercurij: cancer domus lune: leo domus solis sagittarius et pisces domus iouis: capricornus et aquarius domus saturni. Postea dicit quod .7. signum a domo cuiuslibet dicitur eius detrimẽtũ: verbi grã: sicut leo est domus solis sic aquarius quod est signũ oppositũ leoni est detrimẽtũ solis: et eodem modo intelligas de alijs. Deinde dicit quod duo signa que sunt domus vnius planete dicuntur cõcordantia in cingulo i. in circulo signorum siue zodiaco qui est latus in medio et in ligatura strictus. i. iuxta polos. Ad quod intelligẽdũ oportet imaginari circulos trãseuntes per

principia signoꝝ ꝛ ꝑ polos zodiaci:ꝛ totū spaciū cōprehensum iter quoslibet
duos circulos est vnū signū sicut exēplificatū fuit in lectione ꝑcedēte. Ista con
cordantia videt̄ mihi parū facere ad hoc ꝙ duo signa debeāt esse dom⁹ vnius
planete qꝛ q̄libet duo signa illo mō cōcordant. Jō pōt aliter exponi siue glosa-
ri verbū auctoris ꝙ q̄libet duo signa que sunt domus vnius planete dnr con-
cordantia in zodiaco q̄ꝫtū ad distantiā a domib⁹ luminariū:ꝛ illo mō est verū:
verbi grā:gemini ꝛ virgo sunt dom⁹ mercurij ꝛ eq̄liter distāt a leone ꝛ a can-
cro q̄ sunt dom⁹ luminariū:ꝛ taurus ꝛ libra que sunt dom⁹ veneris eq̄liter di-
stāt a leone ꝛ cācro. Et hāc cōcordantiā iuenies i oīb⁹ Ptolome⁹ assignat cāꝫ
q̄re leo est dom⁹ solis ꝛ cācer dom⁹ lune ꝛ silr̄ de alijs in.173. ꝓpōne ꝛ.6. pro-
pōnibus sequētib⁹ ꝑme ptis de domib⁹ luminariū solis ꝛ lune dicit duo signa
septētrionalia que sunt ꝓpingora zenith capitū nr̄oꝝ q̄ꝫ alia ꝛ hac rōne faci-
unt calorē que sunt cācer ꝛ leo posuerunt ambo ꝓ domib⁹ duoꝝ luminarium
magnis ꝛ nobilib⁹. leonē qꝛ masculus domū solis ꝛ cācrū qꝛ femīa domū lūe
Haly dicit in comēto exponēs verba ꝑdicta ꝙ duo signa maxīe septentriōalia
sunt cācer ꝛ gemini:sed gemini est signū calidū ꝛ humidū. iō nō cōcordat cum
aliquo eoꝝ. In hoc ꝙ humectat nō concordat cū sole qui calefacit ꝛ desiccat:
nec cū luna qꝛ feminea est ꝛ nocturna. signū aūt geminoꝝ est masculinū ꝛ di
urnū. Sed leo concordat cū sole:qꝛ est signū calidū ꝛ siccū iō cōuenit vt leo sit
dom⁹ solis ꝛ qꝛ luna seq̄tur solē iō cōuenit vt domus lune sit circa domū solis.
Tunc diceret aliq̄s q̄re ergo virgo nō est dom⁹ lūe cū sit circa leonē qui est do
mus solis. Dicit haly ꝙ signū virginis nō cōuenit lune:qꝛ virgo est signū siccū
luna vero humida. Et ꝑꝑ hoc posuerunt cancrū q̄ est humidus domū lune. de
domib⁹ alioꝝ planetarū assignat duas cās:q̄rū vna accipit̄ ab ordine plane-
tarū ꝛ signoꝝ. Alia ab aspectib⁹. Breuiter vt cōcludā itētionē suā paucis ver-
bis vult dicere ꝙ capricornus ꝛ aq̄rius sunt domus saturni qꝛ hec duo signa
maxime distant a domib⁹ luminariū ꝛ saturnus est superior oīum planetarū.
Et sagittarius ꝛ pisces sunt domus Jouis:qꝛ hec duo signa sunt iuxta domus
saturni:sicut Jupiter est sub saturno. Scorpio ꝛ aries sunt domus martis:quia
sunt iuxta domus Jouis sicut mars sub Joue. Libra ꝛ taurus sunt domus ve-
neris ꝑꝑ eandem cām. Et virgo ꝛ gemini domus mercurij. Et si inceperit or-
dinem ab inferiori iuenies idē:verbi grā:virgo ꝛ gemini sunt iuxta domos lu
minariū ꝛ sunt domus mercurij:qꝛ mercuri⁹ seq̄tur post lunam in ordine:ꝛ sic
de alijs. Alia cā q̄ꝫ assignat accipit̄ ab aspectib⁹ ꝛ vult dicere ꝙ saturnus est ma
ior in fortuna:iō dom⁹ sue debēt distare a domibus luminariū aspectu opposi
to qui est aspectus ꝑfecte inimicicie. Isto aūt mō distāt capricorn⁹ ꝛ aquarius.
Capricornus enim est in opposito dom⁹ lune.s.cancri:ꝛ aquarius in opposito
dom⁹ solis.s.leonis. Et Jupiter est fortuna maior. iō dom⁹ sue debent distare
a domib⁹ luminariū aspectu trino.i.aspectu perfecte amicitie. hoc mō distāt sa
gittarius ꝛ pisces:sagittari⁹ eniꝫ aspicit leonē aspectu trino:ꝛ pisces cācrū. Et
mars est in fortuna minor:iō dom⁹ sue debent distare a domib⁹ luminariū as-
pectu q̄rto qui est aspectus medie inimicicie. Hoc mō distant scorpius ꝛ aries
scorpius eni aspicit leonē aspectu q̄rto ꝛ aries cancruꝫ. Venus est fortuna mi
nor iō domus sue debent distare a domib⁹ luminariū aspectu sextili qui est as-
pectus amicicie medie. Hoc mō distant libra ꝛ taurus. Libra enim aspicit leo-
nem aspectu sextili:ꝛ taurus cancruꝫ. Et relinquuntur mercurio duo signa re-

manentia.s.virgo et gemini que sunt iuxta domos luminariū: quia mercurius nunquam pōt elongari a sole ultra unum signū: immo nō pōt elongari a sole secundū equationes tabularum alfoncij ultra .28. gradus et .7. minuta.

Signa autem in quibus. Cum qlibet quinqꝫ planetarū hēat duas domos ostēdit que sit domus principalis cuiuslibet eorū. Dicit quod saturnus gaudet in aquario. Jupiter i sagittario. Mars in scorpiōe. venus in tauro. mercurius in vgine.

He sunt exaltationes. Dicit quod sol exaltatur in .19. gradu arietis etc. Littera plana est. Ptolemeus assignat cām exaltationū planetarū in .199. propositione prime partis quadripartiti et in .6. sequentibus. Vult dicere quod ideo aries est exaltatio solis: quia dum sol intrat arietē dies incipiunt augmētari supra noctes et calor eius incipit ibi apparere magis. Et libra est casus eius quia ibi icipiūt noctes augmētari supra dies et calor incipit ibi diminui. Et quia saturnus est oppositus soli: quia ubi crescit calor minuitur frigus et ecōtrario. idō libra est exaltatio saturni. aries vero casus. Et cū luna cōiungit soli in ariete incipit lumē eius primo apparere in tauro: idō taurus est exaltatio lune et scorpio casus suus: quia est signum oppositum. Et quia Jupiter facit ventos septentrionales et cancer est signum septentrionale. ideo cācer est exaltatio Jovis et signū oppositū. s. capricornus est eius casus. Et quia mars est radēs per naturā et proprie cū fuerit in capricorno multo magis cōburit: quia inclinat ad partē meridiei: idō capricornus est exaltatio sua et est signum oppositum exaltationi Jovis: et cancer est eius casus. Et quia venus naturaliter humectat et maxime cum est in piscibus: idō piscis est exaltatio veneris et signum oppositum scilicet virgo casus eius. Et quia mercurius desiccat per se et in hoc est contrarius veneri. ideo virgo est exaltatio sua quod est signum oppositum exaltationi veneris: et piscis est casus eius. Albumazar assignat fere easdem causas licet alijs vtatur verbis: et accipit eas a Ptolemeo: ideo sufficiant ista de causis domorum et exaltationum.

Triplicitates vero. Prius determinavit auctor de domibus et exaltationibus planetarum. Hic determinat de triplicitatibus. Et quia aspectus cōcomitantur triplicitates: ideo determinat ex consequenti de aspectibus signorum. Et secundum hoc hec pars potest diuidi in duas partes. In prima determinat de triplicitatibus. In secunda de aspectibus ibi. secunda: dicuntur et signa se aspicere. Prima pars pōt diuidi in duas. In prima facit quod dictum est. In secunda ostendit que sunt signa mobilia que fixa et que cōia: secūda ibi: quattuor quoqꝫ ex his signis. Prima pars diuiditur in .4. partes secundum .4. triplicitates. secunda ibi. triplicitas. tertia ibi triplicitas. quarta ibi quartā vero triplicitatem. Prima in duas. In prima determinat de ipsis triplicitatibus in generali. In secunda in speciali. Prima in principio. secunda ibi: aries leo et sagittarius. Dicit primo quod oīa tria signa que sunt eiusdem nature faciunt vnā triplicitatem. Postea dicit quod aries leo et sagittarius faciunt primam triplicitatem: quia illa tria signa sunt eiusdem nature scilicet ignea: masculina: diurna: colerica: calida et sicca sapore amara: et hec tria signa sunt orientalia. Et ista triplicitas sicut quelibet aliarū habet tres dominos qui vocantur domini triplicitatis. Primus dominus huius triplicitatis in natiuitatibus vel questionibus vel quibuscun

q; alijs rebus que fiunt in die est sol. secundus est Jupiter. tertius est saturnus. In rebus que fiunt in nocte primus dominus huius triplicitatis est Jupiter. secundus sol. tertius saturnus. ¶ Notandum est hic quod dicit Albumazar in introductorio suo q primum signum istius triplicitatis scilicet aries facit calorem temperatū. secundū. s. leo facit calorem ledentē. tertiū. s. sagittarius facit calorem corrūpentē. Quando aliquod istoꝝ signoꝝ ceciderit in ascendente cōiunctionis vel oppositionis solis et lune in tempore hyemali temperatur frigus. In tēpore estiuali fit calor excessiuus maxime si dominus illius signi fuerit presens in illo signo vel in aliquo angulorum aspiciens ipsum ascendens. Postea dicit q thaurus virgo et capricornus faciunt secundā triplicitatem q; sunt eiusdem nature q; omnia tria sunt feminina nocturna terrea frigida et sicca melācolica sapore acria meridiana. Huius triplicitatis domini sunt in die: primus venus: deinde luna: deinde mars. Et in nocte luna primus deinde venus: deinde mars. Dicit Albumazar q primum signuz huius triplicitatis facit frigiditatem temperatam confortantem animalia et segetes. Secundum facit frigiditatem ledentē. Tertiū corrūpentē. Quando aliquod istoꝝ signoꝝ cadit in ascendente ꝯiunctionis vel oppositionis solis et lune in hyeme et maxime capricornus fit frigus: maximū maxime si Saturnus fuerit in ipsa triplicitate. Deinde dicit q tertiā triplicitatē faciunt gemini libra et aquarius: q; sunt eiusdē nature. sunt enim masculina diurna sanguinea calida et humida aerea occidentalia sapore dulcia. Eius dn̄s in die primus est Saturnus. secundus Mercurius. tertius Jupiter. In nocte primus ē Mercurius. secūdus Saturnus. tertius Jupiter. Et Albumazar dicit q primū signū huius triplicitatis facit vētos tēperatos cōfortantes et dulces. Secundum facit ventos nocitiuos. Tertium facit ventos dissipantes animalia et segetes. Quando aliquod istoꝝ est ascendēs in hora ꝯiunctionis solis et lune mouent̄ venti in illa lunatione. et similiter intelligas de oppositione. Postea dicit q quartam triplicitatem faciunt cancer scorpio et piscis: quia omnia tria sunt feminina nocturna septentrionalia aquatica frigida et humida sapore salsa. Cuius dn̄i sunt in die: primus venus. Secundus mars. Tertius luna. In nocte primus est mars. Secundus venus. Tertius luna. Dicit Albumazar q primū signū huius triplicitatis facit humiditatē tēperatā. Scdm abundantē. Tertiū destruentē. Qn̄ aliqd signoꝝ ē istoꝝ fuerit in ascēdente cōiunctionis vel oppositionis solis et lune ꝓsumendū de pluuia illo mēse. Ab ista eni triplicitate et a venere et a luna maxime icipiūt pluuie. Dicit Abrahā auenezre q si in ꝯiunctione vel oppositione que precedit introitū solis in arietē: siue fuerit ꝯiunctio siue oppositio fuerit aliqd istorum signoꝝ ascēdens: et cū hoc luminaria fuerit in angulis. i. in ascēdente: vel medio celi: vel in occidēte: aut in angulo medie noctis erit nimia pluuia in illo anno. Sed si luminaria fuerint in casu ab angulis nō descēdet pluuia in illo mēse et in maiori parte illiꝰ anni. Et ego exptus sum pluries q qn̄ ascēdens ꝯiunctionis est signū aquaticū: et luna ante oppōnez intrat illud signū in eodē die qn̄ luna intrat gradū q fuit in ascēdente incipit pluuia et durat ad minus tātum quantū luna morat̄ in illo signo. Et suo modo intelligas de vētosis signis et frigidis. Hoc inueni per experientiā: sed postea hoc inueni in libro Abrahaz auenezre. et multū gauisus fui: q; magis fui certus de veritate: sed Abrahā dicit q hoc maxime est verum si signū ascendens fuerit aliquis anguloꝝ figu-

re illi⁹ terre. hoc intelligo de figura reuolutiōis illi⁹ āni in terra illa. Illa. n. di uersificat̄ per diuersas regiōes. Et si nō fuerit aliqs āgl'orum figur̄ illius terre erūt nubes siñ pluuia. Cāe triplicitatum fere sūt eedē cū causis domorum: iō ptrāseo.

Quattuor quoqz ex his signis. Hic ostendit que sunt signa mobilia z q̄ fixa z q̄ media siue cōīa. Et assignat cās z ponit exempla lrā est plana. ¶ Notandum est hic q Ptolemeus dicit in. 22. propositiōe cētiloquij. Noua vestimenta facere vel exercere luna in leone exīte timēdū est. Et dicit Haly in cōmento eiusdē ppōis q oīa signa fixa in hoc sunt phibita: z maxie leo qz cū hoc q est fixū est signuz magne victorie: z significat victoriā oīum rerum q̄ exercent̄ z maluz dominiū in eis. Et dicit q pfacere intēdit Ptolemeus scindere z suere. Per exercere intēdit induere z vti. ex hoc possumus accipere regulam q oēs res quas volumus hr̄e fixas debemus incipe luna existente in signo fixo: sicut edificare domos z cetera. Et res quas volumus cito mutare debemus incipere luna existente in signo mobili sicut inter z cetera.

Dicuntur autē signa se aspicere. Prius auctor determinauit de dignitate planetarum que vocat̄ triplicitas. Et qz triplicitas accipitur a trino aspectu: iō in hac parte incidentaliter determinat de aspectibus: z potest diuidi in duas partes: quoniam in prima parte determinat de aspectibus. In secunda parte de proiectionibus radiorum. Secunda ibi: cū vero fuerit planeta in aliquo signo. Prima ps pōt diuidi in q̄ttuor partes sm q̄ttuor aspectus. In prima determinat de aspectu sextili. In sa parte de aspectu q̄rto. In tertia de trino. In quarta de opposito. Scda ibi: z aspicit q̄rtuz ante se. Tertia ibi: z aspicit ēt qntū ante se. Quarta ibi: aspicit ēt septimū. Dicit pmo signa dnr̄ se aspicere hoc mō. Omne signū aspicit tertiū post se z tertiū ante se sicut aries aspicit signū geminorum qd̄ est tertiū ante se: z signū aquarij qd̄ est tertium post se. Et hic aspectus dr̄ sextilis eo q tenet sextā ptē circuli. s. 60. gradus q̄ est quantitas duorum signorum: z vocat̄ hic aspectus: aspectus amicicie medie z pōt esse rō: quia q̄libet duo signa isto mō distantia cōueniūt in vna qualitate z cū hoc in sexu: verbi gratia aries z gemini conueniūt in caliditate z in masculinitate: z similiter aries z aquari⁹. thaurus z cancer cōueniūt i frigiditate z femineitate: z similiter thaurus z pisces z sic intelligas de oibus. Postea dicit q quodlibet signū aspicit quartū ante se z quartuz post se: z iste aspectus dicitur tetragonus siue quartus: quia tenet quartam ptē circuli. s. 90. gradus q̄ est quātitas trium signorum. Et vocat̄ hic aspectus: aspect⁹ inimicitie medie: qz q̄libet duo signa hoc modo distātia repugnāt aliquādo in vna qualitate: aliqñ in ambabus: discordant ēt in sexu: qz si vnuz eorum est masculinū: alterum erit femininuz. Et hec est cā quare in morbis acutis: vt plurimum fit crisis cuz luna venerit ad quartum aspectū loci in quo fuit in pncipio morbi. maxime si fuerit repugnantia in ambabus qualitatibus: z cōmuniter tūc fit crisis salubris: verbi gr̄a si luna fuerit in pncipio egritudinis in aliquo signorū triplicitatis ignee maxime in ariete cū venerit ad quartum signū qd̄ repugnat in ambab⁹ qualitatib⁹ z in sexu cōiter fit crisis ad salutem sicut si fuerit in ariete quartus aspectus erit in cancro: si in leone quartus aspectus erit in scorpiōe. si fuerit in sagittario quartus aspectus erit in piscib⁹. In alijs aūt signis nō ē repugnātia nisi i vna q̄lita

te ⁊ i sexu. vbi gratia: thaurus: ⁊ leo thaurus est signū frigidū ⁊ siccū femininū.
leo calidum ⁊ siccū masculinū. Et hāc repugnātiā inuenies in alijs suo mō. Et
pp hoc crises in istis signis aliqñ fiunt ad salutē: ⁊ aliqñ ad mortem ſm fortu-
naꝝ vel infortunaꝝ aspectū ad lunam. Deinde dicit ꝙ qōlibet signū aspicit qn
tum añ se: ⁊ qntū post se: ⁊ hic aspectus dr̄ trinus eo ꝙ tenet tertiā ptē circuli. s.
12. gra. Et vocatur hic aspectus amicicie pfecte: qꝛ q̄libꝫ tria signa hoc mō di-
stantia faciunt vnā triplicitatē ⁊ conueniūt in naturis sicut fuit dictū in. c. ime
diate pcedenti. postea dicit: aspicit ēt qōlibet signū septimū a se. i. signū opposi-
tum: ⁊ iste est aspectus pfecte inimicicie rōne oppsitionis. Est ois planeta qui
fuerit in aliquo gradu alicuius signi aspicit planetā existētē in alio signo in cō-
simili gradu eodem aspectu quo aspiciūt se illa duo signa. Et auctor loquit̄ de
gradibus zodiaci: sed ſm doctrinā. Ptolemei accipiunt̄ aspectus in eqnoctia
li: tō pōt lr̄a sic glosari. Et hoc intelligendum de gradibus eqnoctialis. vbi gra
tia: si fuerit aliqs planeta in ariete: ⁊ alter in geminis ⁊ subtracte fuerint ascen
siones circuli directi illius qui est in ariete ab ascensionibus circuli directi il-
lius qui fuerit in geminis si remanserint. 60. gradus aspiciunt se aspectu sexti-
li. Hoc modo intellige de alijs aspectibus.

cum vero fuerit planeta.

In hac parte auctor tāgit pro-
iectiones radiorum ⁊ expedit
se breuiter dicens. Si fuerit aliquis planeta in aliquo signo proijcit radios su
os in consimili gradu signi: quod aspicit ipsum aliquo aspectu. verbi gratia: si
aliquis planeta in primo gradu arietis ⁊ in secūdo minuto proijcit radios su-
os sextiles ad primū graduꝫ geminoꝝ in secundo minuto eiusdem. Auctor ni-
mis breuiloquus fuit in hoc capitulo. ideo oportet aliquantulum imorari cir
ca explanationem aspectuū ⁊ proiectionē radiorum. Intelligenduꝫ est primo
ꝙ aspectus considerant̄ tribus modis. Uno modo secūduꝫ gradus eq̄les ⁊ se-
cundum hunc modū auctor in littera locutus est de aspectibus ⁊ proiectioni-
bus radioꝝ. Et vocant̄ gradus equale gradus zodiaci non ꝯsiderando ascen
siones. Scdo modo cōsiderantur aspectus secunduꝫ gradus equinoctialis in
circulo directo: ⁊ hoc modo Ptolomeus iubet accipere aspectus in. 60. ppo-
sitione cētiloquij: vbi loqtur de causis dierū creticoꝝ: ⁊ hoc modo accipit̄ cōi-
ter aspectus in iterrogationibꝰ ⁊ reuolutionibꝰ annoꝝ mūdi: ⁊ in multis alijs.
Tertio mō cōsiderant̄ aspectus ⁊ ꝓiectiones radioꝝ ſm moduꝫ directionum:
⁊ hoc modo accipiunt̄ in natiuitatibꝰ. ¶ Intelligendū est iuxta capitulum de
aspectibus ꝙ aspectus accipiunt̄ tribus modis: ⁊ tot modis etiaꝫ accipiuntur
ꝓiectiones radioꝝ. Uno modo accipiunt̄ aspectus ⁊ ꝓiectiones radioꝝ secū
dum gradus circuli signoꝝ ita ꝙ cōputant̄ gradus zodiaci qui sunt inter vnū
planetā ⁊ aliū: ⁊ iste est modus quē ponit auctor in lr̄a. Et hunc modum tenet
Abrahā auenezre. Et dicit ꝙ quasi infinities est expertus ꝙ aspectus debent
accipi in zodiaco ⁊ nō in equinoctiali: ⁊ hic modus est facilis valde. Et exēpli
ficatū fuit sufficiēter de hoc in sniando lr̄am. Scdo mō accipiunt̄ aspectus in
equinoctiali ſm ascēsiones circuli directi ſm quēadmodū iubet Ptolomeꝰ ac
cipere sicut dictū fuit sup lr̄am. Cū igit̄ ſm hunc modū volueris equare aspe-
ctus querere ascēsiones planete in circulo directo que incipiūt a capricorno:
⁊ serua eas Deinde eodē mō quere ascensiones gradus alterius planete in eo
dem circulo directo: ⁊ serua eas. Deinde subtrahe ascensiones illius qui pro-

pinquior fuerit capricorno ẜm ordinẽ signoꝝ ab ascensionibus illius qui lõgius fuerit: et si remanserint 60 gradus aspiciunt se aspectu sextili. Si remanserint. 90. gradus aspiciũt se aspectu quarto. Et si. 120. gradus remãserint aspiciunt se aspectu trino. Pro aspectu autẽ opposito nõ oportet querere ascensiones: quia quñ duo planete opponunť in zodiaco: opponuntur et in equinoctiali. Iste modus facilis est: ideo nõ oportet hic multũ stare. Terti⁹ aũt modus aspectuum et proiectionis radioꝝ est multũ difficilis maxime nõ exercitatis in calculationib⁹. Intelligendũ est pmo circa hũc modũ ꝙ ꝓiectio radioꝝ accipiť ẜm ascensiones circuli directi quñ planeta cuius radios volumus ꝓĳcere est in medio celi vel in angulo terre. Et quñ est in gradu oriẽtis: vel in gradu occidẽtis accipiť ẜm ascensiones regionis siue horizontis obliqui ẜm tabulas factas ad illam regionẽ. Si autẽ nõ fuerit planeta in aliquo quattuor hoꝝ locorum. sed in locis intermedĳs tunc accipiuntur mixtim. Cum igiť volueris proĳcere radios alicui⁹ planete considera si planeta ille cuius radios vis ꝓĳcere sit in medio celi vel in angulo terre: et tũc quere ascensiones illius gradus in circulo directo sup q̃s addas. 60. gradus si volueris radiationẽ sextilẽ sinistram. s. illã que ꝓcedit ẜm ordinẽ signoꝝ a loco planete. Et gradus post additionẽ ꝓuenientes reduc ad gradus eq̃les in circulo directo ẜm doctrinã canonũ primi mobilis: et gradus zodiaci qꝫ ꝓuenerit in illo sũt radĳ sextiles: et sic dixi d̃. 60. gradib⁹ pro radiatione sextili: ita intelligas de. 90. ꝓ radiatiõe q̃rta: et de. 120. ꝓ radiatione trina. Si aũt volueris radiationẽ dextrã. s. illã que ꝓcedit a loco planete versus occidentẽ subtrahe ab ascẽsionib⁹ gradus planete. 60. gra. pro radiatione sextili vel. 90. pro radiatione quarta: vel. 120. ꝓ radiatiõe trina. Et numerũ q remanet reduc ad gradus eq̃les sicut prius et gradus zodiaci q exiuerit in illo sunt radĳ. Exemplũ in radiatione sinistra pono ꝙ saturnus sit in angulo medĳ celi in fine sexti gradus virginis ascẽsiones illius gradus in circulo recto sũt. 247. gradus. 48. minuta. volo habere radiationẽ sextilẽ addam ergo. 60. gradus: et ꝓuenient. 307. gradus. 48. minuta quos reducam ad gradus equales in circulo directo: et exeunt. 10. gradus. 14. minuta. 14. secunda scorpionis. ibi sunt radĳ sextiles saturni sinistri in hoc casu. Exemplũ in radiatione sextili dextra: subtrahã ab ascensionibus p̃dictis. 60. gradus: et remanẽt. 187. gradus: et 48. minuta. reducam ad gradus eq̃les in circulo directo. et exeunt. 7. gradus. 9. minuta et. 15. secunda cãcri. ibi ergo in ꝓposito sunt radĳ sextiles dextri Saturni. Si vero planeta cuius radios vis ꝓĳcere sit in gradu oriẽtis quere ascensiones gradus planete ꝑ tabulã ascẽsionũ circuli obliqui deseruientem tue regioni. Et si volueris radiationem sinistrã adde sup ascẽsiones gradus planete. 60. gradus pro radiatiõe sextili: vel. 90. ꝓ quarta radiatione: vel. 120. pro trina radiatione. Exemplũ in radiatiõe sextili sinistra: pono ꝙ Iupiter sit in gradu orientis in fine. 10. gradus sagittarĳ ascẽsionis illius gradus in orizonte obliquo sunt. 275. gradus: et. 27. minuta: et volo habere radiationẽ sextilem sinistrã addã sup ipsos. 60. gradus et prouenient. 335. gradus et minuta. 27. quos reducam ad gradus equales in circulo obliquo et exiũt 12. gradus. 44. minuta. 21 secunda aquarĳ ibi ergo sũt radĳ sextiles Iouis. Exemplũ in radiatione sextili dextra subtrahã ab asensionibus gradus Iouis. 60. gradus et manent. 215 gradus. 27. minuta. reducam ad gradus equales et exiũt 25. gradus. 54. minuta. 50. secunda libre. ibi sunt radĳ sextiles Iouis. Si vero pla-

neta fuerit in gradu occidẽtis operaberis cũ gradu opposito.s.accipies ascensiones nadir gradus planete in horizõte obliquo: et facies penitus eodẽ mõ quo dictũ est. Sed postq̃ reduxeris ad gradus eq̃les locus radiorum est locus oppositus illius loci quẽ inuenis. Et vt clarius pateat ponã in hoc exemplũ. Pono q̃ Jupiter sit in gradu occidẽtis in fine.10.gra.sagittarij: querã ascẽsiões.10.gra.geminorum et inuenio.41.gradus.9 minuta addã.60 gradus pro radiatiõe sextili: et peruenient.101 gra.9 minuta reducã ad gradus eq̃les in horizonte obliquo: et exiũt.2.gradus.30.minuta.45.secũda leonis.sunt ergo radij in opposito istius. s.2.gradu.30.minuta.45.secũda aquarij. Si aũt planeta cuius radios vis proijcere nõ fuerit in aliquo locorum dictorum tũc opus accipere radiationẽ mixto mõ secundum proportionẽ distãtie gradus planete inter vnũ angulũ et aliũ. Modus autem est iste si planeta cuius radios vis pr̃ijcere fuerit inter medium celi et gradum ascendentem: accipe primo ascensiones gradus medij celi q̃s subtrahe ab ascẽsionibus gradus planete in circulo directo: et q̃d remanet est distantia a medio celi quam serua. Deinde super ascensiones gradus planete in circulo directo. 60.gradus adde pro radiatione sextili vel.90 pro radiatione.4.vel.120.pro trina: et quod peruenerit reduc ad gradus equales in circulo directo: et q̃d prouenerit serua. et uocet radiatio circuli directi Deinde quere ascensiones gradus planete in horizõte obliquo per tabulã regiõis tue sup q̃s adde similiter.60.gradus pro radiatiõe sextili vel.90 pro.4.vel 120 pro trina: et q̃d peruenerit reduc ad gradus equales per tabulas tue regionis: et q̃d exiuerit serua: et vocet radiatio regionis. Deinde vide differentiam inter radiationẽ circuli directi et radiationem regionis: quã differentiã multiplica per distãtiã gradus planete a medio celi et productũ diuide per medietatẽ arcus diurni gradus planete. et perueniet pars proportionalis quã adde super radiationẽ circuli directi. si radiatio circuli directi fuerit minor radiatione regionis et subtrahe ab ipsa si fuerit maior. et q̃d peruenerit erit locus radiorum. Medietatẽ autẽ arcus diurni gradus planete inuenies subtrahẽdo ascẽsiones gradus planete in circulo obliquo ab ascẽsionibus eius nadir et mediãdo illud. Posset etiã alio mõ inueniri pars proportionalis differentie duarũ rationũ. s. q̃ acciperet sexta pars differentie et multiplicaret per horas distantie planete a medio celi. Sed hic modus est magis tediosus q̃ primus: quia oportet secundũ hunc modum diuidere distantiam gradus planete a meridie per partes horarum gradus planete ad hoc q̃ inueniant hore distãtie a meridie. Consulo primũ modum. Exẽplum in hoc pono q̃ gradus medij celi sit.20.gradus leonis completus a saturnus sit in sexto gradu virginis completo. Queram distantiam saturni a medio celi per ascẽsiones circuli directi. Et inuenio in distantia.15 gradus.22.minuta.seruabo itaq̃ eam. Deinde subtrahã ascensiones gradus Saturni in circulo obliquo ab ascensionibus gradus oppositi. Et remanẽt.201 gradus.20.minuta qui est totus arcus diurnus Saturni quẽ diuidã per mediũ. et venient.100.gradus.40.minuta qui est medietas arcus diurni Saturni: seruabo itaq̃ eũ. Deinde querã ascensiones gradus saturni in circulo directo et inuenio.247.gradus.48 minuta quibus addã.60. gradus: quia volo radiationẽ sextilẽ sinistram. et peruenient.307.gradus.48.minuta quos reducã ad gradus eq̃les in circulo directo: et inuenio.10 gradus.14.minuta.14. secunda scorpiõis. et hec est radiatio circuli directi. Deinde querã ascẽsiones gradus saturni in circulo obliquo in regione cuius latitudo est.48.gradus. Et inuenio.

147.gradus.11.minuta quib⁹addaȝ.60.gradus:⁊ ꝓueniũt.207.gradus.11.mi
nuta quos reducam ad gradus equales in circulo obliquo ⁊ inuenio.19.gra
dus.52.minuta.14.secunda libre.¶Uideo ꝙ radiatio circuli directi est maior
quã radiatio regionis subtrahã minorẽ de maiori ⁊ iuenio in diña.20.grad⁹.
22.minuta quã reducam ad idẽ genus:⁊ ꝓueniunt.1222.reducaȝ ẽt distantiam
saturni a medio celi ad idem genus.distãtia fuit.15.gradus.22.minuta reducã
ad idem genus.s.920.minuta.multiplicabo diñam per distantiã ⁊ proueniunt.
1126684.secunda.Deinde reducam medietatẽ arcus diurni saturni ad idẽ ge
nus.Medietas arcus diurni fuit.100.gradus.40.minuta.reducta ad idem ge
nus.6040.proueniunt minuta per que diuidã numerũ qui ꝓuenit ex multi
plicatione.Et exiunt tres gradus 6.minuta.32.ſa quos subtrahã a radiatione
circuli directi:qr illa fuit maior ⁊ remanẽt septẽ grad⁹.7.minuta.42.scda scor-
pionis.ibi sunt radij saturni sextiles sinistri in casu ꝓposito.¶Si aũt volue-
ris radiationem dextrã vbi precepi addere.60.gradus subtrahe.60.⁊ opera-
beris sicut prius.Si vero gradus planete cuius radios vis ꝓijcere fuerit iter
graduȝ ascẽdentẽ ⁊ angulum terre vide longitudinẽ eius a gradu ascendente
quã scies hoc modo.Subtrahe ascensiones gradus ascẽdentis in circulo obli
quo ab ascẽsiõib⁹ gradus planete in eodẽ circulo obliquo.Et hoc si volueris
radiationẽ sinistrã.⁊ qđ remanserit erit distãtia planete a gradu ascẽdente ser-
ua eẽ Deinde q̃re medietatem arcus nocturni gradus planete quẽ scies hoc
mõ:subtrahe ascẽsiones nadir gradus planete ab ascensionib⁹ gradus plane
te:⁊ remanebit totus arc⁹ nocturnus quẽ media ⁊ ſua medietatẽ.His itaq; ser
uatis q̃re ascẽsiones gradus planete in circulo obliquo ꝑ tabulam factã ad la
titudinẽ tue regiõis qb⁹ adde.60.ꝓ radiatione sextili ⁊c.⁊ qđ ꝓuenit reduc ad-
gradus equales in circulo obliquo ⁊ vocetur radiatio circuli obliqui.Dein-
de quere ascensiones gradus planete incirculo directo:quibus adde.60.gra-
dus pro radiatione sextili ⁊ cetera:⁊ ꝙ ꝓuenerit reduc ad gradus eq̃les in cir
culo directo:⁊ qđ prouenerit serua ⁊ vocet radiatio circuli directi.Deinde vi
de differentiã iter radiationẽ regionis ⁊ circuli directi:subtrahendo minorẽ
a maiori:quã differentiã multiplica ꝑ distantiam planete a gradu ascẽdente.
Et ꝓductum diuide per medietatẽ arcus nocturni gradus planete ⁊ exibit ps
ꝓportiõalis quã adde cũ radiatione regionis si fuerit minor radiatiõe circuli
directi:vel subtrahe a radiatiõe regiõis si illa fuerit maior radiatiõe circuli di-
recti.Et qđ post additionẽ vel subtractiõem ꝓuenerit loc⁹ erit radiorꝫ.Exem-
plũ i hoc pono ꝙ gradus ascẽdẽs sit.18.scorpionis.⁊ Jupiter sit in.10.sagitta
rij q̃ram ascẽsiones grad⁹ ascẽdentis in orizõte.48.graduũ.⁊ iuenio.245.gra-
dus.55.minuta.Deinde queram ascẽsiones gradus Jouis in eode horizonte
obliquo ⁊ inuenio.275.gradus ⁊.27.minuta:subtrahã ascẽsiones gradus ascẽ
dentis ab asensionibus gradus Jouis:⁊ remanent.29 gradus.32 minuta que
est distantia Jouis ab ascendente.Deinde subtraxi ascensiones gradus oppo-
siti Jouis ab ascẽsionibus gradus iouis:⁊ residuũ mediaui:⁊ inueni.117.gra.
9.minuta q̃ est medietas arcus nocturni gradus iouis Deinde addidi ascen-
sionibus iouis.60.gradus ⁊ ꝓuenerunt.335.gradus 27 minuta quos reduxi
ad gradus equales in circulo obliquo:⁊ inueni.12.gradus.45.minuta aqua
rij.Et hec est radiatio regionis:seruaui itaq; eam.Deinde quesiui ascensiones
gradus iouis in circulo directo:⁊ inueni.338.gradus.21.minuta quibus addi-

di.60. gradus:z puenerunt.398.gradus.21.minuta.subtraxi vnam reuolutio-
nem.s.360.gradus z remanserūt.38.gradus.21. minuta quos reduxi ad grad9
equales i circulo directo z iueni 50.grad9.57.minuta aquarij:z hec est radia
tio circuli directi. De inde subtraxi minorem radiationem de maiori z inueni
in differentia.6. gradus.48.minuta quā differentiam multiplicaui per distan
tiam iouis ab ascēdente:z diuisi per medietatem arcus nocturni z inueni in-
parte proportionali.1.gradum.42. minuta.47.secunda.quā subtraxi a radia-
tione regionis:qz illa fuit maior. Et remanserūt post subtractionē.11.gradus.
2.minuta.13.secunda aquarij:z ibi est locus radiorum iouis. ¶Si autē velles
pijcere radios versus dextrum tunc deberes videre distantiam gradus plane
te ab angulo terre p ascensiones circuli directi quā inuenies subtrahēdo ascē-
siones gradus planete in circulo directo ab ascensionib9 anguli terre i circu-
lo directo. Et tunc ptē pportionalē duarum raditionū deberes addere radia-
tioni circuli directi si illa esset minor radiationē regiōis:vel subtrahere si esset
maior. In nullo alio differt op9 nisi qp vbi pcepi addere ascēsionib9.60.grad9:
zc.dēs subtrahe.60.zc ¶Si aūt gradus planete cuius radios vis proijcere:
fuerit inter gradum occidentis z gradū.10.dom9 opaberis cū gradu oppsito
planete recte p eandem viā:sicut iam dixi inter ascendens z angulū terre.quā
do enim grad9 planete est inter gradū occidētis z medium celi eius oppo-
situs gradus est inter ascendens z angulum terre. Et tantū distat gradus op-
positus planete ab ascendente quātum gradus planete a gradu occidentis.iō
eadem est operatio:nec plus nec minus. Sed post qz cūpleueris operationez
locus radiorum est locus opposit9 illi9 loci quē inuēisti sicut tibi exēplificaui:qn
planeta ē in gradu occidentis. Si aūt cōtingat sicut sepe contingit qp gradus
planete sit ante angulū:z loc9 vbi cadūt radij sui sit vltra angulū:sicut vbi gra
loc9 planete sit iter medium celi z ascendens z radij cadant vltra ascendens:s.
inter ascendens z angulum terre. Iste casus qsi frequenter contingit in radia-
tione trina:z multotiens in quarta:z aliquando in sextili. Modus est iste si lo
cus planete cuius radios vis proijcere sit inter medium celi z ascendens z ra
dij sui debeant cadere vltra ascendens:vide distantiā planete a medio celi per
modum prius dictū:z vide medietatē arcus diurni gradus planete p modum
prius dictū:z serua vtrumqz.s. distantiam z medietatem arcus diurni. Deinde
qras ascēsiones gradus planete in circulo directo. Quere ēt ascensiones gra-
dus ascendentis in eodem circulo directo. Deinde subtrahe ascensiones gra
dus planete ab ascensionibus gradus ascendentis. Et qd remanserit serua:z
vocetur pars radiationis circuli directi. Deinde qre ascensiones gradus pla
nete in circulo obliquo.z quere ascensiones gradus ascēdentis in circulo ob-
liquo:z subtrahe ascensiones planete ab ascensionibus gradus ascēdentis:z
quod remanserit serua z vocetur pars radiationis regiōis. Deinde subtrahe
partem radiationis minorem a maiori z remanet differentia qz multiplica p
distātiam planete a medio celi z pductū diuide p medietatē arcus diurni gra-
dus planete z pueniet ps pportionalis qz adde pti radiatiōis circuli directi si
fuerit minor pte radiationis regiōis.vel subtrahe si fuerit maior:z qp puene-
rit erit pars radiationis eqta:q pars si fuerit minor.60.gradibus radij sextiles
cadunt vltra angulum ascendentis si fuerit maior cadūt ante angulū. Et si hec
ps fuerit minor.90.gradib9 radij quarti cadūt vltra angulum.si maior cadunt

ante angulum. Et si hec ps fuerit minor.120.gradi. sicut est quasi frequenter cadunt radij trini vltra angulum. si fuerit maior.120. cadunt ante angulū. Si igit cadant radij vltra angulum subtrahe ptem radiationes equatā a.60.gra. pro radiatione sextili vel a.90. pro radiatione quarta: vel a.120. pro radiatione trina:: et qđ remanserit adde super ascensiones gradus ascendentis i circulo obliquo et quod prouenerit reduc ad gradus equales in circulo obliquo et gradus signi qui exierit erit locus radiorum. Si sciueris istam operationē scies dirigere planeta existentem in vna quadra ad locum existentem in alia quadra. Hūc modū nō vidi expositum nec positū aliquo libro. ¶ Ut planius pateat qđ dixi ponam in hoc exemplū. Pono q gradus medij celi sit.10.gra. cancri et saturnus sit in quarto gradu virginis: et gradus ascēdens in orizōte obliquo in regione cuius latitudo est.40. gradus sit.7. gradus.59. minuta libre. Quesiui ascensiones grad⁹ medij celi in circulo directo et inueni.190. gra.53. minuta. Deinde quesiui ascensiones gradus saturni in circulo recto et inueni.245. gradus.55. minuta. Subtraxi ascensiones medij celi ab ascensionibus gra. saturni et remanserunt.55. gradus.2. minuta: que est distantia saturni a medio celi. Deinde subtraxi ascensiones gradus saturni in circulo obliquo ab ascensionibus gradus oppositi in eodem circulo obliquo et remanserunt.203. gra.3. minuta: et hic fuit arcus diurnus gradus saturni quem mediaui et inueni.101. gradus.31. minuta.30. sa que est medietas arcus diurni gradus saturni Subtraxi ascensiones gradus saturni in circulo directo que fuerunt:245. gra:55. minuta ab ascēsionibus gradus ascendentis in eodem circulo direcro que fuerunt.277. gra.19. minuta et remāserunt.31. gra.24. minuta q̄ fuit pars radiationis circuli directi. Deinde subtraxi ascensiones gradus saturni in circulo obliquo q̄ fuerūt.144. gra.277. minuta. ab ascēsioib⁹ gra. ascēdentis in eodē circulo obliquo quē fuerunt.190. gra.53. minuta: et remanserunt.46. gra.26. minuta que fuerūt pars radiationis regionis siue circuli obliqui: vidi qđ pars radiationis circuli obliqui fuit maior parte radiationis circuli directi. Subtraxi ergo minorum de maiori et remāserunt.15. gradus.2. minuta que fuit differentia duarū partium quā multiplicaui p distantiam saturni a medio celi et diuisi p medietatem arcus diurni gra. saturni. et exiuerūt.8. gra.8. minuta.59. sa et hec fuit pars proportionalis differentie quā addidi supra partem radiationis circuli directi et prouenerunt.39. gra.32. minuta.59. secūda. Isti sunt gradus ascensionum qui fuerunt in figura a saturno vsqz ad gradum ascendentem: et quia fuerunt pauciores q̄z.60. sciui q radij sextiles saturni in hac figura ceciderunt. vltra gradum ascēdentem. Subtraxi ergo hos gra. a.60. pro radiatione sextili. et remanserūt.20. gradus.27. minuta.1. sm: quos addidi super ascensiones gra. ascendentis in circulo obliquo qui fuerunt.190. gra.53. minuta: et prouenerunt.211. gradus.20. minuta quos reduxi ad gradus equales in circulo obliquo et inueni.22. gra.54. minuta.52. secunda libre: ibi fuerunt radij sextiles saturni in propositio exemplo secundum hunc modum debet fieri in alijs angulis. Et hec de radiationibus sufficiant.

Habent etiaz quinqz planete in vno quoqz signo terminos.

Pri⁹ auctor d̄terminauit de trib⁹ dignitatib⁹

essentialibus planetaruz. In ista parte auctor determinat de quarta dignitate essentiali quam habent planete in signis. Et diuiditur in duas partes: quoniam in prima parte ponit terminos planetarum. In secunda parte soluit quadam contrauersiam que est inter aliquos de triplicitatib⁹ ꝛ terminis. Secunda pars incipit ibi. Quidam preponuntur. Prima pars diuidi potest in duas partes: ita ꝙ pmo incipit tractare de terminis planetaꝝ lr̄aliter. Scōo ponit tabulam de ipsis terminis. Secūda incipit ibi: ꝛ pp diuersitatē eorūdez. Dicē pmo ꝙ quinqꝫ planete. s. Saturnus Jupiter Mars Ven⁹ ꝛ Mercuri⁹ hn̄t terminos dispositos p diuersos gra. Et pmus termin⁹ ē Jouis a pncipio arietis vsqꝫ a d finem sexti gra. eiusdē. Et a pncipio septimi gra. eiusdē arietis vsqꝫ ad finē .12. est terminus Ueneris. Et a pncipio .13. gra. vsqꝫ ad finē .20. est terminus Mercurij. Et a pncipio .21. vsqꝫ ad finē .25. est treminus Martis. Et a pncipio. 26. vsqꝫ ad finē Arietis est termin⁹ Saturni. Postea dic. ꝛ qꝛ isti grad⁹ sunt diuersi: ita ꝙ non vadūt equaliter nec ſm ordinē planetaꝝ graue esset eos tenere in memoria: ideo posuit eos eo in tabula secundum ꝙ videtur in litera.

Quidā pponunt triplicitates terminis.

Hic soluit q̄zdā contrauersiā que est īter sapientes de triplicitatib⁹ ꝛ terminis. Et dicit qdā pferūt triplicitates terminis. Et qdā pferūt terminos triplicitatibus. Soluit istā ꝯtrauersiā ꝛ dicit ꝙ dn̄i triplicitatū sunt fortiores q̄ztum ad nutritionē pueroꝝ: qꝛ in natiuitatib⁹ significāt nutritionē ꝛ ab eis accipit̄ significatio virū puer sit vitalis aut nō. Dn̄i aūt terminoꝝ sunt fortiores in directione: qꝛ dū dirigit̄ gradus ascēdens alicui⁹ natiuitatis dirigitur ad terminos fortunarū ꝛ in fortunaꝝ. ꝛ dn̄s termini illi⁹ vocat̄ diuisor vel dispositor q̄zdiu durat directio in illo termino: ꝛ si fuerit ibi aliqs planeta vel radij eius erit pticeps. De hoc diffusi⁹ dicet̄ in sequentib⁹ dn̄o ꝓcedente. ¶ Notādum est hic de terminis ꝙ discordia fuit īter sapiētes antiquos de terminis. Et fuerūt tres opiniones famose de terminis. quarū vna fuit indoꝝ. alia egyptioꝝ. tertia caldeorū. Ptoleme⁹ in .218. ppositione pme ptis q̄dripartiti magis approbat terminos egyptiorū ꝛ dicit se inuenisse vnū libruz de terminis antiquū qui p vetustate erat pro maiori pte fact⁹. Et ille cōcordabat cū terminis egyptioꝝ. ꝛ i illo libro summa graduū terminoꝝ cuiuslibet planete erat tant⁹ quant⁹ numerus annoꝝ suoꝝ maiorū quos dant in natiuitatib⁹. Uerbi grā: anni maiores saturni sunt .57. āni. Jouis .79 Martis .66. Ueneris .82 Mercurij .76. ꝛ omnes isti collecti faciunt .360. Si volueris hoc experiri cōputa gradus oīum terminoꝝ alicui⁹ planete: verbi grā Jouis: ꝛ inuenies numerū annoꝝ suorum scilicet .79. ꝛ sic de alijs. Haly in cōmento .206. ppositionis pme ptis q̄dripartiti dicit. Illi ve egypto fuerunt sapiētes magici qui fuerunt ab antiquo tpe. nam isti fuernnt study ꝛ exercitij magni in sciētijs ꝛ sapientijs oībus de qbus hō se iuuare pōt. Et scim⁹ hoc per chronicas sapiētum antiquoꝝ ſm ꝙ loquebantur de ipsis ꝛ per ea que de suis operibus remāserūt a multis milib⁹ annorum vsqꝫ ad hodiernā diē. Tn̄ ego dico illud ꝙ ego vidi de vna experiētia q̄z inueni in loco qui dictus est oculus solis: qꝛ in modico tpe miracula magna vidi. hec sunt verba Haly. de experientia aūt tacet. In centiloquio in cōmēto illi⁹ p positionis vultus huius seculi. dicit vnam experientiam de sigillo scorpionis facto in lapide secundum ꝙ pōt ibi videri: ꝛ qui voluerit videre ibidē videat.

Facies auté signorū. Hic determinat de q̄nta digni
tate ⁊ vltima essentiali q̄ hn̄t
planete in signis q̄ vocatur facies. Et pōt. diuidi in tres partes. qm̄ i
pma pte ponit diuisioné ⁊ ordinationé facieꝝ. In ſa parte docet iuenire faci
es p numeros. In tertia parte ponit de eis tabulá. Scḋa pars incipit. Cū ha
bueris gradus in aliquo signo. Tertia est in fine vbi ponit tabulā. Dicit q̄ q̄d
libet signū diuiditur in tres partes equales q̄ vocant tres facies ⁊ q̄libet faci
es est ex. 10. gradibus. Et incipiunt iste facies a principio arietis ⁊ pcedūt ſʒ
ordiné signoꝝ ⁊ planetaꝝ. itaq̄ prima facies est martis. s. primi. 10. gradus. ſa
facies arietis. s. 10. gradus sequētes sunt solis q succedit marti in ordine sphae
rarū. tertia est veneris que succedit soli. Et prima facies tauri est mercurij que
succedit veneri. Secunda lune que succedit mercurio. Tertia saturni. Et pma
geminorū Iouis. ⁊ sic ſm hunc ordinem vsq̄ ad finé signorum. Postea docet
inuenire p numeros cuius planete sit aliqua facies. Et dicit cū habueris gra
dum alicuius signi ⁊ volueris scire cuius planete facies sit in illo gradu cōpu
ta numerū signorū a principio arietis vsq̄ ad principiū signi propositi: ⁊ mul
tiplica illum numerū per tres: ⁊ cū numero producto adde facies cōpletas si
gni propositi: verbi grā: si transiuerint. 10. gradus cōpleti adde vnitaté. Si. 20.
completi adde duo. Deinde a toto numero subtrahe. 7. quotiés poteris. ⁊ q̄d
remanserit computa a marte secundum ordinem planetarū. ⁊ vbi numerus fi
nitus fuerit sequens planeta est dn̄s faciei quesite: verbi gratia pono quod ha
beam. 15. gradus leonis volo scire cuius facies sit. 15. gradus leonis scio q̄ a
principio arietis sunt. 4. signa completa. multiplicabo ergo. 4. per. 3. ⁊ erunt.
12. Et scio q̄ de leone transiuit vna facies completa: ideo addam vnū ⁊ erunt.
13. facies complete a principio arietis. subtrahā inde septem ⁊ remanent. 6. da
bo. primam vnitatem marti. secundam soli. tertiam veneri. quartam mercurio.
quintam lune. sextam saturno. Erit ergo facies sequens que non fuit comple
ta Iouis. Postea ponit tabulam cuius opus facile est. Queres enim nomen
illius signi cuius dominū faciei queris ⁊ inuenies in directo quis sit domin⁹
prime faciei ⁊ quis secunde ⁊ quis tertie.

Et quia auxiliante deo. Postq̄ auctor deter
minauit de dignitatibus
planetarū in signis. In ista parte determinat de fortitudinibus quas
hn̄t in istis dignitatibus. Et pōt diuidi in duas partes: qm̄ in prima parte osté
dit quot fortitudines hēat planeta in qualibet dignitate. In ſa parte cōparat
istas dignitates ad res sensibiles. scḋa est ibi: vnde q̄dā de hac re. Prima pars
pōt diuidi in duas: qm̄ primo continuat se ad dicenda. ſo prosequitur ibi: naʒ
dn̄s domus. Dicit q̄ adiuuante deo cōpleuit de dignitatib⁹ planetarū i signis.
modo vult ōndere quot fortitudines hēat quelibet in ipsis dignitatibus. Po
stea dicit q̄ dn̄s domus hʒ quinq̄ fortitudines. dn̄s exaltationis hʒ quattuor.
dn̄s triplicitatis hēt tres. dn̄s termini duas dn̄s faciei vnā. Postea replicat il
laʒ cōtrouersiā de terminis. Et ponit cōparationé in dignitatibus planetaruʒ
dicens q̄ quidā de dignitatibus planetarū fecerunt talé cōparationé q̄ plane
ta existens in sua domo est sil'is viro existēti in domo atq̄ dn̄atōe sua. Et plane
ta in exaltatiōe sua est sil'is viro in regno atq̄ gloria sua ⁊ patet in littera. ¶ Ex
ista littera pōt notari si aliquis planeta patiat magnū isortuniū i domo vel ex

altatione sua hoc est multũ detestabile. sicut multũ eēt detestabile si rex vinceretur in ppzio regno suo z in fortiori loco regni sui. Jõ qñ luminaria eclypsant in proprijs domibus vel exaltationibus suis hoc est malum signum.

SEquuntur has figure signorũ.

Pri⁹ auctor determinauit de dignitatibus planetarum in signis z defortitudinibus quas habent in istis dignitatibus. In ista parte determinat de figuris siue formis ipsorũ signorũ hoc est ostēdit nobis que signa hñt formas humanas: z que hñt formas aliorũ animaliũ. z manet indiuisa. Dicit quod quedam signa dicũtur rationalia. s. illa quorum imagines sunt figurate ad imagines hominum. Et illa sunt gemini virgo aquarius libra z medietas prima sagittarij. z ista dicuntur habentia pulchras voces. Et virtus eorum est maior cũ fuerint in oriente. Et quedam ex signis dicuntur habentia halas scilicet gemini virgo z piscis. Quedam ex eis dicuntur quadrupedia. s. sagittarius leo aries taurus z capricornus. Et eorum quedã sunt domestica. s. illa que sunt figurata secundũ figuras animalium domesticorum. Et hec sunt aries taurus z capricornus. Et eorum virtus magis apparet cum fuerint in meridie. Uirtus autem virginis capricorni z aqnarij magis apparet cum fuerint in septentrione. Et quedam ex signis videntur vitiosa z turpia z tortuosa scilicet aries taurus cancer scorpius z piscis. z virtus eorum magis apparet in occidente. Quedam vero sunt sterilia. s. gemini leo virgo. Et quedam dicuntur habentia paucos filios. s. aries taurus libra sagittarius capricornus z aquarius. Et quedam ex his signis sunt multum luxuriosa. s. aries z taurus leo z capricornus. Et quedam dicuntur mnltum filiorum scilicet cancer scorpius z piscis. Et quedam ex signis dicuntur habentia dimidiam vocem: illa scilicet que habent vocem animalium balantium rugientium z mugientium: vt aries taurus leo capricornus z vltima pars sagittarij. Quedam ex signis dicuntur carentia omnino voce scilicet illa que figurantur secundum imagines animalium carentium voce: vt cancer scorpio z piscis. Haly abenragel breuiter expedit se de formis signorum dicens. Signorum alia sunt in forma hominum. Alia in forma bestiarũ. Alia in forma bestinglorum Alia in forma reptiliũ. Que sunt in forma humana sunt gemini libra aquarius virgo. In forma bestiarũ aries taurus capricornus z sagittari⁹. In forma bestinglorũ. i. animalium rapatiuz leo. In forma reptilium cancer scorpio z piscis.

ET vnum quodque signorum habet propriam significationem.

Prius auctor determinauit de figuris signorum. In ista parte ostendit nobis quid habent signa ex membris hominum: z ex regionibus z ex planetis. Et potest diuidi in duas partes: qm̄ in prima parte facit quod dictum est. In secunda determinat de doloribus planetarnm in signis. Secunda incipit ibi. Et siquidem planete significauerint dolorem. Prima potest diuidi in. 12. partes secundum ꝙ. 12 sunt signa. Claruz est quod dicit i littera excepto ꝙ nomia regionũ nō sunt nobis nota ¶ Notandum est hic quod Ptolemeus diuidit totã terrã habitabilem in quattuor partes. Et secundum diuisionē Ptolemei imaginari potest vna linea transiens

ab oriente in occidēte per mediū habitationis ita qd̄ ista linea diuidat partē meridionalem a septentrionali. Et dicit Haly ꝛ ista linea distat ab equinoctiali per.36.gradus.ꝛ secundū hanc diuisionem distat ab vltima habitatione in septentrione per.30.gradus vel circa: ita quod tota latitudo contineat.66.gradus. Et tanta est distantia equinoctialis vsq; ad circulū arcticuz: immo est.66.gradus.26.minuta:ꝛ.30.scd̄a. Ideo dicit Haly vel circa. Et dicit quod in fine istius linee versus occidentem est passagiū herculis. Et hoc est vnde transitur in hispaniam ꝛ est mare ibi strictuz quod existens in vno littore potest videre existentē in alio. Et sunt ibi tres insule q̄rū vnā vidēt trāseuntes in hispaniā p terrā occidentis. Et stat in ea idolū tenens in manu claues ad demonstrandū ꝙ vltra locum illū nō sit habitatio. Et in qualibet duarum aliarū insularū stat idolū ſm eundē modū. Et in parte orientali in fine linee p̄dicte stant idola eodem modo tenentia claues ꝛ demonstrantia quod non sit vltra illum locū habitatio versus orientez. Dicit Haly ꝙ Hercules posuit ista idola in signum ꝙ ipse acquisiuerat totū mundum. Longitudo linee predicte scd̄m ꝙ dicit Haly est.180.graduū. His visis ſm sententiā Ptolemei imaginet̄ ista linea diuidi p medium ita qd̄ remaneant.90.gradus versus orientē:ꝛ alij.90.versus occidentem. Et imaginetur transire vna linea per polos mundi per mediū diuisionis linee supradicte ita videlicet ꝙ transeat per medium terre habitabilis scd̄z latitudinem. Prima autē linea dicebatur transire per medium terre habitabilis ſm longitudinē. Patet itaq; ꝙ due linee supradicte que diuidunt totam terrā habitabilē in quattuor partes coniūgunt̄ in loco intersectionis linearū qui est punctus in medio terre habitabilis. Hac diuisione intellecta facile est videre snīaȝ. Ptolemei in partitione signoꝝ ꝛ terrarū. Dicit itaq; Ptolemeꝰ ꝙ hec tria signa aries leo ꝛ sagittarius que faciunt primā triplicitatē ptinēt ad q̄rtaȝ partē terre habitabilis que est īter septētrionē ꝛ occidens.ꝛ illā q̄rtā gubernat Jupiter eo ꝙ est septentrionalis:ꝛ mars hȝ participationē cū eo: q2 ptinet ad partez occidentalē. Et tria signa triplicitatis scd̄e.s.taurus virgo capricornus pertinent ad partē que est inter meridiē ꝛ oriens ꝛ gubernat ipsam venus: q2 est meridionalis.ꝛ hȝ participationē cū ea saturnus q2 ad partē oriētalē pertinet. Et tria signa triplicitatis tertie.s.gemini libra ꝛ aquarius ptinēt ad partē que est inter oriens ꝛ septētrionē:ꝛ gubernat ipsam saturnus eo ꝙ pertinet ad oriens ꝛ hȝ participationē cū eo Jupiter eo ꝙ pertinet ad septentrionem. Et tria signa triplicitatis quarte.s.cancer scorpio ꝛ piscis pertinent ad partez que est inter meridiez ꝛ occidens.ꝛ gubernat ipsaȝ mars: q2 pertinet ad occidens.ꝛ hȝ participationē cū eo venus. Ex predictis poterit quilibet cōiecturare ad quod signum pertineat quelibet terra. Sciet enim per longitudinem ꝛ latitudinē regionis de qua quarta sit. Uerbi gratia: oīs terra cuiꝰ latitudo est maior.36.gradibus.ꝛ longitudo eius ab occidēte minꝰ.90.gradibꝰ fuerit est de quarta septentrionali occidentali ꝛ sic de alijs suo modo. Cognita igitur quarta in qua est terra tua scis quod vnum signum ex tribus signis triplicitatis illius quarte respicit illā terrā.ꝛ poteris scire quod ex illis tribus respiciat eaȝ p mores ꝛ cōsuetudines hoīuȝ habitantiū in ea. Uerbi gr̄a: scis ꝙ terra christianoruȝ est in parte septētrionali occidentali scio qd̄ aries leo ꝛ sagittarius dn̄atur sup ipsam. Et si velim scire supra q̄ p̄tē eius dn̄at̄ qd̄libet istorū signorū respicio ad mores ꝛ cōditiones hoīum cū q̄bus signis magnis concordant. Cōstat

autē ꝙ romani sunt famosiores ꝛ nobiliores istius quarte ꝛ ideo cōuenit vt at tribuatur eis signū nobilius inter hec tria. ꝛ hoc est leo domus solis. Constat ēt ꝙ almani sunt homines iracundi ꝛ furiosi de nā martis: ideo cōuenit vt attribuatur eis aries domus martis. Constat etiam ꝙ hispani sunt boni milites exercitij magni in armis: ideo cōuenit vt attribuat̄ eis sagittarius qḋ est signuꝫ militiarū ꝛ bellorū. Et hanc ptitionē ponit Ptolemeus in littera in scḋa parte quadripartiti. Dicit enīꝫ sic ꝛ prouincie cū ariete cōcordantes sunt terra britannie ꝛ terra de salacia. Credo ꝙ deberet dici de scalauia ꝛ germania. Et q̄ cōcordāt cū leone sunt: italia: gallia: apulia: ꝛ cecilia. Et Haly dicit ibi: ꝙ hi sunt termini rome. Et q̄ cōcordāt cū sagittario sunt terre de turcia calciata ꝛ hispania. De ptitione alioꝝ signorū cū alijs terris paꝝ curo. Quia nec nōia eaꝝ nec ꝯditōes hoīuꝫ sunt mihi nota nec faceret mihi aliquā vtilitatē hoc scire. ¶ Si qs āt cognoscat eas ꝛ voluerit in eis morari applicet s̄ꝫ modū dcm̄ in tribus signis p̄dictis. Dicit Abrahā auenezre ꝙ p̄mū clyma ē capricorni ꝛ aq̄rij: ꝛ gubernator eius est saturnus. Scḋm clyma est sagittarij ꝛ piscis ꝛ gubernator eiꝰ est Jupiter. Tertiū clyma ē scorpij ꝛ arietis ꝛ gubernator eiꝰ est Mars. Quartum est leonis ꝛ gubernator eius est sol. Quintū clyma est tauri ꝛ libre ꝛ eius gubernator est venus. Sextū est geminorū ꝛ virginis ꝛ eiꝰ gubernator mercurius. Septimū est cancri ꝛ gubernat illud luna. ¶ Abrahā auenezre ponit cōditiones nascentiū sub q̄libet signo ꝛ ē snīa sua ista. Qui natus fuerit sub p̄ma facie arietis erit ruffus ꝛ simꝰ: vēter eiꝰ erit puꝰ ꝛ strictus carne extenuat̄ꝰ: hēbit qꝫ supra pedē sinistrū signū: ꝛ in cubito manꝰ sinistre: ꝛ amici eiꝰ erūt plures ꝛ ipse odiet malū. Qui vō natꝰ fuerit sub s̄a facie erit ei nigredo p̄lchritudini faciei cōiuncta: corpus eius tēpatū p̄ceps in irā aīo occultans voluntatē mala: estqꝫ alti cordis: inimici eiꝰ plures erūt. Qui natꝰ fuerit sub tertia facie eius erit ruffus color eiꝰ ꝛ croceꝰ ē erit solitariꝰ: Qui natꝰ fuerit sub p̄ma facie tauri erit breuis stature: sui oculi magni: labia spissa: ꝛ hēbit signū in collo: ꝛ est corde festinꝰ: amici eiꝰ plures: ꝛ maneriebꝰ delitiaꝝ delectabit̄ ipse. Natꝰ aūt sub facie eiꝰ s̄a: hēbit faciē rotundā: ventrē latū: oculos pulchros: ꝛ eiꝰ aīa volūtaria resqꝫ cito ꝑpendet: ꝛ circa spatulas pilosus existet. ꝛ hēbit signū in lūbris. Et q natꝰ fuerit sub tertia facie pulchri coloris existet pulchreqꝫ faciei: ꝛ hēbit signuꝫ in oculo sinistro: virqꝫ laboriosus erit. nec in mulierībꝰ fortunatꝰ existet. Qui aūt natus fuerit sub fine huiꝰ signi erit carens testiculis nāliter ꝛ fine vel hermofroditꝰ. Qui natꝰ fuerit sub p̄ma facie geminoꝝ erit pulchri corpis ꝛ decentis. ꝛ oculorū ꝛ piloꝝ: hēbit signū in capite vel in oculis. Uisus eiꝰ acutꝰ minime ē iracūdus eritqꝫ laborator ꝛ cū mulieribꝰ minime fortunatꝰ existet. Et q natus fuerit sub scḋa facie erit breuis stature ꝛ niger ꝛ super eius cubitū signū nigredinis: eiusqꝫ v̄ba pulchra ꝛ dulcia. Natus sub tertia facie nimiuꝫ hēbit oculos paruos. eritqꝫ vir suspicator ꝛ leuis: ꝛ loquet̄ v̄ba irrationabilia: eritqꝫ mēdax. Qui natus fuerit sub p̄ma facie cancri erit corpore ꝛ pilis decens: supcilia eiꝰ erunt stricta naresqꝫ longe ꝛ spatule late: ꝛ habebit signū in cubito dextro: aut eius brachio: ꝛ aīa eius bona amici eius plures: eritqꝫ sciens ꝛ ingeniosus. Qui natus fuerit sub scḋa facie: erit color eius rubeus breuisqꝫ stature: carens barba: ꝛ habebit signū in oculis. Qui sub tertia facie natus fuerit erit crassus breuisqꝫ stature: ꝛ habebit multitudinē piloꝝ in supercilijs. Qui natus fuerit sub prima facie leonis erit pulcher corpore: ꝛ facie; ꝛ color vultus eius erit

rubeus albo cũmixtus: oculi eius commixti. pectus rectum: ⁊ crura sua patiẽ
tur morbum in parte superiori: ⁊ erit cognitus in ter gentes: ⁊ simplex imixtusqꝫ consortio regum. Qui natus fuerit sub secunda facie erit pulchre: pectus
eius erit latum: testiculi ⁊ crura gratilia: eritqꝫ honoratus inter familiam eius
ac alti cordis. Natus autem sub tertia facie erit aliquantulum breuis stature
eritqꝫ color eius albus roseo permixtus: eius vox vehemens amans mulie
res: ⁊ habebit plenitudinẽ amicoꝝ ⁊ morbos plures substinebit. Qui natꝰ fue
rit sub prima facie virginis erit decentis statuere: erit corpus eiꝰ erectum ⁊ pul
chrũ: ⁊ erit sciẽs ⁊ actꝰ: eius capilli scripsi: ⁊ erit diligẽs iusticiã: eius vox vehemẽs: sterilis existent: anima eiꝰ bona: facies pulchra: eritqꝫ scriba ⁊ bene doctus. Qui aũt natus fuerit sub secunda facie erit pulchre apparẽtie: ocl'i eiꝰ par
ui. nasus eius pulcher: eritqꝫ disciplinabilis ⁊ simplex preuoluntarius corde
diliget laudari. Natus sub tertia facie erit pulcher aspectu ꝑceptibilis disciplrine: veri sensus ac simplex ⁊ sapiens. Qui natus fuerit sub ꝑma facie Libre: erit
pulchre facie: ⁊ in eiꝰ capite vl'nera ĩerũt: eritqꝫ laborator ⁊ simplex ac discipli
nabilis. Natꝰ sub secũda facie erit pulchri vultus ⁊ inerit ei ĩpedimẽtũ in oculis: estqꝫ corde preuolũtarius. Natus sub tertia facie erit pulcher ⁊ erit cognitus ⁊ honoratꝰ iter gentes ipsius. Et qui fuerit natus sub fine signi huius erit
nullius sexus aut vtriusqꝫ. Qui fuerit natꝰ sub ꝑma facie scorpionis parũ pulcher existet: ⁊ habebit signũ in capite: ⁊ pectꝰ eius erit latũ. Et habebit signum
in pede sinistro vel in manu dextera estqꝫ hõ castigationis bonaqꝫ discretione
plenꝰ ac in loquela festinus. Natus sub secunda facie caput. eiꝰ erit magnum:
existetqꝫ modice pulchre figure: ⁊ habebit singnum ingenu ⁊ dorso: ⁊ erit hõ
discipline verba sua multiplicans. Qui natus fuerit sub tertia facie erit breuis
stature oculis eius cõtorti appetẽs comedere amãs mulieres. Qui aũt natus
fuerit sub fine huius signi aut erit nullius aut vtriusqꝫ sexus. Qui natus fuerit sub ꝑma facie sagitarij erit pulcher speciei: decorus aspectu recte stature:
diligens bonũ: regibus ac magnatibꝰ se cõmiscẽs. Natꝰ sub secũda facie corpꝰ
habebit cõdecẽa facies tñ eius crocea supercilia cõpressa ⁊ hẽbit signum in pe
ctore. Natꝰ sub tertia facie erit longus: pulcher facie: oculi eius vt murilegi:
pectꝰ latũ: ⁊ habebit signũ in sinistro crure. Qui sub ꝑma facie capricorni natꝰ
fuerit erit corpus suum condecẽs: pectus latũ: ⁊ hẽbit signũ nigrum in cubito
erit astutus disciplinabilis simplex ⁊ ꝑuoluntariꝰ. Natus sub secunda erit pulcher: hẽbit nares longas: oculi eiꝰ pulchri: volũtas eiꝰ mala ⁊ iracũdus: est
hõ sciẽtie. Natus sub tertia facie erit pulcher corpore: eiꝰ tñ facies citrina: ⁊
in eius brachio sinistro erit nota vel in ipsius genu: festinus in iraꝫ. despiciẽs
malũ vel pugnãs pro malo: diligẽs mulieres: hõ discipline diligẽsqꝫ sodales
Qui aũt natus fuerit in fine huius signi erit filius adulterinꝰ ⁊ oĩno huic ĩest
signo minime in mulierum natiuitatibꝰ valere. Qui aũt natus fuerit sub ꝑma
facie aquarij erit corpore ⁊ facie formosus: ⁊ hẽbit in pectore aut pede sinistro
signum: eritqꝫ hõ disciplinabilis ⁊ sodales diligens. Natus sub secunda facie
erit longus: facies eius erit rubea: ⁊ signum habebit ĩ dorso ⁊ sub eius cubito
eritqꝫ oĩbus diebus suis in dolore. Natus sub tertia facie corpore pulcher:
statura breuis: facie roseus: ⁊ habebit signũ sub cubitis: ⁊ erit mulierũ amator.
Et qui sub fine huius signi natus fuerit diuersificatus erit in eius figura atqꝫ
in omnibus suis operibus. Qui autẽ sub ꝑma facie piscuũ originẽ traxerit: cor

pus eius erit album: et facies similiter: pectus eius latum: barba pulchra: frons preclara: oculi eius magis nigri quam albi. Et forte aliquod membrum sibi deficiet: diliget dormire: eritque gulosus et ebriosus: et habebit signum sub cubito vel in pede. Natus vero sub secunda facie erit brevis stature. decorus aspectu: barba nigra: pilosus: et erit ambulans in duritia cum filiis hominum. Natus: sub tertia facie piscium erit aspectu preclarus: oculi eius pulchri: eritque morbosus.

Et si quidem planete. Prius auctor ostendit qualiter signa respiciunt membra humani corporis. In ista parte ostendit nobis qualiter planete respiciunt membra corporis humani in ipsis signis. Et potest hic pars dividi in .12. partes secundum .12. signa. vbi partes incipiunt patet. Prima pars dividi potest in duas: quoniam primo proponit. Secundo prosequitur ibi: in ariete. Dicit primo quod si aliquis planeta significaverit aliquam infirmitatem sive debilitatem in corpore humano habebit in quolibet signo membrum proprium in quo erit illa infirmitas. Et quia ita est convenit tractare de doloribus planetarum in signis. Et incipit ab ariete procedendo secundum successionem signorum et planetarum. Quod dicit auctor planum est in litera. Ad evidentiam vnius partis pono vnum exemplum: Pono quod in aliqua nativitate saturnus significaverit nato debilitatem alicuius membri et sit saturnus in ariete. Dico quod illa debilitas vel infirmitas erit in pectore. Et si saturnus sit in tauro erit illa infirmitas in ventre et sic intelligas de ceteris signis. Pono etiam quod mars in nativitate intelligas de revolutione annorum nativitatis significaverit vulnerationem et sit mars in ariete erit vulnus in capite. Si in tauro erit vulnus in collo: et sic de ceteris signis et planetis intelligas. Ptolemeus vult quod membra in quibus cadunt morbi etc. impedimenta accipiuntur a figura celi in hora nativitatis vel revolutionis. Dicit enim in .74. propositione centiloquii cum fuerit mars in ascendente alicuius nativitatis erit cicatrix in facie vel capite nati. Dicit enim Haly quod caput est ascendentis et secundum hoc collum est secunde domus. brachia tertie domus et sic secundum ordinem domorum secundum quod dictum fuit de signis. De hac materia diffusius loquitur domino concedente in capitulo sexte domus.

Sunt quoque in vno quoque signo. In ista parte auctor determinat de quibusdam specialibus proprietatibus planetarum que sunt in diversis gradibus circuli signorum et sunt sex. sunt enim ibi quidam gradus masculini et quidam feminini. Et sunt ibi quidam gradus lucidi et quidam tenebrosi. Etiam sunt ibi quidam gradus qui dicuntur putei. Et sunt ibi quidam gradus qui dicuntur azemena. Et sunt ibi quidam gradus qui dicuntur augmentantes fortunam. Et sunt ibi quidam gradus qui dicuntur consortes. Et secundum hoc ista pars potest dividi in sex partes: quoniam in prima parte enumerat gradus masculinos et femininos. In secunda parte enumerat gradus lucidos et tenebrosos et fumosos. In tertia parte enumerat gradus qui dicuntur putei. In quarta parte enumerat gradus qui dicuntur azemana. In quinta parte enumerat gradus qui dicuntur augmentantes fortunam et gradus sublimitatis. In sexta parte enumerat gradus qui dicuntur consortes. ¶ Prima pars in capit in principio. Secunda incipit ibi: et in vnoquoque ho.

rum signorū. Tertia incipit ibi: z in signis sunt gradus. Quarta ibi: z sunt in signis quidam gradus. Quinta ibi. z in circulo. Sexta ibi: z omnes duos grad⁹. Prima pars potest diuidi in duas partes: quoniā in prima parte incipit enumerare gradus masculinos z femininos litteraliter. In secunda parte ponit tabulam de eis. Qd̄ dicit patet in litera. Postea dicit q̄ sunt qdā grad⁹ in circulo qui dicunt lucidi z qdam tenebrosi: z qdam fumosi z quidam qui vocant vacui. Et icipit primo eos enumerare. Et deīde ponit de eis tabulā z patet. post ea dicit q̄ sunt in circulo quidā gradus qui dicuntur putei. z enumerat illos omnes in littera. z quidā libri habent tabulam de eis factam. Deinde dicit q̄ in signis sunt quidam gradus qui dicuntur azemena. Et dicit q̄ azemena est quedam debilitatio corporalis vt est cecitas vel surditas vel aliqd talium vel amissio membri. Juxta quod notandū q̄ dicit Hali Abenragel in p̄mo capitulo domus sexte libri sui de natiuitatib⁹. Quando pars azemena fuerit in partitione ascendentis z luna iuncta cum ea vel dominus ascendentis significat: q̄ azemena erit in illo membro nati quod cadit in partitione illius signi. ¶ Notandum est etiam q̄ si sol in natiuitate alicuius fuerit in gradu azemena erit debilitatio in oculo dextro si luna erit in sinistro. Postea dicit q̄ sunt quidam gradus in circulo qui dicuntur augmentantes fortunam z enumerat eos in littera. Juxta quam partem notanduz est quod Haly dicit in commento. 229. propositionis prime partis quadripartiti. scire te conuenit q̄ gradus augmentantes fortunam sunt gradus exaltationis solis z planetarum fortunarum. sicut. 19. arietis. 3. tauri. 15. cancri. 27. piscium. Similiter sunt illi in quibus adiunguntur termini fortunarum. Et: sicut. 13 sagittarij z: piscium. z sunt etiam gradus terminorum fortunarum. Et gradus in quibus sunt stelle fixe de natura fortunarum. Et econtrario in quibus sunt stelle de natura infortunarum Et postea dicit q̄ omnes duos gradus qui sunt eiusdem longitudinis a capitibus signorum mobilium sunt eiusdem fortitudinis. Et dicuntur consortes sicut. 20. gradus capricorni. z. 10. gradus sagittarij. Isti enim duo gradus equaliter distant a capite capricorni. z. 20. libre. z 10. virginis equaliter distant a capite libre. Et. 20. cancri z. 10. geminorum equaliter distant a principio cancri. z. 20. gradus arietis. z. 10. piscium equaliter distant a principio arietis. Ptolemeus dicit. 229 propositione prime partis. Astrologi ceteri multum locuti fuerunt de gradibus z diuiserunt eos in gradus lucentes lubricos z fumosos. Et sunt ex eis azemana: z sunt ex eis putei. Et locuti fuerunt de alijs multis sicut inuenies per multos libros astronomie. Et si hoc inuenerunt experientia bonum est q̄ operis per hoc. Et forsitam si eis accidit q̄ aliquis planeta vel stella fuit in gradu vel eius radius z fecit fortunam ceciderunt q̄ gradus hoc fecerit. Et siquidem ita est conuenit vt te mutes de vno gradu in alium. Et hic finem imponamus noster rationi. Uidetur per istam literam q̄. Ptolemeus non multum approbat gradus augmentantes fortunam z c̄. Dicit enim si ita est conuenit vt te mutes de vno gradu in alium. gradus enim dicuntur lucidi vel tenebrosi propter stellas fixas ibi existentes. Et vult Haly secundum q̄ preallegatum fuit q̄ gradus dicuntur augmentantes fortunam in quibus sunt stelle de natura fortunarum. Constat autem q̄ stelle fixe mutant loca sua respectu zodiaci none sphere. Ex illa littera Ptolemei potest trahi q̄ iudicia debent fieri secundum nonam sphaeram z non secunduz

octauā. Ex quo enim vult ꝙ istos gradus oportet mutare: consequens est ꝙ gradus scḋm quos debent fieri iudicia nō mutant. Albumazar in introductorio suo pōit istos gradus.s. masculinos ⁊ femininos lucidos ⁊ tenebrosos ⁊c. Et dicit ibi si planeta ī natiuitate vł interogatiōe masculini fuerit in gradu masculino vel in natiuitate feminine vel iterrogatione in gradu feminino erit cuius significatio fortior. De gradibus lucidis. tenebrosis ⁊ fumosis dicit si ceciderit planeta in gradu lucido: erit eius significatio fortior in significatiōe honorum ⁊ significat pulchritudinem. Et si ceciderit in gradu tenebroso significat duritiem ⁊ tarditatē ⁊ horribilem rem ⁊ tenebrosam ⁊ malam. Et cum ceciderit in gradu fusco: vel vmbroso vel fumoso: vel in gradu vacuo significat modicum horribile. Et si ceciderit planeta in gradu putei abibit eius pulchritudo ⁊ aspectus ⁊ debilitat in significatione sua. Fortune namq; cum ceciderint in eos debilitant in significatiōe eaꝝ. Mali vero cū ceciderint in eos debilitatur significatio eoꝝ. Et fortassis significabit fortunam accidentalē ꝓpter debilitatem eorum super malum. De gradibus augmētantibus fortunā dicit antiqui putauerunt ꝙ in circulo erunt gradus augentes fortunā. Et dixerunt ꝙ planete cum non fuerint ī locis significātibus fortunā nati ⁊ fuerit luna vel pars fortune in his gradibus aut fuerint ipsi gradus ascendentis augent fortunam nati. Et si planete significauerint sibi casum. Isti gradus mouent eum in sublimationem per aliquā quantitatem quodam motu. De gradibus sublimitatis dicit. Quidam dixerunt ꝙ cum ascendens fuerit aliqs istoꝝ graduum: aut fuerit sol in natiuitate diurna: aut luna in nocturna in quibusdam eorum ⁊ fuerit in loco optimo in figura. Et cum hoc significauerint planete radicis natiuitatis fortunā pducet natū ad sublimitatem ⁊ sedem nobilitatis ⁊ dominabitur terris ⁊ ciuitatibus: ⁊ posidebit diuitias multas.

ET quia auxiliante deo. Prius auctor determinauit de esse circuli signoꝝ essentiali. Hic determinat de esse accidentali ipsius. Et diuiditur in duas ptes: qm̄ primo continuat dicta dicendis. Secundo prosequitur ibi: nā circulus signorum. Et illa diuiditur in duas partes: quoniam primo determinat de diuisione accidentali circuli signorum. Secundo determinat de proprietatibus ⁊ significationibus consequentibus ipsam diuisionem: ⁊ incipit ibi: quarta autem pars que est ab ascendente. Et illa diuiditur in duas partes: quoniam primo ponit proprietates ⁊ significationes quartaꝝ. Secundo ponit significatiōes singulaꝝ domoꝝ: ⁊ illa incipit ibi: ⁊ vna queq; domoꝝ. Primo dicit postq̄ compleuit esse essentiale circuli signoꝝ. nūc vult tractare de eē accidentali ipsi⁹. Postea dicit ꝙ circulus figuratur qualibet hora tali figura que diuiditur in q̄ttuor partes quas diuidit circulus horizonte ⁊ circulus meridianus. Et quelibet istarum quartaꝝ diuiditur in tres ptes equales ꝑm diuisionē signi ascendentis in circulo directo. Et hoc mō diuidit totus circulus in. 12. partes que vocantur turres vel domus: cuius expositio est in canonibus tabulatum. Intelligendi sunt duo circuli magni trāseūtes p polos mūdi: quoꝝ vnus est circulus meridianus: ⁊ alter circulus transiens p punctū zodiaci q est in contactu orizontis orientalis: ⁊ per punctum oppositum.s. qui est in contactu orizontis occidentalis intersecās circulum meridianum sup polos mūdi. Isti duo circuli diuidunt totum celum in quattuor partes que quandoq; inter

se sunt equales quandoq3 inequales: vt plurimum tamen sunt inequales, Si enim principium Arietis vel principium libre fuerit in ascendente. Iste quarte sunt equales. In omnibus autem alijs dispositionibus sunt inequales. Postea intelligatur portio circuli equinoctialis intercepta inter circulum meridianum ꝛ circulum transeunte per initium ascendetis diuidi in tres ptes equales. Similiter alia portio circuli equinoctialis que est ab ascendete vsq3 ad inferiorem partem circuli meridiani. s. ad angulum terre intelligat diuidi i tres partes equales. Deinde imaginetur circuli magni transeuntes p diuisiones pdictas ꝛ p polos mudi tunc portio zodiaci intercepta inter quoslibet duos circulos pximos est vna dom⁹. Hec est positio Ptolemei: ꝛ ista tenet coiter. Est etiam alia imaginatio de domibus qua tenet Abraha auenezre. Et imaginat transire circulos p diuisiones equinoctialis: ꝛ per intersectione3 circuli meridiani ꝛ horizontis in pte septentrionis. Ista via comuniter no tenet: ideo no curo eam multum explanare. Inuenire autem principia. 12. domorum p astrolabium non est difficile: immo leue. cuius doctrina3 hic interponere esset longum ꝛ superfluu cu in canonibus astrolabij fuerit posita sufficienter. Qui autem voluerit domos equare p tabulas in canonibus tabulaꝝ primi mobilis: ꝛ doctrina completam inueniet. Deinde dicit auctor principiu huius diuisionis est ascendens cuius initium est in puncto hemisperij ex parte orientis. Deinde sequitur secunda domus: deinde tertia: ꝛ sic vsq3 ad duodecimam.

Quarta autem pars. Hic auctor ponit proprietates ꝛ significationes circuli signorum co sequentes diuisionem eius accidentalem. Et dicit qꝫ quarta pars circuli que est ab ascendente vsq3 ad medium celi scilicet. 12. domus. 11. ꝛ. 10. dicit quarta orientalis masculina adueniens. Et significat initium vite ꝛ vocatur puerilis sanguinea. Et alia quarta est a medio celi vsq3 gradum occidentis scilicet. 9. 8. ꝛ. 7. domus dicitur meridiana feminina recedens a nobis: ꝛ significat mediam etatem que vocatur perfectio iuuentutis: ꝛ vocatur estiualis ꝛ colerica. Tertia quarta que est a gradu occidentis vsq3 ad angulum terre scilicet. 6. 5. ꝛ. 4. domus est occidentalis masculina accedens ad nos: ꝛ significat fine vite: ꝛ vocatur autumnalis melancolica: ꝛ est mediocris etatis. Quarta pars que est ab angulo terre vsq3 ad ascendens scilicet tertia secunda ꝛ prima domus est septentrionalis feminina recedens a nobis: ꝛ significat quod accidit homini post mortem eius quantum ad memoriam hominum scilicet vtrum dicatur de ipso bonum vel malum. Et hec pars vocatur senilis flegmatica defectiua ꝛ hyemalis. Et est recte comparatio qua auctor ponit hic sicut illa qua posuit in diuisione essentiali circuli. excepto qd addit hic qꝫ significant initium ꝛ mediu ꝛ fine3 vite: ꝛ quid accidat homini post mortem eius. Postea dicit qꝫ tota illa medietas que est a medio celi eundo p ascendens vsq3 ad quartam domu3 vocatur medietas ascendens. Et alia meditas que est a quarta domo eundo per gradum occidentis vsq3 ad mediu celi vocatur ascendens. Et tota medietas q est super terra vocat dextra: ꝛ illa que est sub terra vocatur sinistra. Deinde dicit qꝫ prima domus ꝛ. 4. ꝛ. 7. ꝛ. 10. vocantur anguli. Et. 2. 5. 8. ꝛ. 11. vocant succedentes angulis. 3. autem. 6. 9. ꝛ. 12. vocantur cadentes ab angulis. Deinde addit quoddam notabile: ꝛ dicit cum planeta fuerit in angulo vel in succedente dicitur proficere: ꝛ si fuerit in cadentibus dicitur deficere.

AT vnaqueq; istarum domorū. Hic auctor ponit significationes proprias cuiuslibet.12.domorū. Et tota ista pars pōt diuidi in quattuor: quoniā in prima parte ponit significationes.12.domorum quantū ad esse hominū. In secunda parte ponit significationes domorū quantum ad colores. In tertia parte ponit quasdam regulas que possunt dici amphorismi. In quarta parte docet eligere significatores. Prima incipit in principio. Secunda incipit ibi: significant: ꝛ.12.domus colores. Tertia ibi: ꝛ dicitur in significatione domorum. Quarta ibi: ꝛ cum volueris scire planetaꝝ dominatorem rei. Prima pars potest diuidi in duodecim partes secundū ꝙ ponit significationes.12.domorū: ꝛ vbi incipiunt patebit. Primo dicit ꝙ vnaqueq; domus significat aliquid de esse hominū. Nam prima domus que incipit ab horizonte orientali que vocatur ascendens significat corpora hoium ꝛ vitam initia omniū operū in interrogationibus ꝛ locutionibus ꝛ rumoribus ꝛ ceteris talibus. Et significat cogitationē querentis scilicet qđ querens hꝫ in animo ꝛ significat principiū vite. Et dn̄s triplicitatis prime domus: primus significat vitam ꝛ naturā nati seu interrogantis: ꝛ eius delectationes atq; voluntates quid diligat vel quid odio habeat: ꝛ quid boni vel mali accidat ei in initio vite. Et secundus dn̄s triplicitatis huius domus significat vitā ꝛ corpus ꝛ virtutē siue fortitudinē nati ꝛ mediū vite. Tertius dn̄s triplicitatis significat idem ꝙ socij ꝛ significat p se finē vite. Et ista littera pōt colligi ꝙ si primus dn̄s triplicitatis huius domus fuerit fortior alijs duobus erit prima pars vite melior: ꝛ sic de alijs duobus intelligas. ¶ Circa istam domū quedā sunt notanda. Notandū est primo de intentione querentis qđ dicit Ptolemeus in.94.propositione centiloquij. Locus fortioris significatoris in ascendēte est id qđ est ī animo interrogantis. Jdeoq; cū volueris scire intentio[illegible] q̄rentis: vide quis planetarū hēat plures fortitudinis ī ascendēte in illa hora qn̄ venit ad te animo īterrogandi: ꝛ vide in qua domo ex.12.domib⁹ sit ille planeta. ꝛ dicas ẜm significationes illius dom⁹ in qua fuerit. Verbi grā. Pono ꝙ ascēdens sit leo ꝛ sol hēat plures fortitudines in gradu ascendēte: ꝛ pono ꝙ sol sit in.2.domo dico ꝙ intentio sua est petere de substātia sua vel de lucro: vel de aliquo consimili. Et si sol fuisset in terra domo dixissem ꝙ vellet petere aliqđ de esse fratris vel fratrum ꝛ sic de alijs domib⁹ suo mō. Et si venies ad te tenuerit aliquā rem in manu sua vel alio modo eam occultauerit: ꝛ si volueris scire substantiam ꝛ naturā illius rei aspice planetā fortiorē in ascendente si aspexerit ascendens erit illa res de substantia signi ascendentis. Si nō aspexerit ascendens erit de substantia signi in quo est planeta. Si fuerit signum terreum: erit de natura terre vel aliqua res q̄ nascit̃ de terra. Si fuerit signū aquaticū: erit aliqua res de nā̄ aque: vł q̄ nascit̃ in aq̄. Si fuerit aereū: erit aliq̄ res de nā̄ aeris. Si fuerit signū igneū erit aliq̄ res q̄ operat̃ p ignē. Et si volueris scire colorē rei aspice dn̄m hore ꝛ ẜm colorē illius iudica. De colorib⁹ planetaꝝ dicet̃ postea vbi loquet̃ đ naturis planetaꝝ dn̄o cōcedēte. Et si volueris scire vtrū res sit noua vel antiq̄ aspice lunā: si fuerit sup terrā erit noua. si fuerit sub terra erit antiq̄. Et si volueris scire vtrū sit lōga vel breuis: aspice dn̄ꝫ termini grad⁹ anguli terre ꝙ si fuerit in auge sui circuli erit res lōga. Si fuerit in opposito augis erit breuis. Si in lōgitudinib⁹ medijs mediocris iter longū ꝛ breue. Hec ē sn̄ia Ptolemei in

90. ppõne cẽtiloquij. Cũ aspexerit significator ascẽdẽs 7c. Dicit Haly Abenragel si aliqs q̃sierit a te de vita sua virũ sit lõga vel breuis: aspice dñm ascẽdẽtis 7 lunã. Si fuerit salui ab īfortunis significãt lõgã vitã. Et si fuerint cõbusti vel īfortunati significãt puã vitã. ¶ Notãdũ ẽ circa nutritionẽ. s. vtrũ puer sit vitalꝭ vel nõ. Dicit Haly Abẽragel qñ dñi triplicitatis luminaris tẽporis vult dicere dñi triplicitatis signi in quo est sol si fuerit natiuitas diurna vel signi lune in natiuitate nocturna fuerint ī ascẽdẽte: vel in. 10. domo: vel. 11. vel. 5. est significatio bone ac leuis nutritionis. Et si fuerint in septima: significãt malã nutritionẽ: 7 anxiã atq3 laboriosam. Qñ gradus ascẽdens 7 luminare tpis dãnati fuerint: significat ꝙ nõ nutrietur nisi dñi triplicitatis fuerint salui 7 firmi ī angulꝭ. Qñ luna fuerit infortunata in ascendẽte: nutritionẽ nõ significat. Qñ luna fuerit in. 4. domo iuncta corporaliter cũ īfortũa aut de q̃rta vel oppositõe aspicit īfortunã significat ꝙ nõ nutrieꝭ 7 mater eius ẽ in piculo: aut forsitã morieꝭ. Dicit Abrahã Auenezre. Si dñs ascendẽtis fuerit cõbustus natus nõ viuet spaciũ 8. diez. Portata fuit mihi natiuitas vnius pueri cuius ascendens erat virgo 7 Mercuri⁹ fuit in piscib⁹ in detrimẽto suo retrograd⁹ 7 cõbust⁹. 7 ego credidi huic dicto 7 dixi ꝙ puer nõ viueret p octo dies 7 mortuus fuit in sexta die. Dicit Haly Abẽragel: cõiunctio planetaꝝ humanitatẽ nõ significat. Vult dicere cõiunctio pluriũ planetarũ in ascẽdẽte nõ sigꝭt nutritionẽ. Et ponit ibi vnũ exẽplũ notabile. Dicit vocauit me rex nostre ciuitatis: 7 vna ex mulieribus peperat filiũ 7 fuit ascendens libra. 8. gradus terminus Mercurij: 7 fuerũt in eo Jupiter Venus Mars 7 Mercurius 7 cõuenit ibi vna societas astrologoru3 7 qlibet eorũ suã opinionẽ dixit: 7 ego tacui. Rex dixit mihi quid habes ꝙ nõ loqueris. Cui respondi date mihi terminũ trium dierũ: quia si filius vester trãsierit tertium diem erit de ipso miraculum magnũ. Et quando natus cõpletas habuit. 24. horas posuit se ad loquendum: 7 locutus fuit 7 fecit signum cum manu 7 rex multum expauescebat inde. Et dixit possibile esse ꝙ diceret aliquã prophetiam: vel aliquod miraculum. Et rex iuit ad natũ: 7 nos cum eo ad audiendum quid diceret. Et infans dixit: ego sum natus īfortunatus 7 natus su3 ad iudicandũ amissionẽ regni 7 destructionem gentis almanam. Hinc statim cecidit natus 7 mortuus est. ¶ De his qui moriuntur ante q̃3 recipiunt cibu3 dicit Ptolemeus in quadripartito. generaliter dico ꝙ qñ aliqud luminare fuerit in aliquo angulorũ 7 fuerit similiter aliqua infortuna participationẽ habẽs cum eo in longitudine que sit cum eo gradu per gradũ: vel ipsnm aspiciẽs in figura duorum alterum equalium. Nec habuerit cum eo fortuna participationem de figura. Et dispositor luminarium loci inuentus fuerit in locis planetaru3 in fortunarum natus ille non recipiet cibum 7 morieꝭ hora qua nascetur: Dicit abrahã cum fuerit cauda draconis in ascẽdẽte natiuitatis nat⁹ ille erit cecus 7 scd3 distãtiã ei⁹ a gradu ascendẽtis erũt ãni. Verbi grã: si fuerit in. 10. gradu ab ascẽdẽte cecabiꝭ in. 10. anno. Electiones hui⁹ dom⁹ sunt inceptiones rerũ. sicut icipere edificare vel aliqd cõsiliꝭe. Dicit hyspalẽsis in electionibus pme dom⁹. Si scieris natiuitatẽ alicuius caueas in electione sua ne ponas signu3 in ascendente in quo fuit infortuna in sua natiuitate. Si aũt ignoraueris natiuitatẽ elige scdam nãm rei pro qua fit electio. verbi grã: si fit electio pro icipiẽdo scribere aliquẽ librũ fortificeꝭ mercurius. Si pro eundo ad bellu3 fortificeꝭ mars. Si si pro edificãdo ponaꝭ signũ fixum in ascẽdẽte. Dicit idẽ hyspalensis

volens horā sanguinis minuendi eligere fac vt sit luna i trino vel sextili aspe
ctu martis: et caue ne sit coniuncta cum eo corpaliter vel in quarto vel in opposi
to eius. ¶ Et fac vt sit luna in signo humoris minuendi

Secunda domus.

Hic auctor ponit significationes se
cunde domus. Et dicit q secunda
domus significat substātiā et victū et auxiliatores et ministros et signifi
cat finē iuuentutis. Et Anduzgā dixit vide quis ex tribus dominis triplicitatis
domus substantie sit fortior in se. i. in loco in quo est in figura et hñt facies si-
gnificatorē substantie. Qui si fuerit in decima domo hēbit substantiam a rege.
Et si fuerit in domo fiducie. i. in vndecima erit melius. Alia littera hēt si fuerit
in domo fidei erit magis. Credo qd prima littera sit vera. Domus enim fiducie
est domus substantie regis. Et primus dominus triplicitatis dat substantiā in
principio vite: qui si fuerit fortunatus erit natus diues in principio vite. secū
dus dat substantiā in medio vite: qui si fuerit fortunatus erit natus diues i me
dio vite: tertius dat substantiā in fine vite. qui si fuerit fortunatus natus erit di
ues in fine vite. Et similiter itellige de infortunijs eorū idest si aliquis eorum fue
rit infortunatus amittet natus substantiā in illa pte vite que ei attribuit. Dicit
hyspalensis in canonibus huius dom⁹ considera vtrum dñs scđe domus sit in
ascendente vel dat vim suam domino ascendentis et nō sit in domo lapsa si sic
hēbit lucrum sine labore. Et si econtra fuerit fit econuerso. Et si Jupiter fuerit
in natali angularis vel sit in suo honore vel hēat vim in ascendente vel consi-
deret partem fortune: vel sit dñs domus solis in natali diei: vel dñs domus lu-
ne in natali noctis: vel sit dñs hore nō deerit nato census in vita sua: quia hic
idest Jupiter est dñs substantie. Si vero dñs ascendentis aspiciat dominū sub
stantie vel suam domum vel partem fortune aspectu inimicicie destruet substā
tiam manu sua propria. Si dominus ascendentis fuerit in secunda domo ifor
tunatus dabit proprio velle substantiam suā. Si vero sit ibi planeta infortuna
tus qui nō sit dñs ascendentis capietur ab ipso vi siue furto. Si capricornus sit
ascendens natus erit cupidus et auarus: qz dñs ascendentis et dominus secun-
de sunt idem scilicet saturnus. Dicit Ptolemeus in canonibus huius domus
res pertinentes ad lucra substantie quomodo erunt conuenit nobis pquirere
a parte fortune solummodo quā scimus semper per id quod est inter solem et
lunā et proijcitur ab ascendente in nascentibus de die et in nascentib⁹ de nocte.
Juxta quod notandum est qd pars fortune secundum Ptolemeum proijcitur
hoc modo. subtrahatur verus locus solis a vero loco lune et quod remanserit
cōputatur a gradu ascendētis et vbi numerus finitur ibi est partes fortune hoc
mō iubet Ptolemeus semp facere siue fuerit in die siue in nocte. De hoc proli
xius dicetur deo cōcedente in expositiōe quinte differentie. ibi enim hz locum.
Postea dicit Ptolemeus iudiciū huius est istius maneriei. Volo dicere acci-
pe planetas gubernatores signi. Dicit ibi Haly qd regula p quam scimus nati
diuitias est accipere planetas gubernantes locū partis fortune et ppones illū
qui habuerit ibi plures dignitates. Deinde dicit Ptolemeus et qñ guberna-
tores partis fortune fortes et potentes fuerint: erit natus magnarū diuitiarum
maxime si duo luminaria testificabuntur ibi testimonio cōcordato: id est aspe-
ctu trino vel sextili. Ptolemeus scias qd Saturnus significat qd diuitie nati
erunt ex parte mulierū: aut pro labore terre: aut p maria. Et Jupiter significat

quod diuitie erunt pro senescalia vel pro donis bonorum z religiosorum. Et Mars significat quod diuitie erunt producendo milites: aut gubernando homines armorum Et Venus significat quod diuitie erunt pro donis amicorū z mulierum. Et z Mercurius significat qd diuitie erunt pro scientijs z mercimonijs Dicit Haly aberagel debemus in hoc primitus inspicere ad stellas fixas que sunt prime in scde magnitudinis. Et si aliquā earū inuenerimus in gradu ascēdētis: vel in gradu decime domus: aut in gradu septime: aut in gradu quarte: aut in gradu solis si natiuitas fuerit diurna: vel i gradu lune si natiuitas fuerit nocturna. Et melior horuz locorū omniū est gra. ascēdens. deinde gra. 10. domus: deinde gradus septime: deinde quarte. Et si de pdictis stellis fuerit in duob⁹ locis: vel in tribus: aut plurib⁹ si natus fuerit cum hoc de pgenie regis erit rex altus. Et si de pgenie regali nō fuerit: habebit potentiā z mādatū simile potentie z mandato regis z pueniet ad magnam nobilitatem z altū dn̄ium z precipiet ciuitatibus villis z genti. Et scias qd stelle fixe. s. primi honoris eleuant hominē ad altuz gradum z magnam dignitatē z permutāt de infimo ad supremum. Hoc idem dicit ptolemeus in. 29. ppositione centiloquij. stelle fixe dant dona modum excedentia: sed multotiens finiunt in malum. Dicit Haly in cōmento eiusdem propositionis cum he stelle sole prefuerint: idest sine testimonio fortunarū planetarum erit mors illorum mors pessima. Dicit Haly Abenragel quando pars fortune fuerit cadēs: z in malo loco: vel fuerit sub radijs solis: aut in radijs infortune z dominus eius in loco peregrino idest in loco in quo nullam habet dignitatem z dominus secunde domus non aspexerit ascēdens: natus erit laboriosus z pauper z angustia z miseria vita viuet. Non est bon⁹ sol neqz mars neqz saturn⁹ in secūda domo in aliqua natiuitate nec inde natus bonū hēbit: qm̄ sol distruet planetas: z aufert eis lumē: z mars est significator impedimentorum laborum z defectus substantie. Saturnus significat paupertatez z indigentiā z peius hoc toto est si dn̄s dom⁹ substantie fuerit cōbustus cū dānatione ptis fortūe. Dicit abrahā auenezre si volueris scire quis nascentiuz fuerit pauper vel diues aspice dn̄um secunde domus qui si fuerit fortunatus erit diues: si cōbustus vel retrograd⁹ vel in casu suo erit pauper: sicut dictuz est in natiuitatib⁹ ita intellige de questionib⁹. De electionibus que fiunt in hac domo dicit hyspalensis si volueris emere aliquaz rem causa lucrandi aspice vt sit luna in aspectu trino vel sextili soli: z cauśas ne sit sub luce Solis: z melius est: vt dominus ascendentis det vim planete existenti in decima vel vndecima domo: ita quod recipiens non sit retrogradus. Si Jupiter sit in ascendente quartadecima vel vndecima vel secunda domo bonū est. Aspice etiam vt sit pars fortune in bono loco z melius est vt dominus partis eam aspiciat vel Luna vel Sol.

Tertia domus.

Hic ponit significationes tertie domus: z dicit quod tertia domus significat fratres z sorores propinquios z cognatos z dilectos: z significat fidem ac religionem mandata z legationes mutationes: z itinera breuia. Et significat esse vite ante mortem. Et dicit Anduzgaz dominus triplicitatis huius tertie domus primus significat fratres maiores. Secundus mediocres. Tertius minores: z eorum status z dignitas iudicatur secundum status istoruz dominoꝝ. Dicit Haly Abenragel quando sol fuerit dominus tertie domus ab ascenden

te ꝛ cõbusserit dominuꝫ secunde domus aut partem substantie significat quod natus perdet substantiã occasione fratruꝫ: ꝛ soluet pro eis impositiones amissiones ꝛ damna multa. Quando dominus tertie domus ꝛ pars fratruꝫ vel Iupiter fuerint in signis communibus vel signis multorum filiorum ꝛ fortune aspexerint eos aspectu amicicie: ꝛ cum receptione: significat quod natus ille primogenitus est a fratribus suis: ꝛ quod habebit fratres potentes ꝛ bonos. Si dominus domus fratrum fuerit combustus aut pars fratruꝫ fuerit combusta vel si sol fuerit in domo fratruꝫ: aut in opposito Iouis: he sunt significationes paucorum fratruꝫ ꝛ quod destruentur ꝛ expergentur. Quando dominus domus fratruꝫ infortunatus fuerit super terram: significat quod damnuꝫ ꝛ occasio perueniet in fratribus qui fuerint ante eum. Et si habuerit istud infortunium eo existente sub terra malum: ꝛ damnum istud perueniet ad fratres qui erunt post euꝫ. Et hoc modo dices in bono ꝛ fortuna quando fortunatus fuerit in locis bonis ꝛ fortibus. Si dominus domus fratrum fuerit in ascendente: significat natum esse primogenitum: vel erit solus sine hoc quod vnquam fratres habebit vel sorores: vel quando inter ascendens ꝛ medium celi non fuerit aliquis planeta significat similiter qđ natus est primogenitus. Et si aliqui fratres nascentur post eũ perdentur. Et si forte aliquis ex eis remanserit semper tamen erit maior ꝛ melior. Quando in aliqua reuolutione annoruꝫ: nati fuerit dominus tertie domus in decima ab ascendente natiuitatis aliquis fratruꝫ eius morietur in illo anno. Similiter si dominus tertie radicis natiuitatis fuerit in decima domo reuolutionis: hoc est ideo quia decima domus ab ascendente est octaua a domo tertia. Si aliquis quesiuerit a te de statu fratris sui aspice signum tertium ab ascendente que est domus fratrum ꝛ dominũ sue triplicitatis ꝛ dominum illius domus ꝛ que ex fortunis vel infortunis aspicit ipsum ꝛ in quo loco est: quia si inueneris dominũ tertie domus in sexta domo vel applicantem domino sexte domus: aut dñm sexte in tertia. dicas quod frater eius est infirmus. Et si ipsum inueneris in quinta vel .11. dicas quod frater eius non est in loco suo: quia iuit extra locũ suuꝫ. Et si inueneris dñꝫ tertie domus infortunatũ: aut in .12. dicas quod frater eius est in axietate aut in infirmitate. Et si inueneris dominũ tertie cum Marte ambos coniunctos ꝛ cõbustionem intrantes sub radijs solis. dicas quod non euadet ab infirmitate. Et si ambo cõbusti fuerint iudica modis omnibus mortem. Et hoc modo inspicias si interrogatus fueris in rebus pertinẽtibus ad alias domus vt de patre vel filio vel vxore ꝛc. Dicit hyspalensis volens incipere proximuꝫ iter fac vt planeta fortuna aspiciat domum tertiam vel eius dominum ita quod non sit ibi malus vel eius quartus aspectus vel oppositus. Si est luna in tertia domo bonũ est. Cancer Leo ꝛ Capricornus mali sunt pro breui itinere. Luna in ascendente vel in quarta domo in omni electione malum. Cauendum est ne Luna sit in via combusta que est a .19. gradu libre vsqꝫ ad tertium Scorpionis. Cauendũ est etiam ne sit luna prope caput vel caudam draconis infra .12. gradus.

Quarta domus.

Hic ponit significationes quarte domus. Et dicit ꝙ quarta domus significat patres ꝛ hereditates ꝛ fines reruꝫ: ꝛ significat thesauros ꝛ omnes res occultas ꝛ absconditas: ꝛ sigñt fineꝫ vite. Et dicit anduꝫgaꝫ dñs triplicitatis

quarte domus primus significat patres. secundus significat ciuitates ꝛ terras. tertius significat finem rerum ꝛ carceres. Dicit Haly abenragel. Aspice statuꝫ patris a dominis triplicitatis quarte domꝰ. Si dñs triplicitatiꝫ quarte domus primus fuerit in domo vel in exaltatione sua: aut in suo haim receptus a sole vel Joue ꝛ fuerit in alto loco medij celi vel in quinta domo significat bonum statum patris nobilitatem altitudinē ꝛ diuitias posse ꝛ longam vitaꝫ ꝛ bonaꝫ fortunam ꝛ hoc si signum in quo fuit hic planeta fuerit masculinuꝫ: tamen si signum ipsum fuerit femininuꝫ significat matri ea que diximus: ꝛ maxime si planeta fuerit femininus. Quid sit haim exponetur postea deo concedente. Et si secundus dñs triplicitatis quarte domus fuerit fortunatus pater habebit terras ꝛ populabit eas ꝛ laborabit in eis ꝛ habebit ex hac parte bonā vtilitatem aut lucrum. Et si fuerint hi planete in esse diuerso seu contrario contrariuꝫ iudica. Et si dñs triplicitatis quarte domꝰ tertiꝰ fuerit fortis ꝛ fortunatus vt pdiximus: pater erit homo qui extrahet thesauros ꝛ vineas incidet: ꝛ aptabit lapides preciosos. Et si fuerit in diuerso statu ab eo quod diximus erit incisor lapidum vel laborabit in materijs malis ꝛ fetentibus. Si sol in natiuitatibus diurnis vel saturnus in nocturnis. Et pars patris similiter aspexerint ascēdens vel eius dñm de quarto vel oppositione significat ꝙ pater nati filiuꝫ abhorrebit ꝛ odiet eū ꝛ procurabit vt interficiatur. Et si luna ꝛ pars matris aspexerint ascendens vel eius dominū abhorribilitas illa ꝛ maliuolentia in filium erit a matre. Dixit hermes quarta domus est fouea planetarū quoniaꝫ est in fundo circuli celi ꝛ infirmitate: ꝛ est in trino aspectu 12. domus. que est domus tenebrarum laborum anxietatū ꝛ carcerum: ꝛ est gaudium infortune maioris: ꝛ est in sextili aspectu sexte domus que est domus tenebrosa infirmitatis ꝛ damni ꝛ gaudium infortune minoris. Quando aliquis planeta fuerit in quarta domo ꝛ in suo casu est sicut homo ī solitudine soffocatus donec exeat inde. Dicit Haly abenragel quando pars fortune fuerit infortunata in signo masculino iudica quod pater prius morietur quam mater. Si in signo feminino mater prius morietur quam pater. Pars patris accipitur de die a sole in saturnum ꝛ de nocte econtra ꝛ proijcitur ab ascendente. Pars matris accipitur in die a venere in lunam ꝛ de nocte econtrario ꝛ proijcitur ab ascendente. Si dominus partis patris fuerit super terram ꝛ dominus partis matris sub terra iudica ꝙ mater prius morietur ꝙ̄ pater. Et si contrarium fuerit contrarium iudica. Dicit Haly abenragel dixit alhezen filius alhezib. Quadam die cum esset cū abolabē ꝛ fuit cum eo meraefo venit ad me quidam senex ꝛ dedit mihi chartam vnam in qua scripta erat vnius natiuitatis figura. ꝛ dixit mihi quod aspicereꝫ in eadem figura: ꝛ ego quesiui ob eo cuius erat illa figura seu natiuitas. qui respondit quod erat cuiusdam filij sui ꝛ dum inspicerem ꝛ cogitarem in ea abolabē accepit eam de manu mea ꝛ aliquantulum aspexit in ea ꝛ dixit. Primum ꝙ in hac natiuitate videmus est ꝙ natus iste ortus est de adulterio quia non est filius illius qui dicit ꝙ filius eius est. Ego dixi vnde habes hoc ꝛ respondit senex iste dicit quod hec natiuitas est filij sui ꝛ pater nati cuius est hec natiuitas iam sunt quattuor anni ꝙ decessit ꝛ obijt eodem anno quo natus ortus fuit. Et ego quesiui vnde habebat hoc: ꝛ ipse dixit: ego aspexi ad gradum patris ꝛ inueni eū in opposito matris ꝛ nō erat inter eos plus vno gradu. Et inueni partem patris in .11. domo ab ascendente que est octaua ꝛ quarta ꝛ erat

inter partem ꝛ saturnum vnus gradus propter quod iudicaui ꝙ pater huius nati anno quo natus fuit ortus decessit. ꝛ hic senex dicit qđ est filius eius vnde natus adulterinus est: ꝛ tunc senex dixit: ego non sum pater huius nati, sed est filius filij mei ꝛ filius meus pater eius decessit eodem anno natiuitatis istius sicut hic homo bonus dixit.

Quinta domus. Hic ponit auctor significationes quinte domus. Dicit qđ hec domus signt filios tam masculos q̃ȝ femininos. Et signt dilectiones ꝛ legatos siue nuncios ꝛ dona. Et ꝙ futurum sit post morté ex laude vel vituperatione. Et dixit andurgam quod dñs triplicitatis domus filiorū primus significat filios ꝛ vitam eorū. Secundus designat dilectiones. Tertius significat legatos siue nuncios. Dicit Ptolemeus in rationibus huius domus conuenit vt inspiciamus ad planetas existentes in loco zenith capitulum nostrorū ꝛ ad locū qui sequit̃ illum. ꝛ est locus fortune ꝛ ad locum participem cū illis in figura. Dicit Haly in cómento locus qui est zenith capitum nostrorū est. 10. domus. ꝛ locus qui sequitur est. 11. domus que est domus fortune. Et regula qua sciemus esse filiorum est accepta a planetis existentibus in his locis aut existentib' in locis participantibus cū eisdem sicut est ascendens ꝛ. 7. domus quia vtraqȝ earū participat cū. 10. ꝛ. 11. Et si non inuenerimus in his locis planetam inspiciemus si quos inuenerimus in. 4. domo. vel. 5. ꝛ accipiemus inde significationé. Dicit Ptolemeus ꝛ luna venerem ꝛ Iouē iudicabimus in dando filios. Solé martem ꝛ saturnum in auferendo ꝛ dabimus mercurium participatorem cū quocūqȝ eorū qui se cum participet figura dicit Haly in cómento. Si fuerit in locis predictis aliquis ex planetis fortunis significat ꝙ hébit filios. Si aliquis ex infortunis nullum habebit filium ꝛ si habuerit erunt debiles ꝛ pauci. Et si mercurius participationem habuerit cū fortunis erit fortuna: si cum infortunis erit infortuna. Dicit Ptoleme' ꝛ est ꝑpositio. 144. quarte partis res particulares filiorum poteris scire per cõsiderationeȝ qñ bene inspexeris in quolibet eorum ad planetam dantem filios ita quod eum ponas loco ascendentis ꝛ scies cetera particularia filiorum generaliter sicut per natiuitateȝ. Dicit Haly in cómento. Quod autem vult Ptolemeus in hoc loco narrare est id quod accidit in natiuitate mea. Inspexi ꝛ inueni Iouē in decima domo ꝛ in. 28 gradu capricorni aspicienté se cū luna ꝛ saturno ꝛ significabat hoc ꝙ haberé filios ꝛ quod morerentur: qꝛ saturnus erat cū Ioue in. 10. domo. ꝛ quia Iupiter erat in signo feminino ꝛ luna sit̃ significabat qđ essent plures vno ꝛ ꝙ essent plures femine. Et qꝛ Iupiter erat orientalis: significabat ꝙ haberem masculū ꝛ sic habui tres filios. vnum masculū ꝛ duas feminas: ꝛ omnes obierunt: erat auté gradus ascendens natiuitatis masculi circa gradū saturni in mea natiuitate ꝛ propter hoc mortuus est cito. Et erat gradus ascédens vnius femine in piscib' in sextili Iouis in mea natiuitate ꝛ in trino lune mee natiuitatis: ꝛ erat sol hylech in signo capricorni. Et erat gradus ascédens alterius femine in capricorno. ꝛ hoc est mirabile: ꝑ qđ sciri põt ꝙ natiuitates semp inter se concordant vna cū illa. Dicit hyspalensis volens horã generãdi filiū eligere masculū: sit Iupiter in quouis angulo vel sit soli orientalis sitqȝ dominus hore masculus ꝛ melius est vt signum ascendens sit masculinum ꝛ etiam eius dominus ꝛ si luna sit fortunata a Ioue erit melius. Pro femina accipe signa feminina

⁊ planetas femininos ⁊ sit Jupiter occidentalis. Dicit Haly abenragel qn̄ in quinta domo fuerit aliqua fortuna ⁊ dn̄s quinte domus liber ab infortunijs ⁊ aspexerit medium celi natus multos hēbit filios ⁊ viuent ac ibunt ad bonū. Et si fuerit contrarium: cōtrariū significat. Aspice in oībus natiuitatibus si inueneris luminaria infortunata non habentia vllum aspectum: fortune natus habebit paucos filios. ¶ In sciendo tēpus in quo habentur filij aspice ad planetā qui habuerit plures dignitates in domo filiorū. si eū inueneris in parte oriētali hēbit filios in iuuentute sua. si eū inueneris medio celi hēbit eos in medio etatis sue. Et si in septima hēbit eos in principio senectutis. Si in q̄rta hēbit eos circa finē vite sue. Silr̄ qn̄ annus puenerit ad signū in quo fuerit Jupiter vel venus in radice natiuitatis hēbit filiū in illo anno. Dicit Haly abēragel si interrogatus fuerit pro muliere si est p̄gnans aut nō aspice si dn̄m ascēdētis ⁊ lunā ambos inueneris in domo filiorū: aut si inueneris dn̄m dom⁹ filiorū in ascendēte liberū ab infortunis: dicas qd̄ mulier illa sit p̄gnans. ⁊ si dn̄s ascēdētis aut dn̄s domus filiorū dederit vim suam planeta existēti in angulo. Et silr̄ si dn̄s ascendentis receptus fuerit ⁊ recipiens ipsum receptus. dicas qd̄ est pregnans. Et si dominus ascendentis dederit vim suā planete cadenti ab angulo: significat quod non est pregnans.

Sexta domus.

Hic ponit significationes .6. domus. Dicit sexta domus significat īfirmitates ⁊ seruos ⁊ significat finē vite ⁊ qd futurū sit ante senectutē. Dixit anduzgam q̄ primus dn̄s triplicitatis huius dom⁹ significat īfirmitates ⁊ cōualescētias siue deteriorationes infirmitatū. Scd̄s sigt̄ vernaculos ⁊ seruos. ¶ Nota dr̄ñā inter vernaculū ⁊ seruū. vernaculus enim idē est q̄ famulus ⁊ vocatur seruus cōducticius. seru⁹ est qui est ↄditionis seruilis. Unde dixit quidā versificator. Est pb⁹ hic verna cui nō est cara taberna. terti⁹ dn̄s triplicitatis sexte domus sigt̄ qd boni vel mali eueniat sibi ex seruis ⁊ eorū vtilitatē atq; opa. Et cū hoc est significator bestiarū ⁊ pecorū ⁊ oīū quadrupediū q̄ nō equitant ⁊ sigt̄ multitudinē vel paucitatē ⁊ fortitudinē eorū ⁊ quātū manebūt in manu ei⁹ ⁊ qn̄ recedēt a suis manib⁹. sigt̄ ēt carceres ⁊ retentiones. Dicit Ptoleme⁹ in .60. ppōe centiloquij. Albohazā sane ⁊ certe sunt hore in qb⁹ declarant mutationes morborū ad bonū vel ad malū velociter s̄z loca lune in angulis q̄drati cōclusi a circulo directo. Alterationes v̄o q̄ p̄cedūt has ⁊ indicant sunt vera loca lūe ī angulis almutemō. Que āt p̄cedūt has sunt loca lūe ī angulis h̄ntib⁹ .16. latera. Et hoc postq̄ p̄cesserit eē egritudis s̄z eq̄litatē ⁊ nō acciderit aliqd extrinsecus q̄ conturbet īfirmū. cū igit̄ iuenerim⁹ s̄ fortunā tā de fixis q̄z de erraticis significabit alterationē p̄sperā. Si vero infortunā alterationē aduersā nisi fuerit egritudini ipsa īfortuna cōtraria ⁊ in suo haim. Luna vero in his angulis sigt̄ morbos acutos ⁊ sol prolixos. Et silr̄ omnis planeta s̄m proprias cōsuetudines. ¶ Haly in cōmento eiusdē dicit q̄ Ptolemeus docuit nos cām dierū determinabiliū ⁊ qd sint ⁊ qn̄ determinent de bono vel de malo ⁊ alterationes s̄m ordinem. Utilitas vero in hoc maior est medicis q̄z astrologis. ⁊ hoc ideo quia multi p̄hi cōueniunt sup determinationes dicentes q̄ sunt alterationes ⁊ plia inter nāz egri ⁊ morbi acuti in q̄rta die ⁊ septima die ⁊ .14. die ⁊ .21. ⁊ que augētur s̄m hoc accepta solo auditu ⁊ doctrina sine scientia. ⁊ nō rationant in hoc nisi p illud q̄ preterijt de experimentis suis. Sed Ptolemeus dixit cām eius

ꝛ patefecit vñ fiat.ꝛ cā ẜꝫ Ptolemeū est q2 nā deuicta est a morbo in initio ei⁹ ꝛ prohibet eā ne procedant eius opa ẜm equalitatē nec repugnat illa morbo in hora qua vincitur:sed expectat vt sit luna in cōtrario loco illi in quo fuit in pn° morbi:q2 tūc nō erit vis humorū q mouent̄ in eo sic fuit in pn° morbi.tūc enim incitat̄ vt repugnet illi sicut nō agit prudens actor cū accusato insipiente cū voluerit illi repugnare nisi cū eius virtus debilitata fuerit ꝛ in illo loco in quo careat auxiliatoribus. Et excitat illam.s.naturam in quarto signo a signo in quo incepit egritudo ꝛ luna existente in illo quia ab omni signo quartum contrarium est nature eius: ꝛ similiter septimum:quia hec loca:scilicet quartus aspectus ꝛ oppositus significant inimicicias ꝛ contrarietates. Et tempus quod est inter initiū morbi ꝛ introitū lune in gradu quadrati in quo fuit in initio morbi per ascensiones signorū in circulo directo ꝛ proiectiones radiorū sunt septeꝫ dies:ꝛ eodem modo quod est inter lunam in initio morbi ꝛ ipsam in oppositione sunt.14.dies:ꝛ quod est inter initium morbi ꝛ quartū aspectū ẜm qui est contrarius initio morbi sunt viginti vnus dies.ꝛ ẜm hunc moduꝫ procedit modus alioꝝ dierū. Et erunt hec puncta anguli quadrati quē includit linea circuli directi:ꝛ illis punctis alia puncta sunt indicatiua:est vt perueniat luna ad punctum qui abscindit vnumquēqꝫ arcum cui subtenditur latus de lateribus quadrati per mediū. Et in his arcubus sunt latera figure habentis octo angulos. Et omnia hec puncta cōtraria sunt punctis in qbus incepit morbus per nām. Igitur obseruet astrologus quid fuerit in his punctis tam de stellis fixis quā de erraticis siue fuerint fortune siue infortune. Et si fortune fuerint iudicet qd̓ significāt victoriā nature super colera.infortune vero significant quod colere seperabunt naturam nisi fuerit infortunata contraria morbo ꝛ fortis in suo haiꝫ.non enim fortunabit lunam cum fuerit in suo haiꝫ.sed remouebit morbuꝫ per hoc quod est illi contraria:ꝛ per hoc quod infortuna est cōtraria morbo vt si fuerit frigida ꝛ morbus calidus:ꝛ si fuerit calida ꝛ morbus frigidus ꝛ cum his similibus in specie diuersitatum. Et dicit quod esse solis in morbis prolixis fit sicut esse lune in morbis acutis quorū maius tempus erit orbis lune ꝛ in prolixis orbis solis. Innuit etiam nobis Ptolemeus subtile quid:cum diceret omnis stella secundum quod est illi de moribus. Docuit quippe nos quod quicquid immoderatum est in nobis ꝛ fuerit in moribus quos in consuetudine non habemus dicitur pro morbo. Et dixit iustū est hoc nisi accidat aliquid extrinsecus quod disturbet ordineꝫ determinationis:ꝛ locuti sunt de re que destruit determinationeꝫ hi qui exposuerunt librū amphorismorū ypocratis:ꝛ ideo non necesse est nobis recitare in hoc libro. Tota intentio Ptolemei ꝛ Haly stat in hoc qd̓ causa quare.7.dies.ꝛ.14.ꝛ.21.sunt dies cretici est quia luna in septima die vt frequenter venit ad quartuꝫ aspectū loci in quo fuit in principio morbi:ꝛ vt frequenter luna.14.die venit ad locuꝫ oppositum ꝛ in.21.die vt frequenter venit ad secundum quartum aspectuꝫ. Ideo dicit Haly cum voluerit astrologus iudicare de die cretica debet obseruare tēpus quo luna veniet ad quartum aspectum loci in quo fuit in principio morbi ꝛ si tunc coniungatur cuꝫ planetis beniuolis:vel aspiciat ipsos aspectu laudabili:vel si coniungatur vel aspiciat stellas fixas que sunt de natura fortunarum significat ꝙ crisis erit ad bonum. Et si coniungatur vel aspiciat infortunas significat contrarium nisi infortune fuerint contrarie materie morbi:ꝛ cū

hoc fuerit infortuna in suo haim: quia tunc potest significare bonum: sed hoc
est per accidens. Verbi gratia: si egritudo sit flegmatica ⁊ luna aspiciat martē
significat bonum. Et quando luna peruenerit ad bonum locum cui subtendi-
tur latus octogoni in equatore erit dies indicatiua. Latus octogani sunt. 45.
gradus. ⁊ est medietas aspectus quarti. ⁊ licet non sit aspectus habet tamen ma
iorem conuenientiam cum aspectu ꝙ̄ alia loca: ⁊ ideo quando luna in quarto
aspectu debet coniungi fortunis cum in mediatate illius loci peruenerit iam
natura sentit iuuamentum ⁊ incipit insurgere contra materiam morbi dige-
rendo ipsam: ⁊ ideo tunc apparent signa digestionis in vrina. ⁊ aliquando fit
crisis in quarta die: scilicet quando luna inuenit ibi planetam fortunā: ⁊ tunc
signa digestionis debent precedere in tempore quo luna peruenerit ad locū
cui subtenditur latus. 16. angulorum ⁊ hec est medietas octogoni. Sufficiant
hec de causis dierum creticorum. Dicit Ptolemeus in. 70. propositione centi
loquij cum fuerit luna in oppositione solis mixta stellis nebulosis significat
morbos inseparabiles in oculis. Et silr̄ si fuerit occidentalis luna ⁊ in angulo
⁊ fuerint vtriqȝ mali occidētales ascendētes post lunā ⁊ sol in angulo ⁊ vtriqȝ
mali ascendentes ante solem ⁊ illi oppositi. s. vnus alteri perdet natus vtrunqȝ
oculum. ¶ Dicit Haly in cōmento eiusdē. maius impedimentū in duobus lu-
minaribus est cū fuerint duo mali. i. saturnus ⁊ mars ascendentes ante solē ⁊
post lunā: ⁊ vnus eorū in oppositione alterius. ⁊ sol significat oculū dextrum.
luna vero sinistrum. Et ineuitabile est quin netus amittet vtrūqȝ oculum cum
fuerit significator in eius natiuitate hoc modo. Stelle vero nebulose sunt he
achoraye: caput geminoꝝ: ⁊ locus in quo cadit aqua quā fundit aquarius gut
te leonis ⁊ alie que nō lucent. Dicit Haly Abenragel in rōnibus huius dom⁹
primitus loqui volumus in hoc capitulo in occasionibus ⁊ accidentibus que
accidunt in spiritu ⁊ sunt infirmitates spiritus. Postmodum loquemur in his
que accidunt in corpore ⁊ sunt infirmitates corporis. Postea dicit dico ꝙ de-
moniaci sunt illi qui non habent in natiuitatibus suis. Mercurium cum luna
in aliquo aspectu: nullo eorū aspiciente ascendens: ⁊ fortior in natiuitate sua si
diurna fuerit ꝙ si saturnus: ⁊ si nocturna Mars: ⁊ quis eorū fuerit sit in angu
lis ⁊ hec est natiuitas demonum. Quādo sol dānatus fuerit ab infortunis vel
a domino domus infirmitatis ⁊ fuerit super terram in natiuitate diurna vel lu
na in tali dānatione sub terra in natiuitate nocturna accidet nato cecatio in
oculo dextro. Et si hoc infortuniū solis fuerit sub terra in natiuitate nocturna
vel super terram lune in natiuitate diurna istud damnum ⁊ cecatio erit in ocu
lo sinistro. Quando sol ⁊ luna fuerint ambo in sexta domo infortunati natus
sine aliqua dubitatione cecabitur. Quando Mercurius fuerit iunctus cū sa-
turno vel in eius aspectu quarto vel opposito: aut fuerit cadens ab angulo in
loco vili ⁊ infortunato: aut cōbustus fuerit vel retrogradus: aut peregrinus ī
signo muto natus ex quacunqȝ harū significationū erit lingua damnatus vel
mutus. Quando Mercurius fuerit dn̄s sexte domus: vel in oppositione satur
ni natus surdus erit. Maior ⁊ fortior significatio mutitatis est quādo dn̄s ascē
dētis ⁊ dn̄s exaltationis sue: ⁊ dn̄s triplicitatis eius: ⁊ Mercurius ⁊ luna sint
omnes in signis mutis. Quando sol fuerit infortunatus vel damnatus sub ter
ra significat damnationem stomachi. Et quando luna fuerit damnata sub ter-
ra significat damnationem pulmonis. Et si Mars fuerit hoc modo: signifi-

cat dānationem epatis. Et si Saturnus hoc modo fuerit: significat damnationem spleenis. Et si Mercurius hoc modo fuerit: fellis damnationez significat. Dicit Ptolemeus in .89. propositione centiloquij detestabilius in significatione egrotantis est vt sit significator interrogationis ingrediens sub radijs vel sit pars fortune infortunata. Dicit Haly Abenragel in questionibus huius domus si queretur a te pro aliquo infirmo vtrum sanabitur aut non: aspice lunaz et solem et almutem ascendentis: et si fuerint liberi ab infortunijs et non habuerint aspectum cum domino domus mortis. dic quod euadet ab illa infirmitate. Et si duo eorum fuerint sicut diximus similiter euadet. Et si luna et almutem ascendentis: et maxime si ipsa fuerit domina temporis. i. si questio fuerit nocturna habebunt aspectum cum domino domus mortis non poterit liberari a morte. Et qualibet vice qua aliquis significatorum applicuerit infortune fortificabitur infirmitas quousqz seperetur ab eo. Tempus mortis erit quando almutem ascendentis: aut luna se coniunxerint cum domino domus mortis: aut cuz infortuna que ipsam infortunauit: aut quod applicet ad quartum vel oppositum aspectum eius.

Septima domus.

Hic ponit significatiões septime domus. Et dicit quod septima domus significat mulieres et nuptias et conditiones et oppositiões. Andurgaz dixit quod primus dñs triplicitatis septime domus significat mulieres. secundus significat cōtētiones. tertius participationes et cōmixtiões. Dicit Ptolemeus in rōnibus huius domus cōuenit vt aspiciamus in cōiugio virorū statū lune hora natiuitatis viri ita quod primo aspiciamus ad lunā si fuerit in duabus quartis orietalibus erit cōiugiū viri in sua pueritia aut copulabitur cū puella postqz dies intrauerit. Et si fuerit in duabus quartis occidentalibus cōiugiū erit tardū aut copulabitur cū vetula. Et si luna fuerit sub radijs et participata fuerit cū saturno nūqz copulabitur. Et si applicuerit saturno copulabitur cuz muliere laboriosa et praua. Et si applicuerit Joui erit mulier abstinentie bone et boni ornamenti. Et applicuerit marti. erit audax et superba. Et si applicuerit veneri erit pulchra leta et bone receptionis. Et si applicuerit mercurio: erit bona itilligens et bonorum verborū. Et cōuenit vt aspiciamus cōiugiū mulierū a statu solis hora sue natiuitatis ita quod si fuerit sol in duabus qrtis orientalibus cōiugiū mulieris hñtis talem natiuitatē: erit in sua pueritia vel copulabitur puero postqz in dies processerit. Et si fuerit in duabus quartis occidentalibus: copulabitur tarde aut vetulo postqz in dies processerit. Et si sol fuerit participatus cum saturno erit maritus bone legis amator laboris. Et si habuerit participationē cū Joue erit abstinētie bone nobilis cordis. Si cū marte erit fortis cordis sine vllo amore. Si cū venere erit limpidus. Si cuz mercurio erit profectuosus in suis factis et factor multarū rerū. Dicit Haly Abenragel in qōnibus huius domus. Si quis a te quesierit pro coniugio si erit vel nō aspice ascendens et eius dominū et lunā et planetā a quo separatur et da hos pro significatoribus qrentis et septimā domū et eius dñm et planetam cui applicuerit luna pro significatoribus illius pro quo querit. et si querens fuerit masculus cōiūge solem cū significatoribus suis et fac eū participem in significatione. et si querens fuerit mulier da sibi venerē et fac eā participē in significatiōe. postmodū aspicias cuiusmodi applicationē hēat dñs ascendentis vel luna cū dño septime domus et cuiusmodi applicationem

hẽat planeta a quo separatur luna cum planeta cui applicat. vel venus cum sole. Unde si dominus ascendentis vel luna applicuerit domino septime domus vel planeta a quo separatur luna planete cui applicat. vel fuerit dominus ascẽdentis vel luna in septima domo significat ob querẽs hẽbit rẽ quesitã tñ cũ petitionibus z pctib⁹ multis. Et si applicatio fuerit de q̃rto vel oppositione significat q res ista erit tñ cũ tarditate z labore z pena. Sz si dñs septie domus applicuerit dño ascẽdentis vel plãeta cui applicat luna plãete a quo ipsa separat vel fuerit dñs septime in ascendente res illa leuiter fiet z cum magna voluntate mulieris z sue ptis: maxime si applicatio illa fuerit de tertio sextili. Et si nõ inueneris aliquã applicationẽ iter significatores significat q res non erit. Si aliquis querat a te si nocte illa cõplebit voluntatẽ suam cũ muliere vel nõ aspice si inueneris in qõne venerẽ aspicientem ascendens. dic q questio sua cõplebitur illa nocte. Et si questio fuerit si habuerit rem cum muliere illa nocte preterita vl non iudica hoc eodem mõ nec plus nec minus. Si querat a te pro aliqua muliere si est virgo vel non aspice ascẽdẽs z dñm ei⁹ z lunã z si eos inueneritis in signis fixis. dic q est virgo salua ab omni labe lipida. Et si fuerit in signis cõmunib⁹ vel mobilibus. dici q est mulier z hẽt vel habuit maritũ. Et si questio fuerit pro puella que dicit se virginez. dic q est corrupta. z q habuit aliquis rem cuz ea. Si querat a te pro aliqua muliere quot maritos hẽbit aspice a domino decime vsq3 ad gradum martis z quot plãetas inueneris iter eos tot maritos habebit. Et si mars fuerit in septima domo aspicias a marte vsq3 ad Jouem hoc eodem modo z iudica secundum id z certificabis cum deo.

Octaua domus.

Hic ponit significationes octaue domus. Et dicit q octaua domus est domus mortis z timoris z significat hereditates mortuorum quas heredes debent possidere post mortem. z significat finem annorum vite post senectutem. Dicit Anduzgam primus dominus triplicitatis huius domus significat timorem. Secundus significat precepta z res antiquas. Tertius significat hereditas mortuorum. dicit Ptolemus cõuenit vt inspicias ad statum gradus interficientis quis planetarum sit ibi vel aspiciat ipsum: z secundum naturam illius erit iudicium de morte: ita q si saturnus fuerit dominus mortis accidet propter infirmitates longas: propter ptisim scilicet z reumata z propter defectum nature zc. talia. Et si Jupiter fuerit dominus mortis erit mors propter apostemata gule z pulmonis zc. huiusmodi. Et si fuerit mars erit mors propter febres continuas z acutas. Et si fuerit venus accidet mors ꝑpter infirmitatem stomachi z epatis. z cordis z per fluxum sanguinis z apostemata euntia per corpus z fistulas z si fuerit mercurius erit mors propter epilentiam z propter stultitiam z amissionez sensus. ℂ Haly dicit in cõmento. 18. ꝓpositionis quarte partis. Ptolemeus diuisit nobis mortẽ in duas maneries. vna est prouenies ex infirmitatibus. Alia est prouenies a re in qua non habet phisicus quid videre: sicut eui moritur gladio: lancea. casu: igne z morsu bestie z fere vel aque submersione z alijs multis occasionib⁹. Et quando planete gubernatores salui fuerint ab infortunis z in suis met dignitatibus z potentes z quando super eos nullus planeta contrarius eleuatur tunc accidet mors propter infirmitates. Alia autem mors accidit quando planete fuerint infortunati vel debiles vel in dignitatibus alienis eis contrarijs aut planete contrarij ele-

nati fuerint super eos. ¶ Narrare autem omnes maneries quibus contingit mors esset hic nimis longum et qui voluerit hoc inueniet in quarta parte quadripartiti Ptolemei. Dicit Ptolemeus in .74. propositione centiloquij. Cum fuerit mars corporaliter iunctus capiti algol et non aspexerit luna ascendentem nec fuerit fortuna in .8. domo et dominus anauba luminarium oppositus fuerit marti vel in eius aspectu quarto nati caput truncabitur. Quod si luminare fuerit in medio celi suspendetur. Et si fuerint mali aspiciẽtes a geminis et pisce abscidentur ei manus et pedes. Dicit Haly in commento quando fortuna fuerit in domo octaua prohibet malam mortem. Audiui siquidem a quodam qui erat cum filio Haly valde animoso in mari qui cum vellet ingredi mare nimis tumultuosum ventis vndas agitantibus ipsum increpasset dixit. non timeo mihi mortem in mari. Jupiter enim fuit in natiuitate mea in domo mortis et orientalis qui prohibet mihi malam mortem. et vidi inquit in lecto illum mori. Accidit etiam mihi vt quidã seruientes ostẽderet mihi natiuitatẽ filij domini sui et inueni solem in medio celi: et ipse erat dñs anauba et ylech et martẽ in quarto aspectu eius et saturnum in angulo terre eius ascẽdens piscis: vnde exterritus distuli dare iudicium dicens. oportet vt anteq̃ȝ iudicem cõpleantur dies nutritionis. Cum autem de puero valde solicitarem circa inuestigationẽ motuum vel morum suorum nihil intellexi vnde sibi timerem truncationem manuum et pedẽ et infurcationem cũ esset mansuet⁹ et verecũdus. Cũqȝ peruenisset ad .30. annos ingressi sunt quidam domuȝ eius fugentes eo ꝙ accusati erãt de dolo super euȝ qui preerat vrbi et deprehensi fuerant in domo illa et ipse cũ eis amisit manus et pedes et infurcatus est. et ego vidi eum absqȝ manib⁹ et pedibus infurcatũ. Dicit Ptoleme⁹ in .59. propositione centiloquij cũ interrogat⁹ fueris de absente non iudices de eo mortẽ donec remoueas ebrietatem ab eo. nec vulneratum donec tollas sanguis munitionẽ. nec substãtiã acqsitã donec pecuniam sibi cõmissam remoueas. est enim in his hoibus idẽ iudiciuȝ. Dicit Haly in cõmento ibidem. qui tractat de iudicijs iudicat per formas que sunt prope veritatẽ idõ. nõ inuenit in fortitudine iudicioꝝ ptitio inter sopitũ et mortuum: et inter vulneratum et minutũ. nec inter illũ cui cõmissa est peccunia: et illũ qui acquisiuit illam. Audiui siquideȝ a patre meo cui deus parcat ꝙ cum ipse fuisset cũ his qui se absconderunt a facie imperatoris. cũ abraham filio almothedi ꝙ quotidie visitabat eum oculte alhasten filius habrahe astrologus: qui precepit vt afferret concam eneam magnã qua plenã in qua ponẽs scabelũ cõsuluit ei vt desuper sederet in maior parte diei. et hoc ideo p̃cepit vt faceret errare astrologos imperatores in esse absconditoꝝ: et cum imperator quereret ab astrologis suis vbi ille eẽt: dixerunt ꝙ esset in medio maris. Dicit haly abenragel quando mars fuerit in octaua domo damnificans dominum octaue dom⁹ mors nati erit ex ferro. Et si saturnus fuerit in octaua domo damnificãs dñm octaue domus mors nati erit propter carcerẽ et penas. Qando luna fuerit in octaua domo cum cauda draconis significat. ꝙ mors nati est propter secessum vel medicinam laxatiuã. Quãdo mercurius fuerit in octaua domo cũ cauda significat ꝙ mors nati erit propter mala opera aut propter toxicũ aut facta nigromantie. Qñ gradus occidentis et eius dñs ambo damnati fuerit nato significant malam mortem. Qñ sol fuerit damnatus in natiuitate diurna vel luna in nocturna significant illud idẽ. Qñ significatores dãnati fuerint super terrã

manifestam morte significant z patentem. Et qn dánati fuerint sub terra mors erit abscondita z occulta. Quádo aliqua in fortunaruz fuerint in octaua domo vel iuncta dño octaue dom⁹ significat forte z malá morte. Et si aliqua fortunaꝝ fuerit i octaua domo vel iuncta dño octaue dom⁹ significat boná z pulchram morté. Et si iupiter vel venus fuerit in hac domo fortis z liber a radijs infortunarum natus erit fortunatus z laudatus z viuet annis. 73. z forte plus.

Nona domus.

Hic ponit significationes none domus. Dicit ꝙ nona dom⁹ significat peregrinationes z longa itinera z significat epistolas z legatos z rumores atqꝫ somnia. Dicit Anduzgam ꝙ primus dominus triplicitatis huius dom⁹ significat peregrinationes z omne quod ei accidit in peregrinationibus: secundus significat fidem ac religionem. tertius significat sapientiá z somnia. Dicit Haly Abenragel in rationibus huius domus aspice in itineribus nati pmitus a domino triplicitatis domus itineris: quoniam quando dominus triplicitatis dom⁹ itineris pmus fuerit in bono statu z fortis fortunat⁹ z receptus significat ꝙ natus ibi per itinera z mouebit se de vno loco ad alium z erit fortunatus in itineribus suis. Et si fuerit in diuerso statu ab eo quod dixim⁹ habebit impedimenta z grauamina in itineribus z motibus suis z erit vilipésus in eis z extra hetur z expelletur de terra z loco suo nec i suis itinerib⁹ aliquá vtilitaté vel lucrum habebit. Et si dominus triplicitatis domus itineris. secundus fuerit in bono statu fortunatus z receptus natus erit bone legis religiosus z custos legis. Et si fuerit in diuerso statu erit male legis nominabitur malus: z de malis operibus z incredulus. Et si dominus triplicitatis terti⁹ fuerit in bono statu natus erit veridicoruz somnioꝝ: z quicquid videbit in somnijs veridicú erit: nec mentietur. Dicit idem haly scias ꝙ mercurius hꝫ posse ac significationeꝫ propriam in causa legis z legalitatis sepatim ab alijs planetis. Et scias ꝙ qn fuerit in domo saturni vel in aspectu eius natus erit profundarú cogitationú firmus in credulitate: laudat res alterius mundi magis qꝫ istius: z credit eas ac multum cogitat in illis z amat eas: z tenet ꝙ res illius mundi sint meliores qꝫ istius. abhorret ludos ioculationes z solatia: humilis z patiens laboris ac indigentie maxime si fortune cadétes fuerint non aspicientes ascendens. Et si Mercurius fuerit in domo Iouis: vel in eius aspectu natus erit boni nomis bone legis z legalitatis z legis in q̃ fuerit obseruator. Et si fuerit i domo martis: vel in eis aspectu: z fuerit idem aspectus de quarto vel oppositione natus erit homicidia irascibilis male factor male legis z vilipendet legem suam.

Decima domus.

Hic ponit significationes decime domus. Dicit ꝙ decima dom⁹ est domus regni z sublimationis z exaltationis memorie z vocis in imperádo z magisteriorum atqꝫ matrum. Et significat dimidium annorum vite. Dicit anduzgam dominus triplicitatis decime. Primus significat opus nati z exaltationem suam z sedis sublimationem. Secundus significat vocem imperij z audaciam in imperando. tertius significat stabilitatem atqꝫ durabilitatem eius. i. quantum durabit in dominatione sua. Dicit Ptolemeus in. 15. propositione centiloquij. Ascendentia inimicorum regni ab eiusdem ascendente cadentia sunt z ascendentia dominationum in illo angulo eius. Ascendentia vero ministrantium succedentia angulus. Ciuitatum autem ascendentia in earum

edificationibus iudicant omnia que in eis occident. Que vero ascendentia sunt in regum ordinationibus quarundam ciuitatum pronunciãt omnia que sub eorum regno fient: et ascendens apparitionis alicuius secte in illis scilicet ciuitatibus demonstrat quicquid sub illa secta futurum est in ipsis ciuitatibus. Dicit ibi Haly in commento quod signa cadentia sunt quorum nullus est angulus vel post angulum: et sunt quattuor: scilicet duodecimũ tertium sextum et nonum ab ascendente. Et dicit quod notum est omni astrologo quod cum fuerit ascendens natiuitatis: aut aliquis angulus eius ascendens aut aliquis angulorum inceptionis regni fueritque natiuitatis alicuius cui regnum congruat perficietur ei regnum in illo regno: eritque ei in illo honor et nõ in alio. Quippe reges antiqui omnium nascentium in regnis suis natiuitates obseruabant: et cuiuscunque ascendens deprehendebant domũ inimicorum regni vel sextum vel tertium vel nonum interficiebant ipsum puerũ quia regnũ ipsius esset cõtra regnũ eorũ. Et paucis interpositis dicit quod ascendens alicuius ciuitatis est signũ cuius ascensione incipit quis collocare primũ lapidem in illa. Ascendens secte est ascendens signũ in tẽpore quo illa secta incipit preualere super aliã sectã et susceperunt eam immorantes: et illud significat quantũ durabit: et quicquid accidet in illa quãdiu durauerit. Dicit Haly abenragel quando signum mediÿ celi fuerit ex signis igneis maxime si fuerit leo vel aries: et sol in eo: et pars regis fuerit ibi in aspectu fortunarum natus sine vlla dubitatione rex erit.

Undecima domus.

Hic ponit significationes vndecime domus. Dicit quod vndecima domus est domus fortune et fiducie atque laudis: et amicorũ et ministrorum et auxiliatorum: et significat postremã medietatem medie vite. Dixit Anduzgam quod dominus triplicitatis domus fiducie primus significat fiduciam. Secũdus significat amicos. Tertius significat vtilitates seu profectus eorum. Dicit Ptolemeus in .39. propositione centiloquÿ: esse malum vndecime domus et eius domini in intronisatione regũ significat quid accidet in consiliatoribus suis et eius substantia de malo: et eodem modo erit malum esse secunde significans: quod modicum adipiscetur. populus cum illo rege. Dicit Haly in commento. Astrologi conuenerunt super hoc quod domus decima in omni ordinatione regum est locus eius: et vndecima auxiliatorum eius et eius substantie et ascendens est populi: et secunda substantie populi: et ideo impedit vndecima consiliatores: et secunda substantiam populi. Dicit Haly abenragel in rationibus huius domus. Aspice ad dñm triplicitatis huius domus primum: si inueneris eum receptũ fortunatũ et fortem iudica quod natus habebit amicos multos lucra vtilitatem et bonũ pro eis. Et si fuerit infortunatus et dãnatus natus erit solitarius ab hominibus non hñs amiciciam cum aliquo et retrahet et elongabit se ab illis qui procurant amorem et societatem ipsius. Et si dominus triplicitatis ipsius domus. secundus fuerit fortis fortunatus et receptus erit fortunatus honoratus et diues abundãs in bono statu et bone vite. Et si fuerit ab hoc statu diuersus erit laboriosus: et indigens ac paupertatis et miserie manifeste. Et si dominus triplicitatis ipsius domus tertius fuerit fortunatus fortis ac in bono statu natus habebit filios remansuros post eum in bono statu et diuitÿs et fortuna sua. Et si fuerit infortunatus debilis et cadẽs ac in malo statu natus non habebit filium qui post eũ remaneat nec heredem sue generationis

ius q̃ʒ esse possit in amicorū causa est vt dn̄s ascendentis sit receptus a domino vndecime domus eodē domino vndecime domus existēte fortuna ⁊ in bono statu. qm̄ qn̄ sic fuerit habebit amorem ⁊ conuenientiam cum socijs ⁊ amicis.

Duodecima domus.

Hic ponit sig̃tiones .12. domꝰ. Et dicit ꝙ .12. domꝰ sig̃t inimicos ⁊ labores tristiciā atqʒ inuidias ⁊ susurrationes ⁊ ingenia atqʒ bestias q̄ equitant̃ sig̃t finē vite: ⁊ qd cōtinget mulieribꝰ in ipregnatōe. Dicit Anduzgā ꝙ p̄mꝰ dn̄s triplicitatis huius domꝰ sig̃t inimicos. ꝭs sig̃t labores tertius bestias magnas: ⁊ iponit finē dictis dicens hoc est ꝙ sig̃t .12. domꝰ. Dicit Haly abenragel in iudicijs huius domꝰ. Aspice p̄mitus ad dn̄ʒ triplicitatis huiꝰ domus primū ⁊ si inueneris eū fortunatū fortē ⁊ altū iudica ꝙ inimici nati appodiabunt eo sup eū ⁊ de se facient qcquid voluerit. Et si fuerit cadens dānatus ⁊ cōbustus ⁊ peregrinus natus appodiabit se sup inimicos suos: ⁊ ipsi ipedient̃ ⁊ accidet eis malū qđ credebant facere nato. Et si dn̄s triplicitatis ꝭs huiꝰ domus fuerit fortunatus natus h̄ebit modicas tristicias ⁊ anxietates. Et si fuerit in diuerso statu erit multarū impietatū ⁊ tristiciarū ⁊ accident ei labores ⁊ impedimenta ⁊ dāna magna in eo qđ hʒ ⁊ in corpore suo. Et si dn̄s triplicitatis huius domus tertius fuerit fortunatus natus erit dyalecticus ⁊ eloquentie bone ⁊ felix in rōnibus ⁊ causis suis: ⁊ cōtra quēlibet aduersantem sibi prosperabitur. Et si fuerit in diuerso statu erit debilis rationis ac loquele impedite. nō habebit ius de aduersarijs ⁊ suis malefactoribus.

Significant ⁊ duodecim domus colores.

Hic ponit sig̃tiones .12. domoꝝ qm̄ ad colores. Et dicit ꝙ p̄ma domꝰ ⁊ .7. sunt albe. 2. ⁊ .12. virides: ⁊ .3. ⁊ .11. sunt crocee. ⁊ .4. ⁊ .10. sunt rubee. 5. ⁊ .9. sunt h̄ntes colorē mellis. 6. ⁊ .8. sunt nigre. Postea dicit ꝙ qlibet planetaꝝ hʒ in aliq̃ istarū domoꝝ quādā ptātē ʒ accn̄talē que vocat̃ gaudiu. Mercurius eniʒ gaudet in ascēdente. luna gaudet in .3. domo. Venꝰ in .5 Mars in .6 Sol i 9. Jupiter in .11. Saturnus in .12. Deinde dicit qđ anguli significāt fortitudinē ⁊ pfectionē. Cadentes vero ab angulis significāt debilitatē ⁊ detrimentū excepto ꝙ .9. domus ⁊ .3. significāt reʒ apertā: ⁊ detectā cū fama: ⁊ hoc iō q: sunt gaudia luminariū sicut iam dicebat̃ qđ sol gaudet in .9. ⁊ luna in .3. Et .12. domus ⁊ 6. significāt occultationē ⁊ vilitatē rerū. postea dicit qđ anguli. s. prima domus ⁊ .10. ⁊ .7. ⁊ .4. ⁊ dn̄i ipsorum angulorū significant magnitudinē honoris ⁊ fortune: ⁊ elongationē a casu ⁊ infortunio. Et p̄ntia dn̄oruʒ angulorū in cadentibus ab angulis sig̃t infortuniū ⁊ dedecus ⁊ casum. Et .11. domus q̄ succedit decime: ⁊ eius dn̄s significant fortunā mediā. i. significant fortunā: sed nō tantam quantam .10. Et .5. domus que succedit quarte sig̃t fortunā mediā per donationes ⁊ causas filiorū. Et secunda domus ⁊ eius dn̄s significant fortunā mediaʒ ex cā s̄be ministrorū ⁊ auxiliatorū. Et 8. domus ⁊ eius dn̄s significant fortunā mediaʒ ex s̄ba que hereditat̃ a mortuis ⁊ a rebus occultis. Postea ponit significationes dn̄oruʒ angulorū eum fuerint p̄ntes in ipsis angulis. Et dicit ꝙ presentia dn̄i ascendentis in ascendente sig̃t eius fortunā per semetipsuʒ ⁊ per propriā acquisitionē. Et si fuerit in 7. sig̃t acquisitionē per cōuentiones ⁊ vxores. Et si fuerit in .10. sig̃t aquisitionē per magisteria. Et si fuerit in quarta significat acquisitionē per hereditates ⁊ ex cā patruʒ ⁊ per productionē aquarū ⁊ popu-

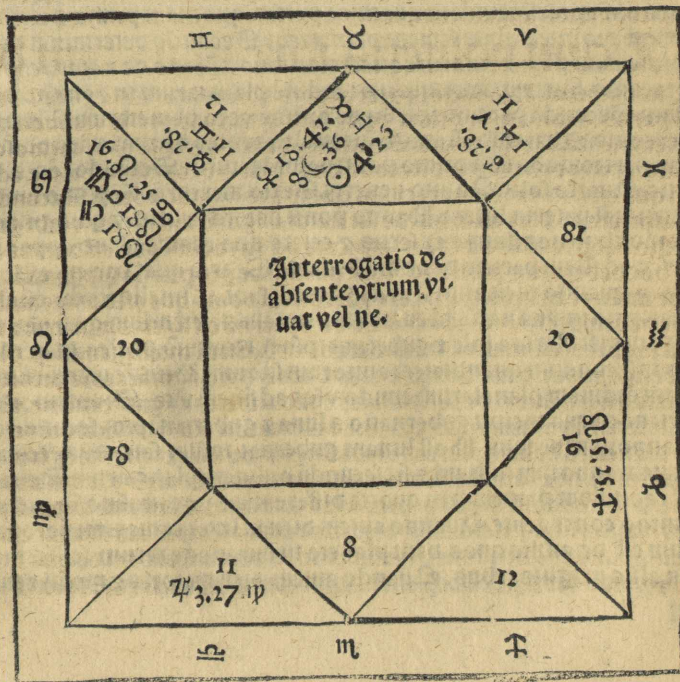
lationem terraruz ꝛ ex rebus antiquis ꝛ radicalibus. alia littera habet eradica libus. Presentia vero domini decime in .10. domo significat fortunā per regē ꝛ regnuz magnum ꝛ per magisteria alta. Et si fuerit in .7. significat regnū per victoriā cōtentionum ꝛ per causas vxorum. Et si fuerit in .4. significat regnū per cās ministrorū regis ꝛ per cultus terrarū ꝛ per edificationes ciuitatū ꝛ diuisiones fluminū ꝛ p custodias ciuitatū ꝛ ex reb⁹ antiquis. Et si fuerit in ascēdēte significat regnū per ingenia ꝛ ppinquitatē regis ex reb⁹ vulgi. Presentia dñi septime domus in septima domo significat fortunaz per negociationes ꝛ per cōuentiones ꝛ cōmendationes idest depositiōes ꝛ per mulieres ꝛ per satores. Et si fuerit in quarta significat fortunā per conuentiōes ꝛ negociationes ꝛ per causas patrum ꝛ ereditatum ꝛ cultus terre. Et si fuerit in ascendente sigt fortunam per cōuentiones ꝛ negociationes ꝛ per causas medicine ꝛ astronomie ꝛ per opera spiritualia atqꝫ ingenia ꝛ cetera similia. Et si fuerit presens in decima significat fortunā per cōuentiones ꝛ negociationes ꝛ vxores ꝛ per causas regni. Presentia vero domini quarte domus in quarta domo significat fortunaz ex fructu ꝛ per cās patrū atqꝫ per res antiquas. Et si fuerit presens in ascēdente significat fortunā ex cultu terre ꝛ fructu per pfunditatē cōsilij ꝛ ingeniū: ꝛ si fuerit pñs in decima domo sigt pfectū ex cultu terre ꝛ fructu per causas regum ꝛ magisteriorum. Et si fuerit pñs in .7. domo significat fortunā ex cultu terre ꝛ fructu ꝛ ex parte mulierū ꝛ per causas vxorum ꝛ satoruz ꝛ per negociationes. Deinde dicit hec que diximus significāt dñi angulorum quando fuerint presentes in ipsis angulis. Et sicut dictum est de angulis ita intelligas de alijs domibus suo modo scdm naturam scilicet cuiuslibet domus: ꝛ dicit quod ideo introduxit dominos angulorum: vt sint exemplar in alijs domibus.

Et cum volueris scire planetam dominatorem. Hic auctor docet eligere significatorem: ꝛ potest diuidi in duas partes: quoniam in prima parte facit ꝙ dictum est. In secunda parte ponit exemplū ibi. Verbi gratia. Sententia auctoris est ista ꝙ in cognoscēdo significatorem rei debemus aspicere ad duo. primo debemus aspicere ad domum in qua est natura illius rei cuius querimus significatorem. Secundo debemus aspicere ad planetam qui de sui natura significat illā rem. verbi gratia. Si questio fiat p substātia. debem⁹ aspicere ad 2az domū que est domus sustātie: ꝛ cū hoc debemus aspicere ad Iouē qui sigt de propria nā substantiā. Et si qō fiat de muliere debemus aspicere ad septimā domū que est domus mulierū ꝛ cū hoc debemus aspicere ad venerē q̄ de ppria nā est sigtris mulierū: ꝛ sic de alijs scdm proprias naturas domorū ꝛ planetarū. Est tñ intelligendū ꝙ planetam quē eligimus ex parte domus debem⁹ tenere pro significatore principali. Et planetā q sigt nām rei debemus facere participem in significatione. Est ergo snīa littere: cū volueris scire planetā dominatorē siue significatorē rei aspice quis planetarū habeat plures fortitudines in domo rei quesite ex fortitudinibus dictis in .c. de fortitudinibus ꝛ dignitatibus ipsorū. Et ille qui abundat in numero fortitudinū ille est dñator siue significator. Et est intelligendum ꝙ in interrogationibus ascēdens siue prima domus semper attribuitur querēti ꝛ planeta abundans in numero fortitudinū in domo illius rei de qua fit questio est significator rei quesite. Auctor ponit exemplū in littera. Et dicit si inter

significator / significatrix

rogatus fueris de substãtia. ⁊ volueris scire quis planetarũ sit dominator siue significator eius ⁊ fuerit scđa domus que est dom⁹ substãtie. 5. gradus arietis: qr aries est domus martis habet ibi mars quinq; fortitudines. Et est exaltatio solis ⁊ ideo sol habet quattuor fortitudines ratione illius. Et est etiã solis triplicitas ⁊ ratione illius habet ibi tres fortitudines: ⁊ est terminus iouis: ⁊ rõne illius hẽt ibi duas fortitudines: ⁊ facies martis: ⁊ rõne illius habet ibi vnã fortitudinem. Sol igitur habet ibi. 7. fortitudines ⁊ mars sex ⁊ Jupiter duas: patet ergo ꝙ sol habet ibi plures fortitudines. Et talis planeta. scilicet habens plures fortitudines vocatur almutam idest vincens. ergo sol in tali figura esset significator substantie ⁊ eodem modo faciendum est de alijs.

Ex ꝓtãtib⁹ quoq; planetarũ accidẽtalibus. Ista pars ꝯtinuat sic. Pri⁹ auctor determinauit de dignitatib⁹ planetarũ essentialib⁹. Hic determinat de dignitatib⁹ ipsoꝝ accidẽtalib⁹: ⁊ expedit se breuissime dicens: ꝙ est vna gignitas accidẽtalis planetarũ que vocat haiz ⁊ est hec vt planeta diurn⁹ sit in die sup terrã ⁊ in nocte sub terra. Et plãeta nocturnus sit i nocte sup terrã ⁊ i die sub terra. Et ẽt si sit plãeta masculin⁹ ꝙ sit in signo masculino ⁊ feminin⁹ i signo feminino tũc di plãeta eẽ i suo haiz. i. in sua silitudine: ⁊ erit tunc fortitudo sua sicut fortitudo viri in loco sui ꝑfectus ⁊ lucri atq; fortune. Et si cõpleta est expõ ꝑme dñe alchabicij itraductorij ad magisterium iudicioꝝ astroꝝ. ¶ Quidã hõ iterrogauit de qdã absẽte vtrũ eẽt mortu⁹ vel viu⁹ ⁊ fuit ascẽdens qõnis. 20. gradus leonis ⁊ incidit talis figura.

Aspexi in hac questione & vedi ascendens & eius dominuz & lunā absenti pro quo facta fuit questio. Aspexi & inueni dominū ascendentis in medio celi: propter quod videbatur prima facie ꝙ viueret in prosperitate: sed quia inueni saturnum in angulo orientis prope angulū infra duos gradus dubitaui de vita illius specialiter: quia ibidez infortunauit partem fortune. Deinde aspexit ad domuz mortis & inueni venerem fortiorem ibidem id est in domo mortis plura habere testimonia quia exaltationem & triplicitatez. aspexi ad locū eius in figura equaliter se haberet ad ascendens & ad dominuz ascendentis & ad lunā & inueni eam aspicientem ascendens aspectu quarto & saturnū ibidem existentem eodez aspectu propter quod magis dubitaui de vita. Deinde aspexi ad lunam & inueni eam oppressaz sub radijs solis hoc fuit vnū signuz mortis. Inueni etiam lunā separatam a venere euntem ad coniunctionē domini ascendentis & transtulit naturā domini domus mortis ad dominū ascendentis. Hoc fuit certius signū mortis. Ex his collegi quod homo ille pro quo facta fuit questio esset mortuus: inuentūqz est ita. Et quia Saturnus existens in ascendente fuit dominus septime domus significator vxoris illius pro quo facta fuit questio: & venus significatrix mortis aspexit euz significabat hoc quod forte interfector cōmiserat fornicationem cum vxore illius pro quo questio facta fuit.

Differentia secunda in naturis septez planetarum.

Ista est secunda differentia huius libri in qua auctor determinat de naturis septem planetarum. Et potest diuidi in quattuor partes: quoniam primo determinat de naturis & proprietatibus septem planetaruz. Secundo determinat de ordine seu principatu planetarum in conceptionibus. Tertio de natura capitis & caude draconis. Quarto determinat de ordine planetarum in domino dieruz & horarum. Secunda pars incipit ibi de ordine vero planetarum. Tertia ibi: caput draconis. Quarta ibi: si autem fuerit aliqua dies. Prima pars diuiditur in septem partes: quoniam primo ponit naturā saturni. Secundo iouis. Tertio martis. Quarto solis. Quinto veneris. Sexto mercurij. Septimo lune. vbi partes incipiāt patet in littera. Primo ponit naturā saturni & qd significat ex rebus & moribus hominuz & ex sectis & cetera. que omnia plane apparent in littera vsqz ad illam partem de annis fridarie. ¶ Circa quaz partem est intelligendum ꝙ quando dicit anni fridarie saturni sunt. 11. intelligendū est annus gubernationis in vita nati. Ad cuius euidentiam est sciendum ꝙ in natiuitate diurna incipit fridaria a sole & gubernat ipsum. 10. annis. postea gubernat ipsum venus secundum quantitatem annorum suorum. Deinde mercurius: & sic secundum ordinem planetarum eundo vsqz ad finem vite. Si autem natiuitas fuerit nocturna incipit gubernatio a luna & gubernat ipsuz secundū quantitatem annorum suorum. Post lunam gubernat ipsum saturnus secundum quantitatem annorum suorum: & sic secundū ordinem planetarum. De hac materia est capitulum proprium in quarta differentia & ibi diffusius loquetur de hac dominꝰ concedente. Quando autem dicit in littera: maximi vero: intelligendum est de annis quos dant planete in duratione rerum scilicet in sectis & in alijs magnis rebus. Quando autem dicit maiores & medij & mino-

res intelligendum est de annis quos dant planete in natiuitatibus hoiu3 ad vi
uendū: ꝛ sicut dico de saturno ita de alijs planetis intelligas. Dicit Ptoleme-
us i.82. propositione prime partis maius ac fortius opus saturni est infrigida
re ꝛ desiccare modicū propter fortitudinē3 frigoris: ꝛ videtur hoc esse pro eo
quod est elongatus multum a calore solis ꝛ humidis fumositatibus terre. Hic
Albumazar redarguit Ptolemeū ꝛ ponā deo dante rationes suas in fine hu-
ius partis de naturis planetaꝝ. Dicit Haly in cōmento propositionis prealle
gate quod Ptolemeus vult dicere ꝙ saturnus facit hoc opus eo ꝙ opus suū
est multū elongatū ab ope solis quod est opus caloris: ꝛ a luna cuius opus est
attrahere humores: qꝛ quando inspexit comparationē saturni cum sole ꝛ lu-
na inueniet qꝺ ambobus erat contrarius: ꝛ propter hoc dixit quod conuenit
vt frigidus sit ꝛ siccus. Et Ptolemeus mei glosauit hanc comparationem in
eo quod sequitur. Dicit Ptole. scire quidē virtutem huius planete ꝛ alioꝝ erit
propter rectificationē figurarū in respectu solis ꝛ lune quoniā earū aliquas vi
demus mutantes aerem vna manerie mutationis ꝛ earū aliquas alia manerie
in diuersis ordinationibꝰ mutationis augendi ꝛ minuendi. Dicit Haly in cō-
mēto. Si memoriā hēs de eo ꝙ tibi diximus quō ꝓbare possumus stellaꝝ erit
virtutes: glosa nō indiges in hoc. Et si huius oblitus es ausculta. dico tibi qꝺ
sol ꝛ luna eo quod eoꝝ opera magis apparent quā opera aliaru3 stellarum. ꝛ
sunt nobis magis manifesta: ꝛ opera reliquarum stellarū abscondita videtur:
conuenit vt inspicias ad stellas habentes cōmunitatem cū duobus luminari-
bus per figuras. i. per aspectus si augent i suis operibus vel ab eis minuunt: ꝛ
sic ibis inspiciendo ad omnes: donec certitudinē scias omnium non semel sed
pluries. Et si inueneris qꝺ semper sequantur vnā manerie operandi scies pro
certo cuiusmodi virtute3 habent. Dicit Haly abenragel de natura saturni. Sa
turnus est planeta senex magnus fessus vilipensus anxietatum tristiciarū lon-
garum infirmitatū. natura eius est frigida ꝛ sicca ꝛ assimilatur melancolie que
gubernatur de omnibus humoribus: ꝛ nullus de ea. Quando fuerit almutem
alicuius natiuitatis: ꝛ ipse in cancro natus erit turpissimi vultus ꝛ mirabilis
creatura in forma ꝛ visione sua: ita qꝺ expauescent ꝛ mirabuntur quotquot vi
debunt eū ꝛ audient loqui de ipso. Dicit alfraganus quod corpus saturni est.
91. vicibus tantum quantum terra.

Jupiter fortuna masculus. Hic ponit naturā
Jouis ꝛ planum
est quod dicit in littera. Jouis autē virtutis opus est cōplexionis tem
perate ꝛ locus sui motus est medianus inter frigiditatem saturni ꝛ calorē mar
tis ꝛ ꝓpter hoc conuenit vt calefaciat ꝛ humectat. Dicit Haly in cōmento. mul
ti crediderunt cum audierunt hoc verbum Ptolemei quod opera stellarum
secundū eius opinionem sequerentur loca sphaeraru3 secundū ꝙ vna existit
supra aliam sicut credidit hi3a auenquinton ꝛ alkindus ꝛ alij qui cum talibus
rationibus nos impediuerunt. Ego vero dico ꝙ si opera stellarū sunt ꝫm na-
turam quomodo possunt fieri propositiones q̄druuiales qm̄ radices harum
ambaꝝ scietiaꝝ diuerse sunt vna. s. ab alia. Amplius si omnia corpora celestia
nō sunt alicuius cōplexionis: calide: humide: frigide: neqꝫ sicce sicut probauit

Aristoteles quomodo potest Jouis complexio temperari eo quod sphaera sua existat inter illā martis ꝛ saturni. Nā si bene ad dcm̄ inspexeris Ptolemei inuenies nō esse prout ipsi crediderūt. Et postq̄ꝫ docuit nos viam qua scirent virtutes stellarū ponit hoc vice alia in hoc loco dicens qđ qn̄ probauerimus modū operis qđ operatur in aere nos circundāte inuenimus ꝙ est medianus inter magnā frigiditatē quā facit saturnus ꝛ magnū calorem quē facit mars: ꝛ hoc affirmat id qđ dixit qđ calefacit: ꝛ humectat. dicit Haly abenragel iupiter est planeta equalitatis: cōitatis: bonitatis: melioramenti: intellectus: sensus: ꝛ pietatis: qꝛ tēperatus est qualis ꝛ fortuna per aspectum ꝛ corporalē cōiunctionem significat bonitatem meliorationē legem simplicitatē ꝛ castitatē dirigit ꝛ nō dānat: populat ꝛ nō destruit: abhorret saturnū ꝛ eius naturas. Qn̄ deus incepit creare mundū erat in domo ascendente lucet in ariete tauro ꝛ geminis: ꝛ minuitur lux sua in cancro leone ꝛ virgine. obscuratur in libra scorpione ꝛ sagittario: ꝛ minuitur eius obscuratio in capricorno aquario ꝛ piscibus. Dicit alfraganus ꝙ corpus Jouis est. 95. tantum quātum terra.

Mars masculinus.

Hic ponit nām martis ꝛ patet in littera. dicit Ptolemeus mars proprie desiccat ꝛ per vim nature sue comburit eo quod igneum habet colorem: ꝛ quia circa solem est ꝛ qm̄ sphaera in qua sol consistit posita est sub eo. dicit Haly in cōmento Ptolemeus vult dicere ꝙ opus virtutis martis. i. qui experimur inuenimus siccitatis magne. Ad id quod dixit ꝙ virtus martis comburit eo qđ igneū habet colorem. dico qđ stelle sunt substantie simplicis ꝛ non composite ex naturis diuersorum elementorum: apparitio sui coloris est recta eo quod ibi nō est aliquid quod mutet colorꝫ conuenientē eidē substantie. Ptolemeus autꝫ docet nos per hoc dictū: regulā qua scimus virtutē stellarum quam per nos intelligere non possumus ꝛ possimus eā intelligere per colorem. In hoc enim dicto adest dubiū quod nos soluere oportet. Naꝫ multi credunt ꝙ color nō ostendat virtutē rei ꝛ hoc est veritas in terrenis propter comistionem elementorum que in eis est. tamen in celestibus non est ita: quia eorū substantia nō est vllo mō composita ex aliquo elemento. Et pp hoc rediit Ptolemeus ad probandū hanc virtutē alio modo dicens: ꝛ quia existit circa solꝫ: ꝛ quia sphaera in qua est sol posita est sub eo vult dicere quod accidit: vt sit veritas res ista quia virtus martis comburit eo ꝙ existit circa solem: ꝛ quia sol est sub eo ꝛ cōmiscetur virtus sua cū illa solis fit calidus multū ꝛ siccus: ita ꝙ sine temperamento comburit. dicit Haly abenragel mars est planeta calidus ꝛ siccus igneus: destructor: iratus: victoriosus: diligens occidere ꝛ interfectiones: rixas: litigia: cito irascitur ira fortꝫ: totum cor suuꝫ exponit in rebus suis agendis: prelia facit ꝛ destruit populationes. Exaltatio sua est in domo saturni: scilicet in capricorno qui significat clamores impedimenta ꝛ gentem stultam ꝛ guerrationes. Conuenit saturnus marti in infortunio: ꝛ resistit ei in frigiditate ꝛ tenebrositate. ꝛ inclinatur soli amore sui ꝛ defendit auxilio eius qm̄ sol exaltatur in domo sua ꝛ gubernat euꝫ de calore ꝛ siccitate q̄ꝫ recipit ab eodē: ꝓprietas ꝛ nā sua conuenit ꝛ appropinquat ꝓprietati ꝛ nature solis. nescius est ꝛ obliuiosus modici intellectus ꝛ diminutus sensu nec cōsiderat rerū fines: per eū ꝛ per ascensum ꝛ per discensum eius in circulo suo crescit ꝛ decre

fecit estatis calor et hyemis frigiditas omni anno. Dicit alfraganus quod mare cotinet quantitatem terre semel et dimidium et octauam partem eius.

SOl per aspectum fortuna. Hic ponit naturam solis et littera glosa non indiget. Dicit Ptolemeus cognita res est quod opus substantie solis est calefacere et dare aliquantulum siccitatis et hec opera magis proprie sentiuntur et leuius scita sunt omnibus alijs propter magnitudinem solis et propter manifestam mutationem quam per tempora anni facit et quanto magis accedit ad nostra capita tanto magis calefacit. Dicit Haly abenragel scito quod sol est lumen et candela celi gubernator mundi factor temporum: per eum fiunt planete orientales et occidentales: et per eum fiunt apparentes et occulti: et per eum mouetur omnis res se mouens: per eum nascitur omnis res nascens: crescit omne folium et maturatur omnis fructus. Ipse est spiritus celi magnus cum eo viuificant signa: et quodlibet signum quando est in eo habet maioritatem super alia signa quoniam ipsum viuificat et illuminat et dat ei fortitudinem et calorem et applicat calorem et fortitudinem et virtutem illius signi terre: quia natura et facta sua apparent in omnibus rebus et in cunctis animatis et inanimatis existentibus in terra. Et quando exit de signo in quo est remanet illud signum in similitudine corporis defuncti. Est planeta magni dominij potentie nobilitatis altitudinis et magnitudinis. est fortuna per aspectum et infortuna per coniunctionem corporalem. Vides enim quando aliquis planeta coniungitur sibi: comburit et vincit eum et extinguit lumen et lucem suam. Locus suus in celo est quartus. scilicet medius. 7. planetarum: sicut rex sapiens qui per sensum manutenet regnum suum et per considerationem ponit sedem suam in medio regni sui vt per omnia latera attingat. Dedit marti militiam suam et quod esse dux militie sue: quia celum solis est sub celo martis et conuenit natura et calor suus cum natura et calore illius. Dedit Ioui sua iudicia propter temperiem honestatem saluationem et sue complexionis salutem: et quia non est in eo qualitas mala nec peccandi natura. Dedit regnum saturno quia omnes planete sua lumina mittunt ad eum et suas considerationes. Dedit veneri collectionem redditum et vendendi redditus et emendi: quia celum eius applicat suo et sunt vicini. Dedit mercurio scribaniam: quia status eius est sicut status scriptoris regis qui vadit quando ille vadit et sedet quando ille sedet. Dicit lune algazilaticum: quia est similis algazilo regis qui facit sua mandata et defert ea quocunque precipit. Dicit alfraganus auctoritate Ptolemei quod corpus solis continet corpus terre centies sexagesies sexies et aliquantulum plus.

VEnus fortuna femina nocturna. Hic ponit naturam veneris et patet in littera quod dicit. Dicit Ptolemeus venus ipsamet opera Iouis facit propter temperamentum sue complexionis excepto quod est Ioui in re vna contraria: quia calefacit. parum eo quod existit circa solem et humectat secundum lunam propter magnam lucem quam habet hic planeta eo quod attrahit ad se fumositatem que eleuatur ab humoribus terre. Dicit Haly in commento vult dicere quod eius calor est multum minor illo Iouis: et propter humiditatem quam facit dicimus quod est quodammodo frigida et plus humida. Quod autem dicit eo quod existit circa solem dixit eo quod virtus sua vo-

luitur cuȝ illa solis. Et id qđ dixit humectat sicut luna: vult dicere ꝙ venus facit humiditaté circa eam q̄ȝ facit luna. Et id qđ dixit ꝑꝑ magnā lucē vult dicere ꝙ modicus calor facit humores currere. Dicit Haly abenragel ven⁹ est fortūa frigida ⁊ humida nocturna hylaris gaudiosa apparētie bone limpida formosa: diligit inculationes cantationes comestiōes potatiōes ⁊ vitia: est māsueta ⁊ pauci motus. est mulierū significatrix ⁊ iacēdi cū eis amoris amicicie ⁊ societatis. recipit martē ꝑ nām fornicationis ⁊ limpidamētū abhorret ipsuȝ ꝑꝑ cōtrarietateȝ nature sue que est caliditas ⁊ siccitas. Separat se ab eo ⁊ malū ⁊ infortunā suaȝ repellit a se ipsa ꝑꝑ mansuetudinē bona verba solatium bonū. ⁊ mansuetam loquelā. Concordat cū saturno in frigiditate ⁊ cōuenientia quā hēt cū eo in libra: qr est domus vnius ⁊ exaltatio alterius. Et discordat cū eo in moribus tristicijs ⁊ doloribus suis ⁊ eo qđ saturnus est vsus modici cū mulierib⁹. Status veneris cū statu solis est similis statui mulieris versus virum. Dicit alfraganus ꝙ corpus veneris est vna pars. 37. partibus terre.

Ercurius cōmixtus. Hic ponit nāȝ mercurij ⁊ patet in littera. Dicit Ptolemeus: siccitas vero ⁊ humiditas mercurij est per vnum equale: quoniaȝ aliquando desiccat ⁊ effugat humores eo ꝙ nūq̄ȝ elongatur multum a calore solis etiam nullo tempore ⁊ aliquando humectat eo ꝙ positus est super sphaeram lune que est circa terram magis quam omnes alie sphaere ⁊ mutatur ad hos duos status ⁊ facit ventos propter serotinas mutationes eius circūquaq̄ȝ solem. Dicit Haly in commento. Uult dicere ꝙ opus mercurij non est vna res sola: quoniam aliquando desiccat ⁊ aliquando humectat. cum autem desiccat est quando soli applicat ⁊ est tunc opus suum in calefaciendo ⁊ siccando circa istud solis. Humectare autem suum est propter vim suam que commiscetur cū illa lune que posita est sub eo ⁊ ꝙ est opus suum sicut opus lune. Et Ptolemeus quando comparationem facit de opere mercurij cum illo solis inuenit ꝙ aliqñ faciebat opus tale quale sol. Et quando per comparationem facit cum opere lune: inuenit ꝙ aliquando faciebat opus tale quale luna. Et expertus fuit hoc multotiens ⁊ inuenit ꝙ semper alterū duorum operum faciebat ⁊ sciuit pro certo ꝙ opus suum est secundū opus aliarū stellarum cū quibus inuoluitur: ⁊ opus proprium in se non habet. Dicit Haly Abenragel. Mercurius est planeta maleficiorum violentiarum documentoruȝ scribantie computationum scientiarum: calidus est ⁊ siccus forme ⁊ nature conuertibilis: masculus cum masculis: femineus cum femininis: fortuna cum fortunis: infortuna cum infortunis: bene rationatus: bene loquens: ausus in loquendo: pulchre apparentie: composite persone: diligit libros ⁊ cōputationes. Placent ei magisteria: res bene facte rationes verificari libri ac scientie: agilis est in motu ⁊ proprietatis ardentis: alacer ⁊ mobilis in omnibus rebus suis: ⁊ est vnus triū planetarum significantium pluuias ⁊ per eum ⁊ per mutationē suaȝ de signo in signum: ⁊ per eum eius statū ac retrogradationē ⁊ directionem ipsius ⁊ per oppositiones ⁊ coniunctiones suas scientur motus ventorū ⁊ eius fortitudines scilicet si erunt fortes vel debiles in omnibus partibus illius anni: qm̄ quādo erit de vno signo ⁊ intrat aliud: vel quando est stationarius aut retogradus significat ventos fortes humiditates ⁊ pluuiam ⁊ in aere accidentia de nubi

bus turbationes z his similia. Similiter qñ est in oppositione lune existente luna in aliquo signorū aqueorū vel aereorum significat qđ prediximus. In reuolutione annorū mundi habet magnā z veridicaȝ significationē super tenentes officia regum. Alfraganus dicit ꝙ quantitas corporis mercurij est vna pars de.32.milibus partibus corporis terre.

Luna fortuna femina nocturna.

Hic ponit naturam lune. sententia littere patet. Dicit Ptolemeus maior virtus lune est humectare: pro eo ꝙ est multum circa terram z propter fumositatē frigidā que per eam eleuatur. z propter hoc ad statum talem mutantur corpora manifesta mutatione: quia facit mutari z putrescere corpora vt plurimū: z habet etiam cū sole participationē modicaȝ in calore pro eo ꝙ recipit lumen ab eo. Albumazar redarguit. Ptolemeū in cā naturarū planetarū z sunt verba sua istaȝ qm̄ plures reges grecie fuerunt sapientes post Alexandrum filiuȝ Philippi: vocabaturqȝ vnusquisqȝ eorum Ptolemeus: fueruntqȝ numero decem. z vna mulier: erantqȝ regnantes in egypto: z fuerunt anni regni eorum.275. fuerunt vniuersi sapientes ex quibus fuit Ptolemeus vnus qui edidit librum almagesti super causam motus circuli z quicquid in eo est ex planetis. Et quidam eorum edidit librum de iudicijs astrorum referens eum ad Ptolemeū auctoreȝ libri almagesti. Diciturqȝ ꝙ ille qui edidit librum iudiciorum ipse edidit librū almagesti: nesciturqȝ veritas huius rei: sed ille qui ex eis edidit librum iudiciorum narrauit in libro suo naturas planetaruȝ z eorū causas. Incepitqȝ dicere ꝙ sol calefacit in suauitate ac mora z ꝙ opus eius sit in hoc euidentius z fortius opere ceterorū planetarū propter magnitudineȝ eius z quanto magis eleuatur ad zenith capitum nostrorū augetur nobis calor. Et putauit ꝙ natura lune sit humida propter proximitatē circuli eius a terra z propter receptionē vaporū. quia ad eā eleuantur ex ea. Et putauit ꝙ natura saturni sit frigida z sicca propter longitudinē circuli eius a calore solis z longitudinē eius ab humiditate vapoꝝ terre. Et putauit ꝙ mars natura esset calida z sicca eo ꝙ color eius similis est igni: z qꝛ est prope soleȝ z quia est sub eo erigiturqȝ calor eius ad eū z calefacit eum. Et putauit ꝙ Jupiter sit equalis complexionis: eo ꝙ sit eius circulus inter circulos saturni z martis. Et ꝑpter hanc causaȝ est natura eius calida humida equalis z temperata. Et putauit ꝙ veneris natura sit calida humida equalis. calor auteȝ eius ex propinquitate circuli eius a sole. Humiditas vero ex vapore humido qui contingit eā ex terra. Putauitqȝ ꝙ natura mercurij sit in quibusdā horis sicca z in qbusdam humida. Siccitas eius propter appropinquitatē eius a sole z ꝙ nō elongat̄ ab eo elōgatione maxima. Humiditas vero eius ꝑꝑ ꝓximitatē circuli eius circulo lune. Hoc est ꝙ putauit Ptolemeus in naturis planetarū: z hec est ratio qua vsus est super hoc. Sed nos dicemus nunc ꝙ sit in eius dictis pungendus idest reprehensione dignus. nam ꝙ putauit ex sole z calefactione rerum ab eo in suauitate z mora hoc inuenit ex suo opere. qđ autē dixit ꝙ natura lune sit humida ꝑꝑ proximitatē circuli ei⁹ a terra z receptione vaporum qui erigunt̄ ex terra ad eam hoc repellitur a sapientibus eo ꝙ spaciū qđ est inter faciem terre z propinquiorem locū in quo est luna sit.128044. miliarioruȝ fere ea mensura qua sit vnum miliariū.3000.

cubitorum. Et hoc patet in libro in quo narrantur longitudines corporum superiorū ab inuicē. Et non plus eleuantur vapores a superficie terre ſm ꝙ narrauit Ptolemeus q̄ꝫ 16. stadia ſm ꝙ stadiū quadringentorū cubitorū est: naꝫ. 16. stadia faciunt duo miliaria ⁊ decimā ac tredecimā vnius miliarij fere. longitudo vero lune qñ magis prope est superficiei terre est vt diximus. 128044. miliariorū fere. vnde ergo vel quō applicat vapor terre ad lunā quousqꝫ corrumpat vel mutet nām eius. Per modū consimilē reprobat ipsum in naturis aliorum planetarū: sed pertranseo causa breuitatis. Haly in cōmento propositioni preallegate de natura lune rñdet. ad rationes Albumazaris. Dicit enim Haly exponens verba Ptolemei primo Postq̄ꝫ docuit nos Ptolemeus ꝙ virtutes stellarū corporū suorū sequuntur magnitudinē ⁊ corpus lune paruū est sicut in almagesti narrauit: ⁊ eius opus sequitur opus solis parte vna. Dicit hic ꝙ est hoc pro eo ꝙ multum est prope terrā ⁊ peruenit ad nos eius virtus anteqꝫ mutetur ⁊ pp hoc apparet eius opus magis q̄ꝫ opus aliarū stellarū. Et videmus visibiliter ꝙ attrahit humores terre ⁊ corporū eam sequentiū ⁊ pro eo ꝙ habet lucē a sole operatur in terrenis calorē modicū accidentalē cū quo facit putrescere ⁊ mutari humores existentes in corporibus sicut ostensum est in phisica ⁊ in natura. Et manifestū est ꝙ lux facit calorē: ⁊ pōt hoc probari ꝑ specula que cōburunt ⁊ similia. ⁊ quia luna lucē habet a sole conuenit vt habeat modicū calorem quē facit sicut per accidens. Et hoc est id quod vult dicere Ptolemeus. Et quia hoc nō intellexit Albumazar credidit ꝙ erraret in dicto suo dicens quō pōt fumositas humida ad lunā ascendere cū fumositas ascendere nequeat vltra. 16. stadia ⁊ luna satis longius est. Ego vero risi de dictis talibus qualia sunt hec: ⁊ dixi qualiter nō intellexit hoc quia Ptolemeus noluit dicere ꝙ fumositas humida ascendat vsqꝫ ad lunā: sed dixit ꝙ ascensus fumositatis humide qui est versus lunā docet nos ꝙ attrahit humores terre ⁊ aliorū corporū eam sequentiuꝫ sicut adamas trahit ferrū. Alfraganus dicit auctoritate Ptolemei ꝙ magnitudo corporis lune est vna pars de. 39. partibus terre: ⁊ dicit ꝙ maius corpus omniū corporū vniuersi est sol ⁊ post solem. 15. maxime sunt stelle: dicit enim ꝙ vnaqueqꝫ earū tenet corpus terre centies septies. Tertius in magnitudine est Jupiter: quartus saturnus. Post saturnū sunt stelle fixe secūdi ordinis quarū quelibet cōtinet terrā nonagesies. Post ipsas sunt stelle tertij ordinis quarū vnaqueqꝫ continet terram septuagesies ⁊ bis. Post ipsas sunt stelle quarti ordinis quarū quelibet cōtinet terrā. 54. Post ipsas sunt stelle quinti ordinis quarū quelibet continet terrā. 37. Post ipsas sunt stelle sexti ordinis ⁊ minor illarū. immo minor oiuꝫ que videntͬ: quarū probatio est possibilis cōtinet terrā. 18. Maius corpus post ipsas est mars. post martem terra: post terrā venus: post venerē luna: ⁊ vltimo mercurius. Patet igitur secundū alfraganū ꝙ maius oiuꝫ corporū est sol ⁊ minus mercurius exceptis generabilibus ⁊ corruptibilibꝰ. De longitudine istorū corporū a terra dicit alfraganus ꝙ propior longitudo lune a terra est. 33. tm̄ quantū dimidiū diametri terre ⁊. 20. pars eius: eritqꝫ hoc. 10412. miliaria. Et est longitudo longior lune que est propior longitudo mercurij sexagesies: quater tm̄ quantuꝫ dimidiū diametri terre ⁊. 6. pars eius qđ est. 208542. miliariorū. Et longitudo longior mercurij que est propior veneris est centum sexagesies septies tm̄ quantum dimidium

diametri terre q̄d est.542750.milliariorum. Et longitudo veneris longior que est propior longitudo solis est millesies et centies et vigesies tm̄ quantū dimidium diametri terre q̄d est.3640000.miliariorum. Et longitudo solis longior que est propior longitudo martis est.1220 tantum quantū semidiameter terre quod est.3965000.miliariorū. Et longitudo martis longior que est longitudo iouis propior est.8876.tm̄ quantum semidiameter terre q̄d est.28847000.miliariorum. Et longitudo iouis longior que est propior longitudo saturni est.14405.Tm̄ quantū semediameter terre q̄ est.46816250 miliariorum. Et longitudo saturni longior que est equalis longitudi stellarū fixarum et est quātitas dimidij diametri circuli signorū est.20110.tm̄ quantum semidiameter terre q̄d est.65357500.miliario. Et cū duplicatum fuerit hoc proueniet quantitas totius diametri circuli signorum idest octaue sphaere que est.130715000.milliariorum. Et cum multiplicatum fuerit hoc per.3.et septimam vnius proueniet quātitas circunferentie circuli signorum vel cuiusq; alterius circuli maioris descripti in octaua sphaera que est.410818570.miliariorum: eritq; mensura vniuscuiusq; gradus circuli maioris.1141160.miliaria.

De ordine vero planetarum.

Hic ponit ordinem planetarū in conceptionibus puerorum scilicet ordinem ingubernando fetum q̄diu est in vtero matris. Dicit q̄ saturnus gubernat ipsum ab hora conceptionis vsq; ad finem vnius mensis. In secundo mense gubernat ipsum iupiter. In tertio mars. In quarto sol. In quinto venus. In sexto mercurius. In septimo luna: et propter hoc vt dicitur puer in septimo mense petit exitum: quia opera omnium planetarū sunt in eo completa: et qui tunc nascuntur p̄nt viuere propter eandem cām. Deinde reuertitur gubernatio ad saturnū et gubernat ipsum in octauo mense. et tunc qui nascuntur non viuunt pp malitiam saturni. Deinde gubernat ipsum Jupiter in nono mense: et tunc cōmuniter nascuntur et viuunt propter bonitatem iouis. Deinde ponit ordinem planetarum in regimine corporis post natiuitatem quantum ad processum in etatibus: et dicit q̄ luna incipit natum regere ab ingressu eius in mundum: et regit ipsum quattuor annis qui sunt anni nutritionis. Deinde mercurius regit ipsum decem annis. Deinde venus octo. Deinde sol nouem. Deinde mars.15. post hoc Jupiter.12. Deinde saturnus vsq; ad finem vite.

Caput draconis.

Hic ponit naturam capitis et caude draconis et patet.

Si autem fuerit aliqua dies.

Hic ponit ordinem planetarum quantū ad dn̄m dierum et horarū. Dicit q̄ aliqua dies sit alicuius planete. prima hora illius diei s̄m q̄ prima hora īcipit ab ortu solis est illius met et secunda hora est planete qui succedit in ordine celorum descendendo. et tertia tertij planete in ordine: et sic per ordinem vsq; ad finem.12.horarū diei artificialis. Et ille planeta cuius est.13.hora ille est dominus illius noctis: et cuius est.25.hora: scilicet prima hora diei sequentis illius est dies sequens. et auctor ponit exemplum in littera. ideo non est necesse vt ponam. et sic completa est expositio secunde differentie huius libri.

Et quia annuente deo. Ista est tertia differentia huius libri in qua auctor determinat de esse planetarum in semetipsis et de esse eorum adinuicem scilicet vnius ad alterum Et diuiditur in duas partes quoniam in prima deter minat de esse eorum in semetipsis. In secunda parte de esse eorum adinuicem. se cunda est ibi. De esse autem ipsorum adinuicem. Et illa diuiditur in duas: quo niam primo determinat de esse quinque planetarum respectu luminarium Se cunda de esse eorum inter se. secunda ibi: esse autem Primo determinat de esse eorum in se ipsis. Et est sententia littere talis Planete aliquãdo dicuntur ascen dentes et aliquando descendentes et aliquãdo dicuntur aucti lumine et magni tudine: et aliquando diminuti lumine et magnitudine. Et quando dicuntur au cti numero et quandoque diminuti numero. Et quãdoque dicuntur aucti motu et quandoque diminuti in motu. Et omnes planete preter solẽ dicuntur quãdoque septentrionales et quandoque meridionales. Et dicuntur ascendentes et descen dentes in septentrione et meridie. Ista sunt que accidũt planetis in semetipsis. Et ista exponit auctor per ordinẽ in littera dicens quod planeta quandoque ascen dit in circulo suo eccentrico ita quod sit in superiori parte eccentrici sui nõ distãs ab auge per. 90. gradus ante vel retro et tunc lumen eius apparet minus et etiã apparet minor in quantitate et eius cursus est tunc tardus quantum ad motum centri epicycli et dicitur tunc fortior. Quando autem est aliqua longitudinum mediarum eccentrici sui. scilicet distans ab auge per. 90. gradus precise tunc est equalis in lumine et magnitudine et cursu idest non dicitur magnus neque par- uus in lumine vel magnitudine et motus centri epicycli est equalis cũ medio motu ipsius. Cum vero fuerit extra hec loca scilicet distans ab auge plus. 90. gradibus ante vel retro tunc descendit et apparet maior lumine et magnitudi- ne et mouetur centrum epicycli tunc velocius quam medius motus ipsius. Et cum fuerit argumentum planete equatum minus. 180. gradibus scilicet quãdo ad- ditur equatio argumenti super medium motum tunc dicitur auctus numero. Et si argumentum equantum fuerit plus. 180. gradibus. s. quando equatio ar gumenti subtrahitur a medio motu tunc dicitur numero diminutus. Sed in luna quando additur equatio dicitur aucta numero: quando subtrahitur dici- tur diminuta numero. Et quando aliquis trium planetarum altiorum mouet velocius medio motu suo vocatur auctus motu: et quando. vadit minus medio motu suo vocatur motu diminutus. Eodem modo intelligitur de sole et luna. Et quando mouetur tantũ quantum medius motus suus tunc dicitur motu equa lis. Et quando venus vel mercurius mouetur velocius quam sol dicitur auctus motu quãdo tardius dicitur motu diminutus. Et quando aliquis planetarũ. 6. tran- siuerit. nodum intersectionis deferentis sui cum eclyptica qui nodus vocatur genzahar est septentrionalis. Et est septentrionalis ascẽdens idest augens la- titudinem quousque elongatus fuerit ab intersectione per. 90. gradus. Et cum elongatus fuerit plus. 90. gradibus ab intersectione est septentrionalis descen dens idest minuens latitudinem quousque elongatus fuerit ab intersectione per. 180. gradus et tunc est intersectione opposita prime et nullam habet latitu- dinem idest est in eclyptica: et cum transiuerit illam fit eius latitudo meridiana et est meridionalis descendens quousque elongatus fuerit ab intersectione pri-

ma per.270.gradus. Et cũ transiuerit hunc numerũ z meridionalis ascēdens quousq̧ reuertitur ad intersectionem primā vbi latitudo eius erit nulla. Hec est sententia littere de esse planetarum semetipsis.

De esse autem ipsorum adinuicez tractemus.

Prius determinauit de esse planetarũ in seipsis. Hic determinat de esse eorum adinuicez. z primo de esse quinq̧ planetarum respectu luminarium. Et diuiditur in quattuor partes fm quattuor esse que habent planete erga solem z lunam. Primum est visio faciei ad faciem. Secundum est seccuritas. Tertium est combustio. Quartum est orientalis z occidentalis. Primo ergo determinat de visione faciei ad faciē. Secundo de securitate. Tertio de combustione. Quarto de orientalitate z occidentalitate. *Prima pars est in principio.* Secunda incipit ibi: z ex hoc ductoria. *Tertia ibi: z omnis planeta.* Quarta ibi: z ex quo altiores ¶ Sentētia prime partis est. Qñ aliquis planeta fuerit occidentalis a sole. s. ꝙ oriatur post solis ortum z fuerint inter ipsum z solem tot signa quot sunt inter domum illius planete z leonem qui est domus solis talis planeta dicitur esse in visione solis facie ad faciem. Uerbi gratia: capricornus est domus saturni z est sextũ signuz a domo solis: scilicet leone. cuz igitur fuerit saturnus in sexto signo a sole com putando numerum signorũ a sole versus saturnum secundũ ordinem signoꝝ. *Aliter enim non esset occidentalis si non computaretur hoc modo tunc dicitur ipsum videre facie ad faciem.* Et signum sagittarij est quintum a leone. cuz igitur Jupiter fuerit in quinto signo a sole incipiendo a sole versus iouem secundum ordinem signorũ dicitur videre ipsum facie ad faciez z sic de alijs. Et quando aliquis planeta fuerit orientalis a luna z fuerit inter ipsuz z lunaz secundum ordinem signoruz tot signa quot sunt inter domũ ipsius planete z domum lune: scilicet cancrum tunc dicitur *esse in eius visione facie ad faciē.* Uerbi gratia: cancer *est signum sextum ab alia* domo saturni: scilicet ab aquario: ideoq̧ cũ *fuerit luna a saturno in.6. signo est inter eos visio facie ad faciem Et etiā cancer est signũ quintum a domo iouis: scilicet a piscibus: ideoq̧ cũ fuerit luna in.5. signo a ioue* secundum ordinem signoruz est inter eos visio facie ad faciem: z sic de alijs suo modo poteris exemplificare.

Ex hoc ductoria planete.

Hic determinat de.2. esse.5. planetaruz erga luminaria: scilicet de ductoria qđ idez est ꝙ securitas. Et est sententia talis quādo aliquis planeta est in suo haiz z in aliquo angulorũ ascendentis: scilicet in ascendente vel in.10. vel.7. vel.4. domo z aliquod luminariuz sit in aliquo anguloꝝ ab ipso planeta ita ꝙ sit planeta in die oriētalis a sole z in nocte occidentalis a luna. hoc est vt sit in die in.10. signo a sole. tunc enim est in angulo a sole z orientalis. vel in nocte in.4. signo a luna tunc enim est in angulo a luna z occidentalis tunc dicit esse in sua ductoria. Angulus aũt oppositionis nō hʒ hic locũ. Ratio est quia planeta existens in opposito solis vel lune nec est orientalis nec occidentalis. Postea dicit ꝙ omnis planeta a tēpore quo abscondit sub radijs solis vsq̧ ad tēpus quo incipit apparere dicitur cōbustus. Et incipit comburi qñ incipit intrare radios: z cuz venerit prope solem

De ductoria

infra.12.gradus vocatur oppressus:ꝛ cũ fuerit cũ sole in eodem gradu ꝛ fue
rit inter eos min⁹ semidiametro solis ꝛ cum hoc latitudo planete fuerit minoꝛ
semidiametro solis dicitur vnitus vel incorporatus soli. Et cũ trãsiuerit hãc
vnionem dicitur esse in conualescentia donec fit liberatus a radijs solis.

Ex quo apparent altiores tres. Hic deter-
minat de
orientalitate ꝛ occidẽtalitate planetarum. Dicit ꝙ tres planete supio-
res quando exeunt de sub radijs solis ꝛ icipiunt apparere de mane ante ortũ
solis quousq̃ veniant ad oppositum solis. hoc est ꝙ sint propinquiores circu
lo horizontis orientalis q̃ȝ occidentalis quando sol est in linea medie noctis
tunc vocatur orientales ꝛ dextri. Vocantur oriẽtales eo ꝙ oriunť ante solem:
ꝛ vocantur dextri eo ꝙ sunt in dextra parte celi a sole. Pars enim occidẽtalis
est dextra ꝛ oriẽtalis finistra. Ponatur enim ꝙ homo vertať faciem suam ver-
sus meridiem patet ꝙ oriens est sibi a sinistris ꝛ occidens a dextris. Et quãdo
aliquis trium superiorum planetarũ trensiuerit oppsitionem solis dicitur oc
cidentalis sinistre. dicitur occidentalis non ꝙ sit in parte occidentali celi a so-
le imo huius contrariũ est verũ. Sed dicitur occidentalis pro tãto q2 occidit
post solem. Et dr sinister q2 est in parte orientali celi a sole que est sinistra ſm
ꝙ dictum est. Venus võ ꝛ mercur⁹ qlibet eoꝝ infra tp̃s quo circuit epicyclũ
suũ cõiungiť soli bis. vna vice p directionẽ.s.in supiori pte epicycli. Alia vice p
retrogradationẽ.s.in inferiori pte epicycli. Igiť quãdo aliqs eoꝝ separať a cõ
iunctiõe solis in medio retrogradatiõis.s.in inferiori pte epicycli recedit a sole
versus ptẽ occidentalẽ celi. Et qñ elongatus fuerit a sole tamen ꝙ põt videri
videtur de mane ante ortũ solis iõ tũc vocať oriẽtalis dextre donec cõburať a
sole.i.donec iũgať soli in supiori pte epicycli per directionẽ. Et cũ sepatus fue-
rit a sole p directionem videť de vespere post occasum solis iõ tũc vocať occi-
dentalis sinistre donec iterũ cõburať. Et est drĩa iter venerẽ ꝛ mercuriũ ꝛ tres
supiores. ven⁹ eni ꝛ mercurius qñq̃ in recessu eoꝝ a sole siue in exitu de sub ra
dijs fiũt oriẽtales ꝛ qñq̃ in exitu eoꝝ de sub radijs fiunt occidẽtales. Plane-
te autẽ superiores semp cũ exeũt de sub radijs solis fiunt orientales. Et dicitur
augmentari in fortitudine donec sint elongati a sole per.30.gradus.ꝛ a.30.usq̃
ad 60.diciť fortes. Et postq̃ȝ elongati fuerint a sole vltra.60.gradus diciť ori-
entales eũtes ad debilitatẽ vsq̃ ad principiũ retrogradatiõis. Et a principio
retrogradationis vsq̃ ad oppositionem solis dicunť oriẽtales retrogradi. Et
ab oppositione vsq̃ ad directionem dicitur occidentales retrogradi. Et a di-
rectione vsq̃ ad.30.gra.post directionem dicunť occidentales fortes. Et a.30.
gra.post directionem quousq̃ veniant ad.30. gra. ppe solẽ dicunť occiden-
tales euntes ad debilitatem. Et postea dicitur occidẽtales debiles quousq̃ cõ-
burantur. Venus vero ꝛ Mercurius quãdo separanť a sole p retrogradatio-
nem fiunt oriẽtales ꝛ vocantur debiles quousq̃ veniant ad directionẽ: ꝛ a di-
rectione donec sint elongati a sole tantum quãtum solent elongari in pncipio
retrogradationis dicitur orientales fortes. Deinde fiunt debiles orientales ꝛ
quousq̃ opprimanť sub radijs solis: ꝛ postea dñr vniti cũ sole: deinde cõbusti
eũtes ad apparitionẽ: ꝛ ab apparitiõe eorũ vsq̃ ad elongationẽ eoꝝ a supiori
parte epicycli per.60.gra sunt occidentales fortes: ꝛ ab hoc loco vsq̃ ad retro

gradationem sunt occidentales euntes ad debilitatē: ꝛ postea vsq̧ coniunctionem sunt occidentales debiles. Si vero non intelligeretur littera hoc modo esse falsa cum non sit possibile eos elongari a sole vsq̧ ad. 60. gra. in zodiaco. Postea dicit quando aliquis planeta exit de sub radijs solis ꝛ nulli coniungitur corpore vel aspectu est in suo lumine proprio.

Esse illorum erga se inuicem.

Prius determinauit de his que accidūt planetis in semetipsis: ꝛ his que accidunt quinq̧ planetis erga luminaria. Hic determinat de his que accidunt 7 planetis ad se inuicem. Et possunt diuidi in tot partes quot sunt modi accidentiū que accidūt planetis ad inuicē. Et pñt reduci ad. 16. modus ꝑm sniam lr̄e qui sunt isti ꝯiunctio: vacuatio: cursus: feralitas: trāslatio luminis: reddit⁹ lumis: ꝓhibitio: pulsatio nē: receptio: redditus: nē: refrenatio siue ꝯtrarietas: frustratio: abscisio luminis: veneratio: destructio: obsessio: dilectio ꝛ odium. Ista exponit auctor in littera per ordinem vsq̧ ad finē istius differētie. Snia ꝑme partis est talis. Cōiunctio est cū fuerint duo planete in duobus signis que se aspiciūt aliquo aspectu: ꝛ ille q fuerit leuior iter eos. i. velocior in motu trāsiuerit de suo signo pauciores gradus q̄ȝ pōderosus. i. tardior motu de suo signo. ita ꝙ differētia ista sit 6. ḡ. vl' īfra: ꝛ tūc oꝫ ꝙ leuior vadit ad ꝯiūctionē pōderosioris. vbi grā: pono ꝙ sol sit in ariete ꝛ trāsiuerit de ipso ariete 6. gra. ꝛ Mars sit in Leone ꝛ trāsiuerit de ipso. 12. gra. ista duo signa aspiciūt se aspectu trino. Et sol qui est velocior in motu q̄ȝ mars trāsiuit pauciores grad⁹ de ariete q̄ȝ mars de leone: ꝛ sunt in differētia. 6. gra. In proposito exemplo sol vadit ad ꝯiunctionē martis de aspectu trino. Et si sol eēt in. 12. gradu arietis: ꝛ mars in. 12. gradu. leonis: tunc esset cōiunctio compleat. Et si sol esset vltra duodecimū gradū arietis marte existent in. 12. Leonis: tūc esset inter eos separatio. Et hec vocaf ꝯiunctio lōgitudinis. Coniunctio autē latitudinis est cū fuerint duo planete in vno signo coiuncti corporaliter ꝛ fuerint equalis latitudinis ab eclyptica ita quod latitudo vnius sit ascēdens in septentrione ꝛ alteri⁹ descēdens in septentriōe vel vnius ascēdēs ī meridie ꝛ alterius descēdens in meridie. Uel si fuerit coniunctio ex aliquo aspectuum ꝛ altitudo vnius fuerit septentrionalis ascēdens: alterius meridiana ascendēs. Uerbi grā: pono q̄ luna cōiungatur saturno in aliquo signo: ꝛ in aliquo gradu ꝛ minuto illius ita quod saturnus sit iuxta genzahar suū vadens ad septentrionē tn altitudinē: ꝛ sit eius latitudo. 3. minutoꝝ ꝛ luna appropinquet ad caudā draconis veniēs a septentrione minuēs latitudineȝ: ita q̄ eius latitudo similiter sit. 3. minutoꝝ hec est cōiunctio verissima quātum ad longitudinē ꝛ latitudinem. Et in hoc casu luna eclypsaret saturnum nisi diuersitas aspectus lune eēt tanta q̄ impediret. Licet auctor dicat quādo latitudo vnius debeat esse ascēdens ꝛ alterius descēdens tamen videf mihi ꝙ in cōiunctione corporali in omni casu quo cōtingere poterit q̄ latitudines amborum sint eq̄les ad eandē partē. Uolo dicere ꝙ ambe latitudines sint septētrionales vel ambe meridionales erit cōiunctio latitudinuȝ veridica: ꝛ in aspectu oppsitionis si latitudines fuerint equales in diuersis ꝑtibus ita ꝙ vna sit meridionalis ꝛ alia septentrionalis erit aspectus veridicus quātum ad latitudines.

Et cuz seperatur vnus planeta ab alio.

Hic ponit vacuationem cursus. Dicit quando aliquis planeta fuerit coniunctus alteri corpore vel aspectu: et post separationem ab illo nō coniungitur alicui alteri corpore vel aspectu quādiu fuerit in illo signo tunc dicitur esse vacuus cursu. Verbi gratia: pono quod luna iungatur Joui corporaliter in sagittario: et post separationem eius a ioue non sit aliqs planeta ī sagittario cui possit coniungi: nec radij alicuius quez possit aspicere in hoc casu luna est vacua cursu donec exeat de sagittario et iungatur alicui corpore vel aspectu.

Et si fuerit planeta in aliquo signo.

Dicit quando aliquis planeta fuerit in aliquo signo vbi nullus alter planeta sit nec radij alicuius ille planeta quādiu fuerit in signo illo sic se habēte dicitur esse feralis: siue siluestris in similitudine hominis non habentis societatem cum aliquo.

Et cum ferit separatus. Dicit quando planeta velocioris motus separauerit se a planeta tardioris motus et in separando se ab eo iungatur alteri tunc trāsfert naturam primi ad secundū. Verbi gratia: pono quod luna separetur a coniunctione corporalis iouis: et anteq̄ compleatur separatio coniungatur saturno aliquo aspectu: vel corporaliter luna transfert tūc naturā Jouis ad saturnum. Fit etiam alio modo translatio scilicet quando planeta leuis cōiungitur ponderosior se: et ille ponderosus alteri adhuc ponderosiori se tunc medius transfert naturam leuis ad ponderosiorem. verbi gratia: pono quod luna aspiciat iouē aliquo aspectu et iupiter aspiciat saturnum. Jupiter in hoc casu transfert naturam lune ad saturnum.

Si autem non coniungitur. Dicit quod quādo duo planete fuerint hoc modo dispositi quod vnus eorum nō iungitur alteri sed ambo iungūtur alicui tertio tunc si ille tertius aspiciat aliquē locum ex locis circuli ꝓijcit lumen illoꝝ duoꝝ ad illum locum. Et si aliquis planeta fuerint in loco radioꝝ suoꝝ reddit illi lumen illorum duorū. Verbi gratia: pono quod sol sit in capricorno et venus in piscibus: ita q̄ non aspiciant se. Deinde pono q̄d mars sit in cācro aspiciens solem de opposito et venerez de tertio ī hoc casu mars recipit lumē solis et veneris: et reddit lumina ipsoꝝ ad loca circuli in quibus sunt radij martis: et hoc vocatur redditus luminis. Fit etiā alio modo redditus luminis quādo duo planete non aspiciunt se: sed tertius transfert lumen vnius ad alterum ita q̄ separetur ab vno et iungatur alteri: et tunc idem est q̄ translatio.

Sequitur prohibitio. Dicit quando. tres planete fuerit in vno signo sed in diuersis gradibus et ille qui fuerit tardior motu transiuerit plures gradus illius signi quam aliquis aliorum duorum tunc medius eorum prohibet cōiunctionē leuioris cum ponderoso. verbi gratia: pono quod saturnus sit in. 12. gradu virginis: et pono q̄d mars sit ī quinto gradu eiusdem virginis. in hoc casu mars petit cōiunctionē saturni. Sed pono quod luna sit in. 8. gradu eiusdē virginis in hoc

casu non esset iudicandum q mars cōiungeretur saturno: quia luna est in medio z prohibet eius cōiunctionem. Fit etiā ꝓhibitio alio modo: ita q duo planete sint in vno signo z leuior iungitur ponderosiori z alter planeta aspiciat eundem ponderosū z aspectus eius sit ita prope sicut cōiunctio corporalis alterius: tunc ille qui corporaliter iungitur prohibet aspiciētē ne aspiciat. Et si in hoc casu vnus illoꝝ fuerit ꝓpinquior q̄ alter ille qui fuerit propinquior obtinet z dicitur iungi ponderosior. verbi gratia: pono quod saturnus sit in .12. gradu virginis: z mars in .8. gradu eiusdem. Et pono quod iupiter proijciat radios suos ad octauū gradū virginis in hoc casu mars prohibet aspectum iouis. Sed si iupiter proijceret radios suos ad nonum gradum esset iudicandum quod iupiter aspiceret saturnū: z eum hoc prohiberet cōiunctionē martis. Et si iupiter proijceret radios suos ad .7. gradū esset iudicandū q mars iūgeretur saturno z cum hoc prohiberet aspectum iouis.

Et si iungitur planeta domino illius signi. Dicit quando aliquis planeta iungitur per aspectum domino illius signi in quo fuerit vel domino exaltationis vel triplicitatis vel termini vel faciei dicitur mittere naturā domini illi⁹ dignitatis ad ipsum cui⁹ fuerit dignitas: vbi gratia pono q sol sit in capricorno aspiciens saturnū exñtē in virgine ī hoc casu sol est in domo saturni z mittit naturam ipsius saturni saturno. Et si leuis planeta fuerit in aliquo loco vbi hȝ dignitatem aliquā. verbi grā: qḋ sit domus sua vel exaltatio zc. z aspiciat aliquē planetā pōderosiorē se z qui nullā habeat dignitatē in loco eius dicitur leuis mittere suā fortitudinē ponderoso: verbi gratia pono q luna sit in tauro .s. in exaltatione sua z aspiciat saturnū existētē ī virgine de trino. in hoc casu luna naturam suam siue virtutē mittit ipsi saturno licet saturnus nullā habeat dignitatē in loco lune. Sed si saturn⁹ habeat dignitatē in loco lune verbi gratia: pono q luna sit in .24. gradu tauri in exaltatiōe sua z in termino z facie saturni z aspiciat saturnū mittit saturno naturam propriam z naturam saturni ratione termini z faciei sue.

Et quādo fuerint aliqua dignitatū suaꝝ. Dicit planeta leuior aspicit ponderosiorem se z leuior habet dignitatem in loco in quo est z ille quem aspicit etiam habet ibidem aliquam dignitatem tūc leuis mittit ponderoso vtrasq; naturas .s. suam propriam: z illius quē aspicit: z hec missio vocaī receptio. vbi grā: pono q sol sit ī ariete in exaltatiōe sua z ī domo martis z aspiciat matrē aliquo aspicit. in hoc casu sol mittit marti naturā suam propriam z cū hoc naturam martis rōne domus sue. z mars recipit solē a domo sua. Et si contingat q inferior sit ī dignitate superioris. z ecōtra superior in dignitate inferioris illa est melior receptio q̄ esse pōt. verbi grā: sit sol ī ariete in domo martis z mars in leone in domo solis z sol aspiciat martem aspectu tertio talis receptio in tegra z perfecta.

Hinc sequitur redditus. Dicit quando inferior planeta aspicit superiorē. z ille quē aspicit est combustus sub radijs: vel retrogradus. in hoc casu supior reddit inferiori virtutē quā sibi misit: q2 pp debilitatem suā nō pōt retinere eam. Et si ita

li casu vterq; fuerint in angulo vel in succedēti tūc redditꝰ fit cū ꝓficuo. Et si inferior fuerit in angulo ⁊ superior nō ita tñ ꝙ superior recipiat inferiorē talis redditus etiā fit cū ꝓficuo. Et si inferior fuerit cadēs ab angulo ⁊ superior in angulo fit redditus cū ꝓficuo. Et si ambo fuerint cadentes redditus fit cū detrimento. Vbi gratia: pono ꝙ luna sit in tauro ⁊ aspiciat mercuriū existētē in capricorno cōbustū in hoc casu luna mittit mercurio naturā suam. Sed quia mercurius est cōbustꝰ non potest retinere naturā sibi: missā iō reddit lumē illud qḋ recipit ab ea ⁊ si in hoc casu ambo fuerint in angulis redditus est proficuus ⁊c.

Deinde sequitur almenem. Dicit quando planeta inferior vult coniungi superiori: sed anteq̄ cōpleat cōiūctio inferiori fit retrogradus hoc vocat refrenatio verbi gratia: pono ꝙ saturnus sit in. 12. gradu virginis: ⁊ venus in ṗncipio virginis vadens ad cōiunctionē saturni. Sed cū peruenerit venus ad. 8. gradum vel nonum. s. anteq̄ contingat saturnū incipit retrocedere. in tali casu refrenantur venus ne coniungatur saturno: ⁊ idem intellige de aspectu si iret ad aspectum: sed anteq̄ aspectus compleretur inciperet retrocedere.

Hanc sequitur alchorad. i. contrarietas. Dicit quod contrarietas est quando tres planete fuerint in vno signo quorū vnus sit ponderosus: ⁊ alij duo leues: ⁊ vnus duorum leuium transiuerit ponderosum ⁊ alter pateat coniunctionem ponderosi sed anteq̄ cōiungat ponderoso: ille qui transiuerit ponderosum fit retrogradus: ⁊ coniungitur ponderoso per retrogradationem: ⁊ obuiat alteri leui: tunc retrogradus destruit coniunctionē illius cui obuiat cū pōderoso. Verbi gratia: pono quod sit saturnꝰ in. 8. gradu virginis: ⁊ mars sit in. 12. gradu eiusdem ⁊ iupiter sit in ṗncipio virginis petens coniunctionē saturni: sed antequam coniungatur sibi: mars incipiat retrogradari ⁊ ꝯiungi saturno per retrogradationem ⁊ obuiet ioui in hoc casu mars destruit coniunctionem iouis cum saturno.

Sequitur alphariz id est frustratio. Dicit ꝙ frustratio est quando planeta leuis petit coniunctionem ponderosi sed antequam compleatur coniunctio ponderosus intrat aliud signum ⁊ sint radij alicuius alterius planete in principio illius signi tunc quando leuis volens coniungi ponderoso intrat illud signū coniungitur radijs illius planete ibi aspiciētis: ⁊ sic annullatur cōiunctio ṗma: verbi gratia pono quod saturnꝰ sit in. 29. gradu leonis ⁊ mars sit in. 24. gradu eiusdē petens coniunctionem saturni. Sed anq̄ iungatur mars saturno saturnus intret virginē: ⁊ pono qḋ iupiter aspiciat primum gradum virginis. in hoc casu mars exiens de leone coniungitur radijs iouis: ⁊ sic annullatur coniunctio martis ⁊ saturni.

Hanc quoq; sequitur abscisio luminis. Dicit ꝙ abscisio luminis est qñ aliqs planeta leuis petit ꝯiunctionē pōderosi ⁊ in secundo signo a signo pōderosi sit alter planeta sed anteq̄ leuis iūgat pōderoso ille qui est in scđo signo fit retrogradꝰ ⁊ iūgit pōderoso. i tali casu retrogradus abscindit lumē ponderosi a planeta qui volebat ei iungi. Et est quasi

idez quod contrarietas sed differt in hoc qz in contrarietate planeta retrogra dus non solū iungit ponderoso sed etiam iungit leui qui volebat iungi pon deroso per obuiationez z potest exéplificari sicut ibi fuit dictum. Fit etiā alio modo obscisio luminis .s. quando planeta leuis petit cōiunctionē ponderosi z ille ponderosus petit coniunctionē alterius ponderosioris z iungit ei ante q̄z leuis iungat p̄mo pōderoso. verbi gratia: pono qd̄ mars petat cōiunctionē iouis z iupiter patet ꝯiūctionē saturni z anteq̄z mars iungat ioui iupiter iun gatur saturno: in tali casu saturnus abscindit lumen iouis a marte.

Sunt quoque his planetis. Dicit q̄ planete in qui busdam locis confortā tur z in quibusdam debilitantur z inqbusdā locis fiunt fortune z in qbusdam inferiore. Fiunt fortune in aspectu sextili vel tertio bonorum z vt īfortune sint cadentes ab eis iuxta q̄ ītelligendum est q̄ qñ aliquis planeta est i eodē signo cuz alio vel in quarto vel in septimo vel decimo ab ipso dicit esse i angulo ab illo. Et si fuerit in scd̄o signo ab ipso vel in qnto vel in octauo vel in. 11. dicit esse ab ipso in succedēti. Et si fuerit ab ipso in tertio signo vel in. 6. vel in. 9. vel 12. dicitur esse in cadenti ab ipso. Fiunt etiam fortune quando separantur ab vna fortuna z iunguntur alteri aut quod sint inter radios duarum fortunaruz z hoc vocatur veneratio a quibusdam. Fiunt etiam fortune quando sunt vni ti sole in eodez gradu aut quod sint in eius aspectu tertio vel sextili vel in aspe ctu trino vel sextili lune: z etiam vt sint aucti numero z lumine: z quod sint in aliqua dignitatum suarum vel in suo haiz. Et planete fiunt fortiores quando ascecdunt in circulo augis z quando sunt septentrionales vel ascendunt in se ptentrione. Similiter fortificantur quando sunt in statione secunda euntes ad directionem. Similiter quando exeunt de sub radijs solis z quando sunt in angulis vel in succedentibus. Et tres superiores fortificantur quādo sunt orientales. Et si aspiciunt solem aspectu sextili augmentatur eorum fortitudo. Similiter quando fuerint in quartis masculinis vel in signis masculinis. For titudo solis etiam augmentantur in quartis z in signis masculinis p̄terq̄z in li bra: ibi enim nō fortificatur pp casum ab exaltatione licet libra sit signū mascu linuz z etiā in quadra masculina. Et tres inferiores planete scilz existens sub sole significātur qñ sunt occidentales a sole. z in quartis z insignis femininis. Et luna fortificat cū fuerit in nocte super terrā: z in die sub terra z cuz fuerint in signo z in loco feminino z cuz fuerit in exaltatione solis scilicet in ariete.

Ex infortunio vero planetarum. Dicit qd̄ plane te fiunt infortu ne idest infortunantur quando sunt in aspectibus malorum: z quando con iunguntur malis per corpus vel per aspectum ita qd̄ inter eos z corpus mali vel inter eos z radios mali sit minus termino vnius planete. Et infortunan tur quando sunt in terminis maloꝝ aut in domib⁹ maloꝝ. Uerbi gratia: iupi ter vel venus infortunatur in terminis saturni z martis: z in domib⁹ eorū. Et īfortunātur qñ ifortune eleuant super ipsos ita qd̄ sint infortune in. 10. vel. 11. signo ab ipsis. Iuxta qd̄ intelligendū est quod planeta existens in. 10. signo ab alio dicitur eleuari super ipsuz: sicut existens in. 10. domo eleuatur super ascen dens: z si istud fiat sine receptiōe est peius. Uerbi gratia: pono quod iupiter sit

in principio sagitarij et saturnus in principio virginis: in hoc casu saturnus eleuatur super iouem: Uirgo enim est decimū signum a sagitario. Infortunātur etiam quādo sunt in cōiunctione solis: vel in opposito solis: vel in aspectu eius quarto. Etiam infortunantur quādo sunt in capitibus suorum genzahar idest in intersectionibus deferentiū eorum cū eclyptica siue in capite vel cauda draconis eorū: vel ppe hec loca per .12. gradus vel infra maxime si in his locis luna fuerit impedita ab eis: vel sol scilicet vt luna vel sol iungatur eis in his locis vel aspiciat eos aspectu inimico. Ratio autē quare īfortunanť in his locis est quia possunt ibi eclypsari. Infortunanť etiā quādo distant a sole per quattuor gradus ante vel retro. Et quādo fuerint inter corpa vel radios duorum malorum: ita qd separenť ab vno malo corpore vel aspectu et iungantur alteri malo: aut fuerit malus: vel radij eius in signo quod est ante eum et alter malus vel radij eius in signo quod est post eum. tunc enim dicitur obsessus. Uerbi gratia: pono q iupiter sit in vgine et in .11. gradu: et mars vel radij martis sint in .10. gradu eiusdē et saturnus vel mars sint in .12. gra. eiusdē in hoc casu iupiter diceretur obsessus a duabus infortunis. Eodē mō dicť de signis q sunt obsessa qn̄ vnus malus est in eius pncipio et alter in eius fine. Sed qn̄ sol vel fortuna aspicit planetā vel signū obsessum aspectu sextili: vel tertio ita q sit aspectus ad .7. gradus prope vel infra: tunc per talem aspectū soluiť obsessio. Infortunantur et quando sunt retrogradi vel combusti aut cadentes ab angulis. Et debilitanť qn̄ sunt tardi cursus quod vadant min⁹ medio motu eorum. Et qn̄ sunt in statione pma euntes ad retrogradationem: aut q sint in gradib⁹ tenebrosis: aut planete masculini in signis vel gradibus femininis: et in die sub terra et in nocte super terram: aut feminini in signis masculinis et in gradibus masculinis et in die super terram et in nocte sub terra Hoc.n. est contrariū haim idest similitudini eorum. Et debilitantur siue infortunanť qn̄ sunt in locis oppositis dignitatū suaꝝ: aut q sint in latitudine meridiana ab eclyptica maxime si fuerint descēdētes in eadē latitudine: aut sint in via combusta .s. a medietate libre vsq; ad medium scorpionis: aut sint iuncti planete retrogrado: aut cadenti: aut quod non sint recepti. Et tres superiores .s. saturnus iupiter et mars debilitantur cum fuerint occidentales a sole: aut in quartis femininis: et sol debilitatur in signis et in quartis femininis: nisi fuerit in nona domo: qr in illa gaudet. Tres inferiores scilicet venus mercuri⁹ et luna debilitanť in signis et in quartis masculinis. ¶ Et dicif de planetis quod sunt quidā eoꝝ seinuicē diligentes. Dicit quod quidam planete diligunt seinuicem: et quidam habent se odio: et patet in littera: et sic completa est expositio tertie differētie alchabicij introductorij ad iudicium.

Differentia quarta in expositione nominum astrologicorum.

Completis tribus differentijs huius libri in quibus auctor determinauit de esse circuli signorum essentiali et accidentali in prima differentia: et de naturis septem planetarum in secunda differentia: et de his que accidunt septē planetis in semetipsis: et adinuicem .s. in tertia differentia. Sequitur quarta differentia in qua exponit nomina quibus vtun/

tur magistri iudicioꝝ ⁊ docet ea applicare ad opus. Et pōt tota illa dña diuidi in.16. partes ſm.16. capitula q̄ ponit in ea. In primo capitulo loquit̄ de cōiunctionibus magnis cōnumerando eas. In ſo capitulo docet inueſtigare gradū aſcendentē alicuius natiuitatis. In tertio capitulo docet eligere locū vite in natiuitatibus. In quarto cap̄lo docet eligere datorē annoꝝ vite in natiuitatibus. In.5. docet eligere planetā dñatorē natiuitatis q̄ preeſt nato poſt hylech ⁊ alcochodē. In.6. tractat de profectu annoꝝ natiuitatis ⁊ mundi. In.7.c. docet dirigere ſignificatorē quelibet ad quēlibet locū circuli. In.8. docet dirigere gradū aſcendentē in natiuitatibus. In.9. docet inuenire duodenarias planetaꝝ ⁊ domorū. In.10. docet inuenire nouenarias. In.11. docet inuenire decanū. In.12. docet inuenire dñꝫ orbis ſiue hore. In.13. docet inuenire annos frigidarie in natiuitatibus. In.14. docet cognoſcere quis planetaꝝ eleuatur ſup alterū. In.15. docet inuenire qñ ſit apertio portarū. In.16. loquit̄ de horis fortunatis ⁊ infortunatis: vbi partes incipiāt patebit in pceſſu. In primo ergo.c. loquit̄ generaliter de magnis cōiunctionib⁹ ⁊ dic̄ ꝙ ꝯiunctiōes magne ſunt res ſignificantes diſtructōes ſiue mutationes q̄ fiunt in hoc ſeculo: ⁊ ſunt.6. in nūero. ¶ Prima maior oib⁹ cōiunctionib⁹ eſt cōiunctio iouis ⁊ ſaturni in pn° arietis ⁊ hoc fit in.960. annis ſemel. ¶ Scḋa ꝯiūctio eſt mutatio ꝯiunctionis iouis ⁊ ſaturni de vna triplicitate ad aliā ⁊ hoc fit in.240. annis ſemel. Et qñ venit cōiunctio eorū ad aliq̄ꝫ triplicitatē anteq̄ꝫ exeat illā duodecies cōiunguntur. Uerbi gratia: cōiunctio iouis ⁊ ſaturni nunc eſt in triplicitate aerea ⁊ incipit in ſigno geminorū anno dñi.1325. ab illo tpe in.20. annis.ſ. anno dñi.1345. cōiongent̄ in aquario ⁊ ab illo in.20. annis coniungentur in libra ⁊ poſtea in geminis: ⁊ ita ſm hunc ordinē donec in his tribus ſignis duodecies cōiungantur ⁊ ſi multiplicaueris.20. per.12. inueniēs.240. annos poſt quos coniunctio mutabit ſe ⁊ intrabit triplicitatē aquaticā ⁊ ſtabit ibi ſilr̄ per.240. annos ⁊ ſic de alijs triplicitatibus intelligas: ⁊ intelligas ꝙ ſicut dicit ꝙ coniunctio maxima reuertitur in.960. annis ad principiū arietis.i. ad triplicitatē igneā: ita coniunctio intrans pn^m alicuius alterius triplicitatis nō reuertitur ad principiū eiuſdē niſi poſt.960. annos ſtabit igitur vt ſupra dcm̄ eſt in qualibet triplicitate.240. annis triplicitates ſunt quattuor: multiplica igitur.240. per quattuor: ⁊ iuenies.960. annos. Tertia cōiunctio eſt martis ⁊ ſaturni in cancro in q̄buſlibet.30. annis. Quarta cōiunctio eſt iouis ⁊ ſaturni quocūq̄ꝫ ſigno fuerit: ⁊ hoc fit in.20. annis ſemel. Quinta cōiunctio eſt itroitus magni luminaris in primū minutū equinoxij vernalis.i. arietis. Sexta cōiunctio eſt ſolis ⁊ lune ⁊ eorū oppoſitio. Et qñ dicitur aſcendens cōiunctionis magne intelligitur de aſcendente.ſ. introitus ſolis in arietē in illo anno in quo dꝫ fieri illa coniunctio Uerbi grā: coniunctio iouis ⁊ ſaturni fuit in geminis anno dñi.1325. Et aſcendens introitus ſolis in arietē in illo anno fuit taurus.20. gradus: taurus ergo eſt aſcēdens illius cōiunctionis. Iſte cōiunctiones que dicte ſunt vocantur coniunctiones magne. Alie multe ſunt cōiunctiones in planetis quarū numerus eſt.120. ſm Ptolemeū in.50. propoſitione centiloquij. Dicit enīꝫ ibi. nō obliuiſcaris eſſe.120. coniunctiones que fiūt i ſtellis erraticis. In illis enim eſt maior ſcia eoꝝ que fiunt in hoc mundo ſuſcipienti incrementū ⁊ decrementuꝫ. Haly ibi in cōmento numerat eas: ⁊ dicit qḋ quedā ſunt cōiunctiones binarie ⁊ quedā trina

rie quedam quatrinarie quedam quinarie quedam senarie quedã septenarie. Binaria aũt coniunctio est qñ duo planete tñ cõiunguntur: et hoc põt. 21. modis variari. Ternaria coniunctio est qñ coniunguntur tres planete et hoc põt variari triginta quinqʒ modis. Quatrinaria coniunctio est qñ coniunguntur quattuor planete: et hoc põt variari similiter. 35. modis. Quinaria coniunctio est quando coniunguntur quinqʒ planete: et hoc potest variari. 21. modis. Senaria coniunctio est quãdo coniunguntur sex planete: et hoc potest variari. 7. modis. Septenaria non est nisi vna scilicet coniunctio omnium septeʒ planetarum. Et si computaueris seu addideris hos numeros predictos ad inuiceʒ inuenies. 120. Qui volunt singulas numerare inuenient eas numeratas in cõmento propositionis preallegate.

ET ex hoc annimodar quod est.

In hoc capitulo auctor docet inuestigare gradum ascendentem alicuius natiuitatis supposito quod sciatur signum ascendens et ignoretur gradus: et hoc docet secundum sententiam Ptolemei non secundũ propriã intentionem. Dicit enim Ptolemeus in. 34. propositione centiloquij Almusteli super locũ coniunctionis vel preuentionis est in consimili gradu anguli ex angulis omnis natiuitatis humane que fuerit in illa cõiunctione vel preuentione. Et omnis gradus qui non est similis gradui almutem super locum coniunctionis vel preuentionis non est angulus alicuius natiuitatis humane. Sententia littere talis est cũ volueris inuenire gradũ ascendentẽ natiuitatis alicuius cõsidera cõiunctionẽ solis et lune que precessit natiuitatẽ vel oppositionem si precessit oppositio. Si processit coniunctio natiuitas dicitur coniunctionalis: si precessit oppositio siue preuentio qđ idem est natiuitas vocatur preuentionalis. Si natiuitas fuerit coniunctionalis considera gradũ in quo cõiunguntur luminaria. s. gradum zodiaci in quo fuit coniunctio precedens illaʒ natiuitatẽ. et vide quis planetarum sit fortior in gradu per multitudinem testimoniorũ ille enim est almutem super locum coniunctionis. Equa ergo eũ ad horã natiuitatis quo equato cõstitue ascendens ad horaʒ natiuitatis secundũ estimationẽ ita tamen quod sis certus de signo ascendente. Si enim deficeres in signo hec regula nõ valeret tibi. Habito igitur signo ascendente hora natiuitatis: considera vtrum locus planete quẽ equasti tali dispõe stante sit propinquior gradui ascendentis vel gradui decime domus et cui eorũ fuerit propinquior hunc angulũ facies similem gradui planete. hoc est: pone tot gradus signi existẽtis in angulo quot gradus pertransiuit planeta de signo in quo est. Et vt euidentius pateat sententia littere. pono in hoc exemplũ. ¶ Pono qđ in hora natiuitatis alicuius ascendens fuit libra sed nescio quis gradus eius: et pono ꝙ natiuitas fuit cõiunctionalis et coniunctio precedens eam fuit in. 6. gradu aquarij video ꝙ saturnus est fortior in illo gradu: ergo equabo saturnum ad horam natiuitatis et ponatur ꝙ inueniam eum in. 20. gradu virginis video ꝙ saturnus in hoc casu est propinquior ascendenti ꝙ̃ medio celi secundum ascendens estimatum: faciaʒ ergo angulum ascendentis ad similitudinem gradus saturni. hoc est ponaʒ vigesimum gradum libre in ascendente et si fuisset propinquior medio celi fecissem angulum medij celi vigesimum gredum signi ibidem existentis. Si au-

tem natiuitas preuentionalis fuerit operaberis per gradum oppositionis sicut nunc tibi dixi de gradu cōiunctionis idest cōsiderabis planetā hñtem plures fortitudines in gradu oppositionis. Sed dubium est de gradu preuentionis cum in preuentione siue oppositione sol sit in vno gradu ⁊ luna in opposito quem ergo gradū accipiemus pro gradu preuentionis vtrum gradū solis vel gradū lune. Dicit auctor ſm intentionem Ptolemei ꝙ gradū illius luminaris accipere debemus qđ fuerit super terram. Sed adhuc restat dubiū. Ponatur ꝙ vnum luminare sit in ortu reliquū in occasu ⁊ sic neutrū erit super terram nec sub terra. Dicit auctor ꝙ quidā sapiens dixerunt ꝙ debemus operari per gradū illius luminaris qđ fuerit in orientem. Deinde dicit auctor ꝙ Ptolemeus dixit si plures planete cōuenirent in dño loci cōiunctionis vel preuentionis: scilicet ꝙ duo planete vel tres in loco illo haberent equales fortitudines videlicet ꝙ vnus haberet ibi tot fortitudines quot alter: tunc debemus accipere illū qui fuerit in suo haim: ⁊ si quilibet eorum fuerit in suo haim tunc debemus accipere illum qui citius deberet mutari ad melius esse. i. illuȝ qui citius intrabit signum in quo habet plures fortitudines q̄ȝ in illo signo in quo est. Et si fuerint orientales a sole eligas euȝ qui fuerit ⁊ soli propinquior: dummodo nō sit cōbustus. ¶ Juxta istā partē notandū est ꝙ alter est modus inuestigandi gradum ascēdentis natiuitatis ⁊ ille modus accipitur a snia Ptolemei in .51. ꝓpone cētiloquij vbi dicit. Locus lune in natiuitate est ipse gradus ascēdens de circulo in hora casus spmatis in matricem ⁊ locus lune hora casus spmatis est gradus ascēdens hora natiuitatis. Est etiam intelligendum ad euidentiam dicendorum ꝙ more infantum in vteris matrum nō sunt equales secundum ꝙ dicit Haly in commēto propositiōis iam allegate. More autē sunt distincte in .3. scilicet maiorem moram ⁊ in mediam ⁊ in minorem. Minor autem mora cōtinet .258. dies. Media mora continet .273. Maior mora cōtinet .288. dies. Et differētia inter maiorem ⁊ minorem sunt .30. dies. Istud est intelligendum de his que nascuntur secūdum cursum naturalem. De abortiuis autem ⁊ de his qui nascuntur in septimo mense hec regula non tenet. Quantitas autem more infantis in vtero accipitur a loco lune in figura hora natiuitatis. Si enim in hora natiuitatis luna fuerit in principio septime domus super terram: scilicet supra orizontem occidentaleȝ tunc infans fuit in vtero matris per moram minorē: scilicet per .258. dies. Et si luna fuerit in hora natiuitatis in gradu ascendente tunc infans stetit in vtero per morā mediā. s. per .273. dies. Et si luna fuerit hora natiuitatis in gradu qui est ante gradū occidētis tunc infans stetit in vtero per moram maiorem. s. 288. dies. ¶ Et nota ꝙ cuȝ luna in natiuitate est in parte occidentali prope orizontem si astronomus credit eam esse super terram quādo est sub terra vel econtra errabit in hora conceptionis per .30. dies. Si vero luna fuerit super terraȝ elongata ab occidente idest inter oriens ⁊ occidens mora in vtero est maior minori mora ⁊ minor media. Dico ꝙ est maior minori mora secundum quantitatem elongationis lune ab occidente. Et si luna fuerit sub terra elongata ab ascēdēte mora in vtero est maior media ⁊ minor maiori ⁊ est maior media secundū quantitatem elongationis ab ascendente. Cū scđm hanc viam volueris gradū ascendentis natiuitatis alicuius inuestigare constitue ascendens ad horam natiuitatis ſm estimationē pro

pinquiorem quantum poteris veritati ꝛ equa lunam ad illaȝ horam:ꝛ vide in quo loco ceciderit in figura:ꝙ ſi ceciderit in principio ſeptime domus ſubtrahe ab hora natiuitatis.258.dies. Et remanebit hora cóceptionis. Si vero ceciderit inter ſeptimá domú ꝛ aſcendés.ſ. ſuper terrá vide ꝑ quot gradus ſit elongata a gradu occidentis ꝛ pro quibuſlibet.12.gradibus accipe vnú dieȝ ꝛ pro quolibet gradu q̄ fuerit vltra.12.accipe duas horas quos dies ꝛ horas adde ſuper morá minoré.i.ſuper.258.dies. Et totú ſubtrahe ab hora natiuitatis ꝛ remanebit tépus cóceptionis. Si vero ceciderit in aſcendente ſubtrahe ab hora natiuitatis.273.dies ꝛ remanebit tépus cóceptionis. Si vero ceciderit inter aſcédens ꝛ ſeptimá.ſ.ſub terra conſidera q̄ntum ſit elongata a gradu aſcendente ꝛ pro quibuſlibet.12.gradibus accipe vnú dieȝ ꝛ pro quolibet gradu reſiduo duas horas ꝛ numerú dierum ꝛ horarum prouenientem adde ſuper moram mediam ꝛ totuȝ ſubtrahe ab hora natiuitatis. Si vero luna ceciderit in fine ſexte domus ſubtrahe ab hora natiuitatis moram maiorem ꝛ remanet hora conceptionis. Hora igitur conceptionis nota equa lunam ad illam horaȝ ꝛ gradus in quo inuenta fuerit fuit aſcendens in hora natiuitatis. Licet hec via ſit vera ſm intentionem fere oíum ſapientum. Uidetur tamen mihi ꝛ certus ſuȝ ꝙ nó ſufficit ad inueſtigandum gradum in caſu vbi nó habeo graduȝ aſcendenté niſi per eſtimationem. Supponit enim ꝙ ſciam elongationeȝ lune a gradu occidentis vel ab aſcendente:ꝛ ſi ignoreȝ gradú aſcendenté ꝛ per conſequens gradum occidentis quomodo potero ſcire diſtantiam lune ab aliquo illorum neſcio. Poſito enim ꝙ eſtimatio mea deficiat per.12.gradus diſtantia lune ab occidente vel ab aſcendente etiam deficiet per.12.gradus ꝛ pro illis deberet accipi vna dies ꝛ ſic deficiet hora conceptionis in vna die ꝛ defectus vltimus:ſcilicet in gradu aſcendentis erit quantum luna mouetur vna die.

Ex hoc hylech.

In hoc capl'o auctor docet eligere hylech.i.ſignificatoreȝ vite in natiuitatib⁹. Súia lr̄e eſt iſta. In eligédo ſignificatoré vite debemus incipere a ſole ſi natiuitas fuerit in die ꝛ ſi inuenerimus ipſuȝ ante gradú aſcedentem per.5.gradus vel infra ideſt ſi inuenerimus ipſuȝ ſoleȝ.in.5.gradibus qui aſcenderunt ſuper orizontem:ſcilicet in fine.12.domus aut ſi inuenerimus ipſum in.10.domo vel.11.domo accipiemus ſolé pro hylech ſiue fuerit in ſignis maſculinis ſiue in ſignis femininis. Si vero nó fuerit in his ſignis debemus inſpicere ſi fuerit in.7.vel.8.vel.9.domo in ſignis maſculinis adhuc accipiemus ipſum pro hylech. ¶ Si vero his tribus locis iam dictis:ſcilicet in.7.domo vel.8.vel.9.eſſet in ſignis femininis nó eſſet aptus ad hoc ꝙ eſſet hylech. Si igitur ſol nó fuerit aptus hylech aſpiciemus ad lunam ſi eam inuenerimus in aſcendente vel in.2.vel in.3.domo aut in.7.vel.8.domo ipſa erit hylech.ſiue fuerit in ſigno maſculino ſiue feminino. Si vero nó fuerit in his locis aſpiciemus ſi inuenerimus eam ante gradum ſigni aſcendentis per.5.gradus vel infra:aut in.10.domo aut.4.aut in.5.in ſigno feminino adhuc ipſa erit hylech. Si autem in his locis eſſet in ſignis maſculinis non eſſet apta hylech. Si vero natiuitas fuerit in nocte debemus incipere primo a luna. Si inuenerimus eam ante gradum occidentem per.5.gradus vel infra ideſt in illis.5.gradibus qui ſunt ſub terra ex parte occidentis aut in aliquo aliorum locorum predicto

rum ꝑdictoꝝ ꝯm modū dictum ipsa erit hylech. Et si ipsa non fuerit apta aspi
ciemus ad solem qui si fuerit ante gradum septime domus per.5.gradus vel in
fra:scilicet sub terra aut fuerit i.4.vel.5.domo erit aptus hylech.siue signa sint
masculina siue feminina. Et si fuerit in ascendente vel in.2.domo in signo ma
sculino erit aptus hylech in feminino vero nō. Si vero luminaria non fuerit
apta vt sint hylech aspicemus vtrum coniunctio precessit natiuitatē vel oppo
sitio: ꝙ si precessit coniunctio aspiciemus gradum cōiunctionis:scilicet illum
gradum in quo luminaria fuerūt cōiuncta ante natiuitatē:ꝛ si inuenerimus ip
sum gradū in aliquo quattuoꝛ anguloꝛū vel in aliquo succedentiū accipiemus
ipsum pro hylech. Et si nō inuenerimus ipsum in aliquo anguloꝛū neq₃ succe
dentiū. Debemus aspicere ad gradū partis foꝛtune qui si fuerit in aliquo an
guloꝛū vel succedentiū debemus ipsū accipere pro hylech. Si vero nō fuerit
in aliquo hoꝛū locoꝛū debemus vltimo accipere gradū ascēdentē natiuitatis.
Si autem oppositio precessit natiuitatē debemus aspicere ad gradū oppōnis
sicut dictum est de gradu cōiunctionis ꝛ postea ad partem foꝛtūe ꝛ vltimo ad
gradum ascēdentē natiuitatis:nec opoꝛtet in gradu cōiunctionis vel preuen
tionis vel partis foꝛtune aspicere vtrum signa sint masculina vel feminina. Et
sic patet ꝙ sol potest esse hylech in die ꝛ nocte super terrā ꝛ sub terra in.11.lo
cis. Potest enim esse super terram hylech in sex locis ꝛ sub terra in.5. Et luna
siir potest esse hylech in.11.locis. Potest enī sub terra esse hylech in sex locis
ꝛ super terram in.5. Si autē luna in aliquo predictoꝛū locoꝛum fuerit combu
sta sub radijs solis nō erit apta hylech. Et cum fuerint domus equate secūdum
doctrinam traditam in canonibus astrolabij ꝛ tabularum primi mobilis om
nis planeta qui fuerit ante ascēdens vel ante principium alicuius alterius do
mus per quinq₃ gradus vel infra erit foꝛtitudo eius valida in domo que succe
dit. Et omnis locus ex locis predictis nō potest esse hylech nisi aspiciat eum
aliquis planeta habēs dignitatē in loco illo:scilicet ꝙ sit dn̄s domus vel do
minus exaltationis aut triplicitatis aut termini aut faciei. Tota sentētia littere
potest reduci ad pauca verba. Quinq₃ sunt loca a qbus recipitur hylech idest
significatoꝛ vite que sunt hec:sol:luna:gradus coniunctionis vel preuētionis:
pars foꝛtune gradus ascendens natiuitatis. Si natiuitas fuerit in die incipien
dum est a sole. Et si nō fuerit in locis aptis secundū ꝙ predictum est recipien
da est luna. Et si non fuerit apta recipiendus est gradus cōiunctionis vel pre
uentionis qui si non fuerit aptus recipienda est pars foꝛtune. Et si non fuerit
apta recipiendus est gradus ascendentis natiuitatis. Dicit Ptolemeus ꝙ hy
lech nunq̄ debeat accipi ab aliquo loco existente sub terra. Dicit enim ꝛ con
uenit vt nō operemur in re tam nobili sicut ista per id totum quod est sub terra
sed semper per id quod ascendit ꝛ apparet super terram. Nec conuenit nos
operari p signū quod ascēdens nō aspicit nec per signū quod ascendit ante
ascendens qḋ dicitur domus laboꝛis idest domus.12.quia est cadens ab angu
lo ꝛ plus etiā:qm̄ fumositates que eleuantur ab humoꝛibus terre turbant vir
tutem eius que venit ab ea ad terram cū spissitudine ac lugubritate sua:ꝛ dam
nant eā propter qḋ apparent coloꝛes ꝛ magnitudines stellarum existentiū in
hac domo alterius maneriei q̄₃ sint per naturā eoꝛū. Haly Abenragel dicit sa
pientes in hoc sunt plurimū discoꝛdati:tamen id in quo maioꝛ pars eoꝛū cō

cordat est ꝙ incipiunt ꝓmitus in natiuitatibus diurnis a sole ⁊ incipiunt si est in aliquo angulorū vel succedenti ⁊ in signo masculino ⁊ in q̄rta masculina ⁊ aspexerit aliquā dignitatū suarū erit ipse hylech: ⁊ si ita non fuerit nec aspexerit aliquam dignitatū suarum non erit ipse aptus pro hylech: ⁊ ꝑquires tūc hylech: a luna ⁊ si eam inueneris in angulo vel in succedenti ⁊ in signo feminino ⁊ in quarta feminina ⁊ aspexerit aliquam dignitatū suarum accipe eā pro hylech alioquin non erit apta: tunc aspice natiuitatem si fuerit coniunctionalis accipe hylech a gradu ascendente: ⁊ si dominus aliquis habens ibi aliquā dignitatem aspexerit gradum illum accipies eum pro hylech. Et si ascendens non fuerit aptum pergras hylech a parte fortune. Et si pars fortune non fuerit apta perquiras hylech a loco cōiunctionis vel oppositionis precedētis natiuitatem. Et si non fuerint apti natiuitas non habebit hylech. Et oportebit te necessario reuerti ad dirigendum per athazir loca hylech ad loca fortunrum ⁊ ad radios earum ⁊ ibi inuenies locum finis. Et si natiuitas fuerit nocturna perquiras ꝓmit⁹ hylech a luna sicut incepisti ꝑquirere de die a sole. Et si eā inueneris in angulo vel in succedenti in signo feminino ⁊ in q̄rta feminina ⁊ aspexerit aliquam dignitatum suarum ipsa erit hylech. Alioquin perquiras hylech a sole ⁊ si eum inueneris in angulo vel in succedenti in signo masculino: ⁊ in quarta masculina ⁊ aspexerit eum habens dignitatem ibidē accipias eū pro hylech alioquin non erit aptus. Et tunc si natiuitas fuerit ꝑuentiōalis perquiras hylech a parte fortune sicut ꝑquisiuisti a luna ⁊ sole. Et si pars fuortūe non fuerit apta ꝑquiras hylech a gradu ascendente. Et si aliquis eoꝝ non fuerit aptus ꝓ hylech perquiras hylech a gradu ꝯiunctionis vel ꝑuentiōis precedentis natiuitatem. Et si fuerit in angulo vel in succedēti: ⁊ fuerit aspect⁹ ab aliquo habente ibi aliquā ex q̄nq; dignitatibus accipe eum ꝓ hylech. Et quādo sol fuerit hylech ⁊ non habuerit alcochodē pergras hylech a gradu lune. ⁊ si ille. i. gradus lune fuerit hylech ⁊ non habuerit alcochodē perquiras hylech a gradu ascendente si natiuitas fuerit cōiunctionalis: ⁊ si gradus ille fuerit hylech ⁊ non habuerit alcochodē perquiras hylech a parte fortūe. Tamē si natiuitas fuerit preuentionalis incipe ꝓmitus a parte fortune: ⁊ si fuerit hylech ⁊ non habuerit alcochoden aliquis hoꝝ ꝑquiras hylech a gradu coniunctionis vel oppositionis antecedētis natiuitatē. ⁊ si nullus eoꝝ habuerit alcochoden quoniam natus non habuit hylech nec alcochodē est significatio vite hac durabilitatis modice. Et scias ꝙ in hylech qui ꝑquirit ab ascēdente ⁊ a parte fortune ⁊ a gradu coniunctiōis vel ꝑuentionis nō aspicitur masculinitas nec femininitas signoꝝ neq; quartaꝝ. Et dicit maior pars sapientum ꝙ luna in tertia domo apta est vt sit hylech: quia gaudet in ea ⁊ dicunt similiter ꝙ soli in nona domo conuenit esse hylech quia gaudet ibidem.

Et ex hoc alcochoden. In hoc capitulo docet auctor eligere alcohoden q est dator annorum vite. Sententia littere est talis cum volueris scire quis planetarum est dator annorum vite debemus aspicere quis planetarum habeat plures dignitates siue fortitudines in loco hylech. Uerbi gratia: si sol fuerit hylech debemus respicere planetam fortiorem in loco solis. Et si luna fuerit hylech debemus respicere fortiorem in loco lune ⁊ sic de alijs locis in-

telligendum est. Et si talis planeta aspexerit locum hylech a quocunq; aspectu debemus ipsum accipere pro alcochoden. Si vero non aspexerit debemus respicere alium post illum. s. planetam qui habet in loco hylech aliquas fortitudines: sed non tot sicut primus dominus gradus. Verbi gratia: si vnus habeat in loco hylech sex fortitudines z alius habeat ibi. 5. vel. 4. fortitudines si primus non aspexerit locum hylech non poterit esse alcochoden. tunc si secūdus aspexerit locum hylech debemus ipsum accipere pro alcochoden: z si ille etiam non aspexerit debemus aspicere iterrum ad alium habentem pauciores dignitates z sic debemus pcedere: donec inueniamus aliquez aspicientez locum hylech qui habeat aliquā dignitatē in loco hylech. z si nullā planetam inuenerimus aspicientē locum hylech qui habeat ibi dignitatē vel dignitates ille locus nō potuit esse hylech: ideo in hoc casu opoztet querere aliud hylech secundū modum prius dictū. Verbi gratia: si natiuitas fuerit diurna z sol fuerit in loco apto ad hoc q sit hylech: tamen nullus habet dignitatem in loco solis aspiciens ipsum sol non poterit esse hylech: quia non habet alcochoden: ideo opoztet tūc perquirere hylech a luna: z si ipsa fuerit in loco apto hylech z nullus habens in loco eius dignitatem sit aspiciens eū opoztet perquirere hylech a parte fortune vel a gradu coniunctionis vel peruētionis vel gradu ascendēte fm ordinem predictū. Et videbatur quibusdā esse incipiendū a dño domus ita videlicet q si dñs domus loci hylech aspexerit hylech aspiciebant eum pro alcochoden z non aspexerunt aliquem alium. Si autem dñs domus non aspexerit aspiciebant ad dñm exaltationis qui si aspexerit ponebant illuz alcochoden. Et si ille non aspexerit aspiciebāt dñm triplicitatis. deinde ad dominum termini: deinde z vltimo ad dominum faciei. Dorothius aspexit primo dominum termini z preposuit eum domino domus: sed hoc non videtur veritati consonum. Et quidam dixerunt si duo vel tres vel plures planete conueniant dignitatibus ita q habeant equales fortitudines essentiales in loco hylech z omnes aspexerint illum locum accipiēdus est ille qui propinquius aspicit: z si in hoc etiam conueniant quod raro contingit accipiendus est ille qui fuerit in esse laudabili a sole ita q sit coniunctus cum sole in vno gradu z non sit elongatus ab ipso per. 16. minuta. Vel accipiendus est ille qui fuerit ppinquior angulo aut ille qui fuerit in initio ortus matutini: scilicet qui incipit apparere in mane ante ortum solis aut ille qui fuerit in statione sua secunda z iens ad directionē aut qui fuerit in alio esse laudabili a sole. scilicet q sit orientalis sit fuerit aliquis trium superiorum aut occidentalis si fuerit aliquis triuz inferioz. Si vero contingat q sol fuerit hylech z fuerit in leone vel in ariete scilicet in domo vel exaltatione sua erit ipse hylech z alcochodē. Et si luna fuerit hylech z fuerit in cancro vel in tauro erit ipsa hylech z alcochoden z non opoztet considerare aliquē alium. Ptolemeus dicit q ille est alcochoden qui habet plures fortitudines in loco hylech siue aspiciat siue non aspiciat ipsum locuz: sed nullus sapientuz concordat cum eo. ideo tutius videtur mihi tenere viam sapientum. De annis vero quos dat alcochoden licet auctor nihil dicat: volo tamen fm sententiā Haly abenragel pauca z veritati magis consona narrare. Dicit Haly abenragel maior pars sapientuz huius scientie dicunt q quādo alcochoden fuerit in angulis dat annos suos maiores: z qñ in succedenti-

bus dat annos suos medios. ⁊ qñ in cadentibus dat annos suos minores nec dat melioramentũ alicui succedentiũ super alium ⁊ est error. Dicit haly abenragel. scias ꝙ de secretis coopertis ⁊ signalibus celatis huius scientie est quã do alcochoden fuerit in gradu decime domus dat annos suos maiores. Et quando fuerit in gradu vndecime domus dat annos suos medios. Et quando remouetur ab vno istorum duorum locorum ⁊ vadit ad aliuꝫ aspice quot gradus sunt ab vno ad alium ⁊ diuide per eos annos qui sunt inter annos maiores ⁊ annos medios. Verbi gratia: pono ꝙ gradus. 10. domus sit tertius gradus pisciuꝫ: ⁊ pono ꝙ venus sit alcochoden ⁊ sit in. 13. gradu piscium: est ergo elongata a puncto. 10. domus per. 10. gradus. ⁊ pono ꝙ a principio. 10. domus vsqꝫ ad principium. 11. sunt. 30. gradus. Scio ꝙ si esset in principio. 10. domus daret annos maiores qui sunt. 82. Et si esset in principio. 11. domus daret annos suos medios qui sunt. 45. nunc autem in neutro horum duorum punctorũ est. subtraham ergo. 45. annos: scilicet medios ab annis maioribus scilicet. 82. ⁊ remanẽt. 37. anni quos multiplicabo per distantiã veneris a principio decime domus ⁊ prouenient. 370. ⁊ diuidam per. 30. scilicet per longitudinem inter decimam domuꝫ ⁊ vndecimã ⁊ exibunt. 12. anni ⁊ remanent post diuisionem. 10. que multiplicabo per. 12. ⁊ diuidam per. 30. ⁊ exibunt quattuor menses: subtraham ergo. 12. annos ⁊ quattuor menses ab annis maioribus veneris ⁊ remanebunt. 69. anni. ⁊. 8. menses: ⁊ erunt anni quos dat venus in tali casu. Istud exemplum poteris applicare ad alios angulos ⁊ domos. Dicit haly abenragel quando alcochoden fuerit combustus ⁊ ipse iens ad solem ita ꝙ non appareat perdit totum datum suum. quia quando est in hoc statu non dat nisi dies vel horas vel res que nomen non habent. ⁊ terminus combustionis est iste. Postq̃ saturnus fuerit occidentalis a sole ⁊ sol fuerit ad eum ⁊ fuerint inter eos. 15. gradus donec remãserit ⁊ oriẽtalis fuerit ⁊ fuerint inter eos decem gradus completi. Et iupiter illud idem. Mars tamen postq̃ inter eum ⁊ solem in occidente fuerint. 15. gradus quousqꝫ sit orientalis ⁊ inter eos sin nouem gradus. Mercurius tamen facit facta sua ⁊ dat dona sua completa q̃ꝫ diu fuerit directus: dũmodo nõ sit appropinquatus soli ad minus de septẽ gradibus ⁊ a septem gradibus vsqꝫ ad. 5. dat. nõ tamen complete. Sed a principio septeꝫ graduũ donec transeat solem per quinqꝫ gradus perdit suum datum totum. ⁊ a quinqꝫ gradibus vsqꝫ ad complementũ septem graduum dat modicũꝫ verum postq̃ transiuit. 7. gradus dat suum datum cõpletuꝫ. ⁊ hoc idem facit venus excepto ꝙ quando apparet visibiliter ad minus horum quinqꝫ graduuꝫ dat tunc datum suum cõpletum. Luna tamen quãdo aplicat soli eundo ad eũ ⁊ fuerint inter eos. 15. gradus debilitatur eius factum ⁊ dat modicã rem: scilicet dies vel quod huic assimilatur. Et quando applicuerit soli ad. 12. gradus perdit totum eius datum donec transiuerit graduꝫ solis per. 10. gradus ⁊ tunc dat modicuꝫ datũ dies: scilicet vel q̃d ei assimilatur quousqꝫ transiuerit solẽ per. 12. gradus ⁊ tunc dabit totuꝫ eius datum completum. Casus autem planete qui est contrarius exaltationi aufert mediuꝫ dati. ⁊ terminus huius casus ⁊ ita sol cum fuerit in quinto gradu libre quousqꝫ transeat. 25. gradus eiusdem est in casu suo. residuum signi iudicabitur sicut detrimentũ. Saturnus est in suo casu a principio duodecim gradus arietis donec transeat. 26. graduꝫ eiusdem: ⁊ resi-

duuz signi pro detrimento iudicabitur. Jupiter est in suo casu a quarto gradu capricorni vsqз ad cõplementum.20.graduū.⁊ residuū signi iudicabitur sicut detrimentum. Mars est in suo casu a pncipio.19.gradus cācri vsqз ad finē ipsius cācri.⁊ in pncipio ipsius signi iudicatur sicut detrimento. Et venus est in suo casu postq̃з transiuit terminū. Jouis vsqз ad.21. gradū vginis. Istud de venere qḋ dicit non pōt stare nisi intelligas scḋm terminos ptolemei. scḋm eniз terminos illos.14.gradus virginis est finis termini iouis. Scḋm vero terminos positos in alchabicio.non est ita.ibi enim termin⁹ iouis finitur in.21.gradu virginis. Uel igitur littera haly est corrupta vel non pōt dictū suum itelligi nisi scḋm terminos ptolemei. Et mercurius est in suo casu a pncipio.8.gradus pisciū vsqз ad cōplemētū.19.graduū ipsius:⁊ in residuo eiusdē signi iudicatur tanq̃з si esset in detrimento suo. Retrogradatio triuз supiorū planetaꝝ a pncipio sue retrogradationis vsqз ad oppositionē solis.i.vsqз ad medium retrogradationis aufert medietatem dati ⁊ alia medietas remanet. ⁊ qñ transiuerit oppositionem solis aspice quot gradus ⁊ minuta ibit retrogradando ab oppositione solis ⁊ quot fuerint aspice quam ptem pportionalem hñt ad oēs gradus quos hēt retrogradari ab oppositione vsqз ad directionem ⁊ tm̄ addas medietati dati ⁊ dirigas gradus illos recte cum suis minutis tali modi ꝙ quādo planeta fuerit in pncipio directionis sue dabit recte suū datuз cōpletum. Pono in hoc exēplū: pono ꝙ mars fuerit alcocoden ⁊ fuerit datum suū totū.60.anni scḋm pportionem pus factam inter angulum ⁊ succedētem ⁊ ponatur ꝙ sit ipse retrograd⁹ inter medium retrogradatiōis amisit ergo in medio retrogradatiōis sue ⁊ añ medium retrogradationis medietatē hoꝝ ānoꝝ ⁊ remāserūt.30.anni:⁊ pono ꝙ ierit vltra mediuз retrogradationis sue.i.oppōnem solis retrogradando per duos gradus:⁊ pono ꝙ ab oppositiōe vsqз ad directionē debeat ire retrogradando per.10.gradus multiplicabo igitur duos grad⁹ p medietateз dati qḋ amisit.s.per.30.ānos ⁊ prouenīet.60.q.60.diuidā per.10.⁊ exibūt.6.āni quos annos addaз medietati dati.s.30.annis ⁊ puenient.36.āni.hoc eēt datū martis in casu pposito. Tñ venus ⁊ mercuri⁹ postq̃з qlibet eoꝝ incipit retrogradari pdit medietatem dati ei⁹ qḋ dat qñ est direct⁹.⁊ postmodū aspice quot grad⁹ ⁊ minuta sibi remanent vsqз ad occultationē suam recte q̃to plus poteris: qꝛ venus forte appebit existendo iter eā ⁊ solē min⁹.5.gradib⁹. Et qñ fuerit appens dabit medium datū nisi apparuit existendo iter eā ⁊ solē min⁹.5.gradib⁹ qꝛ tūc non pdest illi appitio illa in hoc statu. Postmodū dirigas illos gradus ⁊ minuta postq̃з retrogradari incepit quousqз occultauerit se subtilr ⁊ recte ⁊ diuidas per hoc mediuз dati qḋ remansit in mō pdicto.qꝛ qñ occultatur totū pdit ei⁹ datum sicut pdixim⁹ qꝛ nihil remanet ei. Et pōt exemplificari ad silitudinē exēpli dati in retrogradatione triuз supiorū. Dicit haly ꝙ iupiter ⁊ venus quādo coniuncti fuerint corporaliter vel quādo aspiciunt alcochodē de tertio vel sextili addunt numero annorum quos dedit alcochoden scḋm numerum annorum suorum numerorum annos vel menses vel dies vel horas iuxta vtutes vel debilitates eorum:⁊ tñ ambe infortune saturnus ⁊ mars qñ iunguntur corporaliter cū alcochoden vel ipsum aspiciūt de opposito vel q̃rto minuūt ei numerum annorum suoꝝ minorū. Sed qñ mercuri⁹ fuerit cum fortunis addentibus alcochoden addit ipē similiter numeruз annoꝝ suorū minorū:⁊ quādo fue-

rit cum infortunis minuentibus alcochoden minuit etiam partem suam ꝛ qñ mars ꝛ saturnus aspexerint de tertio a signis breuiū ascensionuꝫ aut de sextili longarū ascensionū minuunt. Et dico qꝺ sol in quarta ꝛ oppositione minuit numerū annorū suorū minorū: ꝛ addit de.3. ꝛ sextili. Multi ex astrologis antiquis ꝛ moderniſ dicunt qꝺ luna fortunata addit de tertio vel sextili. ꝛ oēs sapientes huius scientie confitentur qꝺ qñ natus non habuerit hylech ꝛ habuerit aliquā duarum fortunarum in ascendente vel medio celi possibile est qꝺ viuet secundum quātitatem annorū minorum illius fortune que vitaꝫ significauit nisi gradus ascendens ꝛ luna fuerint infortunati vel fuerit eadem fortuna domina domus mortis: quia tunc significat modicam durabilitatem ꝛ vitam.

Almutem vero qui preest natiuitati.

Hic auctor docet eligere almutē. i. planetā dñatorem in figura a quo eccipitur esse nati post hylech ꝛ alcochoden. Sententia littere est ista planeta habens maius dñiuꝫ siue plures fortitudines in.5. locis predictis a qbus accipitur hylech que sunt locus solis locus lune locus cōiunctionis vel ꝑuentionis pars fortune gradus ascendens ille planeta est almutē. i. vincens. Et si aliquis habuerit dignitateſ in ꝑa vel tertia vel pluribus locis ex locis ꝑdictiſ ille est almutē. Uerbi grā: pono ꝙ vnus planeta sit dñs ascēdentis ꝛ dñs termini eiusdē ascēdētis ꝛ cū hoc dñs faciei eiusdē. talis planeta haberet in ascēdente. 8. fortitudines. ꝛ pono ꝙ alter planeta sit dñs exaltationis ascendentis ꝛ dñs domus loci solis ꝛ dñs triplicitatis partis fortune: talis planeta esset dignior almutē quam primus: quia habet plures fortitudines in locis predictis. Et vt abbreuietur sermo coligende sunt fortitudines cuiuslibet in.5. locis predictis: ꝛ ille eorum qui abundauerit in numero fortitudinum ille erit almutem.

Et ex hoc profectio in annis natiuitatum atqꝫ mun.

In hoc. c. docet opus profectioniſ. idest *mutationis annorum de vno signo ad* aliud: ꝛ hoc dupliciter. Primo in annis natiuitatum. Secundo in annis magnarum coniunctionum. Opus in annis natiuitatum est facile ꝛ est sententia littere talis. cum volueris scire ad quod signuꝫ applicat annus natiuitatis alicuius: vide quot anni perfecti transierint nato ꝛ incipies a gradu ascendente natiuitatis: ꝛ dabis cuilibet anno vnum signum: ꝛ vbi finitus fuerit numerus ibi erit signum profectionis ab ascendente. Uerbi gratia: ascendens alicuius natiuitatis fuit.10. gra. arietis in fine primi anni venit profectio ad.10. graduꝫ tauri. In fine secundi anni ad.10. gradum geminorum: ꝛ sic secunduꝫ hunc ordinem dando cuilibet anno signum vnum vsqꝫ ad complementum.12. annorum. tunc enim scilicet in fine.12. annorum reuertitur ad locum radicis. Si autem multi anni transierint nato subtrahe a toto numero annorum perfectoruꝫ qui transierunt nato.12. quotiens poteris idest diuide per.12. ꝛ numerum qui remanet infra.12. proijcie ab ascendente natiuitatis secundum modum prius dictum. Uerbi gratia: ascendens cuiusdam natiuitatis fuit.13. gradus virginis ꝛ transierunt nato.32. anni solares completi. subtrahaꝫ a.32. annis.12. bis ꝛ remanent.8. anni completi: dabo ergo primum annum virgini: secundum libre;

ertium scorpioni: quartum sagittario: quintum capricorno: sextum aquario septimum piscibus: octauum arieti: veniet ergo profectio ad signum quod suc cedit imediate: scilicet ad taurum ad consimilem gradu₃ gradui radicis: scilicet ad.13.eiusdem. Sicut dixi de gradu ascendente: ita faciendum est de gradu so/ lis: ꝛ gradu lune: ꝛ gradu partis fortune: ꝛ vbi applicuerit annus dn̄s illius si gni est dispositor illius anni. Et ab illo accipiuntur facta de quibus natus se in tromittet illo anno ꝛ fortunia ꝛ infortunia que accident sibi illo anno. Auctor ponit exempla in littera: ideo non est necesse multum insistere exemplis Dein de dicit auctor cum profectio anni peruenerit ad aliquem gradum alicuius si/ gni ꝛ fuerit aliquis planeta vel radij alicuiꝰ planete post ipsum gra. in eodem signo vel in eadem domo in figura ꝛ volueris scire quando perueniet profe/ ctio ad ipsum planetam vel radios eius: vide quot gradus ꝛ minuta sint inter gra. ad quem peruenit annus ꝛ ipsum planetam vel radios eius ꝛ multiplica illos per.2.ꝛ sextam vnius. hoc est dicere dabis cuilibet gradui.12.dies ꝛ sex/ tam partem vnius ꝛ prouenient tibi dies qui sunt a principio illius anni vsq₃ ad tempus in quo profectio perueniet ad planetam vel eius radios. Ratio au tem quare cuilibet gradui dantur.12.dies: ꝛ.6.vnius est: quia hoc modo in fi/ ne anni completur vnum signu₃. Si enim multiplicaueris.30.gradus per.12. ꝛ sextam vnius prouenient.365.dies qui sunt dies vnius anni. Dicit Ptoleme us in propositione.236.quarte partis quadripartiti sui. ꝛ sciemus dispositionē facti annorum accipiendo numerum annorum natiuitatis: ꝛ proijciemus eos a quolibet locorum hylegiorum secundum ordinationem signorum vnicuiq₃ signo annum ꝛ accipiemus dispositorem signo in quo applicat numerus gra duum. Idem Haly in commento dicit quod in hoc dicto vult narrare Ptole/ meus quod quodlibet signum disponit in anno vno: ꝛ sic ibit signi reuolutio in quo est significator quibuslibet.12.annis vna vice vsq₃ ad finem vite: ꝛ hoc sciunt in omnes astrologi.

PRofectio autē ex annis mundi. Hic do/ cet opus pfectionis in annis mūdi. Sententia littere est talis. Cu₃ volueris sci re applicationē annorū alicuius secte vide quot transierint anni solares com pleti a principio illius anni in quo fuit magna coniunctio que significauit illā sectam: ꝛ diuide illum numerū annoru₃ per.12.ꝛ numerum qui remanserit in/ fra.12.proijcie ab ascendente illius anni in quo fuit cōiunctio ꝛ vbi applicue/ rit numerus ibi est signū profectionis. Auctor ponit exēplu₃ in lr̄a de secta sar racenorū.i. machometi: ꝛ dicit ꝙ inter annū cōiunctiōis que significauit lege₃ illā ꝛ annū apparitionis machometi.s. in quo icepit p̄dicare fuerunt.61.anni. Alia littera h₃.52.anni. Ego credo ꝙ debet esse.52.anni: ꝛ.57.dies alioquin nō cōcordabit cū illo qđ dicit postea. ꝛ ascēdens anni in quo fuit illa cōiunctio fu/ it signū geminorū ꝛ prouenit ille annus in quo incepit predicare ad signū vir ginis: scilicet ad signū illius planete qui fuit dn̄s signi ascendentis anni cōiun ctionis. Si eni₃ subtrahantur a.51 12.quotiens poterit remanent.3.detur ergo signo geminorū primus. scđs cancro. tertius leoni. ꝛ sic annus in completus qui fuit positus in numero peruenit ad signum virginis. Non est nobis ma gna cura quot anni fuerunt ab anno illius coniunctionis vsq₃ ad primum an/

nuā ara bum. Sufficiat eñi nobis scire ꝙ ānus illi in quo īciperāt anni arabū
ꝑuenit ad virginē: qa anni arabū sunt nobis noti ex tabulis extractiōis earū ꝛ
poterimus incipe a v̉gine ſm ꝙ dicit auctor in lr̄a. Et qꝛ tpe auctor ipsi opera
banł i ptib⁹ suis per ānos ꝑsaꝝ: iō applicat dcm̄ suū ad ānos ꝑsaꝝ. ꝛ dicit cuꝫ
volueris hr̄e noticiam huius rei .i. scire ad qđ signū applicat ann⁹ ex āno con
iunctionis que significauit sectā sarracenorū vide quot āni ꝑsarum trāsierūt ꝛ
verte illos in dies per tabulā extractiōis eaꝝ deseruientē annis ꝑsaꝝ: aut quod
multiplicenł anni per .365. tot enim dies cōtinet annus ꝑficus quia anni ꝑfici
non hn̄t q̄rtaꝫ diei ꝛ numero dieꝝ q prouenerit tibi adde .3624. dies. tot eñi di
es fuerūt a principio annoꝝ arabum vsqꝫ ad principiuꝫ annoruꝫ persaꝝ. ꝛ qđ
collectum fuerit diuide p. 365. ꝛ quartā vnius: ꝛ ꝓueniēt anni solares: si qd resi-
duum fuerit erunt dies anni imꝑfecti. Et potes etiam numerū dieruꝫ reduce
re ad annos solares per tabulas extractiōis eaꝝ deseruiētes annis solaribus.
Tota intentio auctoris stat in hoc quod sciamus quot anni solares ꝑfecti tran
sierunt ab initio annoruꝫ arabum vsqꝫ ad tempus cōsiderationis ꝛ damus cuili
bet anno vnum signū ſm modū prius dictū: ꝛ incipiemus a virgine: ꝛ ego po-
nam exemplum applicādo ad computationes nostras ſm annos dn̄i nr̄i iesu
christi. Cū volueris scire ad qđ signum applicat annus cōiunctionis que signi
ficauit legem sarracenorum. subtrahe ab annis xp̄i .621. annos ꝛ .6. menses ꝛ
14. dies. tot enim anni fuerunt a principio annorū christi vsqꝫ ad principiū an
norum arabū ꝛ numerum annorum perfectorū qui remanserit diuide p. 12. ꝛ
illud qđ remanent ꝓijce a virgine dando cuilibet anno signum vnū ſm modū
prius dictum ꝛ remanent annus imperfectus sequens annos ꝑfectos quos di
uisisti manet in virgine. Verbi gratia: anni xp̄i sunt mō .1330. completi ꝛ .22. di
es ab illis subtraham .621. annos .6. menses .14. dies remanent .708. anni sola-
res perfecti .6. menses. ꝛ .8. dies. Illius sunt anni q trāsierunt a ꝓncipio annoꝝ
arabum vsqꝫ modo. quos annos perfectos diuidā p. 12. ꝛ totus numer⁹ surgit
ita ꝙ non remanet aliquis ānus ꝑfectus. Dico ergo ꝙ ꝓfectio āni cōiunctōis
magne que significauit sectam sarracenoꝝ modo est in virgine ſꝫ sn̄iam aucto
ris. Sicut exēplificatum est de secta sarracenorū ita pōt fieri in alijs sectis si de
beant dici secte si sciał cōiunctio significans illā sectā ꝛ ascēdēs āni cōiunctiōis.
Sed de hac materia non expedi multuꝫ loqui. est eñi res que nō cōcordat cuꝫ
fide nostra: sed si quis delectał in his ꝛ voluerit reducere mutationes que fiunt
in legibus ad motus superioꝝ corporū legat libros de magnis cōiūctiōibus ꝛ
ibi inueniet. Deinde dicit si volueris profectiōeꝫ a signo cōiūctiōis que signi-
cauit predictaꝫ sectā ꝓijce annos predictos a scorpiōe: qꝛ cōiunctio illa ſm eū
fuit in scorpione. Si vero volueris ꝓfectioneꝫ ab ascēdēte regni vide quot an
ni solares trāsierunt a ꝓncipio illius regni. Ipse exēplificat de vno regno: sed
nescio de quo regno loqł ꝛ non curo qa sine exēplo suo pōt ītelligi lr̄a. Sicut
aūt dr̄ de ascendente regni ita dꝫ ītelligi de ascēdēte fundatiōis alicui⁹ ciuitatis
vel castri vel ēt cuiuscūqꝫ edificij: ita ꝙ accipianł anni solares ꝑfecti q trāsierūt
a ꝓn° fundationis illi⁹ ꝛ ꝓijcianł ab ascēdēte ꝓncipij fundatiōis ſm modū añ
dcm̄. Deinde dicit si volueris ꝓfectionē ab ascēdēte mutatiōis cōiunctiōis. Io-
uis ꝛ saturni de triplicitate aquatica ad triplicitatē igneam subtrahe ab annis
ꝑsarum .176. annos ꝑficos ꝛ converte illos qui remanent in annos solares ꝛ

proijce a leone. vult dicere quod cõiunctio iouis z saturni in pncipio annoꝝ persarum fuit in triplicitate equatica z post principium annoum psarum per quos ipsi computabant per. 176. annos mutauit se coniunctio ad triplicitatez igneaz: iõ iubet subtrahere ab annis persaꝝ. 176. annos z remanẽt ãni q trãsie runt ab anno mutatiõis ꝯiũctiõis ad triplicitatem igneã z iubet eos ãnos q re manent vertere in annos solares qa psici nõ hñt bixestũ: z ãni solares hñt: pfe ctio aũt fit fm annos solares: z iubet pijcere a leone: qz fm ipsum leo fuit ascẽ dens in anno mutationis cõiunctionis ad triplicitatem igneam. ex quo vide tur quod auctor iste fuit z composuit hunc librum in tempore quo coniunctio fuit in triplicitate ignea. nunc autem hec coniunctio est in triplicitate aerea. ideo ponam exemplum de triplicitate in qua nos sumus. Cum volueris scire profectionem ab anno mutationis coniunctionis iouis z saturni ad triplicita tem aerem subtrahe ab annis christi. 1324.. annos z. 71. dies z. 20. horas tãtuz enim tempus transiuit a principio annorum xpi vsqz ad principium annorum mutationis coniunctionis ad triplicitatem in qua nos sumus: z residuum pro ijce a. 13. gradu tauri. ille enim fuit ascendens anni supradicti: z vbi perduxe rit te numerus ibi erit profectio anni. Uerbi gratia: anni christi sunt numero. 1330. completi: z. 22. dies ab illis subtraham. 1324. annos z. 17. dies. z rema nerit. 5. anni perfecti z. 316. dies anni imperfecti: dabo primum annum tauro incipiendo a. 13. gradu eius fm signo geminorum incipiendo a. 13. gra. eius tertium cancro. quartum leoni incipiendo a. 13. gradu eius. quintum virgini incipiendo. a. 13. gradu eius. venit ergo profectio. 6. ãni mũdum perfecti ad li bram ad. 13. gradum. Et si volueris gradum in quo est perfectio diei vltimi ex diebus qui transierunt de anno imperfecto multiplica numerum dierum an ni perfecti per. 30. z productum diuide per. 365. z numerus quotiens erit gra dus. Si autem aliquid remanserit post diuisiõez multiplica illõ p. 60. z diuide p idẽ quod prius z numerus quotiẽs erit minuta. verbi gratia. in pposito exẽ plo remanserunt de anno imperfecto. 316. dies quos multiplicabo per. 30. z prouenient. 9480. quem numerum diuidam per. 365. z exibunt. 25. gradus z re manent post diuisionem. 355. que multiplicabo per. 60. z prouenient. 21300. z diuidam per. 365. z exibunt. 58. minuta addam ergo super. 13. gradum libre. 15. gradus z. 58. minuta z proueniet numerus vsqz ad. 8. gradus z. 58. minuta scor pionis: ibi ergo nunc est profectio ab ascendente anni mutatiõis coniunctio nis ad triplicitatem aeream.

Et ex hoc directio. In hoc capitulo auctor docet diri gere significatorem quemlibet ad quemlibet locum circuli. Intelligenduz est primo quod directio siue dirigere significatorem ad quemlibet locum circuli nihil aliud est quam inue nire gradus equinoctialis qui reuoluũtur a loco significatoris vsqz ad locum ad quem debet dirigi. Si locus significatoris fuerit in medio celi vel in angu lo terre tunc dirigere est inuenire gradus equinoctialis qui reuoluuntur a lo co significatoris vsqz ad locum quem debet dirigi in orizonte recto. Si autem fuerit in ascendente vel in occidente tunc est inuenire illos gradus in orizon te obliquo. Si autem non fuerit in aliquo horum locorum tunc accipiuntur

ascensiones mixtim scilicet miscendo ascensiones circuli directi cū ascēsioni-bus regionis: proportionaliter tamen fm distantiam loci significatoris ab an-gulis: z gradus directionis quandoq significant annos quandoq dies quādoq alia tpa. In natiuitatib⁹ qlibet gradus significat annū. In reuolutiōib⁹ ānorū mundi z natiuitatum quilibet gradus significat diem. Et quidā volūt quod in reuolutionibus annorum. 59. minuta z. 8. scđa scilicet motus solis in vno die significant vnū diem. In coniūctionibus solis z lune z in oppositionibus se-cundum quosdam quilibet. 13. gradus. 10. minuta scilicet quantum luna mo-uetur in die per medium cursum significāt diē. Cū ergo volueris significato-rem aliquem dirigere ad quēcunq locū circuli si significator ille fuerit in gra-du medij celi vel in angulo terre subtrahe ascensiones circuli directi grad⁹ si-gnificatoris ab ascensionib⁹ circuli directi loci ad quē vis dirigere z remanēt gradus directionis. Si vero significator fuerit in ascendēte aut occidēte sub-trahe ascēsiōes circuli obliqui gradus significatoris ab ascēsionib⁹ cirucli obli-qui ad quemvis eum dirigere z remanēt grad⁹ directionis. Exēplū quādo est in medio celi. Pono quod luna sit in medio celi in. 5. gradu aquarij z pono q radij oppositi saturni sint in. 6. gradu piscium. Ponam quod vellim dirigere lunam ad radios oppositos saturni. Quesiui igitur ascensiōes gradus lune in circulo directo z inueni. 37. gradus. 23. minuta. Quesiui etiam ascensiones sex-ti gradus piscium vbi sunt radij oppositi saturni in eodem circulo directo z in-ueni. 67. gradus. 48. minuta. Deinde subtraxi ascensiones lune ab ascensioni-bus radiorum saturni z remanserunt. 30. gradus. 25. minuta. illi essent gradus directionis in hoc casu. Exemplum quando est in ascēdēte. Pono quod luna sit in eodem. 5. gradu aquarij z radij saturni in. 6. piscium. Quesiui ascensiones gradus lune in circulo obliquo in regione cuius latitudo est. 48. graduum. z inueni. 330. gradus. 22. minuta. Quesiui etiam ascensiones sexti gradus piscium z inueni. 348. gradus. 31. minuta. subtraxi ascensiones lune ab ascensionibus gradus radiorum saturni z remanserunt. 18. gradus. 9. minuta illi essent gra-dus directionis in hoc casu. hoc eodem modo dirigitur gradus ascendēs ad quemlibet locum circuli. Si vero significator dirigendus fuerit sexta hec lo-ca tunc si fuerit in ter medium celi z ascēdens vide distantiā eius a medio celi subtrahendo ascensiones gradus medij. circuli in circulo directo ab ascēsioni-bus gradus significatoris quam distantiam serua. Deinde scias medietatē ar-cus diurni gradus significatoris per modum dictum in capitulo de radiatiōi-bus z serua eam. Deinde subtrahe ascensiones circuli directi gradus signifi-catoris ab ascensionibus circuli directi loci ad quē vis eū dirigere z q remā-serit erit significator circuli directi serua eum. Deinde subtrahe ascensiōes gra-dus significatoris in circulo obliquo ab ascensionibus loci ad quem vis eū di-rigere in eodē circulo obliquo z q remāserit est significator regionis. Dein-de subtrahe significatorem minorem de maiori z diam multiplica per distan-tiam ab angulo medij celi z productū diuide per medietatem arcus diurni z p-ueniet ps proportiōalis q̄ adde sup significatorē circuli directi si fuerit minor significatore regionis: vel subtrahe si fuerit maior z q peruenerit erit grad⁹ di-rectiōis. Si autem velles dirigere cōtra successionē signoꝝ sicut dirigunt ptes z planete retrogradi. s. pcedendo ab ascēdente versus mediū celi tūc debes ac

cipere distantiam significatoris ab ascendente per ascensiones regionis ꝛ debes addere partē ꝓportionalē dr̄ie duoꝝ significatorū sup significatorē regionis: si ille erit minor significatore circuli directi aut subtrahere ab eo si eēt maior. in alio nō differt opus. Si aūt significator dirigēdus fuerit īter ascēdēs ꝛ angulū terre: vide distantiā gradus sig̃toris ab ascendēte subtrahendo ascēsiones grad⁹ ascēdētis regionis ab ascēsionib⁹ grad⁹ significatoris regionis ꝛ serua distātiā. Deinde scias medietatē arcus nocturni grad⁹ significatoris p modū dictū in ope radiationū quā ēt serua. Deinde subtrahe ascēsiones gradus significatoris in circulo obliquo ab ascensionib⁹ loci ad quē vis eū dirigere in eodē circulo obliquo ꝛ qđ remāserit est significator regiōis quē serua. Deīde subtrahe ascēsiones gradus significatoris circuli directi ab ascēsionib⁹ circuli directi loci ad quē vis eū dirigere ꝛ ꝙ remāserit erit significator circuli directi. deīde subtrahe minorē de maiori ꝛ remanebit dr̄ia duorū significatoꝝ: quā multiplica p distantiā gradus significatoris ab ascēdēte ꝛ ꝓductū diuide p medietatē arcus nocturni grad⁹ sig̃toris ꝛ proueniet pars proportionalis quā adde sig̃tori regionis si fuerit minor sig̃tore circuli directi: vel subtrahe a sig̃tore regionis si fuerit maior sig̃tore circuli directi: ꝛ post additionē: vl' subtractionē prouenerit sunt gradus directionis. Si vero volueris dirigere cōtra successionē signoruꝫ. s. procedēdo ab angulo terre versus ascēdens: tunc debes acciperere distātiaꝫ sig̃toris ab angulo terre per ascēsiones circuli directi ꝛ multiplicare illā p dr̄iaꝫ duoꝝ significatorū ꝛ diuidere p medietatē arcus diurni vt prius dictū est ꝛ partē proportionalē debes addere ad significatorē circuli directi si fuerit minor sig̃tore ragionis. Uel subtrahere si fuerit maior in alio nō differt opus. Si aūt significator dirigendus fuerit inter angulū terre ꝛ gradū occidentis operari debes cū gradu opposito significatoris ꝛ cū gradu opposito loci ad quem vis eū dirigere ꝛ p distantiā gra. oppositi significatoris a medio celi: ꝛ p medietateꝫ arcus diurnū gra. oppositi significatoris gra. enim oppositus significatoris tm̄ distat a linea meridiana quātū gra. significatoris ab angulo terre: ꝛ medietas arcus diurni gra. oppositi est tanta q̄ta est medietas arcus nocturni significatoris. ꝛ est tunc ideꝫ opus ꝙ fuit inter mediū celi ꝛ ascendens. Si vero sig̃tor dirigendus fuerit īter angulū occidētis ꝛ mediū celi debes operari sil'r p gradū oppositū significatoris ꝛ p distantiā eiusdē ab ascēdente ꝛ p medietatē arcus nocturni eiusdē gradus oppositi ꝛ p gradū oppositū loci significatoris ad quē dirigendus est: ꝛ est eiusdē operatio sicut fit inter ascendens ꝛ angulū terre. Si vero cōtingat ꝙ significator dirigendus sit in vna quadra ꝛ locus ad quem debet dirigi sit in alia quadra. Uerbi gratia: significator sit inter mediuꝫ celi ꝛ ascendens: ꝛ locus ad quē debet dirigi sit inter ascendens ꝛ angulūꝫ terre tunc debes dirigere vsqꝫ ad angulum ꝛ postea dirigere angulum vsqꝫ ad locum ad quem debet dirigi ꝛ iungere has directiones insimul. Diriges autem significatorem prius dictum: ita ꝙ accipias distantiam significatoris ab angulo qui est retro ipsum in ordine signorum sicut si fuerit inter angulum mediȷ̄ celi ꝛ ascendens accipies distantiam eius ab angulo mediȷ̄ celi. Et si fuerit inter ascendens ꝛ angulum terre accipies distantiam eius ab ascendente accipies etiam medietatem arcus diurni vel nocturni gradus significatoris vel eius oppositi per modum prius dictum: ꝛ angulum ad quem vis di-

rigere accipiens pro loco ad quem debet dirigi: et teneto ordinē prius dictuꝫ. Illā directione facta diriges angulum p modū prius dictū qn̄ significator fuerit in aliquo angulorū vsqꝫ ad locum ad quē dꝫ dirigi significator: et addes vnā directiōem cum alia: et ꝑueniēt gradus directiōis. Auctor in littera dicit quod debet accipi distantia significatoris ab angulo et illa debet diuidi per partes horarum graadus significatoris et prouenient hore distātie significatoris ab angulo et dicit quod dꝫ accipi sexta pars differentie duorum significatorum quaꝫ sextam partem iubet multiplicare per horas distantie significatoris a meridie: et proueniens iubet addere ad significatoreꝫ circuli directi vel subtrahere per moduꝫ dictum. Sed modus quē posui est lenior et planior. In modo enim auctoris oportet accipere distantiam ab angulo per eundem modum quem ego posui et vltra hoc oportet querere partes horarum gradus significatoris: et postea diuidere distantiam ab angulo per partes horarū gradus significatoris et quod prouenerit tenere. Oportet etiam secundum modū suum querere significatorem circuli directi et significatorem regionis per eundem modum queꝫ posui et etiam differentiam duorum significatorum: et vltra hoc oportet illam differētiam diuidere per sex ad hoc que habeat .6. pars eiꝰ. Cū in multitudine operationuꝫ faciliter cadat error videtur mihi modus quē posui certior. Exēplum quando significator est inter medium celi et ascendens et locus ad quem debet dirigi in eadem quadra scilicet inter medium celi et ascendēs. Pono ꝙ luna sit hylech et sit in quinto gradu aquarij et pono quod radij oppositi saturni et idem esset de corpore: sint in sexto gradu piscium: et pono quod angulus medij celi sit .20. gradus capricorni. Ad dirigendum lunam ad radios saturni quesiui primo ascendens gradus medij celi in circulo directo et inueni .21. gradus et .39. minuta subtraxi ascensiones gradus medij celi ab ascensionibus gradus lune: et remansit distantia lune a medio celi .15. gradus .44. minuta. Deinde quesiui ascensiones gradus lune in circulo obliquo et inueni .330. gradus .22. minuta quesiui etiaꝫ ascensiones gradus oppositi loci lune .104. gradus et .30. minuta a quibus subtraxi ascensiones gradus lune: sed quia non potui subtrahere eo quod ascensiones gradus lune erant maiores ascensionibus gradus oppositi addidi ascensionibus gradus oppositi lune .360. gradus et prouenerunt .464. gradus .30. minuta: deinde subtraxi et remanserunt .134. gradus .8. miauta et hoc fuit totus arcus diurnus gradus lune quem mediaui et fuit medietas .67. gradus et .4. minuta. Seruaui itaqꝫ distantiam lune a medio celi et medietatē arcus diurni lune. Deinde subtraxi ascensiones gra. lune in circulo directo que fuerint .37. gradus .23. minuta ab ascensionibus gra. radiorum saturni in eodem circulo que fuerunt .67. gra. .48. minuta et remanserunt .31. gradus .25. minuta: et hoc fuit significator circuli directi seruaui itaqꝫ eum. Deinde subtraxi ascensiones gra. lune in circulo obliquo qui fuerunt .330. gradus .22. minuta ab ascensionibus radiorum saturni in eodem circulo obliquo qui fuerunt .348. gradus .31. minuta et remansit significator regionis qui fuit .18. gradus .9. minuta. Deinde subtraxi significatorem regionis a significatore circuli directi et remansit differentia duorum significatorum que fuit .12. gradus .16. minuta. Deinde multiplicaui istam differentiam per distantiam lune a medio celi et diuisi per medietatem arcus diurni gradus lune et prouenit ps ꝓportio-

nalis que fuit.2.gradus.25.minuta.38.ƀa quam partem proportionalem etiam subtraxi a significatore circuli directi quia fuit maior significatore regiōis ⁊ remanserunt gra.directionis qui fuerunt.27.gradus.32.minuta.21.scdo.accepi pro quolibet gradu vnum annum ⁊ pro quibuslibet minutis.5.residuis vnum mensem.⁊ pro quolibet minuto.6.dies:⁊ ꝓ quolibet scdo.6.minuta diez cum completum fuerit hoc tempus a tempore natiuitatis cuiꝰ figura fuerit hoc mō disposita morietur natus.Quando vero significator est inter ascendens ⁊ angulum terre operaberis cum distantia ab ascendente et cum medietate arcus nocturni:⁊ non difert in alio.Cum volueris dirigere contra successionem signorum si significator fuerit inter mediū celi ⁊ ascendens operaberis cū distātia ab ascendente ⁊ cum medietate arcus diurni.Si significator fuerit inter angulum terre ⁊ gradum occidentis operaberis cum opposito gradus significatoris ⁊ gradu opposito loci ad quem vis dirigere:⁊ tunc est opus tuum inter medium celi ⁊ ascendens. Et si significator fuerit inter gradum occidentis ⁊ medium celi operaberis similiter cū gradibus oppositis:⁊ tunc est opus tuuz inter ascendens ⁊ angulum terre.¶ Nota tamen ꝙ secundum modum dictuz diriguntur significatores quando nō habent latitudinem. Quādo autez significatores habent latitudinem difficilior est modus:⁊ propter hoc factum fuit instrumentum ad dirigendum planetas habentes latitudinem ⁊ illud instrumentum vocatur directorium Videbatur compositori seu inuentori illius instrumenti ꝙ significator habens latitudinem non posset dirigi per tabulas ascensionum: vel non sine magna difficultate.Ego autē dico ꝙ instrumētum sum non est sufficiens:nisi sit maxime quantitatis ita ꝙ possit recipere minuta tale autem vix potest fieri.In directionibus enim vt plurimum accipit̄ ꝓ quolibet gradus vnus annus.modo si in directionibꝰ instrumentū non sit diuisuz nisi per gradus vix inuenietur in eo certitudo vsq; ad annuz:⁊ hoc si instrumētum sit bene factum ita ꝙ non sit error indiuidēdo:hoc aūt nō sufficit. Et ego dico tibi ꝙ significator habens latitudinem potest dirigi ad locū hn̄tem latitudinem per tabulas ascensionum:⁊ nō vidi modū expositū in aliquo libro.Modus autē est iste cum volueris dirigere significatorem hn̄tez latitudinē ab ecliptica ad corpus alicuiꝰ planete ēt hn̄tis latitudinē vel ad radios alicuiꝰ hn̄tis latitudinem.quere primo gradū cū quo significator mediat celū ſm doctrinaz canonum primi mobilis.Deinde quere gradum cum quo mediat celū locꝰ ad quem vis dirigere ſm eandem doctrinam:⁊ acipies gradum cum quo significator mediat celum pro loco significatoris:⁊ per hunc scies distantiam significatoris a medio celi vel ab ascendente per modum prius dictum nec plus nec minus:⁊ accipies locum cum quo mediat celum locus ad quem debet dirigi pro loco ad quem debet dirigi:⁊ cum istis duobus queres significatorem circuli directi per modum prius dictum.deinde quere gradum cum quo orit̄ significator in regione sua ſm doctrinam canonum primi mobilis:quere etiā gradum cum quo orit̄ locus ad quem debes dirigi ſm eodem canones. Deinde cum gradu cuz quo oritur significator queres medietatem arcus diurni vel nocturni per modum prius dictum:⁊ queres significatorē regiōis cū istis duobus gradibus.s.cū gradu cum quo orit̄ significator ⁊ cū gradu cū quo orit̄ locꝰ ad quem debet dirigi in alio nō differt opus.Dico tibi ēt ⁊ breuiter oportet q̄

rere gradū in quo significator mediat celū et gradū cum quo mediat celum locus ad quē debet dirigi. cū primis duobus oportet querere significatorē circuli directi. cum alijs duobus oportet querere significatorē regionis. Cū gradu cū quo significator mediat celum oportet querere distantiam a medio celi si fuerit inter mediū celi et ascendens: cū gradu cum quo oritur significator oportet querere medietatē arcus diurni vel nocturni. Si autē significator fuerit inter ascendens et angulū terre oportet querere distantiā significatoris ab ascendente cū gradu cum quo oritur significator et cū eodem medietatem arcus nocturni in omnibus alijs est idem opus cum opere prius dicto. Est etiā vnus alius casus qui pōt cōtingere in directionibus qn̄ significator et locus ad quē debet dirigi hn̄t latitudinē: aut vnus eorū hȝ latitudinē. Pōt enim cōtingere q̄ significator dirigēdus et locus ad quē dȝ dirigi simul veniāt ad lineā meridianā: ita q̄ ambo mediant celū cū eodē gradu licet non sint in eodē gradu in eclyptica. Si aliquis istorū casuū eueniat: tunc operaberis eodē mō quo dicam. Si significator et locus ad quē dȝ dirigi veniant cū eodē gradu ad mediū celi: quia non sunt alique ascensiones in circulo directo inter eos pones pro significatore circuli directi. o. Postea queres significatorē regionis accipiendo ascensiones in circulo obliquo a loco cū quo oritur significator vsq; ad locū cū quo oritur locus ad quē dȝ dirigi: et totū illud. s. significatorē regionis multiplicabis p distantiā significatoris ab angulo et productū diuides p medietatē arcus diurni vel nocturni: et proueniet pars ꝓportionalis quā tenebis pro gradib⁹ directionis. Si aūt significator dirigendus: et locus ad quē dȝ dirigi oriantur cū vno et eodē gradu pones pro significatore regionis. o. et significatorē circuli directi multiplica p distantiā significatoris ab angulo: et diuide p medietatē arcus diurni vel nocturni: et proueniet pars ꝓportiōalis quā tenebis pro gradib⁹ directionis. Ponere de oīb⁹ exēpla esset nimis longū: sed intēdo dn̄o cōcedēte in fine istius expositionis ponere equationē vnius natiuitatis. in qua patebit modus inuestigādi ascendentē eligēdi hylech et alcochoden: et ponam ibi aliquas proiectiones radiorū et aliquas directiones. sufficiāt hec de opere directionū. Dicit auctor in littera cognitis annis directionis si volueris scire locum istius directionis in zodiaco adde annos directionis super ascensiones circuli directi gradus significatoris si significator fuerit in medio celi vel in angulo terre et reduces ad gradus equales in circulo directo: et vbi perduxerit te numerus in circulo signorum: ibi est locus directionis: et dicitur locus diuisionis et dn̄s termini illius loci dicitur diuisor. Si significator fuerit in ascēdente adde annos directionis super ascensiones regionis gradus significatoris: et reduc ad gradus equales in circulo obliquo: et vbi perduxerit te numerus in circulo signorum ibi est locus diuisionis: et dominus termini illius loci est diuisor. Et istud est idem opus cum opere de proiectionibus radiorum: et quando feceris directionem et feceris istud opus inuenies in fine eundem locum ad quem direxisti: nisi significator haberet latitudinem.

At ex hoc algebutar i natiuitatibus.

In hoc capitulo auctor docet dirigere gradū ascendentē in natiuitatibus. Sententia littere est talis. Considera in cuius planete termino sit gradus

ascendens ⁊ considera finem illius termini. Deinde quere ascensiones grad⁹ ascendentis in circulo obliquo per tabulam tue regiõis ⁊ serua eas: quere etiã ascensiones finis illius termini per eandem tabulam a quibus subtrahe ascensiones gra. ascendentis ⁊ gra. qui remanserint sunt gra. directiõis. accipe pro quolibet gradu annum vnum. ⁊ ꝑ quibuslibet quinqꝫ minutis vnũ mẽsez: ⁊ ꝑ quolibet minuto 6. dies ⁊ pro quolibet secundo duas horas ⁊. 24. minuta hore: ⁊ planeta qui est dñs termini est dispositor annorũ siue diuisor. Postea cõsidera finẽ termini: imediate sequentis ⁊ subtrahe ascẽsiones finis termini precedentis ab ascensionibus finis termini illius: ⁊ remanebunt gradus directionis accipe sicut primus pro quolibet gra. annum vnum ⁊ cetera. ⁊ dñs illius termini est dispositor siue diuisor ⁊ isto modo facies ad finem cuiuslibet signi ſm ordinem signorum vsqꝫ ad finem vite. Et si fuerit in aliquo termino aliquis planeta vel radij alicuius plenete illa planeta erit particeps in diuisione. Exẽplũ in hoc pono ꝙ ascẽdens alicuius natiuitatis fuit quart⁹ gradus virginis cõpletus ad dirigẽduꝫ gradũ istũ ꝯsidera ꝑmo in cuius planete termino est iste gradus. ⁊ patet ꝑmo ꝙ in termino mercurij ⁊ durat termin⁹ vsqꝫ ad finẽ 7. gradus virginis. quesiui ascẽsiones grad⁹ ascẽdentis in orizonte obliquo in regione cuius latitudo est. 48. gradus ⁊ inueni 144 gradus. 27. minuta. que siui ẽt ascẽsiones finis termini. s. finis. 7. gradus virginis ⁊ inueni. 148. grad⁹ 33. minuta. subtraxi ascẽsiones grad⁹ ascẽdentis ab ascensionib⁹ finis termini ⁊ remãserunt 4. gradus. 6. minuta. dedi cuilibet gradui annũ ⁊ quibuslibet. 5. minutis vnuꝫ menseꝫ ⁊ cuilibet minuto 6. dies: ⁊ fuerũt quattuor ãni idem mẽsis. 26. dies. ⁊ mercurius dominus termini fuit dispositor istorum annorum. Deinde consideraui terminum immediate sequentem qui est veneris ⁊ durat vsqꝫ ad finem. 17. gradus virginis quesiui ascensiones finis termini illius scilicet veneris ⁊ inueni. 162. gradus. 15. minuta. a quibus subtraxi ascensiones finis termini precedentis mercurij: ⁊ remanserunt 13 grad⁹. 44 minuta. qui fecerunt. 13. annos. 8 mẽses. 12 dies. ⁊ venus disposuit hos ãnos. in fine istius termini fuit etas nati. 17. anni. 9. menses. 18. dies. Deinde sequitur terminus Jouis qui durat vsqꝫ ad 21. gradum virginis cõpletũ. quesiui ascẽsiones eius ⁊ inueni. 167. gradus. 93. minuta. a quibus subtraxi ascensiones finis termini precedentis: ⁊ remanserunt quinqꝫ grad⁹. 28. minuta que fuerũt quinqꝫ ãnos. quinqꝫ menses. 18 dies: ⁊ Jupiter fuit dispositor istoꝝ annorum. Factaqꝫ est etas nati in fine istorũ annoꝝ. 23. ãni. tres mẽses. sex dies. Deinde seqtur termin⁹ martis ⁊ faciendum est: vt prius: ⁊ ſm istum ordinem est directio cõtinuanda vsqꝫ ad finem vite: ⁊ quotiens directio peruenit ad corpus vel radios infortune veniet nato infirmitas vel impedimentum in corpore suo scđm naturam illius infortune nisi fortune aspexerint ipsum locum. tunc enim minuent malum.

Ex hoc duodenaria planetarum ⁊ domoruꝫ

In hoc capitulo auctor docet inuenire dominuꝫ duodenarie. Intelligenduꝫ est ad euidentiaꝫ istius capituli ꝙ quodlibet signum itelligitur diuidi in duodecim partes: ⁊ quelibet pars est de duobus gradibus ⁊. 30. minutis. Hyspalensis ponit. hoc capitulum: ⁊ duo capitula sequentia inter dignitates planetarum: ⁊ dominus ꝑme duodenarie est dominus illius signi. Dñs

secunde duodenarie est planeta succedens descendendo ꝛ sic secundum ordinem. Uerbi gratia: dominus prime duodenarie arietis est mars. secunde sol. tertie venus. quarte mercurius. quinte luna. sexte saturnus. septime Jupiter. octaue iterum mars: ꝛ sic secundum ordinem. Sententia auctoris est talis. Cū volueris scire duodenarias planetarum vel domorum vide quātum transiuit planeta de signo in quo est aut de domo in qua est ꝛ numemrum illorum. graduū multiplica per duodecim: ꝛ super numerum productum adde numeruꝫ graduuꝫ quos multiplicasti. ꝛ quod collectum fuerit proijce ab initio signi in quo est planeta dando vnicuiqꝫ signo. 30. ꝛ vbi finitus fuerit numerus ibi erit duodenaria.

Et ex hoc anaubarach. Hic docet inuenire dominū nouenarie. Sententia enim est talis. Cum volueris scire nouenariam siue dominum nouenarie alicuius planete: vide quod gradus pertransiuit planeta de signo in quo est: vel de domino in qua est. ꝛ diuide totum illud signum in. 9. diuisiones. ꝛ erit quilibet diuisio ex tribus gradibus. 20. minutis. Deinde vide in qua parte illius diuisionis sit planeta. ꝛ dabis primam diuisionem domino signi mobilis eiusdem triplicitatis. ꝛ secundam diuisionem dominio signi sequentis: ꝛ sic eundo secundum ordinem signorum quousqꝫ venias ad illam nouenariam in qua est planeta cuius queris dñum nouenarie. Uerbi gratia: pono quod sol in. 24. gra. aquarij. ad sciendum dominū nouenarie gradus solis dedi primo tres gradus aq̄rij ꝛ. 20. minuta domino signi mobilis eiusdem triplicitatis. est autem aquarius de triplicitate aerea. Signum mobile illius triplicitatis est libra: dominus eius est venus. est ergo venus domina prime nouarie aquarij. s. primo ꝝ trium graduuꝫ ꝛ. 20. minutoꝝ. Deinde dedi scd̄am nouenariā marti dn̄o signi sequētis. s. scorpionis ꝛ completi tunc fuerunt a ꝑncipio aq̄rij. 6. gradus. 40. minuta. Deinde tertiaꝫ nouenariā dedi Joui. s. dn̄o sagittarij qui succedit scorpioni ꝛ complecti fuerunt tunc a principio aquarij. 10. gradus. Dedi quartam nouenariam saturno domino capricorni qui succedit sagittario: ꝛ completi fuerunt a principio signi. 13. gra. ꝛ. 20. minuta. Dedi quintam nouenariam saturno domino aquarij: ꝛ completi fuerunt. 16. gradus ꝛ. 40. minuta. Dedi sextam noueneriam Ioqui domino piscium ꝛ cōpleti fuerunt a principio signi aquarij. 20. gradus. Dedi septimam nouenariam marti domino arietis: ꝛ cumpleti fuerūt a principio signi. 23. gradus: ꝛ. 20. minuta. Dedi octauam nouenariam veniri dn̄o tauri. illa ergo est diuisio nouenarie solis i casu proposito: ꝛ completi fuerunt tunc gradus. 26. ꝛ minuta. 40. aquarij. Quando ergo inuenies in libris iudiciorum de domino anaubarach luminarium si fuerit in die intelligitur de domino nouenarie solis. si in nocte de domino nouenarie gradus lune. Alia que auctor dicit patet legendo litteram.

Et ex hoc adoringen. Hic docet inuenire decanum. Sententia eius est talis. Diuide signum ascēdens in tres partes: ꝛ quelibet diuisio erit ex decem gradibus. dabisqꝫ primaꝫ diuisionem domino ascendentis. secundam domino secundi signi: ꝛ tertiam domino tertij signi. Uult dicere ꝙ prima diuisio est domini eiusdem signi qd̄ ascendit. Et secunda diuisio est domini signi sequentis eiusdem triplicitatis

tertia diuisio est domini tertij signi illius triplicitatis. ita q͂ tres decani sunt domini trium signorum vnius triplicitatis. Auctor ponit exemplum tale in littera. Posito q͂ prima facies arietis sit ascendens eius decanus est mars. Si secunda facies est ascendens eius decanus est sol dominus leonis secundi signi eiusdem triplicitatis: ⁊ si tertia facies sit ascendens eius decanus est iupiter dominus sagittarij quod est tertium signum illius triplicitatis. Et si prima facies leonis sit ascendens eius decanus est sol dominus eiusdem signi. Si secunda facies sit ascendens eius decanus est iupiter dominus signi quod succedit leoni in eadē triplicitate. Si tertia facies sit ascendens eius decanus est mars dominus tertij signi a leone in eadem triplicitate: scilicet arietis. ⁊ secundū hunc modum intellige de alijs triplicitatibus.

Et ex hoc dominus orbis. In hoc capitulo ponit ordinem in dn̄o horarum in natiuitatibus. Sn̄ia littere est talis. Aspice in qua hora natus egreditur vterum ⁊ dn̄m illius hore: da primo anno natiuitatis ⁊ per illum significatur esse nati in eodem anno quātum ad sanitates vel infirmitates corporis nati sicut per dn̄m ascendentis. Et dabis dn̄m hore sequentis secundo anno. ⁊ per eum significatur esse substantie in eodem anno sicut per dn̄ꝫ domus substantie. Dabis dn̄m tertie hore tertio anno ab hora natiuitatis. ⁊ per eum significatur esse fratruꝫ in illo anno sicut per dn̄m tertie domus. ⁊ isto modo facies de alijs dominis horarum eundo secunduꝫ ordinem horarum ⁊ domorum vsqꝫ ad finem vite. ⁊ planum est in littera quod dicit. Exempluꝫ in hoc ponatur q͂ quidam natus fuit in die solis hora quarta que hora quarta est hora lune. erit luna domina primi anni. ⁊ ab ea accipitur esse corporis. Hora sequens est saturni. erit ergo saturnus dominus secundi anni. ⁊ ab eo accipitur esse substantie in illo anno. ⁊ sic per ordinem.

Et ex hoc dispositio darie. In hoc capitulo auctor docet ordinare annos fridarie ⁊ gubernationis planetarū in natiuitatib⁹. Sn̄ia lr̄e talis est si natiuitatis fuerit in die incipit fridaria a sole ⁊ gubernat ipsuꝫ natū sol ꝺm quātitatē annoruꝫ sue fridarie qui sunt decē. Post solē gubernat ip̄m ven⁹ ꝺꝫ quātitatē annoꝝ fridarie eius qui sunt octo. Post venerē gubernat mercurius p. 13. annos. deinde luna p nouē annos. deinde saturnus per. 11. deinde iupiter per. 12. annos. deinde mars per. 7. annos. deinde caput draconis per tres annos. deinde cauda draconis per duos annos. deinde reuertit̄ dispositio ad solē ⁊ vadit p ordineꝫ planetarū sicut prius: numerus aūt oīuꝫ annorū est. 75. ⁊ qui transit hunc numerorū annorū reuertitur ad dispōnē primā ꝺm q͂ possibile est. Si aūt natiuitas est in nocte īcipit fridaria a luna ⁊ disposuit luna annos suos. deinde saturnus. deinde iupiter. deinde mars. deinde sol. deinde venus: postea mercurius. deinde reuertitur ad lunā ⁊ vadit ꝺm ordinem planetarū sicut prius. Et qn̄ aliquis planeta disponit annos sue fridarie disponit ipse septimā parteꝫ illorū annorum solus. In secunda autē septima participat ei planeta frequens qui ei succedit. In tertia aūt participat ei planeta tertius. In quarta quartus. Et in quinta quintus. ⁊ sic vsqꝫ ad septem septimas ⁊ septeꝫ planetas. Verbi gratia: pono q͂ natus fuit quis in die: incipit ergo fridaria a sole ⁊ gubernat ipsum sol secun-

dum q̃titatem annorū fridarie sue qui sunt.10.anni.ꝛ gubernauit ipse sol so lus septimam partem istorum decem annorum.s. per vnum annū solarē ꝛ.156 dies ꝛ.12.horas. Hec est enim septima pars decē annorū. In scd̃a septima par te horum decem annorum habuit venus pticipationem cum sole in fridarie di spositione per vnum annum ꝛ.156.dies.ꝛ.12.horas.ꝛ transierunt tūc nato duo anni.313. dies completi.deinde habuit participationē cū sole in dispositione fridarie mercurius per vnum annum.ꝛ.156.dies.ꝛ.12.horas.ꝛ in fine huius di uisiōis trāsierūt nato q̃tuor anni solares.104.dies.6. hore.deinde habuit par ticipationem cum sole luna per eandē septimā.10.ānorū.ꝛ in fine hu⁹ diuisio nis trāsierunt nato.5.anni.260.dies.18. hore.deinde habuit participationē cū sole saturnus per septimā partem.10.ānorū.ꝛ in fine huius diuisionis transie runt nato septem anni.52. dies completi.deinde habuit participationem cum sole iupiter in dispositione fridarie per eandem septimam. ꝛ in fine huius di uisionis transierunt nato.8.anni solares.208.dies.12.hore. deinde habuit par ticipationem cum sole in dispositione fridarie mars in vltima septima pte de cem annorum.ꝛ in fine huius diuisionis transierunt nato.10. anni completi. Sm̄ hunc modum est faciendum in fridarijs omniū planetarum. Caput autem draconis ꝛ caudam quilibet eorum disponit per se ānos fridarie sue siue parti cipationem planetarum. Narrare autem euentus contingentes nato in quali bet harum diuisionū esset nimis longū. Haly autē abenragel in suo libro ma gno complete posuit omnes diuisiones ꝛ iudicia cuiuslibet diuisiōis.ideo qui volunt hec iudicia legant librum illum.

Et ex hoc almanar. In hoc capitulo docet quis pla netarum sit eleuatus super alterū. Intentio sua est ꝙ planeta qui fuit altior in circulo suo breui.scilicet in epicyclo dicitur eleuatus super alterum eleuatione de qua hic loquitur.ꝛ hoc est quod dicit Ptolemeus in.63.propositione centiloquij. Dicit enī opꝫ aspicere in coniunctione. Saturni ꝛ iouis in eodem minuto ad eleuationem vnius super alterum ꝛ iudicia cum fortitudine nature eius in hoc mundo. Et similiter fac in.21.coniunctiōibus residuis. Haly ibidē dicit in cōmento eleua tio planete super planetam est vt sit remotio eius ab auge sui circuli breuis. ꝛ ille dicitur eleuatus super alterum. Auctor autem in littera iubet aspicere me dium locum planete ꝛ verum locū planete.ꝛ si verus locus planete fuerit mi nor medio motu planeta est descendens a superiori parte epicycli versus infe riorem partem. Si vero verus locus planete maior medio motu fuerit plane ta est ascendens ab inferiori parte epicycli versus superiorem partē.ꝛ vt breui ter dicat̃ si argumentū equatū planete fuerit minus sex signis cōmunibus est descendens.ꝛ si plus est ascendens.deinde iubet auctor subtrahere mediū mo tum planete de vero motu eiusdem si medius motus fuerit minor vero:vel ecō tra si fuerit maior ita videlicet.ꝙ minor subtrahatur a maiori ꝛ residuū iubet multiplicare per septem.ꝛ numerum prouenientem iubet diuidere per.22.ꝛ numerum quotientem iubet tenere pro eleuatione quādo ascendit vel pro de pressione quando descendit. De venere ꝛ mercurio iubet respicere differenti am inter locum cuiuslibet eorum ꝛ locū solis ꝛ iubet facere sicut in alijs. Mo dus prius dictus scd̃m sententiam Ptolemei videtur mihi melior ꝛ certior.deiꝰ

de dicit auctor ꝙ fortior significatio planetarum est cum vnus eorū fuerit ele uatus super alterum in coniunctione. In oppositione autem ⁊ in quarto aspe- ctu erit significatio minus apparens. ⁊ si vnus pleneta fuerit ascendens ⁊ alter descendens. ille qui fuerit ascendens vadit supra descendentem. ⁊ si vterq̄ fue- rit ascendens ille vadit super alium: qui fuerit maioris ascensionis. ⁊ si vterq̄ fuerit descendens: ille vadit super aliū. qui fuerit minoris descensionis. Dici- tur etiam alio modo planeta eleuari super planetam q̄ꝫtum ad altitudinem q̄ꝛ septentrionalis vadit super meridianum. Et si fuerit ambo septentrionales il- le qui fuerit plus septentrionalis vadit super illum qui fuerit minus septētrio nalis. Si vero fuerit ambo medionales ille qui fuerit minores latitudinis va- dit super illum qui fuerit maioris latitudinis. Si fuerit aliquis planetarum in eclyptica carens latitudine tunc planeta septentrionalis vadit super eum ⁊ ip se carens latitudine vadit super meridianum.

Et ex hoc apertio portarum. Dicit ꝙ aper- tio portarū di- citur quando inferior iungitur superiori ⁊ cum hoc fuerit eorum do mus opposite. Uerbi gratia. quando luna coniungitur cum saturno vel eum aspicit tunc est apertio portarum. Similiter quando sol coniungitur saturno. domus enī solis ⁊ lune sunt opposite domibus saturni. Similiter fit apertio portarum quādo mercurius coniungit Joui. q̄ꝛ ambe domus vtriusq̄ sunt op posite. Similiter quādo iungitur venus marti fit apertio portarū q̄ꝛ eorum do mus sunt opposite. Dicit hyspalensis ꝙ venus significat humiditatem. Mer- curius significat ventos. saturnus nebulas ⁊ frigus. mars ventos a dextro. i. a meridie ⁊ calorem. iupiter temperiem ⁊ ventos a sinistro. i. a septentrione. Di cit idem hyspalensis q̄ñ luna separatur a coniunctione alicuius planete vel ab eius aspectu ⁊ ꝯiungitur alteri planete ⁊ sint illorum planetarū domus op posite. hoc est apertio magnarum valuarum in qua necesse est venire ventos vel pluuias vt est ex natura illorum planetarum. verbi gratia: luna q̄ñ separā- do a venere cōiungitur marti aut separando a mercurio cōiungitur Joui: aut separando a sole coniungitur saturno. hoc est apertio magnarum valuarum.

Et ex hoc albutem. Hic loquitur de horis fortunatis ⁊ infor- tunatis. dicit ꝙ indi inuenerāt. 12. horas post coniunctionem solis ⁊ lune ⁊ dant eas soli: ⁊ diuidunt eas in tres partes ⁊ iudicant sup p̄mas q̄ttuor horas ſm iudiciū p̄mi dñi triplicitatis loci solis. ⁊ iudicant sup q̄ttuor ſc̄das ſm iudiciū ſc̄di dñi triplicitatis loci solis. ⁊ sup q̄t- tuor vltimas ſm iudiciū tertij dñi triplicitatis loci solis hora ꝯiunctiōis. Po stea dant veneri. 12. horas sequētes ⁊ diuidūt eas silr̄ in tres p̄tes ⁊ iudicāt sup q̄slibet q̄ttuor ſm iudiciū dñoꝝ triplicitatis loci veneris hora ꝯiunctiōis. Po stea faciunt silr̄ cū mercurio ⁊ luna ⁊ cū ceteris planetis ſm ordinē planetarū donec reuertatur orbis ad solem post. 84. horas. ⁊ tunc recipiūt a sole ſm eun dē ordinē. ⁊ hoc ꝯtinuāt vsq̄ ad ꝯiunctionē ſc̄dam. Et q̄dā dicunt ꝙ post con iunctionē sunt. 12. hore que vocanf cōbuste in quibus nō est bonum incipere aliquod opus. ⁊ post has. 12. combustas sunt. 72. hore incōbuste in quibus vti lis est inceptio operum: ⁊ post has. 72. incombustas iterum sunt duodecim combuste. ⁊ iterum post illas. 72. incombuste ⁊ post eas. 12. combuste ⁊ sic vs-

ꝙ ad coniunctionem sequentem. Et vt breuiter dicatur omnes .12. hore que dantur soli ẜm ordinem planetarũ sunt combuste ⁊ .72. que sunt aliorũ planetarum sunt incõbuste. Deinde dicit auctor ⁊ diuidunt has .12. horas cõbustas in tres diuisiones ⁊ quelibet diuisio erit ex quattuor horis. Et dicunt quidã ꝙ qui inceperit bellum in quattuor primis horis cõbustis timenda est perditio anime sue. Auctor nõ intelligit perditionẽ aĩe post vitã istã ita ꝙ post separationẽ aĩe a corpore rapiant eã diaboli ⁊ deducant ad inferos. Sed intelligit anime ꝑditionẽ idest amissionẽ vite ꝑ̄sentis ⁊ hoc mõ intelligitur in oĩbus locis iudiciorũ astronomie. De ista enim perditione pertinet ad eos loqui. De prima autẽ perditione pertinet teologis. Et qui inceperit bellũ in scdis quattuor horis timendũ est detrimentũ sui corporis. s. absq; perditione vite ⁊ qui inceperit bellũ in vltimis quattuor timenda est perditio oĩuz que possidet ⁊ timetur perditio illorũ que pertinent ad ipsum ⁊ sic completa expõ quarte differentie alchabicij introductorij ad magisterium iudiciorum astrorum.

Differentia quinta in commemoratione vniuersarum partium.

Ista est quinta differentia istius libri in qua auctor docet proiectionem partium ⁊ potest diuidi in duas partes quoniam in prima parte ponit partes que cadunt in natiuitatibus. Et in secunda parte ponit partes que cadunt in reuolutionibus annorũ mundi. Secunda pars incipit ibi: ⁊ quia auxiliante deo. Prima pars diuiditur in duas partes: qm̃ in prima parte dat modũ proiectionis partiũ in generali ⁊ exemplificat de parte fortune. In secunda parte ponit in speciali partes .12. domorũ. Secũda pars incipit ibi. incipiamus itaq; post partẽ fortune. Sñia prime partis est talis. Modus in proiectionibus partiũ est ꝙ accipiuntur gradus equales qui sunt inter vnũ locuz ⁊ aliuz ⁊ numerus ille proijcitur ab ascendẽte vel alio loco. vel adduntur super gradus equales qui fuerunt ĩter ambo loca gradus qui sunt ab initio signi ascendentis ⁊ productũ cõputatur ab initio signi ascendentis dando cuilibet signo .30. gradus. ⁊ vbi finitus fuerit numerus ibi est pars fortune. Verbi gratia: pono ꝙ sit sol in fine sexti gradus piscium ⁊ luna sit in fine .14. gradus geminorum ⁊ gradus ascendentis sit .10. gradus arietis. subtraham veruz locũ solis a vero loco lune ⁊ remanent .98. gradus super quos addam .10. gradus qui sunt a principio arietis vsq; ad gradũ ascendentẽ ⁊ proueniunt .108 gradus incipiam proijcere ab initio arietis dando cuilibet signo .30. gradus: ⁊ terminatur numerus iste in .28. gradu cancri. ibi ergo est pars fortune in exemplo preposito.

Incipiamus itaque. In hac parte ponit proiectionis partium secundum ordinem .12. domorum ponendo in qualibet domo partes ad illam pertinentes. Et potest diuidi in tot partes quot sunt domus vbi partes incipiunt patet in littera. Primo ponit partes prime domus ⁊ sunt sex. Prima est pars vite. Secũda est pars hylech. Tertia est pars futurorum siue pars diuinationis. Quarta est pars dilectionis ⁊ concordie. Quinta est pars stabilitatis ⁊ durationis. Sexta est pars animositatis ⁊ audacie. Dicit in littera cum volueris scire partem vite accipe gradus

qui sunt a Joue vsq3 ad saturnum in die z in nocte gradus qui sunt a saturno vsq3 ad Jouē z proijce ab ascendente. Albumazar dicit in suo introductorio magno q̄ hec pars significat vitam naturalem z esse corporis ac victus que si fuerit boni esse significat prolixitatem vite z sanitatem corpori z gaudium anime. Si vero fuerit impedita significat paucitate3 vite z multitudinem infirmitatum animiq3 merorem ac tristitiam. Deinde dicit auctor pars hylech accipitur a gradu cōiunctiōis que precessit natiuitatē si natiuitas fuerit cōiunctionalis. vel a gradu p̄uentionis.i. oppositiōis si natiuitas fuerit preuentiōalis vsq3 ad gradum lune z proijcitur ab ascendente natiuitatis vbi finit⁹ fuerit numer⁹ ibi est pars hylech. albumazar dicit qd̄ hec pars dirigit̄ quēadmodū dirigitur hylech per gradus z ducit̄ ei⁹ p̄fectio per signa quēadmodu3 fit de hylech. cū q3 p̄uenerit eius directio vel p̄fectio ad malos significat impedimētū z periculum. Et erant multi sapientū astrologorū cū inuenirent hominē patientē pericula maxima in quibusda3 tēporib⁹ z nō inuenirent in eodē tēpore suū hylech peruenisse ad loca malorū. nec inuenirēt idē impedimēto patētem significationem in reuolutione eiusdem anni nesciebāt causa3 huius rei. Et ideo latebat eos hoc:q2 non dirigebāt hanc p̄tem z si direxissent eā inuenissent hoc malu3 accidere in eodē tempore quo peruenisset hec pars ad loca quedā significātia ipsum periculum. Pars futuroru3 accipit̄ in die a luna vsq3 ad solē: z in nocte ecōtra z p̄jcit̄ ab ascēdēte z p̄prietates isti⁹ partis scd̄m Albumazar est significare animā z corpus z esse eo2. z significat fidem z p̄phetiam z regionē z dei cultum z secreta z cogitationes atq3 intentiones z res ocultas z celatas: z omne quod absens est ex rebus per hunc modum applicabis iudicia in alijs z a quo loco in que3 accipiatur quelibet z a quo loco proijciatur patet in littera.

Secunda domus.

Hic ponit partes secunde domus z sunt tres. Prima est pars substātie. Secunda est pars paupertatis z paruitatis ingenij. Tertia est pars beatitudinis triumphi z victorie. Albumazar dicit q̄ pars substātie significat profectum z victum ac cibum quibus substentantur corpora que si fuerit i bono loco significat bonum esse in sustantia cibo z victu. Et si fuerit impedita significat malum esse in his que diximus. Ceteras autē species fortune apparentes ex substantia scilicet que thesaurizatur z seruatur ac acquiritur significāt ceteri significatores substantie z pars fortune.

Tertia domus.

Hic ponit partes tertie dom⁹ z sunt due. Prima est pars fratrū. Secunda est pars beniuolentie fratrum. Dicit Albumazar quod pars fratrum z dominus eius. idest dominus signi in quo ceciderit significant esse fratrū z cōcordiam eorum atq3 dilectionem peregrinationemq3 eorum z absentiam. Post hec aspice si hec pars z dominus eius ceciderint in signis multorum filiorum multiplicabuntur fratres. z si ceciderint in signis paucorum filiorum erunt pauci. Et si volueris scire numerum eorum accipe numerum signorum que fuerunt inter partem z dn̄m domus in qua ceciderit aut quot fuerint inter ipsum dn̄m z partem z pone vnicuiq3 signo vnum. Et si fuerit inter eos signum cōe duplica numerum eiusdem signi. Et si fuerit inter ipsam partem z dn̄um domus in qua ceciderit aliquis planeta accipere ei etiā vnum. Albumazar etiā ponit par

tem vnam in hac domo que vocatur pars mortis fratrum: et dicit qd accipitur in die a sole in gradum medij celi et in nocte econtra. et augentur de super gradus ascendentis et proijcitur ab ascendente. et quotienscunq; peruenerit hec pars sm directionem ad significatores fratrum et sororuz dando vnicuiq; gradui vnũ annum aut per profectionẽ dando cuilibet signo annũ eueniet fratribus et sororibus aliquid horribile. aut aliquis eorum morietur.

Quarta domus. Hic ponit partes quarte domus et sunt sex. Prima est pars patrum. Secunda est pars mortis patris. Tertia est pars annorum. Quarta est pars hereditatum et possessionum. Quinta est pars nobilitatis nati vtrum sit filius illius cui imponitur vel non. Sexta est pars finis rerum. Albumazar dicit quod pars patris significat esse patris et eius nobilitatis atq; generis. et si hec pars fuerit boni esse pater erit nobilis. Et si dñs domus huius partis fuerit boni esse pater erit fortunatus. Si vero fuerit mali esset erit laboriosus. A secunda parte huius domus que est pars mortis patris accipitur causa mortis: et quotienscunq; profectio anni peruenerit ad hanc partem vel ad dominum eius significat periculum patri. et similiter cum peruenerit aliquis eorum ad significatores patris.

Quinta domus. Hic ponit partes quinte domus et sunt septem. Prima est pars filiorũ. Secunda est pars tẽporis in quo debent haberi filij. Tertia est pars propter quã scitur masculinitas vel femininitas. Quarta est pars per quã scitur de nato de quo sit interrogatio vtrũ sit masculus vel femina. Quinta est pars ad quã cũ peruenerit iupiter est significatio filij. Sexta est pars dilectionis filiorum. Septima est pars scientie filiorum. Dicit Albumazar si pars filioruz ceciderit in signo multorum filiorum habebit multos filios. Si vero ceciderit in signo sterili non habebit aliquẽ filium. Si vero ceciderit in signo paucorum filiorũ habebit paucos filios. Et si hec pars significauerit filios et fuerit fortunata filij viuent: et si infortunata morientur.

Sexta domus. Hic ponit partes sexte domus et sunt due. Prima est pars azemena idest debilitatis inseparabilis alicuius mẽbri. Scda est pars seruorũ. Si pars azemena fuerit cõiuncta cũ fortunis erit natus sanus in mẽbris suis. Si vero fuerit cõiuncta in fortunis habebit morbos inseparabiles in membris. et loca in quibus erunt he egritudines sciuntur a locis infortunarum significantium eas.

Septima domus. Hic ponit partes septime domus et sunt quattuor. Prima est pars desponsationis viroruz. Secunda est pars desponsationis mulierum. et hec accipitur duobus modis. Tertia est delectationis et voluptatis. Quarta est pars nuptiaruz. Qñ pars desponsationis peruenerit per directionẽ ad Iouẽ vel venerem est significatio desponsationis. Et ego inueni in vna natiuitate tempus desponsationis qñ dñs partis desponsationis peruenit ad ipsam partem per directionem dando cuilibet gradui annum vnum.

Octaua domus. Hic ponit partes octaue domus et sunt quattuor. Prima est pars mortis. Scda

est pars plāete qui īterficit. Tertia est pars āni ī quo veniet nato mors aut paupertas ₇c. quarta est pars cōtentionis ₇ litigationis. Dicit Albumazar si pars mortis fuerit īpedita ₇ dn̄s eius ₇ nō aspexerint eos fortune interficief natus morte turpissima. Si vero aspexerit fortune erit ecōtrario. Si luna sol aspexerit partē planete interficiētis ₇ ipsa luna fuerit in signo membrorum abscisorum natus īterficief patiēdo. Et si luna fuerit impedita abscidef ei aliqd de membris. Qn̄ pars anni in quo timef nato mors dn̄s eius cum dn̄o ascendentis fuerint impediti erit natus multarum infirmitatū ₇ aflictionis in corpore atq₃ substantia ₇ multotiens appropinquabit perditioni corporis ₇ amissione substātie. ₇ quotiensciiq₃ profectio anni peruenerit ad hanc partem: aut peruenerit hec pars per profectionem aut directionem ad ascendens aut ad dominū eius inueniet natus pericula in corpore ₇ infirmitatibus ₇ inueniet angustiam ₇ horribile in substantia. timebit quoq₃ mortem ex diuersis partibus.

Nona domus.

Hic ponit partes none dom⁹ ₇ sunt due. Prima est pars peregrinationis. Scd̄a est pars itineris in aqua. Ab istis accipiuntur peregrinationes nati ₇ itinera per aquas. Albumazar dicit. ¶ Si pars itineris in aqua ceciderit in signo aq̄tico faciet natus multa itinera p aquas ₇ si ibi fuerit fortunata habebit in suis itinerib⁹ profecrū ac lucrum. ₇ si fuerit infortunata significat cōtrariū.

Decima domus.

Hic ponit partes decime domus ₇ sunt .5. Prima est pars regionis atq₃ regni. Secunda est pars regis atq₃ regni. Tertia est pars principatum operis regni. Quarta est pars significans vtrum sit causa regni vel non. Quinta est pars matrum.

Undecima domus.

Hic ponit partes vndecime domus ₇ sunt due. Prima est pars amicorum. secunda est pars significans profectum ₇ effectum ₇ amiciciam amicorum.

Duodecima domus.

Hic ponit vnam solam partem in hac domo, que est pars inimicorum. Et hec sunt partes alie quibus vtuntur magistri iudiciorum. Hic ponit quasdam alias partes que non sunt in aliqua domorum ₇ sunt sex. Prima est pars mendaciȷ̄ rumorū. secunda est pars rationis ₇ ꝓfundationis sensus. Tertia est pars sapientie ₇ discipline. Quarta est pars guerre ₇ preliorum. Quinta est pars pacis. Sexta est pars aspiciendi in reuolutionis annorum. ₇ omnes iste proijciuntur ab ascendente.

Et quia auxiliante deo.

Prius auctor posuit partes que cadūt ī natiuitatibus. Hic ponunt partes que cadūt in reuolutionib⁹ annorum mūdi Et potest diuidi in duas partes. qm̄ ꝑmo ponit partes quib⁹ vtuntur magistri iudiciorum in reuolutionib⁹ in causis regnorum. Scd̄o ponit partes quib⁹ vtuntur magistri iudiciorum in ꝑsciendo forū rerum. scd̄a est ibi. Itē sunt hic alie partes. Dicit ꝙ ex partib⁹ que exercenf in reuolutionib⁹ annorum mūdi ad sciendū causas regni atq₃ imperiȷ̄ ₇ ista accipitur a marte in lunā: ₇ ꝓijcitur ab ascēdēte cōiunctionis que significat mutationē regni ₇ accipif alio mō a gradu ascēdētis

coniunctionis in gradum coniunctionis.intelligendo a gradu ascēdentis reuolutionis anni in quo est coniunctio vsq ad locum in quo planete coniunguntur.z nisi hoc modo intelligatur impossibile est.Supponitur enim quod homo sciat gradum ascendentis in hora coniunctionis planetarum superiorum.Hoc autem est impossibille secundum q dicit Abraham Auenezre:dicit enim si possemus scire diem in qua coniungi debeant:esset hec res magna.Fit etiam pars alio modo videlicet accipitur a gradu medij celi reuolutionis illius anni in quo fuit coniunctio vsq in solem z proijcitur a gradu iouis. Secunda pars per quam scitur quantum debeat durare rex regno.Hic accipitur hora electionis regis a sole in.15.gradū signi leonis.Et proijcitur a luna.accipitur ēt a luna in.15.gradū cācri z proijcitur a sole.3a pars est de tēpore electionis regis.hic accipitur hora electionis regis in die a ioue in saturnuz z in nocte econtra z proijcitur ab ascēdente reuolutionis anni in quo surrexit rex.Et si iupiter fuerit in signo cōi z reuolutio fuerit diurna z cū hoc fuerit iupiter cadens ab angulo tunc accipitur a saturno in iouē z addunt de sup.30.gradus:z proijcitur ab ascēdente.Si vero iupiter z saturnus fuerint sibi oppositi z ambo fuerint cadentes ab ascendente accipitur medietas graduuz qui sunt inter eos z proijcitur ab ascēdente.Et si fuerit iupiter in exaltatione sua z fuerit reuolutio in nocte numeratur ab eo in saturnū z proijcitur ab ascendente.Deinde dicit auctor q due sunt partes maxime ex quibus extrahitur tps electionis regis z eius durationis.Prima earum est vt aspicias horā electionis regis z aspicias vbi prouenit profectio anni a cōiunctione triplicitatis que significauit illā sectā in qua est illud regnum ſm q datur oībus.30.gradibus annus z oībus duobus gradibus cū dimidio mensis.z sic ſm istā proportionē vsq ad horā electionis.z cū scieris in quo gradu signi sit serua illū gradū:quia ab eo equabis primā partē.Et cū volueris equare eā aptabis ascendens reuolutionis anni in quo surrexit ipse electus.Postea respice saturnuz z iouem z quis eorum fuerit orientalis a sole accipe ab illo vsq in gradum equationis partis prime quam seruasti:z proijcie ab ascendente reuolutionis z quo peruenerit numerus ipse est locus prime partis. ¶Nota q auctor dicit accipe a planeta orīētali a sole z saturno vel ioue z nō dicit qd sit faciendū qñ ambo sunt orientales.ego credo q tunc debet accipi ab eo qui soli fuerit propinquior. Itez nō dicit quid debeat fieri qñ nullus eorum est orientalis vt breuiter dicam nescio quid fieri debeat quia nō vidi istas duas partes per hunc modū positas in aliquo alio libro.Secunda pars scitur hoc modo. Aspice coniunctione iouis z saturni in qua surrexerit rex vel cepit regnū ad qd signū z gradū peruenit profectio anni dando cuilibet anno.30.gra.z cuilibet mēsi.2.gra. cū dimidio vsq ad diem in qua surrexerit rex z ipse est locus equationis partis secunde serua euz.Post hoc accipe a saturno vel ioue quis eorū orientalis fuerit vsq ad locū partis secunde z proijcie ab ascendente reuolutionis anni z quo peruenerit numerus ipse est locus partis secunde.He sunt partes que significant fortitudinem regis z eius durationem.Dicit haly abenragel.aspicies in reuolutionez annorū mūdi pro intronizatione itronizati.Primo a saturno que est prima pars.z a ioue que est secunda.z quot gra. z quot minuta fuerint inter eos z nota hoc.Postmodū cōsidera in quo signo est dñs medij celi z reducas illos

gra. ad ascensiones illius signi in quo fuerit ꝛ ꝙ inde exiuerit erit id quod du rant anni vel menses aut dies. Et si fuerit in domibus vel in exaltationibus su is erunt anni ꝛ sit fuerint peregrini in succedentibus erunt menses: alioquin erunt dies. Similiter quando sol applicuerit marti ꝛ mars fuerit cursu vacu/ us non applicans saturno significat ꝙ milites mouebuntur contra ipsum in\ tronizatum ꝛ venient super ipsum erecti. ꝛ propter hoc accident ei tristicie ꝛ anxietates ꝛ forte capient eu3. Tamen si mars cū hoc applicuerit saturno ipso rum nature coniunguntur ꝛ nullus mouebitur contra eum.

Item sunt alie partes. Hic auctor ponit partes que exer/ centur in reuolutionibus anno/ rum mundi per quas scitur que res erunt chare ꝛ que viles. Sententia littere est talis. Cum volueris scire vtrum aliqua res erit chara vel vilis multum vel parū cōsidera partem illius rei ꝛ vide in cuius planete domo vel exaltatione vel termino siue triplicitate cadat ipsas pars. qui planeta si fuerit cōbustus vel retrogradus aut in aliquo loco maligno vilescit res illa ꝛ erit parui preciј. Si vero fuerit in loco fortitudinis aut in angulo ꝛ maxime ꝛ in medio celi graua bitur res illa ꝛ erit maioris preciј. ꝛ si peruenerit dn̄s domus illius ad locum descensionis sue vilescit res illa. Uult dicere si planeta habens plures fortitu/ dines in loco partis fuerit in aliqua dignitatū suarū ꝛ maxime in sua exaltatio ne. aut fuerit in aliquo angloꝝ ꝛ maxime ī medio celi res illa erit chara. ꝛ ƀm quātitatē fortitudinis planete in suis dignitatibus aut in angulis vel succeden tibus erit quātitas caristie. Si vero planeta ipse fuerit in casu a domo vel exal tatione sua vel fuerit in domo cadente ab angulo vilescet res illa ꝛ erit parui preciј. Aspice siīr aspectum fortunarū ꝛ infortunarū ad eā. s. parte3 ꝛ ad lunā ꝛ dn̄m eius quis sit ꝛ qualiter aspiciat illā partē. Si aūt fortuna ꝛ luna aspiciant ipsam partē muliplicabitur eadem res in precio. ꝛ si aspexerint ea3 in fortune detrimentū patietur res illa ꝛ erit vilis ꝛ parui preciј. Ego dico tibi ꝙ si plane ta hn̄s plures fortitudines in loco partis in reuolutione anni retrogradus fue rit ꝛ cū hoc fuerit in aliqua dignitatū suarum vel in angulo significat ꝙ res il/ la erit chara sed nō in principio anni quādiu dn̄s partis est retrogradus. ꝛ qn̄ ille planeta incipiet dirigi tunc res illa incipiet esse chara. Eodē mō si planeta dn̄s partis fuerit in casu ꝛ fuerit directus significat vilitatem rei sed illa vilitas erit maxima qn̄ planeta incipiet esse retrogradus. Deinde ponit proiectiones ꝛ incipit a parte tritici ꝛ dicit ꝙ pars tritici accipitur a sole in martē ꝛ proiјcit ab ascendente: a quibus locis accipiantur ꝛ a quibus locis proiјciantur patet in littera. Et vt melius pateat modus pona3 exemplū de parte tritici in figura coniunctionis precedentis introitū solis in arietem ꝛ etiā in figura reuolutio nis anni istius. s. 1331. dico ꝙ parisius ƀm veritatē tabularū alfonsiј in hora cō iunctionis solis ꝛ lune precedentis introitum solis in arietem erit ascendens primus gra. cancri. locus solis illa hora erit. 5. signa alfonsi. 56. gradus. 42. mi/ nuta. 36. scd̄a verus locus martis fuit vnū signū. 44. gra. 17. minuta. 28. scd̄a vi/ debo quātū est inter solem ꝛ martē subtrahendo locu3 solis a loco martis ꝛ in uenio. 1 signū. 47. gra. 34. minuta. 52. scd̄a quē numerū cōputabo ab ascenden te ꝛ terminatur numerus in libra. 18. gra. 10. minuto. 6 secundo. Deinde vide/ bo quis est ibi fortior ꝛ inuenio saturnū in illo loco fortiorē quia est exaltatio

sua noie cuius hēt ibi quattuoꝛ fortitudines.ꝛ est triplicitas sua rōne cuius hꝫ tres fortitudines.est etiā facies sua rōne cuius hꝫ vnā fortitudinē:hꝫ ergo satur nus in loco partis tritici.8 fortitudines. Post saturnū est venus qꝛ est domus sua ꝛ hꝫ ibi.5 fortitudines.ꝛ iupiter hꝫ ibi terminū Aspiciā statū cuiuslibet isto rum in figura ꝛ ꝺm statū eoꝛū videbo de soꝛte tritici.Aspiciā pmo ad saturnuꝫ quē statū ipse hꝫ in figura:ꝛ inuenio ipsuꝫ in angulo terre nō distantē ab angu lo p.4.gra significat hoc ꝙ triticū dꝫ esse charū nō tñ multū qꝛ angulus nō est fortis fortioꝛ enim anguloꝛū quātum ad hoc est mediū celi:deinde ascendens postea angulus terre ꝛ vltimo angulus occidentalis tñ quia saturnus est retro gradus ꝛ in loco suo peregrinus nulla hñs in loco suo dignitatem sigt ꝙ triti cum in principio anni erit parui precij. Et qñ saturnus incipiet dirigi ascēdet preciū eius ꝛ erit magis charuꝫ.hec est significatio saturni. Deinde aspiciā ad statuꝫ veneris ꝛ inuenio eam in domo.11 sua propria domo significat hoc fir ꝙ triticum erit aliquantulū charum. Prospiciā etiam eandē partē in figura re uolutionis anni eiusdeꝫ. Dico quod ascendens reuolutionis secundū tabulas predictas erit quartus gradus.15.minuta.16.secunda libre. Distantia inter so lem ꝛ martē erit.1.signū.45 gradus.3.minuta.59.secunda. Cōputabo hunc nu merum ab ascendente:ꝛ terminatur numerus in capricorno.19 gra.19 minu to.25.secūdo mars hꝫ in loco istius partis exaltationē ꝛ triplicitatē hꝫ ergo ibi septem fortitudines.saturnus habet ibi domuꝫ ꝛ faciem:habet ergo ibi sex for titudines.mars est fortioꝛ in loco ꝛ ipse in angulo medij celi significat hoc ꝙ triticum debet esse charum:sed quia mars est in casu ab exaltatione sua nō erit charum donec exiuerit casum suum.

¶ Finitur scriptū sup alchabicium oꝛdinatum p Joānē de saxonia in villa pa risiensi.anno.1331.Coꝛrectū partiuꝫ ꝛ medicine doctoꝛē magistrū Bartholo meuꝫ de altem ꝛ nusia. Impressum Venetijs per Joānem ꝛ Gregoꝛiū de gre goꝛijs fratres.anno natiuitatis dñi.1503.die.10.Augusti.

Tabula folioꝛum huius operis.

